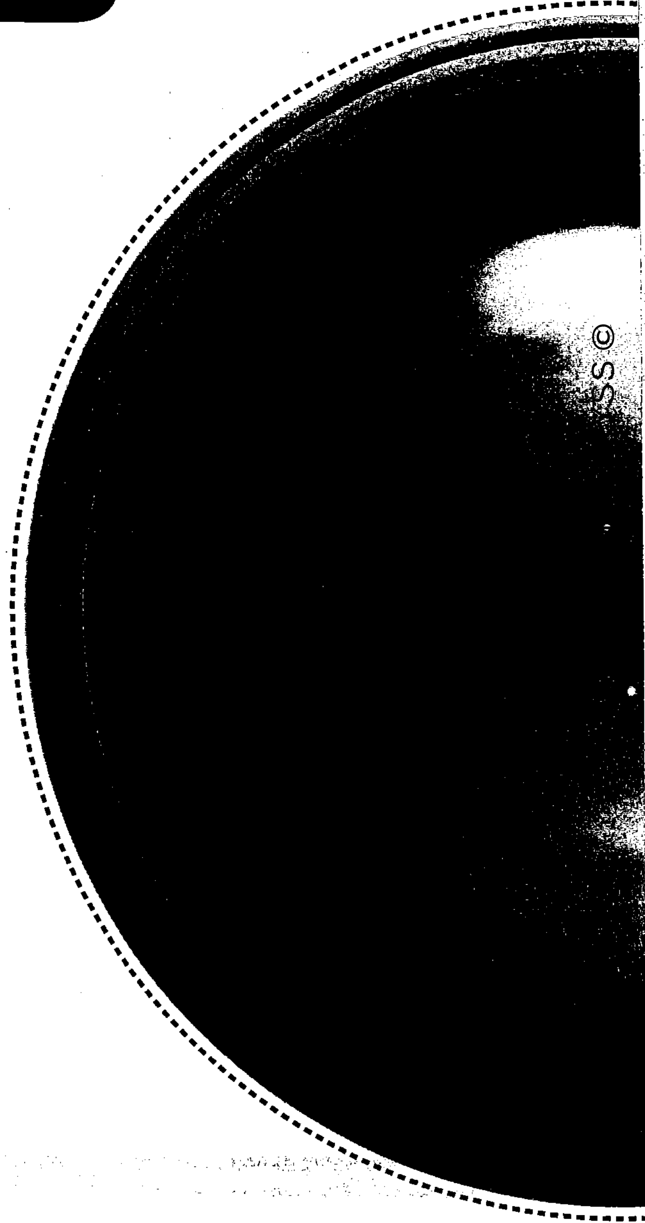
BENİM HOCAM

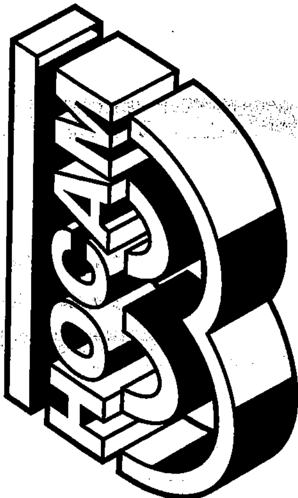
KPSS 2020

COĞRAFYA

SORU BANKASI

BAYRAM MERAL

BENİM HOCAM
COĞRAFYA SORU BANKASI

Yazar
Bayram MERAL

ISBN
978-605-277-386-4

Dizgi Tasarım
Benim Hocam Dizgi Birimi

Öneri ve Düşünceleriniz İçin
Tel: 0312 385 59 50
www.benimhocam.com
bilgi@benimhocam.com
Ostim OSB Mah. Turan Çiğdem
Cad. No: 36/2
Ostim / Yenimahalle / ANKARA

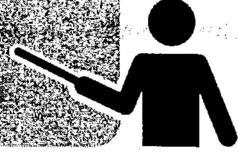
Yayın ve Dağıtım
BENİM HOCAM
YAYINCILIK
Ostim / Yenimahalle / ANKARA

Baskı Tarihi
Ağustos 2019

Basım Yeri
Özbaran Ofset Matbaacılık
Saray Mahallesi
Gıdacılar Caddesi No: 8
Kahramankazan - Ankara
Tel: 0312 394 45 60
Belgeç: 0312 394 27 42

Matbaa Sertifika No
13264

SUNU

Değerli Arkadaşlarım,

Benim Hocam Yayıncılık olarak hedeflerinize ulaşmanıza katkı sağlayabilmek için çıktığımız bu yolda yeni bir eserle karşınızdayız.

ÖSYM sınav formatı, soru tarzları ve MEB müfredatına uygun biçimde oluşturulan bu kitapta sizlere "Coğrafya"da karşılaşabileceğiniz soru tipleri ile bunların çözüm stratejilerini sunmayı, bu sayede de sınava hazırlık sürecinizi eksiksiz biçimde atlatabilmenize imkân sağlamayı amaçladık.

Montaigne'nin de dediği gibi "Okunu hedeften öteye atan okçu, okunu hedefe ulaştıramayan okçudan daha başarılı değildir." Sınava hazırlık sürecinde bizim için aslolan "Hedefi tam ortasından vurabilmektir." Elinizdeki kitap da bu hedefler ışığında hazırlanmıştır.

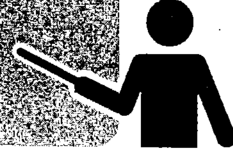
Bu kitabı hazırlarken yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Tarih Öğretmeni Araştırmacı - Yazar Ramazan YETGİN'e, Benim Hocam Yayınevi Genel Yayın Yönetmeni Sevda ÖZTÜRK'e, Grafik - Tasarımcı Berk ÖZDEMİR'e, Dizgi ekibinden Yeliz YALÇINKAYA'ya düzeltmenler Aslı ÇORBACI, Hüseyin GÖKÇE ve Erkan ALTINTAŞ'a ve ayrıca bu kitabın size ulaşmasını sağlayan Benim Hocam Yayınevinin tüm çalışanlarına en içten teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Unutmayın! Unutturmayacağız.

Bayram MERAL

Coğrafya Öğretmeni

İÇİNDEKİLER

Türkiye'nin Coğrafi Konumu

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik konumuyla ilgili değildir?**

A) Asya ile Avrupa kara parçaları arasında yapılan transit ticarette köprü pozisyonundadır.

B) TANAP, Mavi Akım, Türk Akım gibi projeler sayesinde enerji koridoru durumuna gelmiştir.

C) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının katkılarıyla stratejik ve ekonomik artılara sahiptir.

D) Akdeniz ikliminin etkisi altındadır.

E) Deniz, hava ve kara yolu taşımacılığında önemli limanlara, hava alanlarına ve yollara sahiptir.

2. Ülkenin dünya üzerindeki yerini belirlemede mutlak ve göreceli konum kullanılır.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumu ile ilgili değildir?

A) Aynı anda farklı iklim tiplerinin görülmesi

B) Ankara'dan Erzurum'a doğru gittikçe sıcaklık değerlerinin azalması

C) Ortalama yükselti fazla olduğu için akarsuların akış hızlarının fazla olması

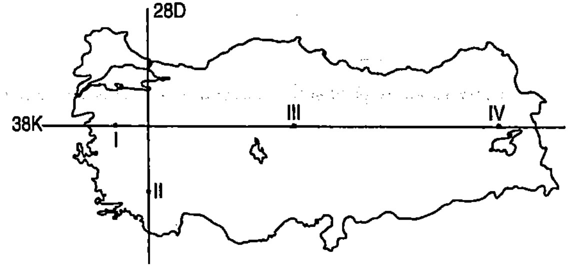
D) Akdeniz kıyılarından Karadeniz kıyılarına doğru gittikçe sıcaklığın düzenli bir şekilde azalması

E) Yarımada özelliğine bağlı olarak deniz turizminin ve balıkçılığın varlığı

3. **Aşağıda verilen sınır kapılarımızın hangisi Irak ile Hakkâri üzerinden bağlantıyı sağlayan sınır kapımızdır?**

A) Gürbulak B) Üzümlü C) İpsala D) Nusaybin E) Cilvegözü

4.

Haritadaki merkezler için 21 Mart tarihinde aşağıdakilerden hangisi, ortak olarak yaşanır?

A) Ortalama sıcaklık değerleri

B) Yerel saatleri

C) Gece - gündüz süreleri

D) Güneş ışınlarını alış açısı

E) Cisimlerin gölge boyu

5. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçlarından biri değildir?**

A) Kış aylarında en düşük sıcaklıkların Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülmesi

B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması

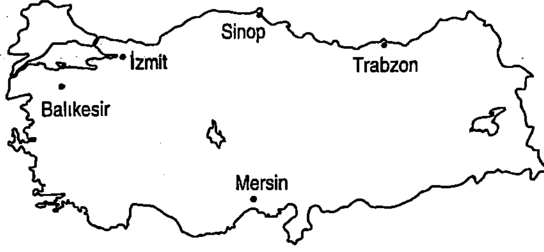
C) Zengin bor minerali yataklarına sahip olması

D) Kış aylarında cephe yağışlarının etkili olması

E) Dağların doğu - batı yönünde uzanması

6. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde en uzun ve en kısa kara sınırımızın olduğu ülkeler bir arada verilmiştir?**

A) Suriye - Nahçıvan B) Yunanistan - Irak C) Suriye - Gürcistan D) Irak - İran E) Bulgaristan - Nahçıvan

7.

Haritada gösterilen il merkezlerinin hangi ikisi arasında yerel saat farkı daha azdır?

A) İzmit - Balıkesir
B) Sinop - Trabzon
C) Trabzon - Balıkesir
D) Sinop - Mersin
E) İzmit - Mersin

8. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumunun sonuçlarından biri değildir?**

A) Aynı anda tek ortak saat kullanılması
B) Dört mevsimin belirgin olarak görülmesi
C) Aynı anda farklı iklim özelliklerinin görülmesi
D) Kıyılarımız boyunca güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalması
E) Güneş ışınlarının düz zeminlere dik açıyla gelmemesi

9. **Türkiye'de yıl boyunca gölge boyunun en uzun olduğu il aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sinop
B) Hatay
C) Hakkâri
D) İzmir
E) Mersin

10. **Aşağıda verilen tarihlerin hangisinde, Trabzon'da yaşanan gündüz ve gece süreleri Mersin'deki gündüz ve gece süresinden daha uzundur?**

	Gündüz Süresi	Gece Süresi
A)	21 Mart	23 Eylül
B)	23 Eylül	21 Mart
C)	21 Aralık	21 Haziran
D)	21 Haziran	21 Aralık
E)	21 Mart	21 Aralık

11. **Türkiye'de yıl boyunca gece - gündüz süre farkının en az olduğu il aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hatay
B) Sinop
C) Erzurum
D) İzmir
E) Ankara

12. **Türkiye'de aşağıda verilen illerin hangisinde yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en fazladır?**

A) Ankara
B) İstanbul
C) Iğdır
D) Mersin
E) Hatay

1. • A, B, C ve E seçeneğindeki ifadeler Türkiye'nin jeopolitik konumu ile ilgili iken,
• D seçeneğindeki Akdeniz ikliminin görülmesi, orta kuşakta yer almamız ve matematik konumla ilgilidir.

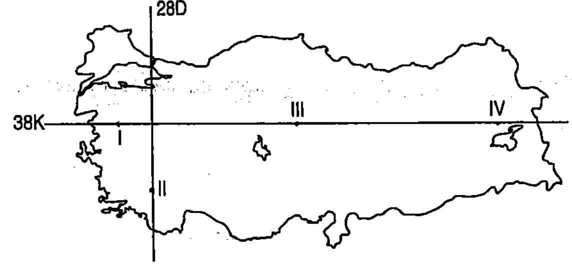
CEVAP: D

2. • Mutlak konum (matematik), göreceli konum (özel konumun) değişen adıdır. Soruda göreceli konumla ilgili olmayanı yani mutlak konumu soruyor bu yüzden;
• A, B, C ve E seçeneğindeki ifadeler göreceli (özel) konum sonucu iken,
• D seçeneğindeki güneyden kuzeye doğru gittikçe sıcaklığın azalması güneş ışınlarının geliş açısı yani mutlak (matematik) konuma bağlıdır.

CEVAP: D

3. • Üzümlü Sınır Kapısı Hakkâri üzerinden Irak ile bağlantıyı sağlar,
• Gürbulak - İran
• İpsala - Yunanistan
• Nusaybin - Cilvegözü; Suriye ile olan sınır bağlantılarımızdır.

CEVAP: B

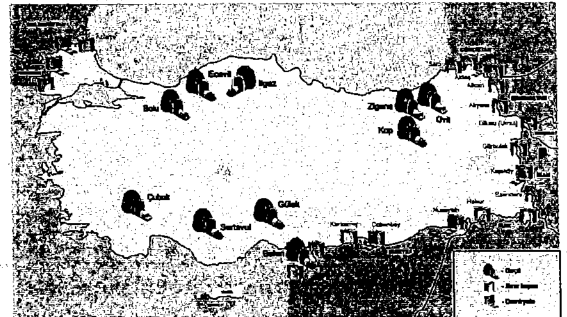
4.

• Verilen merkezler için 21 Mart tarihinde ortak olan tek şey gece - gündüz süresidir. (C)
• Ortalama sıcaklık değerleri özel ve matematik konuma bağlı olarak farklıdır. (A)
• Yerel saatleri boylamları farklı olduğu için farklıdır. (B)
• Tüm noktalar aynı enlem üzerinde olmadığı için güneş ışınlarının geliş açısı farklıdır. (D)
• Tüm noktalar aynı enlemde olmadığı için gölge boyları da farklıdır. (E)

CEVAP: C

5. • Cephe yağışlarının görülmesi orta kuşakta yer alma ve mutlak konum sonucudur. (D)
• A, B, C ve E seçeneklerdeki ifadeler ise göreceli yani özel konumun sonucudur.

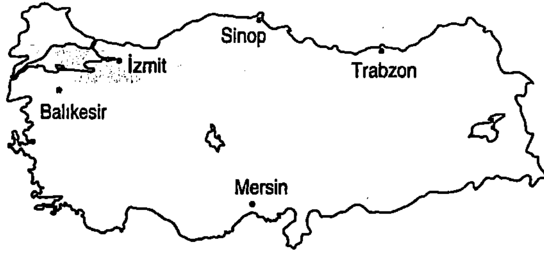
CEVAP: D

6.

En uzun sınırımız Suriye ile en kısa sınırımız ise Nahçıvan ile olan sınırımızdır.

CEVAP: A

7.

- Sinop ve Mersin hemen hemen aynı boylam üzerinde yer aldığı için yerel saatleri aynıdır. (D)
- Diğer merkezler doğu - batı yönlü uzak oldukları için yerel saat farkları fazladır.

CEVAP: D

8.
- Aynı anda farklı iklimlerin görülmesi yer şekilleri, denizellik, karasallık ile yani göreceli konum ile ilgilidir. (C)
- Aynı anda tek ortak saat kullanılması boylam sayısına yani mutlak konuma bağlıdır. (A)
- Dört mevsimin görülmesi, orta kuşakta olmaya yani mutlak konuma bağlıdır. (B)
- Güneyden kuzeye sıcaklığın azalması enlem yani mutlak konuma bağlıdır. (D)
- Güneş ışınlarının dik olarak gelmemesi dönenceler dışında yer alma yani mutlak konuma bağlıdır. (E)

CEVAP: C

9. Türkiye dönencelerin dışında yer aldığı için güneş ışınları dik açıyla gelmez ve gölge sıfır olmaz. Dönencelerden uzaklaştıkça yani güneyden kuzeye gittikçe gölge boyu uzar. Bu sebeple en uzun gölge en kuzeyde yer alan Sinop'ta görülür.

CEVAP: A

10. Trabzon, Mersin'den kuzeyde yer alıp 21 Haziran da yaz yaşandığı için kuzeye doğru gündüz, 21 Aralık tarihinde kuzeye doğru gece süreleri uzar.

CEVAP: D

11. Ekvator'da gece - gündüz arasındaki süre farkı 12 saat, kutuplarda ise 6 aydır. Bu sebeple Ekvator'a yakın olan Hatay ilinde gece - gündüz süre farkı en azdır.

CEVAP: A

12. Türkiye'de yıl boyunca 45° Doğu meridyeni yani 3. saat dilimi ulusal saat olarak kullanıldığı için yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın en fazla olduğu yer 45° Doğu'ya en uzak olan İstanbul'dur.

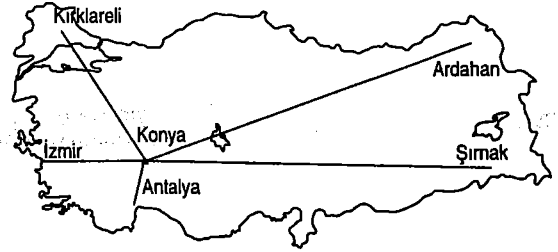
CEVAP: B

1. **Türkiye'de dört mevsimin belirgin olarak görülmesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?**
A) Yer şekillerinin çeşitli olmasının
B) Bitki örtüsünün çeşitli olmasının
C) Orta kuşakta yer almasının
D) Cephe yağışlarının görülmesinin
E) Ortalama yükseltisinin fazla olmasının

2. Türkiye'de yıl boyunca kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürken, güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı artırmaktadır.
Bu durumun temel sebebi, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ortalama yükseltinin fazla olması
B) Kuzey Yarım Küre'de ve Yengeç dönencesinin dışında yer alması
C) Batıdan doğuya doğru gittikçe yükseltinin artması
D) Akdeniz iklim özelliklerinin görülmesi
E) Cephe yağışlarının etkili olması

3. **Türkiye'de gerçek alan ile iz düşümsel alan arasındaki farkın en fazla olduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Akdeniz
B) Karadeniz
C) İç Anadolu
D) Doğu Anadolu
E) Marmara

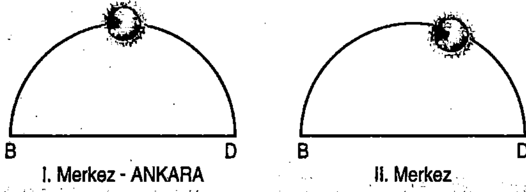
4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumunun sonuçlarından biridir?**
A) Asya ile Avrupa arasında gerçekleşen transit ticarette merkezi konumda bulunması
B) Akdeniz ikliminin varlığı
C) İzmir'den Van'a doğru, sıcaklık değerlerinin azalması
D) Aynı gün içerisinde farklı kentlerde farklı iklim özelliklerinin görülmesi
E) Gerçek alan ile iz düşümsel alan arasındaki farkın fazla olması

5.

21 Aralık tarihinde haritada belirtilen kentlerin hangisinde Konya şehrine göre gündüz süresi daha kısadır ve güneş daha geç batar?
A) İzmir
B) Kırklareli
C) Ardahan
D) Şırnak
E) Antalya

6. Türkiye 26° - 45° Doğu boylamları ile 36° - 42° Kuzey paralelleri arasında yer alır.
Buna göre, aşağıdakilerden hangisi boylamların özelliklerinden biridir?
A) 21 Aralık tarihinde en uzun gecelerin yaşanması
B) 21 Mart tarihinde gündüz sürelerinin 12 saat olması
C) Grup ve tan süresinin kuzeydeki merkezlerde daha uzun olması
D) Çizgisel hızın güneydeki merkezlerde daha fazla olması
E) Doğusu ile batısı arasında 76 dakikalık zaman farkının olması

7. Aşağıdaki şekillerde 21 Mart tarihinde Türkiye'de iki farklı merkezde Güneş'in konumları gösterilmiştir.

Ankara'da (I. merkez) Güneş şekildeki konumda iken II merkez de Güneş'in konumu gösterilen kent aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ağrı B) Sivas C) Kırıkkale D) Aksaray E) Manisa

8. **Kış aylarında Türkiye genelinde cephe yağışlarının görülmesi aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?**

A) Orta kuşakta yer almasının
B) Etrafının denizlerle çevrili olmasının
C) Ortalama yükseltinin fazla olmasının
D) Kuzey Yarım Küre'de yer almasının
E) Dağların doğu - batı yönünde uzanmasının

9. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen iki kent arasındaki yerel saat farkı diğerlerinden daha fazladır?**

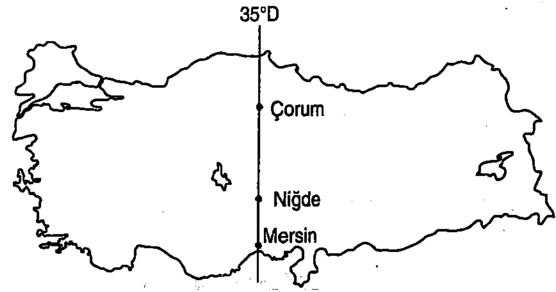
A) Trabzon - Kars B) Bolu - Ankara
C) İzmir - Iğdır D) İstanbul - Sivas
E) Mersin - Sinop

10. I. İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması
II. Kuzey ile güney yönlü ulaşımın zor sağlanması
III. Güney kıyılarımızdan kuzey kıyılarımıza doğru sıcaklıkların azalması
IV. Üç tarafının denizlerle çevrili olması.

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin mutlak konumunun sonucudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

11.

Haritada yaklaşık olarak aynı boylam üzerinde yer alan merkezlere ait;

I. gün içerisinde Güneş'in tepe noktada olduğu an,
II. yaşadıkları mevsim,
III. başlangıç boylamına uzaklık,
IV. çizgisel hızları,
V. gündüz süreleri

özelliklerinden hangileri yıl boyunca ortaktır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

12. **Türkiye'de yıl içerisinde cisimlerin gölge boyunun en uzun olduğu tarih aşağıdakilerden hangisidir?**

A) 21 Mart B) 4 Temmuz C) 21 Aralık D) 21 Haziran E) 3 Ocak

1. Türkiye orta kuşakta yer aldığı için dört mevsim belirgin olarak görülür. Ekvator'da olsa idi yıl boyunca yaz koşulları, kutuplarda olsa idi yıl boyunca kış koşulları görülürdü. Orta kuşakta yer aldığı için yaz ve kış mevsimini ve de bunlar arasındaki geçişleri yani ilkbahar ve sonbahar mevsim koşullarını belirgin olarak yaşar.

CEVAP: C

2. • Türkiye, Kuzey Yarım Küre'de ve Yengeç dönencesinin dışında olduğu için yıl boyunca kuzeyden soğuk güneyden ise sıcak havanın etkisinde kalır.
• A, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler ise bu durumun sebebini ortaya çıkarmaz.

CEVAP: B

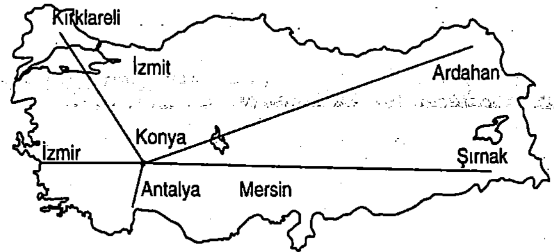
3. Gerçek alan, tüm yükselti değerlerini hesaplayarak, iz düşümsel alan ise yükselti değerlerinin sıfırlanmasıyla ortaya çıkar. Bu sebeple en yüksek olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde gerçek alan ile iz düşümsel alan arasındaki fark en fazladır.

CEVAP: D

4. • Akdeniz iklimi 30 ile 40 derece enlemleri arasında Kuzey ve Güney Yarım Küre'de mutlak konum sonucu olarak görülür. Türkiye'nin de bu enlemler arasında toprağı olduğu için ülkede Akdeniz ikliminin varlığı mutlak konumla ilgilidir.
• A, C, D ve E seçeneklerindeki ifadelerin ülkedeki varlığı ise göreceli konumun bir sonucudur.

CEVAP: B

5.

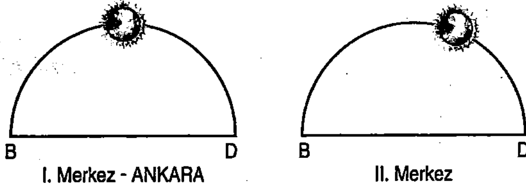

21 Aralık tarihinde Türkiye'de kış yaşanır ve geceler gündüzlerden daha uzundur. Kuzeye doğru gittikçe de geceler daha da uzar ve gündüzler kısalır. Bu sebeplerden dolayı, Konya şehrine göre kuzeyde yer alan Kırklareli'nde gündüzler daha kısadır. Ayrıca batıda yer aldığı için de güneş daha geç batar.

CEVAP: B

6. • Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkı boylamların bir özelliğidir. (E)
• A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler ise enlemin özellikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

7.

I merkez Ankara'da Güneş'in konumuna göre yerel saat 12:00 civarındadır. II merkezde ise Güneş'in konumu göre yerel saat 11:00 ile 12:00 arasında bir durumdadır. Bu durumlardan dolayı ikinci merkez Ankara'nın daha batısında olmalıdır, çünkü yerel saati Ankara'ya göre daha geridir. Bu sebeple seçeneklerde verilen şehirlerden Manisa bu duruma en uygun şehirdir.

CEVAP: E

8. Türkiye orta kuşakta yer aldığı için kuzeyden gelen soğuk rüzgârlar ile güneyden gelen sıcak rüzgârların karşılaşma alanında yer alır. Bu hava kütlelerinin karşılaşmasıyla da özellikle kış aylarında cephe yağışları etkili olmaktadır.

CEVAP: A

9. İzmir ve Iğdır illeri doğu-batı yönlü uzak oldukları için aralarındaki boylam farkı fazladır ve yerel saat farkları da seçeneklerde verilen illere göre de fazladır.

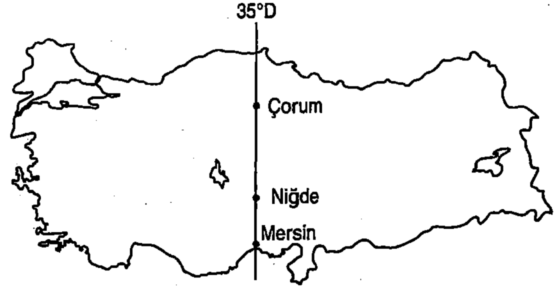
CEVAP: C

10. • Güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalması enlem, yani mutlak konumun bir sonucudur. (III)

• A, B, D ve E seçeneklerindeki ifadeler ise göreceli konum sonucudur.

CEVAP: C

11.

• Güneş'in tepe noktada olduğu an yani yerel saat ve yaşanan mevsim yıl boyunca aynıdır.

• Başlangıç boylamına uzaklıkları ise Dünya'nın yuvarlak şeklinden dolayı boylamlar arasındaki uzaklık her yerde aynı olmadığı için aynı değildir.

• Çizgisel hız ve gündüz süreleri ise enlemden enleme değiştiği için aynı enlem üzerinde olmadıklarından aynı değildir.

CEVAP: A

12. Güneş ışınları 90° açıyla alan yerler dönencelerin içerisidir ve buralarda gölge boyları sıfır olur. Türkiye, güneş ışınlarını dönencelerin dışında yer aldığı için 90° açıyla almaz ve de gölge boyları sıfır olmaz. Güneş ışınların en büyük açıyla geldiği tarihte gölgeler kısa (21 Haziran, yaz), güneş ışınlarının en küçük açıyla geldiği tarihte ise gölgeler en uzundur. (21 Aralık, kış)

CEVAP: C

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin matematik konumuna bağlı olarak ortaya çıkmıştır?**

A) Bolkar - Aladağ - Ağrı - Süphan gibi kütlelerde kalıcı karın bulunması

B) Anadolu'da frontal yağışın oluşumu

C) Karadeniz Bölgesi'nde orman alt sınırının en düşük olması

D) İç Anadolu Bölgesi'ne göre Karadeniz Bölgesi'nde hidroelektrik potansiyelin yüksek olması

E) Alpin - Sibirya kökenli bitki örtüsünün varlığı

2. I. Başlangıç meridyenine uzaklıkları eşittir.

II. Ekinoks tarihlerinde Güneş'in doğuş ve batış saatleri aynıdır.

III. Güneş öğle vakti tam tepe noktasındadır.

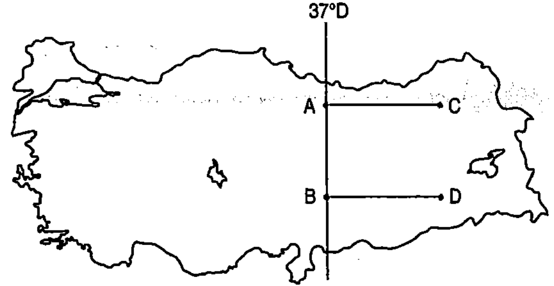
IV. Dünya üzerindeki herhangi bir merkeze açısal uzaklıkları aynıdır.

V. Başlangıç meridyeninde yer alan bir merkezle aralarındaki zaman farkı eşittir.

Yukarıdaki bilgilere göre Türkiye'de aynı meridyen üzerinde yer alan merkezlerle ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV D) III ve V E) II ve IV

3.

Yukarıdaki haritada aynı meridyen üzerinde yer alan A ve B merkezlerinden aynı anda 700 km doğuya gidildiğinde C ve D merkezlerine ulaşılmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu haritadan çıkarılacak doğru bir yargıdır?

A) C merkezinde yerel saat D merkezine göre ileridir.

B) C ve D merkezlerinin başlangıç meridyenine açısal uzaklıkları eşittir.

C) C ve D merkezlerinde yerel saat aynıdır.

D) C ve D merkezlerinde Güneş yıl boyu aynı anda doğmaktadır.

E) D merkezinde yerel saat C merkezine göre ileridir.

4. Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın yerinin belirlenmesini sağlayan bilgilerin tamamına coğrafi konum denir. Coğrafi konum; mutlak (matematik) konum ve özel (göreceli) konum olmak üzere iki ana bölümde incelenir.

Buna göre, aşağıda verilen bilgilerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumu ile açıklanamaz?

A) Toros Dağlarının güney yamaçlarındaki sıcaklık ortalamasının yüksek olması

B) Egede hâkim rüzgâr yönünün batı yönlü olması

C) Akdeniz ikliminin yaşanması

D) Karadeniz'de tuzluluk oranının düşük olması

E) Gölge boylarının kuzeye gittikçe uzaması

5. Türkiye'de yer alan X ve Y merkezlerinin yıl boyunca yaşadığı öğle vakitleri aynıdır. Bu merkezlerde alacakaranlık süresi yıl içinde değişkenlik göstermesine rağmen ekinoks tarihlerinde Güneş'in doğuşu ve batışı aynı anda gerçekleşmektedir. 6 Temmuz tarihinde X merkezinde yaşanan gece süresi Y merkezine göre 12 dakika daha kısadır.

Yukarıda verilen açıklamaya göre X ve Y merkezleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Y merkezinin bulunduğu paralel çapı X merkezine göre daha kısadır.

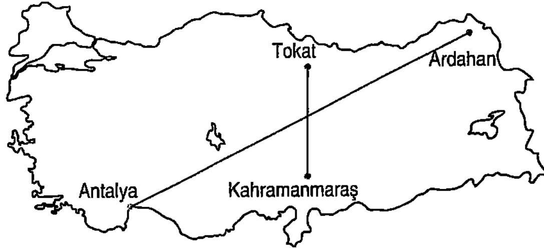
B) X merkezinde güneş ışınlarının tutulma oranı daha azdır.

C) Y merkezinde bu tarihte Güneş daha erken batar.

D) Y merkezinde alacakaranlık süresi daha uzundur.

E) X merkezinde gece - gündüz süre farkı değişimi daha azdır.

6.

Yukarıdaki haritada yer alan şehir merkezleriyle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Antalya ve Ardahan illeri arasındaki sıcaklığın farklı olmasının temel sebebi enlemdir.

B) Tokat, Kahramanmaraş'a göre başlangıç meridyenine daha yakındır.

C) Antalya'da orman üst sınırı Ardahan'a göre daha yüksektir.

D) 21 Eylül'de Tokat'ta yaşanan gece süresi Kahramanmaraş'ta yaşanan gece süresinden daha kısadır.

E) Antalya'da 23 Mart tarihinde yaşanan gece süresi Ardahan'da yaşanan gece süresine göre daha kısadır.

7. Muğla'dan Bartın'ın Çakrazova köyüne 15 günlüğüne tatile giden Rızvan Bey, köyünde gündüz süresinin Muğla'dan daha uzun olduğunu, ancak tatil süresi boyunca gündüz süresinin sürekli kısaldığını gözlemlemiştir.

Buna göre, Rızvan Bey, 15 günlük tatilini hangi tarihler arasında yapmış olabilir?

A) 16 Mart - 30 Mart

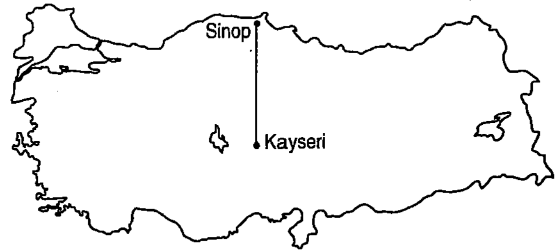
B) 19 Haziran - 3 Temmuz

C) 21 Ekim - 4 Kasım

D) 7 Eylül - 21 Eylül

E) 22 Aralık - 5 Ocak

8.

Yukarıdaki haritada verilen il merkezleri dikkate alındığında, Sinop'tan Kayseri'ye gidildikçe aşağıdaki durumlardan hangisinde azalma olması beklenmez?

A) 19 Mart tarihindeki gece süresinde

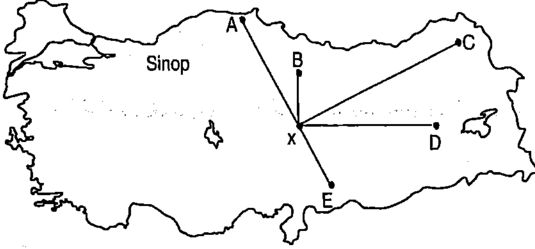
B) Cisimlerin açısal hızları

C) Güneş ışığındaki enerji kaybında

D) Deniz seviyesinde herhangi bir cismin kütle ağırlığında

E) Gece - gündüz süre farklarında

9. Aşağıdaki haritada 17 Mayıs tarihinde X merkezinden beş gözlemci A - B - C - D - E merkezlerine hareket etmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) E merkezine ulaşan gözlemci, bu merkezde güneş ışınlarının tutulma oranının X merkezine göre daha fazla olduğunu söylemiştir.

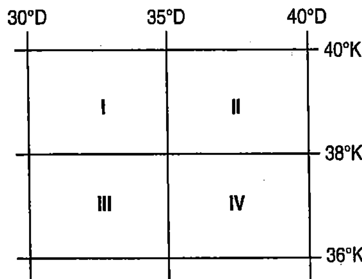
B) D merkezine ulaşan gözlemci, bu merkezde alacakaranlık süresinin X merkezi ile aynı olduğunu söylemiştir.

C) A merkezine ulaşan gözlemci, X merkezi ile aynı yükselti değerinde cisimlerin kütle ağırlığının, X merkezindekine göre daha fazla olduğunu söylemiştir.

D) C merkezine ulaşan gözlemci, karasallık şiddetinin X merkezindekine göre daha fazla olduğunu söylemiştir.

E) B merkezine ulaşan gözlemci bu merkezde 17 Mayıs tarihinde Güneş'in X merkezine göre daha geç battığını söylemiştir.

10.

Yukarıda Türkiye sınırları içinde yer alan bölgeler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I. ve II. bölgelerde iki meridyen arası mesafe daha dardır.

B) I. ve III. bölgelerin iz düşüm alanları eşit değildir.

C) III. ve IV. bölgelerde 21 Aralıkta gece süresi daha uzundur.

D) IV. bölgede, Güneş'in bir merkezin önünden geçme hızı I. bölgeden fazladır.

E) II. bölgede Güneş'in batma saati, III. bölgeye göre ileridir.

11. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığına kanıt oluşturur?**

A) Akdeniz kıyısı, Ege kıyısı ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde pamuk yetiştirilmesi

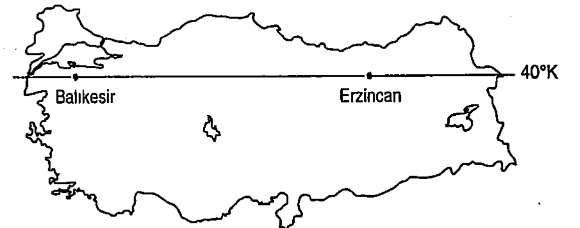
B) İzmir çevresinde maki türlerinin varlığı

C) Bakı durumunun yıl boyu güney yamaçta olması

D) Gölge boyunun kuzeye uzaması

E) Güneyden kuzeye gittikçe sıcaklık ortalamalarının azalması

12.

Yukarıdaki haritada aynı enlem üzerinde yer alan iki şehir merkezi verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu merkezlerde aynıdır?

A) Yer çekimi kuvveti

B) Sıcaklık ortalamaları

C) İklim kuşağı

D) Buharlaşma şiddeti

E) En çok yağış aldıkları dönem

Türkiye'nin Coğrafi Konumu

1. Ülkemizde frontal (cephe) yağışlar, farklı sıcaklıkta iki hava kütlesinin karşılaşması sonucu oluşur. Bu durum orta kuşak karalarında etkilidir. Ülkemiz, orta kuşakta olması nedeniyle ocak ayında kuzeyden gelen soğuk hava kütlesi ile güneyden gelen sıcak hava kütlesinin karşılaşma alanında yer alır. Bu durum matematik konum ile açıklanır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde; Bolkar, Aladağ, Ağrı ve Süphan gibi dağlarımızın zirve kesimlerinde kalıcı karın varlığı yükselti ile, Karadeniz Bölgesi'nde orman alt sınırının 0 m'den başlaması yağış ile Karadeniz Bölgesi'nde hidroelektrik potansiyelin fazla olması arazi eğimi ile Alpin - Sibirya kökenli bitki örtüsünün varlığı ise yükselti ve karasallık özelliği ile açıklanır.

CEVAP: B

2. Aynı meridyen üzerinde yer alan merkezlerin; yerel saatleri, kullandıkları saat dilimi, başlangıç meridyeni veya herhangi bir meridyene olan açısal uzaklıkları, başlangıç meridyeni ile aralarındaki zaman farkı ve Güneş'in öğle vakti tam tepe noktasında olma durumu aynıdır. Ancak iki meridyen arası mesafe kutuplara gidildikçe daraldığı için başlangıç meridyenine olan uzaklıkları (km cinsinden) farklıdır.

CEVAP: A

3. Ekvator'dan kutuplara gidildikçe iki meridyen arası mesafe daralır. Bu nedenle aynı meridyen üzerinde bulunan ancak farklı enlemde yer alan merkezlerden eşit mesafede doğuya doğru hareket edildiğinde kutba yakın olanda daha çok meridyen geçilir, bu durumdan ötürü kuzeydeki merkez daha doğuda kalmaktadır. Doğuda yer alan merkezde yerel saat daha ileridir, meridyen farklı olduğu için ekinoks tarihlerinde bu merkezlerde Güneş aynı anda doğmaz, başlangıç meridyenine açısal uzaklıkları da farklıdır.

CEVAP: A

4. Ülkemizde Torosların güney yamacının daha sıcak olması (Bakı), Akdeniz iklim tipinin yaşanması (orta kuşak), Karadeniz'de tuzluluk oranının az olması (enlem), gölge boyunun kuzeye gittikçe uzaması (enlem) mutlak konum ile açıklanırken hâkim rüzgâr yönünün batı olması dağların uzanışı ile ilgilidir. Bu batı rüzgârı olarak algılanmamalıdır.

CEVAP: B

5. Her iki merkezde yıl boyu öğle vakti aynı ise bu merkezler aynı meridyende yer almaktadır. 6 Temmuz tarihinde X merkezinde gece süresi 12 dakika daha kısa ise gündüz süresi Y merkezine göre daha uzundur. Bu nedenle X merkezi Y merkezine göre daha kuzeyde yer alır. 6 Temmuz tarihinde, kuzeyde olan merkezde gündüz süresi daha uzun olduğu için Güneş erken doğar, geç batar. Güneydeki merkezde ise Güneş geç doğar, erken batar.

CEVAP: C

6. Verilen bilgilere bağlı olarak 23 Mart'ta yaşanacak en uzun gündüz Ardahan ilindedir. Bu durumun temel sebebi eksen eğikliği ile açıklanır. 23 Mart tarihinde Kuzey Yarım Küre'de ve ülkemizde gündüz süresi gece süresinden uzundur. Özellikle 21 Haziran tarihine kadar da sürekli gündüz süresi uzar. Buna göre, Antalya'da yaşanacak gece süresi Ardahan'da yaşanacak gece süresinden daha uzundur. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;

- Antalya ve Ardahan arasındaki sıcaklık farkının temel sebebi matematik konuma bağlıdır. Bu durum enlem etkisi ile açıklanır.
- Dünyanın yuvarlak şeklinden dolayı Türkiyede kuzeye doğru gidildikçe meridyenler arası mesafe daralır. Bu sebep ile Tokat başlangıç meridyenine daha yakındır.
- Enlem etkisine bağlı olarak Antalya'da orman üst sınırı Ardahan'a göre daha yüksektir.
- 21 Eylül tarihinde Türkiye'de kuzeyde yer alan merkezde gündüz süresi gece süresinden daha uzun olduğu için Tokat'da yaşanan gece süresi, güneydeki Kahramanmaraş'a göre daha kısadır.

CEVAP: E

7. Ülkemiz Kuzey Yarım Küre ülkesi olduğu için 21 Mart - 23 Eylül tarihleri arasında güneyden kuzeye gittikçe gündüz süresi uzar, gece süresi ise kısalır. Bu tarih aralığında ülkede kuzeyde yer alan merkezde gündüz her zaman, güneydeki merkeze göre daha uzundur. Ancak 21 Mart - 21 Haziran tarihleri arasında gündüz sürekli uzarken 21 Haziran - 23 Eylül tarihleri arasında ise gündüz geceden uzundur ama her geçen gün kısalır.

CEVAP: D

8. Açısal hız cisimlerin 24 saat içerisinde yaptığı 360° lik harekettir. Tüm cisimler aynı hareketi yaptığı için açısal hız her yerde aynıdır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;

- 19 Mart tarihinde kuzeyde yer alan merkezde gece süresi daha uzun olduğu için güneye doğru hareket edildiğinde gece süresi kısalır.
- Ekvator'a yakın olan merkez güneş ışığını daha dike yakın açıyla aldığı için güneş ışığındaki enerji kaybı enlem etkisine bağlı daha az olur.
- Ekvator'a doğru hareket edildiğinde Dünya'nın merkezine olan yarıçap büyüdüğü için yer çekimi kuvveti ve cismin deniz seviyesindeki ağırlığı azalır.
- Enlem etkisine bağlı olarak Kayseri'de gece - gündüz süre farkı daha azdır.

CEVAP: B

9. Ülkemiz mutlak konum gereği Kuzey Yarım Kürede yer aldığı için güneş ışınlarının tutulma oranı (enerji kaybı) kuzeye gittikçe artar. Bu nedenle E merkezindeki tutulma oranı X merkezine göre daha azdır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;

- D ve X merkezleri aynı enlemde yer aldığı için alacakaranlık süreleri aynıdır.
- A merkezi X'e göre kutba daha yakın olduğu için yer çekimi kuvveti daha fazladır.
- C merkezi X merkezine göre daha yüksek arazide olduğu için karasallık daha şiddetlidir.
- 17 Mayıs tarihinde B merkezinde gündüz süresi X merkezine göre daha uzun olduğu için Güneş daha geç batar.

CEVAP: A

10. Verilen koordinatlar değerlendirildiğinde III ve IV numaralı merkezler daha güneyde yer aldığı için 21 Aralık tarihinde gece süreleri diğer iki merkeze göre daha kısa, gündüz süreleri ise daha uzundur. Diğer bilgiler incelendiğinde;

- I. ve II. merkezler kutba daha yakın olduğu için iki meridyen arası mesafe daha azdır.
- I. ve III. merkezler aynı meridyen ve paralel farklarına sahip olmasına rağmen, I. merkez daha kuzeyde yer aldığı için iki meridyen arası mesafe dardır. Bu nedenle iz düşüm alanları farklıdır.
- IV. bölge I. bölgeye göre Ekvator'a daha yakın olduğu için çizgisel hız daha fazladır.
- II. ve III. bölgelerin meridyen değerleri farklı olduğu için doğuda Güneş, erken doğar erken batar. Bu nedenle II. merkezde Güneş'in doğuş batış saati III. merkeze göre daha ileridir. Bu durumun sebebi dünyanın batıdan doğuya doğru hareketidir.

CEVAP: C

11. Ülkemizde Akdeniz ikliminin varlığı ve buna bağlı maki türlerinin yaygın olması orta kuşakta yer almasından kaynaklanır. Ülkemizde pamuğun yetiştirilmesi (özel konum), bakı durumunun yıl boyu güney yamaçta olması (dönencenin kuzeyinde kaldığı için), gölge boyunun kuzeye uzaması (KYK' de olduğu için), kuzeye gittikçe sıcaklık ortalamasının azalması (enlem) gibi durumlar farklı sebeplerden ötürü ortaya çıkmaktadır.

CEVAP: B

12. Verilen merkezler aynı enlemde yer almalarına karşın özel konum şartları farklıdır. Soru içinde merkezlerin özel konum özelliklerinin eşit olması durumundan bahsedilmemiştir. Buna bağlı olarak; yükselti arttıkça yer çekimi, sıcaklık ortalamaları ve buharlaşma şiddeti azalır. En yağışlı dönemleri iklim özelliklerine bağlı olarak farklıdır. İklim kuşakları ise aynıdır. Soru kalıplarında yaşanan iklim tipi ile bulundukları iklim kuşağı karıştırılmamalıdır. İklim tipi özel konuma bağlı değişkenlik gösterebilir.

CEVAP: C

1. **Türkiye'nin kara sınırlarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Kuzeybatıda Bulgaristan'la sınırı vardır.

B) Yunanistan'la olan sınırının çoğunu Meriç Nehri oluşturur.

C) Suriye'yle olan sınırının tamamında demir yolu vardır.

D) İran dışındaki diğer sınırlar Millî Mücadele sırasında ya da sonrasında imzalanan antlaşmalarla belirlenmiştir.

E) En fazla ülkeyle doğu sınırında komşudur.

2. **Türkiye'nin aşağıdaki sınır kapılarından hangisi aracılığıyla İran ve ardı ülkelerle demir yolu ulaşımı yapılmaktadır?**

A) Gürbulak B) Kapıköy C) Akyaka D) Habur E) Aziziye (Dereköy)

3. **Aşağıdakilerin hangisinde, Türkiye'nin aynı denize kıyısı olan iki komşusu birlikte verilmiştir?**

A) Gürcistan ve Bulgaristan

B) Bulgaristan ve Suriye

C) Irak ve Gürcistan

D) Irak ve Suriye

E) Bulgaristan ve İran

4. **Türkiye'nin özel konumunun aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?**

A) Yerel saat B) Deniz ulaşımı C) Turizm etkinlikleri D) İklim koşulları E) Transit taşımacılık

5. **Türkiye'nin jeopolitik önemi üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?**

A) Eski dünya karaları arasında merkezi bir konuma sahip olması

B) Ekonomik ve siyasal bir güç merkezi olan Avrupa Birliği ülkelerine komşu olması

C) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanmasının ve aynı anda farklı iklim özelliklerinin görülmesinin

D) Önemli petrol ve doğal gaz yataklarına sahip ülkelere komşu olmasının

E) Uluslararası deniz ulaşımı açısından önemli bir bölgede bulunmasının

6. **Aşağıdakilerden hangisi, Azerbaycan petrolleri ve Türkmenistan doğal gazının Türkiye üzerinde Akdeniz'e ulaştırılmasının Türkiye'ye sağlaması beklenen yararlardan biri değildir?**

A) Jeopolitik öneminin artması

B) Enerji açığının kapanmasına katkıda bulunması

C) Doğu Akdeniz limanlarının öneminin artması

D) Turizm gelirlerinin artması

E) Petrole dayalı sanayi kuruluşlarının artması

7. **Türkiye'nin,**

I. Çanakkale ve İstanbul boğazlarına sahip olması,

II. yüz ölçümünün büyük olması,

III. endüstrileşmiş Avrupa ülkeleriyle petrolce zengin Ortadoğu ülkeleri arasında yer alması

özelliklerinden hangileri, transit ticarette önemli bir rol oyamasında etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

8. **Türkiye'nin orta kuşakta bulunması, aşağıdaki ekonomi özelliklerinden hangisini etkilemiştir?**

A) Tarihi eserlerin ve doğal güzelliklerin olması

B) Kişi başına düşen gelirin büyük kentlerden daha yüksek olması

C) İşletilen ve işletmeye açılacak çeşitli madenlerin olması

D) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

E) Kara yolu ve deniz yolu transit taşımacılığının gelişmiş olması

9. İzmir'in merkez ilçesine bağlı bir köye kara yoluyla ulaşabilmek için ortalama on kilometre yol almak gerekirken Kütahya'da kuş uçumu mesafesi aynı olan köye on beş kilometre yol almak gerekmektedir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Yerleşme birimlerinin sıklığıyla

B) Doğal bitki örtüsünün farklılığıyla

C) İklim koşullarının farklılığıyla

D) Tarım alanlarının genişliğiyle

E) Yer şekillerinin engebeliğiyle

10. Afyon, Eskişehir ve Isparta il merkezlerinin yerel saatleri birbirine çok yakındır.

Bu durum, Afyon, Eskişehir ve Isparta il merkezlerinin hangi yönde de birbirine yakın olduğunun bir kanıtıdır?

A) Boylam dereceleri

B) Yıllık sıcaklık ortalamaları

C) Enlem dereceleri

D) Yükseltileri

E) Denize uzaklıkları

11. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen iki kent arasındaki yerel saat farkı diğerlerinden daha fazladır?**

A) Samsun - Adana B) İzmir - Ankara C) Balıkesir - Erzincan D) Muğla - Çanakkale E) İzmit - Kastamonu

12.

Haritada gösterilen iki kentle ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

A) Gece - gündüz süreleri birbirine yakındır.

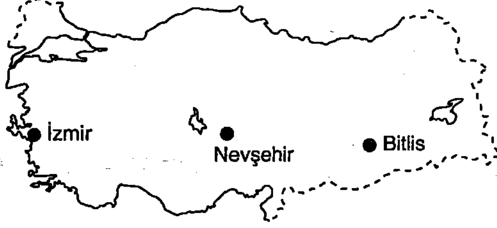
B) Ekonomik etkinlikleri farklıdır.

C) Yerel saatleri aynıdır.

D) Bulundukları coğrafi bölüm aynıdır.

E) Yükseltileri Türkiye ortalamasının altındadır.

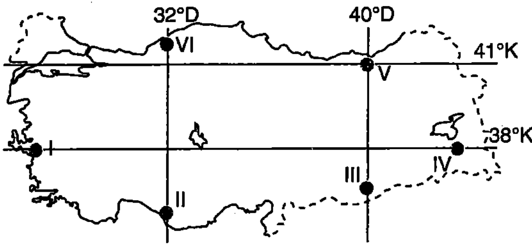
13. Aşağıdaki haritada verilen yerleşim merkezlerinin, yıl içinde herhangi bir tarihte, gündüz süreleri birbirine yakındır.

Bu durum, söz konusu üç yerleşim merkezinin aşağıdakilerden hangisi bakımından birbirlerine benzer ya da yakın oluşuyla açıklanabilir?

A) Boylam derecesi
B) Enlem derecesi
C) Yer şekilleri
D) İklim
E) Yükselti

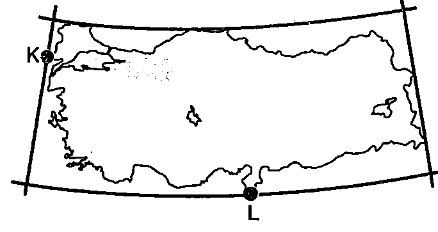
14. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki altı yöre numaralarla gösterilmiş ve bu yörelerin coğrafi koordinatlarıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi bu yörelerin coğrafi koordinatlarından kaynaklanan bir durum <u>değildir</u>?

A) III. yörenin yerel saatinin, VI. yöreninkinden ileri olması
B) II. yörede Güneş ışınlarının düşme açısının, V. yöredekinden dik olması
C) V. yörenin çizgisel hızının, I. yöreninkinden az olması
D) IV. yörenin yıllık sıcaklık ortalamasının, I. yöreninkinden düşük olması
E) 21 Haziran'da gündüz süresinin, II. yörede, V. yöredekinden kısa olması

15.

Yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilen K noktasının boylamı ve L noktasının enlemi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	K noktasının boylamı	L noktasının enlemi
A)	26° Doğu	36° Kuzey
B)	33° Kuzey	45° Kuzey
C)	40° Doğu	29° Kuzey
D)	35° Doğu	42° Kuzey
E)	29° Kuzey	35° Kuzey

16. Aşağıdaki coğrafi koordinatlardan hangisi Türkiye sınırları içinde kalmaktadır?

A) 28° Doğu 35° Kuzey
B) 40° Doğu 30° Kuzey
C) 38° Doğu 28° Kuzey
D) 36° Doğu 38° Kuzey
E) 26° Doğu 45° Kuzey

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
C	B	A	A	C	D	D	D	E	A	C	C	B	D	A	D

1. **Sıcaklığın dağılışına etkileyen;**

I. enlem,

II. yükselti,

III. deniz akıntıları,

IV. karasallık

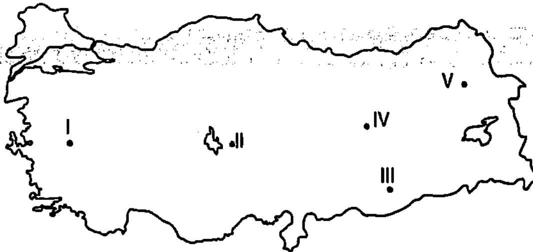
faktörlerinden hangileri, Türkiye'de sıcaklığın dağılışı üzerinde etkili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

2. **Türkiye'de ocak ayı sıcaklık değerleri dikkate alındığında aşağıdaki kent çiftlerinin hangileri arasındaki sıcaklık farkı en fazla olur?**

A) İzmir - Ağrı
B) Mersin - Konya
C) İstanbul - Şanlıurfa
D) Samsun - Tokat
E) Bursa - Kayseri

3.

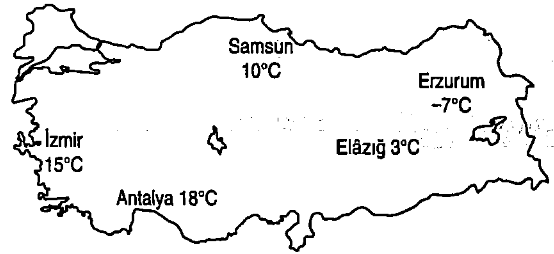

Yukarıdaki haritada belirtilen merkezlerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Coğrafi konuları göz önüne alındığında verilen kentlerin hangisinde yıllık sıcaklık farkı en azdır?**

A) Denizli B) Manisa
C) Eskişehir D) Osmaniye
E) Samsun

5. Haritada ocak ayı içerisinde belirli sıcaklık değerlerine sahip kentler gösterilmiştir.

Aşağıdaki seçeneklerde verilen hangi kent çifti arasındaki sıcaklık değişimi enlem etkisine ters düşer?

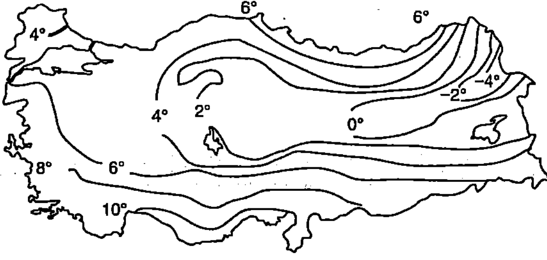
A) Antalya - İzmir B) İzmir - Samsun
C) İzmir - Elâzığ D) Elâzığ - Erzurum
E) Antalya - Erzurum

6. Türkiye'de sıcaklıkların değişimi üzerinde; yükselti, karasallık, denizellik, enlem, bakı gibi faktörler etkilidir.

Buna göre, aşağıda verilen kentlerin hangi ikisi arasındaki sıcaklık değişimi sadece yükseltinin etkisine bağlıdır?

A) İzmir - Erzurum
B) Antalya - Samsun
C) Ankara - Erzurum
D) Mersin - İstanbul
E) Adana - Konya

7. Aşağıdaki haritada, Türkiye'nin ocak ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık değerleri gösterilmiştir.

Bu haritadaki bilgilerden de yararlanarak, ocak ayı sıcaklık değerleri için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Akdeniz kıyılarındaki sıcaklıklar, Karadeniz kıyılarındaki sıcaklık değerlerinden yüksektir.

B) En düşük sıcaklıklar karasallık ve yükseltinin etkisiyle Kuzeydoğu Anadolu'da görülür.

C) Ege kıyılarında sıcaklıklar, Karadeniz kıyılarından daha yüksektir.

D) Tuz Gölü çevresinde sıcaklık değerleri, 4 °C altındadır.

E) Doğu Karadeniz'de sıcaklık değerleri, 6 °C üzerindedir.

8. **Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaz sıcaklık ortalamalarının Akdeniz Bölgesi'ne göre daha fazla olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?**

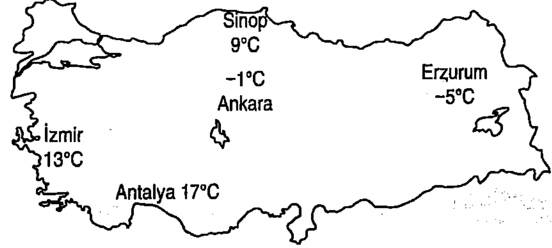
A) Karasallık B) Yükselti C) Denizellik D) Bakı E) Enlem

9. Yıllık ve günlük sıcaklık farkını etkileyen en önemli etken nemdir.

Buna göre, aşağıdaki merkezlerin hangisinde yıllık sıcaklık farkı en fazladır?

A) Şanlıurfa B) Konya C) Sivas D) Erzurum E) Van

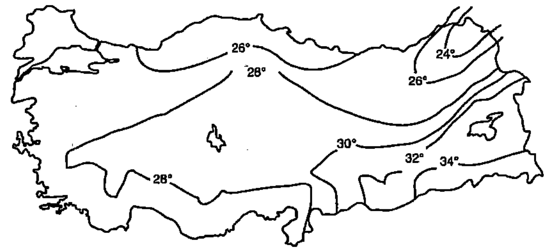
10. Haritada bazı kentlerin ocak ayı sıcaklık değerleri gösterilmiştir.

Buna göre hangi merkezler arasındaki sıcaklık değişimi denizellik ve karasallık etkenleriyle açıklanır?

	Denizellik	Karasallık
A)	Antalya	İzmir
B)	İzmir	Sinop
C)	Ankara	Erzurum
D)	Sinop	Ankara
E)	Sinop	Antalya

11. Aşağıdaki temmuz ayı izoterm haritasında, gerçek sıcaklık değerleri belirtilmiştir.

Buna göre, haritadaki bilgilerden de yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) En yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu'da ölçülmüştür.

B) Tuz Gölü çevresinde sıcaklıklar 30 °C altındadır.

C) Haritada en düşük sıcaklık ile en yüksek sıcaklık arasındaki fark 10 °C'dir.

D) İzoterm eğrilerindeki sapmalar sıcaklık değerleri değişimi ile paralellik gösterir.

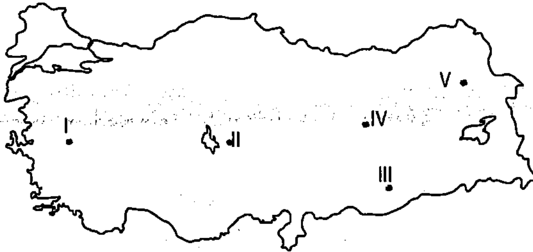
E) Ege, Akdeniz kıyılarında sıcaklıklar 28 °C altındadır.

1. Deniz akıntıları okyanuslar ve çevresinde etkilidir. Türkiye'nin okyanusa kıyısı olmadığı için deniz akıntıları sıcaklığın dağılışı üzerinde etkili değildir.

CEVAP: C

2.
- İzmir denizel, Ağrı ise karasal ve diğer kentlere göre yüksek olduğu için bu iki kent arası sıcaklık farkı diğerlerine göre daha fazladır.
- Diğer seçeneklerdeki Şanlıurfa, Konya, Tokat, Kayseri kentleri Ağrı kadar soğuk olmadıkları için sıcaklık farkı İzmir - Ağrı arasındaki kadar fazla değildir.

CEVAP: A

3.

Gerçek sıcaklıkta tüm yükselti değerleri hesaba katılarak sıcaklıklar belirlenirken, indirgenmiş sıcaklıkta yükselti değerleri sıfırlanarak hesaplama yapılır. Bu sebeple en yüksek mekân olan V numaralı merkezde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark en fazla olur.

CEVAP: E

4.
- Denize kıyısı olan yerlerde havadaki nem miktarı, denize kıyısı olmayan yerlere göre daha fazladır. Nemin olduğu yer aşırı sıcak ve soğuk olmaz. Bu sebeple Samsun kentinin denize kıyısı olduğu için havadaki nem miktarından dolayı sıcaklık farkı azdır.
- Diğer seçeneklerdeki kentler ise iç kesimlerde yer aldıkları için nem azdır. Bu yüzden karasal olup sıcaklık farkları Samsun'a göre fazladır.

CEVAP: E

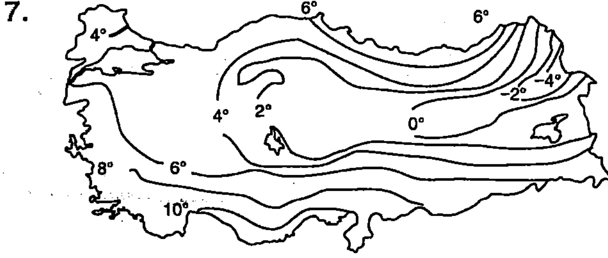
5.
- İzmir ve Elâzığ hemen hemen aynı enlem üzerinde yer aldığı için sıcaklıkları aynı olması gerekirken sıcaklık değerleri aynı değildir bu durum enleme terstir.
- A, B, D ve E seçeneklerindeki sıcaklık değişiminde güneyden kuzeye sıcaklıklar azaldığı için bu sıcaklık değişimleri enlem ile açıklanır.

CEVAP: C

6.
- Erzurum ve Ankara kentleri karasaldır. Bu yüzden Erzurum'un Ankara'dan daha soğuk olması sadece yükselti ile açıklanır. (C)
- İzmir denizel, Erzurum karasal ve yüksektir. (A)
- Antalya, Samsun'dan enlemin etkisiyle daha sıcaktır. (B)
- Mersin, İstanbul'dan enlemin etkisiyle daha sıcaktır. (D)
- Adana, Konya arası sıcaklık enlem ve Konya'nın yüksek olmasıyla ilgilidir. (E)

CEVAP: C

7.

- Kuzeydoğu Anadolu'da sıcaklık değerlerinin düşük olmasının sebebi indirgenmiş haritalarda yükselti değerleri baz alınmadığı için, sadece karasallık olması gerekir. (B)
- A, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler ise doğrudur.

CEVAP: B

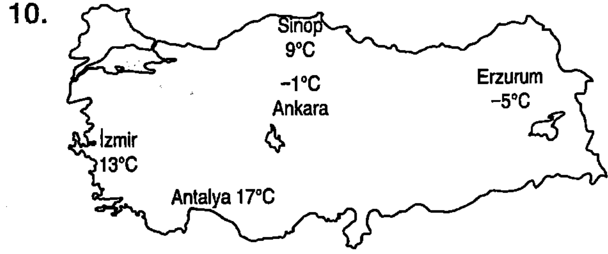
8.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yaz aylarında, Basra Alçak Basıncı'nın katkılarıyla karasal iklim koşulları hâkim olur. Bu sebeple aynı enlemde yer almalarına rağmen, Akdeniz Bölgesi'ne göre sıcaklık ortalamaları daha fazla olur.
- B, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler ise bu durumun sebebi değildir.

CEVAP: A

9. Erzurum'da karasallık ve yükseltinin de etkisiyle, kış sıcaklık değerlerinin çok düşük olması diğer kentlere göre, sıcaklık farkının daha fazla olmasına neden olur.

CEVAP: D

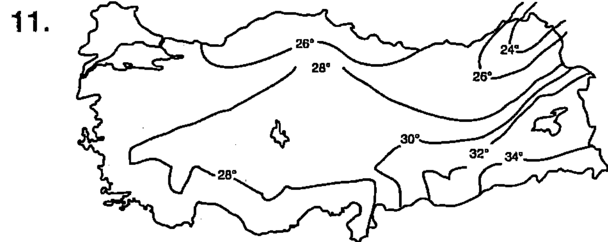
10.

- Sinop, Ankara arasında değişen sıcaklık, Sinop'un denizel olduğu için sıcak, Ankara'nın karasal olduğu için daha soğuk olmasıyla açıklanır.
- Antalya - İzmir arası sıcaklık değişimi enleme (A)
- İzmir - Sinop arası sıcaklık değişimi enleme (B)
- Ankara - Erzurum arası değişen sıcaklık yükseltiye (C)
- Sinop - Antalya arası değişen sıcaklık enleme bağlıdır (E)

CEVAP: D

11.

En düşük sıcaklık; Erzurum - Kars çevresinde izoterm eğrilerinin 26, 24 diye azalmasını göz önüne alınarak, 24 °C çizgisinin kuzeyinde kalan yerde sıcaklığın 24 °C altında olduğu, en yüksek sıcaklığın ise Güneydoğu Anadolu'da izoterm eğrilerinin, 30, 32, 34 diye artmasını göz önüne alınarak, 34 C° çizgisinin güneyinde kalan yerde sıcaklığın, 34°C üzerinde olduğu görülebilir. Bu yüzden en düşük sıcaklık ile en yüksek sıcaklık arasındaki fark 10°C'nin üzerindedir.

CEVAP: C

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de sıcaklığın enleme göre değiştiğine kanıttır?**

A) İzmir şehir merkezindeki ortalama sıcaklığın Van'a göre daha fazla olması

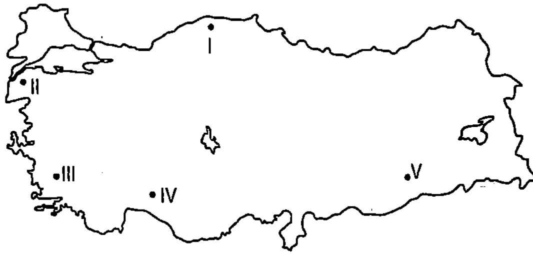
B) Karadeniz'de orman alt sınırının deniz seviyesinden başlaması

C) Iğdır'da pamuk tarımının yapılması

D) Antalya'da makinin 800 m'ye kadar, Çanakkale'de ise 400 m'ye kadar yetişmesi

E) Kıyı ile iç kesimler arasında yağış türünün değişmesi

2. Işıma olayı, yeryüzünün gün içinde kazandığı enerjiyi gece atmosfere geri vermesi olayıdır. Karalardaki enerji kaybı olarak da adlandırılır. Bu durumun oluşmasında yükselti, nem oranının azlığı, bitki örtüsü, hava yoğunluğu temel sebepleri oluşturur.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış gösterilen merkezlerin hangisinde bitki örtüsüne bağlı gece ışıma oranı en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ege ve Doğu Anadolu bölgeleri hemen hemen aynı enlem değerlerinde yer almalarına karşın, Ege Bölgesi ortalama sıcaklıkları Doğu Anadolu Bölgesi'ne göre daha fazladır.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dağların uzanış doğrultusu

B) Bitki örtüsü

C) Engebe durumu

D) Bakı faktörü

E) Yükselti ortalaması

4. Ankara 39° Kuzey enleminde yer almaktadır. Ankara'da 21 Mart (ilkbahar başlangıcı) ve 23 Eylül (sonbahar başlangıcı) tarihlerinde güneş ışığının geliş açısı aynı olmasına rağmen 23 Eylül tarihindeki ortalama sıcaklıklar daha fazladır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir önceki dönemde yaşanan mevsim etkisi

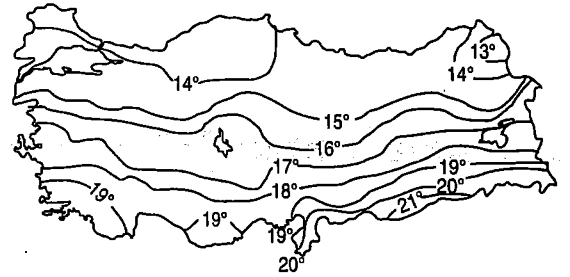
B) Soğuk hava sistemlerinin etkili olmaması

C) Basra Alçak Basıncı'nın etkisi

D) Işığın atmosferde tutulma oranının az olması

E) Bulutluluk oranının az olması

5. Aşağıda Türkiye yıllık indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Haritada verilen bilgilere bağlı olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Kıyı Ege'de enlem etkisine bağlı güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklık ortalaması azalır.

B) Genel olarak izoterm eğrileri paralellere uygundur.

C) Kuzeydoğu Anadolu'da yükseltiye bağlı sıcaklık ortalaması en azdır.

D) Ülkede 21 °C'den daha sıcak alanlar vardır.

E) İzoterm eğrileri 1 °C aralıklarla çizilmiştir.

6. Türkiye'de ocak ayında Kayseri'de güneş ışığının geliş açısı daha büyük olmasına rağmen daha kuzeyde yer alan Samsun'da ortalama sıcaklık daha fazladır.

Bu durum;

I. enlem etkisi,

II. karasallık,

III. denizellik,

IV. bakı faktörü,

V. engebe

gibi etkenlerin hangileri ile açıklanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) III ve IV E) I, III ve V

7. Ekvator'dan kutuplara gidildikçe sıcaklık değişimine bağlı bitki örtüsü kuşaklar oluşturmaktadır. Bu değişim, sıcak kuşakta geniş yapraklı ormanlar, ılıman kuşakta karışık ormanlar, soğuk kuşakta iğne yapraklı ormanlar şeklindedir.

Buna göre, farklı enlemlerde yer almalarına karşın, Kanada'nın iç kesimlerinde sert karasal iklime bağlı düşük sıcaklıklara adapte olmuş iğne yapraklı ormanlar yayılış gösterirken, Türkiye ılıman kuşakta yer almasına rağmen Doğu Karadeniz'de iğne yapraklı ormanların var olmasındaki temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ortalama sıcaklıkların aynı olması
B) En fazla yağış aldıkları dönemin aynı olması
C) Jeolojik yapı
D) Jeomorfolojik yapı
E) Düşen yağış miktarının aynı olması

8. Türkiye'de temmuz ayı ortalama sıcaklığının en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu'dur.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. enlem etkisi,
II. Basra Alçak Basıncı'nın etkisi,
III. buharlaşma şiddeti,
IV. karasallık,
V. yerel rüzgârın etkisi

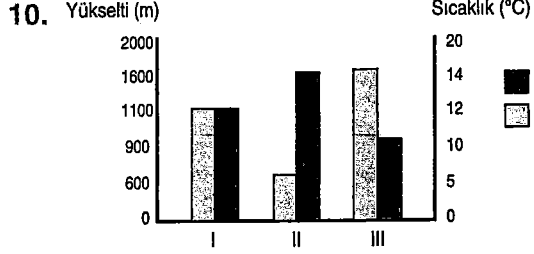
gibi etkenlerin hangilerinin payı yoktur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) III ve IV E) IV ve V

9. Türkiye'de batıdan doğuya doğru hareket edildiğinde ortalama yükselti artar, sıcaklık azalır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde azalma olmaz?

A) Tarım yapılan süre
B) Buharlaşma oranı
C) Bulutluluk oranı
D) Karlı ve donlu gün sayısı
E) Tarım ürünü çeşitliliği

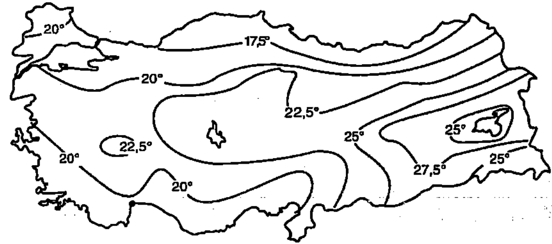
10.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de yer alan üç merkezin yükselti ortalamaları ve bu yükseltilerdeki sıcaklık değerleri verilmiştir.

Buna göre, merkezlerin indirgenmiş sıcaklık ortalamalarının küçükten büyüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I - II - III B) II - I - III C) III - II - I D) II - III - I E) I - III - II

11. Aşağıda Türkiye yıllık sıcaklık farklarının dağılış haritası verilmiştir.

Yukarıda verilen yıllık sıcaklık farkları haritasına bağlı olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Tüm Karadeniz kıyı kuşağında sıcaklık farkları 17,5 °C'den azdır.
B) İç kesimlere gidildikçe sıcaklık farkları artar.
C) Kuzey - güney yönlü sıcaklık farkı en fazla Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.
D) Güneydoğu Anadolu'daki sıcaklık farkları Akdeniz kıyısından fazladır.
E) Deniz etkisinden uzaklaştıkça sıcaklık farkları artmaktadır.

12. Bir bölgede, Güneş'in gökyüzünde görülebildiği süreye güneşlenme süresi denir. Ülkemizde güneşlenme süresinin en kısa olduğu bölüm, Doğu Karadeniz kıyısıdır.

Bu bölümün kıyısında güneşlenme süresinin kısa olmasında;

I. bakı durumu,
II. bulutluluk oranı,
III. enlem etkisi,
IV. bitki örtüsü

gibi durumlardan hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) II, III ve IV E) I, II ve III

1. Bitki örtüsü yetişme üst sınırının kutuplara doğru gidildikçe deniz seviyesine doğru yaklaşması enlem etkisi ile açıklanır. Bundan dolayı bitki örtüsü üst sınırının Antalya ve Çanakkale'de farklı olması sıcaklığın enleme göre değiştiğine kanıttır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;
   - Orman alt sınırının Karadeniz Bölgesi'nde deniz seviyesinden başlaması yağış ile açıklanır.
   - Iğdır'da pamuk tarımının yapılması mikroklima iklim özelliğine bağlıdır.
   - Kıyı ile iç kesimler arasında yağış türünün değişmesi karasallık ve yükselti ile açıklanır.
   - Aynı enlemde yer alan İzmir ve Van şehir merkezlerinde sıcaklık ortalamalarının farklı olması yükseltiye ve karasallığa bağlıdır.

CEVAP: D

2. Yeryüzünde gece ışıma olayını artıran temel etkenler; yükselti, nem azlığı, hava yoğunluğu ve bitki örtüsüdür. Özellikle bitki örtüsünün cılız olduğu alanlarda yeryüzünde gerçekleşen ışıma (enerji kaybı) daha hızlı ve fazladır. Bu nedenle Mardin (V) çevresinde bitki örtüsünün çok cılız olması gece ışıma oranını arttırır.

CEVAP: E

3. Aynı enlem değerlerinde yer almalarına karşın Ege Bölgesi ortalama sıcaklıklarının Doğu Anadolu Bölgesi'ne göre daha fazla olmasının temel sebebi yükselti ortalamalarının farklı olmasıdır. Doğu Anadolu Bölgesi'nin yükselti ortalaması daha fazla olduğu için sıcaklık ortalaması daha azdır.

CEVAP: E

4. Ankara, 23 Eylül ve 21 Mart tarihlerinde güneş ışığını aynı açıyla almasına rağmen verilen her iki tarihteki sıcaklık ortalamaları karşılaştırıldığında, 23 Eylül'deki ortalama sıcaklıklar daha fazladır. Bu durumun ortaya çıkmasındaki asıl etken bir önceki dönemde yaşanan mevsimin etkisidir. Yaz mevsiminde karalarda ve atmosferde ısı birikiminin gerçekleşmesi bu tarihin daha sıcak olmasını sağlar.

CEVAP: A

5. İndirgenmiş izoterm haritalarında yükselti, engebe, dağların uzanışı ve bakı durumu gibi faktörler sıcaklık üzerinde etkili değildir. Bu nedenle Kuzeydoğu Anadolu'da sıcaklık ortalamasının en az olması karasallık şiddeti ile ilişkilidir. Verilen diğer yorumlar incelendiğinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sıcaklığın 21 °C'den fazla olduğu alanlar vardır. (21 °C eğrisinin güneyi) İzoterm eğrilerinin 1 °C aralıklarla çizilmiştir. Ege kıyısında güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklık ortalamalarının azaldığı görülmektedir. (Enlem etkisi)

CEVAP: C

6. Kayseri'ye güneş ışığının geliş açısı daha büyük olmasına rağmen, kutba daha yakın olan Samsun'da ocak ayı ortalama sıcaklığının daha fazla olması denizellik - karasallık etkisi ile açıklanır. Kayseri'de karasallık, ocak ayında daha şiddetli olduğu için ortalama Kayseri'nin ortalama sıcaklığı Samsun'a göre daha azdır. Bu durum enlem etkisi ile çelişir.

CEVAP: C

7. Türkiye'de Doğu Karadeniz'de iğne yapraklı ormanların varlığı 1500 m'den sonra başlar. Bu türlerin Doğu Karadeniz'de yayılış göstermesi yükselti ile açıklanır (jeomorfolojik yapı). Verilen diğer durumlar incelendiğinde; en yağışlı dönemleri, ortalama sıcaklıkları, ortalama yağış miktarları aynı değildir. Jeolojik yapı ise bitki örtüsünün yayılışını etkilemez.

CEVAP: D

8. Ülkemizde temmuz ayı ortalama sıcaklığının en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olmasının temel sebepleri; Basra Alçak Basıncı'nın etkisi, enlem, karasallık ve sam yeli rüzgârıdır. Buharlaşma şiddeti neden değil sonuçtur. Bölge sıcak olduğu için buharlaşma şiddetlidir.

CEVAP: C

9. Ülkemizde batıdan doğuya gidildikçe yükselti ortalamasının artışına bağlı sıcaklıklar azalır. Bundan dolayı buharlaşama oranı, tarım ürünü çeşitliliği, bulutluluk oranı (nemin azalmasına bağlı), tarım faaliyeti yapılan süre azalır. Ancak karlı ve donlu gün sayısı artar.

CEVAP: D

10. İndirgenmiş sıcaklık hesaplamasında deniz seviyesine inildikçe sıcaklık ortalaması her 200 m'de 1 °C artar. Buna bağlı merkezlerin indirgenmiş sıcaklık ortalamasının küçükten büyüğe doğru sıralanışı, II (17 °C) - I (17,5 °C) - III (18 °C) şeklindedir.

CEVAP: B

11. Verilen Türkiye sıcaklık farkları haritası dikkatli incelendiğinde, Çatalca - Kocaeli platosunun Karadeniz kıyısında sıcaklık farklarının 17,5 °C'den fazla olduğu görülmektedir. Soru içinde tüm Karadeniz kıyı kuşağı verildiği için Marmara Bölgesi'nin Karadeniz kıyısıda dikkate alınmalıdır. Verilen diğer özellikler doğrudur.

CEVAP: A

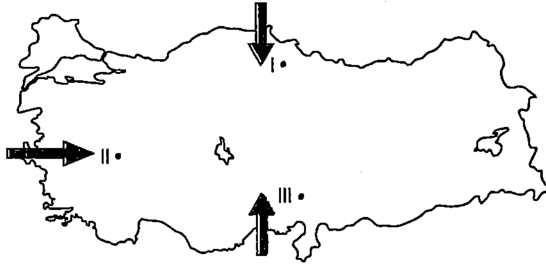
12. Herhangi bir bölgede güneşlenme süresini etkileyen temel faktörler, bakı durumu, bulutluluk oranı, enlem etkisi, mevsim ve yağış rejimidir. Doğu Karadeniz kıyısında bulutluluk oranının yüksek olması, sürekli yağış alması, dağların kıyıya uzanışından dolayı bakı durumuna ters düşmesi ve enlem etkisi güneşlenme süresinin kısalmasını sağlar.

CEVAP: E

1. I. Asor Yüksek Basıncı
II. İzlanda Alçak Basıncı
III. Sibirya Yüksek Basıncı
IV. Basra Alçak Basıncı

Yukarıdaki basınç merkezlerinden hangileri, Türkiye'de kış mevsiminin daha soğuk ve sert geçmesine neden olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

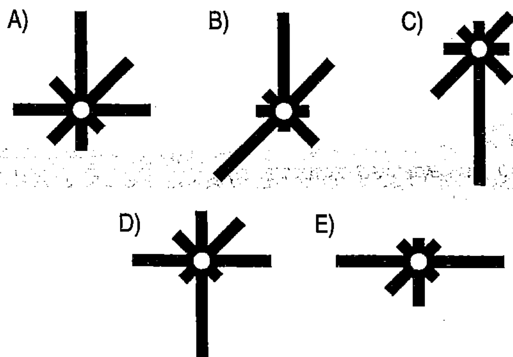
2.

Yukarıdaki haritada esiş yönleri gösterilen yerel rüzgârlar, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

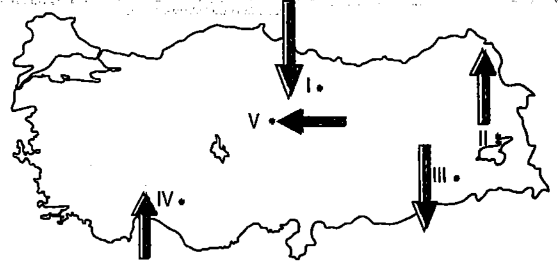
	I	II	III
A)	Karayel	Yıldız	Poyraz
B)	Yıldız	Günbatısı	Kıble
C)	Poyraz	Lodos	Sam yeli
D)	Yıldız	Gündoğusu	Kıble
E)	Yıldız	Poyraz	Keşişleme

3. Rüzgâr frekans gülleri merkezlerde, yer şekilleri etkisine bağlı olarak, yıl içinde etkili olan rüzgârların şematik gösterimini sağlar.

Buna göre, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde belirtilen rüzgâr frekans gülü İzmir kentine aittir?

4. Türkiye'de farklı günlerde esen rüzgârın, yıldız ve kıbleden etkili olduğu düşünülürse;

Haritadaki merkezlerin hangisinde gösterilen rüzgârın esiş yönü yanlış verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Ege Denizi'nin kuzeyinden güneyine doğru esen ve ticaret rüzgârları olarak anılan yerel rüzgâr, aşağıdakilerin hangisidir?**

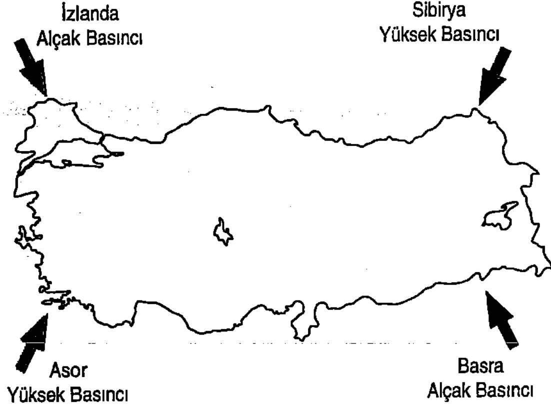
A) Etezyen B) İmbat C) Föhn D) Lodos E) Karayel

6. Türkiye'de güneybatı yönlü etkili olup kış mevsiminde özellikle Marmara ve Ege'de soba zehirlenmesine neden olur; gözü yaşlı rüzgâr olarak da ifade edilir.

Yukarıda bilgileri verilen yerel rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kıble B) Sam yeli C) Poyraz D) Lodos E) Yıldız

7. Termik basınç alanları ısınmaya bağlı olarak, Dünya'nın şeklinin etkisiyle ortaya çıkar.
Dinamik basınç alanları hava hareketlerine bağlı olarak, Dünya'nın günlük hareketinin etkisiyle ortaya çıkar.

Buna göre, haritada belirtilen basınç merkezlerinin hangi ikisi termik kökenlidir?

A) Sibirya YB - Basra AB
B) İzlanda AB - Asor YB
C) Sibirya YB - İzlanda AB
D) Basra AB - Asor YB
E) İzlanda AB - Basra AB

8. **Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yaz aylarında Türkiye'nin en sıcak yeri olmasında daha fazla etkili olan basınç merkezi ve yerel rüzgâr aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?**

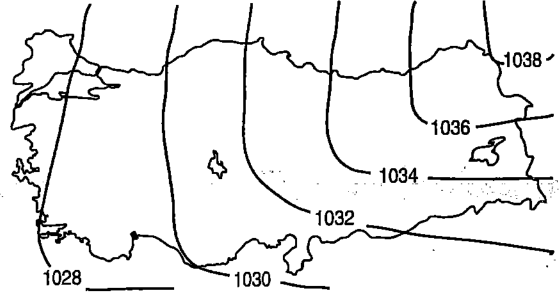
	Basınç merkezleri	Rüzgârlar
A)	İzlanda AB	Sam yeli
B)	Basra AB	Kıble
C)	Asor YB	Lodos
D)	Basra AB	Sam yeli
E)	Asor YB	Poyraz

9. Türkiye'de etkili olan basınç merkezlerinden bazıları gezici olup yıl boyunca etkili olurken bazıları ise sadece belli dönemlerde etkili olurlar.

Buna göre, aşağıda verilen basınç merkezlerinden hangisi sadece yaz aylarında etkili olur?

A) Basra Alçak Basıncı
B) Sibirya Yüksek Basıncı
C) İzlanda Alçak Basıncı
D) Asor Yüksek Basıncı
E) Akdeniz Alçak Basıncı

10. Türkiye'de belirli bir günde etkili olan basınç merkezlerinin değerleri aşağıdaki haritada belirtilmiştir.

Basınç merkezlerinin konumu dikkate alındığında, etkili olan yerel rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karayel B) Yıldız C) Poyraz
D) Sam yeli E) Lodos

11. I. Kıble
II. Sam yeli
III. Karayel
IV. Poyraz

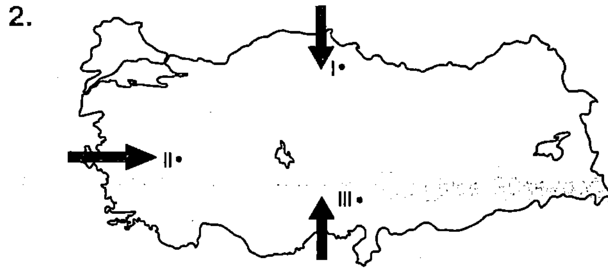
Yukarıda belirtilen rüzgârların hangileri etkili olduğu yerde sıcaklık değerlerini düşürür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

Türkiye'de İklim - Basınç ve Rüzgârlar

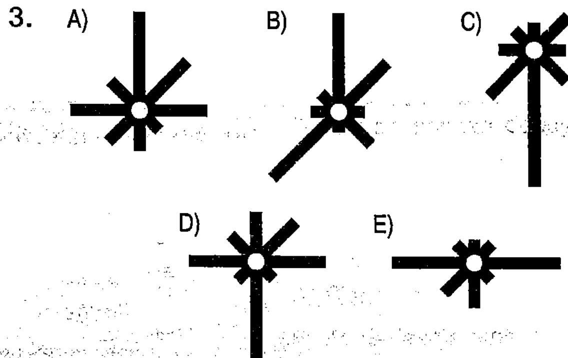
1. • Sibirya Yüksek Basıncı etkili olduğu dönemde çok soğuk havaları ülkemize taşır ve Türkiye kışın genellikle Sibirya'nın etkisinde kalır.
   • İzlanda Alçak Basıncı yıl boyu etkili olmaya çalışır ama bu fırsatı genellikle kışın bulur. Soğuk hava getir ancak Sibirya kadar soğuk değildir.
   • Basra ve Asor basınçları ise yaz aylarında etkili olurlar.

CEVAP: C

2.

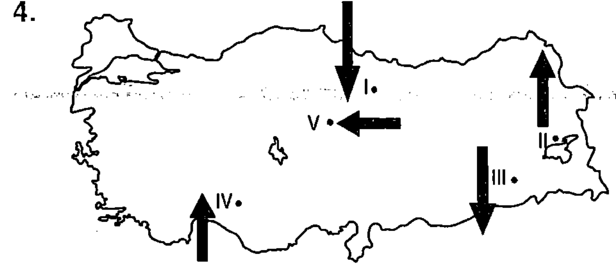

- Kuzeyden, Yıldız
- Batıdan, Günbatısı
- Güneyden, Kıble Türkiye'yi etkisi altına alan yerel rüzgârlardır.

CEVAP: B

3.

Dağlar doğu - batı yönlü uzandığı için, İzmir'de rüzgârlar, dağların arasındaki vadilerden doğu - batı yönlü olarak etkili olurlar.

CEVAP: E

4.

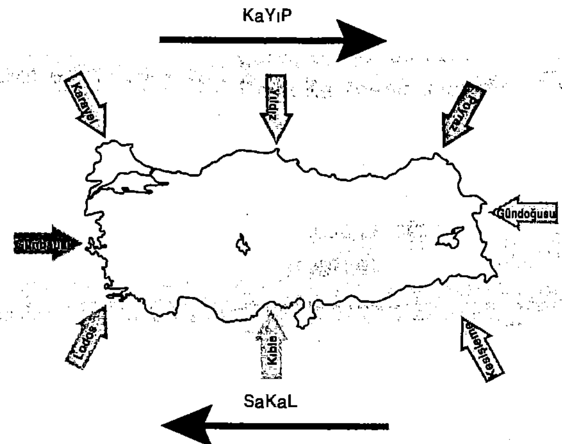

- Yıldız kuzey yönlü etkili olur, bu yüzden; I ve III yönlü etkili olan rüzgâr yıldızdır.
- Kıble güney yönlü etkili olur, bu yüzden; II ve IV yönlü etkili olan rüzgâr kıbledir.
- V yönlü esen rüzgâr ise gündoğusu olabilir. Bu yüzden sorunun cevabıdır.

CEVAP: E

5. • Etezyen Ege Denizi'nin kuzeyinden güneyine eser. (A)
   • İmbat Ege'den iç kesimlere eser. (B)
   • Föhn dağları aşıp yamaçlardan aşağı inen sıcak hava getiren rüzgârdır. (C)
   • Lodos güneybatı yönlü eser. (D)
   • Karayel, kuzeybatı yönlü etkili olan rüzgârdır. (E)

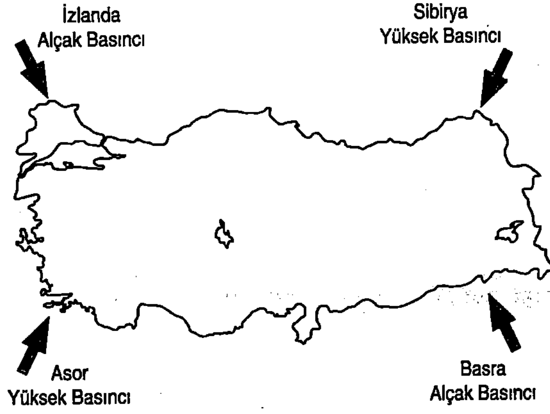
CEVAP: A

6. Lodos güneybatı yönlü etkili olan ve soba zehirlenmelerine neden olan rüzgârdır. (D)

CEVAP: D

7.

- Sibirya ve Basra basınç merkezleri termiktir.
- İzlanda ve Asor basınç merkezleri ise dinamik kökenlidir.

CEVAP: A

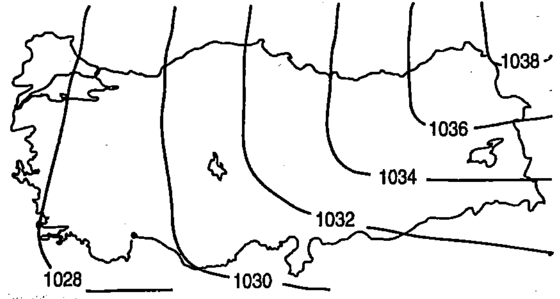
8. Basra Alçak Basıncı ve sam yeli (keşişleme) rüzgârının etkisiyle, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sıcaklık değerleri yaz aylarında fazla olur.

CEVAP: D

9.
- Basra Alçak Basıncı sadece yazın,
- Sibirya Yüksek Basıncı sadece kışın,
- Asor, İzlanda ve Akdeniz basıncı yıl boyu etkili olmaya çalışırlar.

CEVAP: A

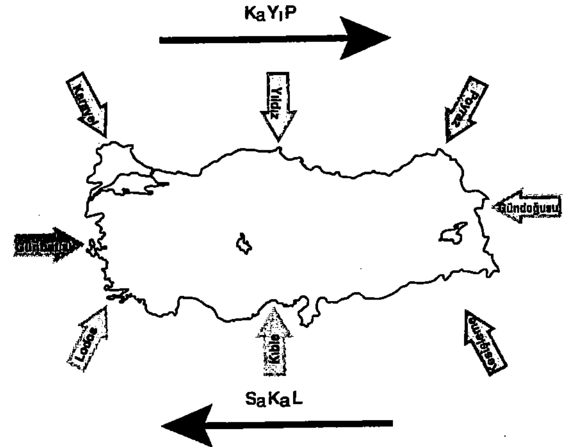
10.

- 1013 mb normal basınçtır.
- 1013 mb üstü yüksek basınç, altı alçak basınç olarak kabul edilir.
- Rüzgâr YB'den AB doğru estiği için haritadaki basınç değerlerine bakarak bu rüzgâr kuzeydoğudan gelmektedir.
- Kuzeydoğudan gelen yerel rüzgâr poyrazdır.

CEVAP: C

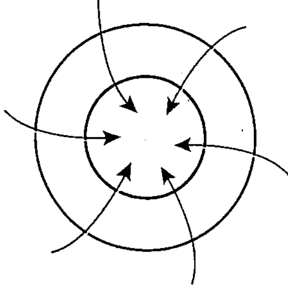
11.

- Kuzey Yarım Küre'de yer aldığımız için kuzeyden etkili olan; karayel, yıldız, poyraz sıcaklık değerlerini düşürür.
- Sam yeli, kıble, lodos ise sıcaklık değerlerini artırır.

CEVAP: E

1. Aşağıda ocak ayında Ankara'da etkili olan basınç merkezi ve yatay yöndeki hava hareketleri gösterilmiştir.

Buna göre, ocak ayında Ankara'da etkili olan bu basınç merkezinin temel özellikleri dikkate alınırsa aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ankara'da yükselici hava hareketi etkilidir.

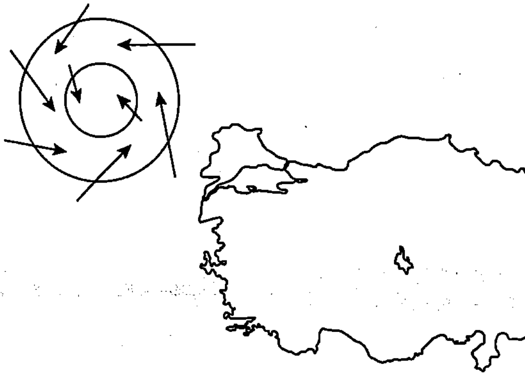
B) Hava açık ve yağış olasılığı düşüktür.

C) Ankara'da rüzgâr hareketliliği fazladır.

D) Etkili olan rüzgârlarda gerçekleşen sapmalar saat yönündedir.

E) Sıcaklık farkları azalır.

2. Aşağıda Türkiye'yi etkileyen basınç merkezi, ülkeyi etkilediği yön ile birlikte gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıda bu basınç merkezi ile ilgili verilen temel özelliklerden hangisi yanlıştır?

A) Dinamik kökenlidir.

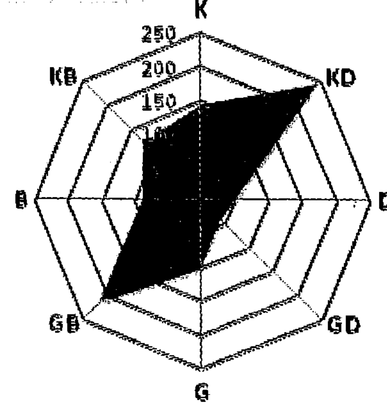
B) Kış döneminde ülkede sıcaklıkları azaltarak yağış olasılığını artırır.

C) Ülkede yıl boyu etkili olabilir.

D) Alçalıcı hava hareketi özelliğindedir.

E) Çevresinden rüzgâr alır.

3. Aşağıda Türkiye'de yer alan bir merkezde rüzgârın yıl içinde hangi yönlerden kaç kez estiğini gösteren rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

Buna göre, rüzgâr frekans gülünün ait olduğu yöreyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Yörenin bulunduğu arazinin ortalama yükseltisi fazladır.

B) Merkez kuzeydoğu - güneybatı yönlü uzanan bir vadi tabanında olabilir.

C) İstanbul ve Çanakkale boğazlarına ait rüzgâr frekans gülü olabilir.

D) Kuzeydoğu - güneybatı yönlü uzanan birbirine paralel sıradağlar arasında olabilir.

E) Frekans gülüne göre en çok esiş gösteren rüzgâr poyrazdır.

4. **Aşağıda verilen yerel rüzgârlardan hangisi ülkemizde pamuğun olgunlaşma süresini kısaltır, buharlaşma şiddetini artırır, sıcak ve kuru hava dalgası taşır?**

A) Etezyen

B) Poyraz

C) Lodos

D) Kıble

E) Keşişleme

5. Türkiye'yi kış döneminde de etkileyebilen dinamik antisiklon alanı, kışın etkisini artırdığında, alçalıcı ve durgun bir hava karakteri ortaya koyar. Rüzgâr esmediği için özellikle kış döneminde şehirlerde hava kirliliğine neden olur.

Buna göre, ülkemizde kış dönemi Akdeniz ve Ege kıyısındaki şehirlerde durgun hava özelliği yaratan ve hava kirliliğine neden olan antisiklon alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sibirya Yüksek Basıncı

B) İzlanda Alçak Basıncı

C) Asor Yüksek Basıncı

D) Basra Alçak Basıncı

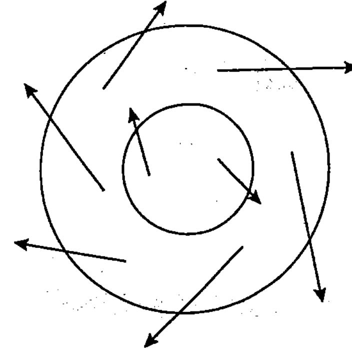
E) Tropikal Alçak Basınç

6. • Ülkemizi kuzeybatı yönlü etkiler.
• Kış aylarında sıcaklıkların azalmasını sağlar.
• Karalar üzerinde etkili olursa etkili olduğu alanı kurutur ve soğutur.
• Karadeniz üzerinden etkilerse Batı ve Doğu Karadeniz'de yamaç yağışları oluşturur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yerel rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

A) Poyraz B) Karayel C) Lodos D) Kıble E) Etezyen

7.

Yukarıda Türkiye'yi kış döneminde etkileyen termik basınç merkezi ve yatay yöndeki hava hareketleri verilmiştir.

Buna göre, bu basınç merkezinin temel özellikleri dikkate alınırsa aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Etkili olduğu kış döneminde sıcaklık ortalamalarını maksimum seviyede azaltır.

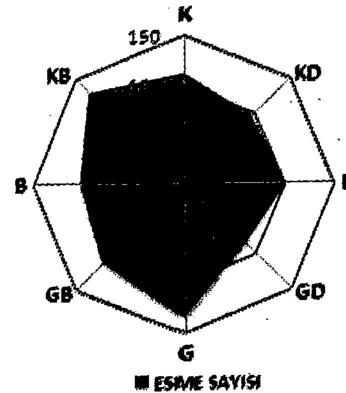
B) Termik karakterli alçalıcı hava hareketidir.

C) Etkili olduğu alanda sıcaklık farklarını artırır.

D) Rüzgâr hareketliliği yüksek seviyededir.

E) Hava açık ve bulutsuzdur.

8.

Yukarıda verilen rüzgâr frekans gülü aşağıdaki merkezlerin hangisine ait olabilir?

A) Ceylanpınar

B) Antalya

C) Nazilli

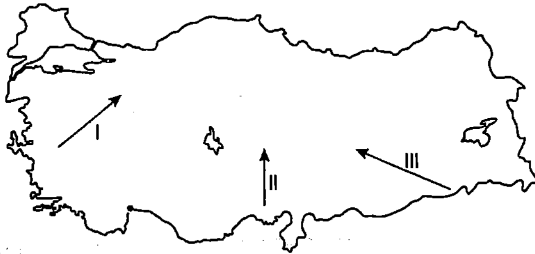
D) Çanakkale

E) Murgul

9. I. İzlanda Alçak Basıncı
II. Basra Alçak Basıncı
III. Sibirya Yüksek Basıncı
IV. Asor Yüksek Basıncı

Yukarıda verilen Türkiye'yi etkileyen basınç merkezlerinin hangileri ısınma ve soğumaya bağlı oluşmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve IV

10.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerel rüzgârlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	İmbat	Kıble	Sam yeli
B)	Etezyen	Lodos	Yıldız
C)	Karayel	Sam yeli	Poyraz
D)	Etezyen	İmbat	Sam yeli
E)	Lodos	Kıble	Sam yeli

11. • Ülkemizde kış döneminde soba zehirlenmelerine neden olur.
• Kış döneminde bazı kıyı bölgelerimize orografik yağış bırakır.
• Gemi trafiğinin aksamasına neden olur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yerel rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

A) Poyraz B) Karayel C) Yıldız
D) Kıble E) Lodos

12. Meltem rüzgârları günlük sıcaklık farklarına bağlı oluşmaktadır. Gün içinde kara /deniz ve dağ / vadi arasındaki ısınma oranlarının farklı olması, basınç farklarının oluşumunu sağlar. Bu durum meltem rüzgârlarını oluşturur.

Buna göre, ülkemizde deniz melteminin <u>en etkili</u> olduğu mevsim ve alan aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Yaz mevsimi - Kuşadası
B) Kış mevsimi - Konya
C) Sonbahar mevsimi - Ankara
D) İlkbahar mevsimi - Urfa
E) Kış mevsimi - Manisa

1. Kış döneminde alçak basınç merkezinin etkilediği alanlarda; hava kapalı ve bulutlu, yağış olasılığı fazladır. Hava hareketi çevreden merkeze doğru gerçekleştiği için rüzgâr hareketliliği fazladır. Bu alanlarda yağış olasılığına bağlı sıcaklık farkları azalır. Ankara, Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı için rüzgârlardaki sapmalar saat yönünde gerçekleşir.

CEVAP: B

2. Verilen basınç merkezi ülkemizde yıl boyu etkili olabilen İzlanda Dinamik Alçak Basıncı'dır. Bu basınç merkezi 60° enlemleri üzerinden ülkemizi etkilemektedir. Alçak basınç özelliğinde olduğu için hava yükselici karakterlidir. Kış döneminde sıcaklık ortalamalarını azaltır, yağış olasılığını arttırır.

CEVAP: D

3. Verilen frekans gülünde rüzgârın tüm yönlerden eşit miktarda esmediği görülmektedir. Bu durum arazinin engebeli olduğunu gösterir, ancak ortalama yükseltinin fazla olması yorumu yanlıştır. Yükselti ile engebe birbiriyle karıştırılmamalıdır. Verilen diğer yorumlar incelendiğinde;

- Yöre, rüzgârın esme sayısına bağlı boğazlarda ya da kuzeydoğu - güneybatı yönlü uzanan vadi tabanı veya bu yönde uzanan birbirine paralel sıradağlar arasında olabilir.
- Kuzeydoğu, rüzgârın esme sayısının en fazla olduğu yöndür. Buna bağlı bu yönden etkili olacak yerel rüzgâr poyrazdır.

CEVAP: A

4. Verilen özellikler ülkemizi güneydoğu yönünden etkileyen keşişleme rüzgârına aittir. Bu rüzgâr Arap çölü üzerindeki sıcak ve kuru hava dalgasını yaz döneminde ülkemize taşır. Etezyen ve poyraz soğuk rüzgâr özelliğinde iken, lodos ve kıble Akdeniz üzerinden ülkemizi etkileyen nemli ve sıcak rüzgârlardır.

CEVAP: E

5. Türkiye'yi güneybatı yönlü etkileyen dinamik yüksek basınç (antisiklon) asordur. Özellikle Asor Dinamik Yüksek Basıncı ülkemizi daha çok yaz döneminde etkileyerek sıcak ve kurutucu etki yaratır. Ancak kararsız özellikte olan bu basınç merkezi ülkemizi kış döneminde de etkileyebilir. Durgun bir hava karakteri oluşturan Asor, Akdeniz ve Ege kıyılarında yer alan şehirlerimizde hava kirliliğine sebep olmaktadır.

CEVAP: C

6. Soru içinde temel özellikleri verilen rüzgâr karayeldir. Poyraz, ülkemizi kuzeydoğu yönlü etkilemektedir. Soğuk karakterli bu rüzgâr en çok boğazlarda esiş göstermektedir. Lodos (güneybatı) ve kıble (güney) sıcak karakterli rüzgâr özelliğindedir. Etezyen rüzgârı ise Anadolu karası içinde etkili olmamaktadır.

CEVAP: B

7. Kış döneminde Türkiye'yi kuzeydoğudan etkileyen Sibirya Termik Yüksek Basıncı'dır. Bu basınç merkezi alçalıcı hava hareketine sahiptir. Etkili olduğu kış döneminde nem oranını azaltır, bu nedenle hava açık ve bulutsuzdur. Hava hareketi merkezden çevreye doğru gerçekleştiği için rüzgâr hareketi azdır. Hava durgundur.

CEVAP: D

8. Verilen rüzgâr frekans gülü dikkate alınırsa rüzgârın tüm yönlerdeki esme sayıları birbirine yakındır. Bu tarz rüzgâr frekans gülleri engebenin az olduğu alanlarda karşımıza çıkar. Bu nedenle verilen alanlar içinde engebe oranının en az olduğu yer Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesidir. Verilen diğer merkezlerin engebe oranları fazla olduğu için rüzgârın her yönden birbirine yakın sayılarda esmesi gözlemlenemez.

CEVAP: A

9. Ülkemizde Basra Alçak Basıncı ve Sibirya Yüksek Basıncı termik karakterlidir. Bu basınç merkezleri dönemlik, ısınma ve soğumaya bağlı oluşmaktadır. İzlanda Alçak Basıncı ve Asor Yüksek Basıncı ise dinamik karakterlidir. Oluşumlarındaki temel etken Dünya'nın günlük hareketidir.

CEVAP: D

10. Ülkemizi güneybatıdan lodos, güney yönünden kıble, güneydoğudan ise sam yeli etkiler. İmbat batı yönlü, etezyen Ege Denizi'nde kuzey - güney yönlü, karayel kuzeybatı yönlü, poyraz ise kuzeydoğu yönlü esen rüzgârlardır.

CEVAP: E

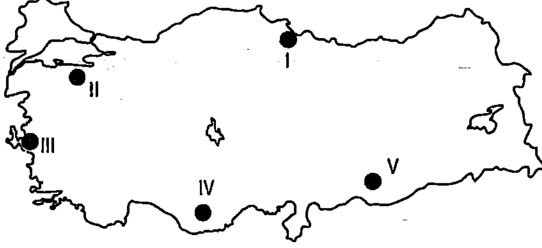
11. Soru içinde verilen özellikler lodos rüzgârına aittir. Lodos, ülkemizde güneybatı sektörlü rüzgârdır. Özellikle Ege, Akdeniz ve Marmara bölgelerini etkiler. Bu alanlarda kıyıya paralel uzanan dağ sıralarında orografik yağış oluşturur. Boğazlarda kuvvetini artırdığı dönemde gemi trafiği aksar.

CEVAP: E

12. Meltem rüzgârları günlük sıcaklık farklarına bağlı oluşmaktadır. Özellikle yaz mevsiminde deniz kıyılarındaki etkisi yüksektir. (Yaz mevsimi - Kuşadası)

CEVAP: A

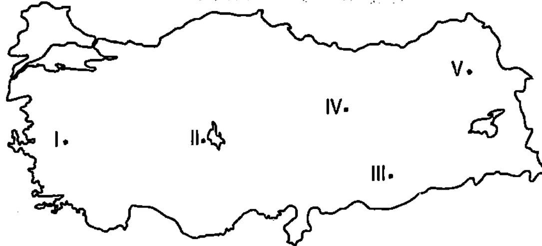
1. Maksimum nem havanın nem taşıma kapasitesidir ve sıcaklıkla doğru orantılıdır.

Buna göre, haritada belirtilen merkezlerin hangisinde yaz aylarında maksimum nem miktarı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bağıl nem havada yağışın olma ihtimalini ifade eder ve sıcaklıkla ters orantılıdır.

Buna göre, haritadaki merkezlerin hangisinde, yaz mevsiminde, bağıl nem en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Rize ve Samsun kentlerinde aynı iklim özellikleri görülmesine rağmen Rize'de yıl içerisindeki yağış miktarının Samsun'dan daha fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dağların doğu - batı yönlü uzanması
B) Yağış rejimlerinin farklı olması
C) Rize'de kıyının hemen gerisinde yüksek uzanan dağların varlığı
D) Ormanların geniş yer kaplaması
E) Rize'deki maksimum nem miktarının daha fazla olması

4. Yamaç yağışları kıyının hemen gerisinde uzanan dağların yamaçları boyunca yükselen hava kütlelerinin etkisiyle meydana gelir.

Buna göre, Ege Bölgesi'nde Muğla'da yamaç yağışları etkili olurken, İzmir de etkili olmaması bu iki kentin hangi özelliklerinin farklı olmasının sonucudur?

A) Kırık dağların varlığı
B) Akdeniz iklim özelliklerinin görülmesi
C) Dağların kıyıya uzanış doğrultuları
D) Zeytin ve turunçgil gibi ürünlerin yetiştirilmesi
E) Buharlaşma miktarlarının farklı olması

5. **Hakkâri ve Konya kentleri karasal iklim özelliklerine sahip olmalarına rağmen, bu iki kentin yıllık yağış miktarlarının farklı olması;**

I. enlem,
II. yükselti,
III. karasallık,
IV. bakı

faktörlerinin hangileri ile açıklanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

6.

Şekil - I

Şekil - II

Şekil - I'de gösterilen yağış çeşidi, şekil - II'deki haritada işaretli noktaların hangisinde yaz aylarında görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Erzurum ve Ankara çevresinde konveksiyonel yağışlar etkili olmasına rağmen, bu kentlerin yağış rejimlerinin farklı olması;**

I. nem,

II. yükselti,

III. karların erime zamanı,

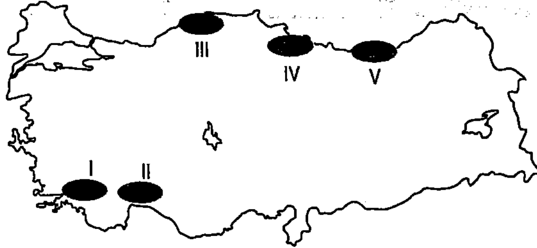
IV. denizden uzaklık,

V. enlem

faktörlerinden hangilerine bağlıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) IV ve V

8. Haritada yıllık yağış miktarları fazla olan merkezler gösterilmiştir.

Bu merkezlerden hangisinin yıllık yağış miktarı diğerlerine göre daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Yıl içerisindeki bölgelere göre yağışın dağılışı yağış rejimini belirleyen temel faktördür.

Buna göre, aşağıdaki kent çiftlerinin hangisinde yağış rejimi benzerdir?

A) Ankara - Erzurum

B) İzmir - Samsun

C) Mersin - Gaziantep

D) Bursa - Ağrı

E) Edirne - Bartın

10. **Türkiye'nin aşağıdaki bölgelerinden hangisi daha fazla yağış alır?**

A) Marmara

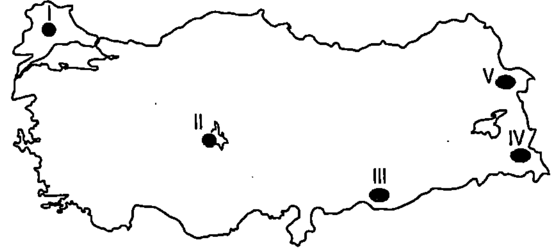
B) Karadeniz

C) Akdeniz

D) Ege

E) İç Anadolu

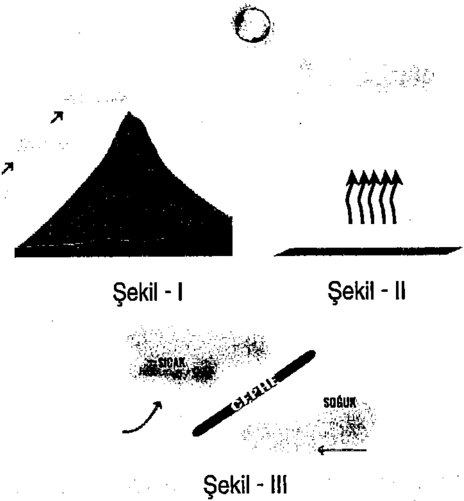
11.

Haritada işaretli merkezlerin hangisinde yıllık yağış miktarı diğerlerinden daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12.

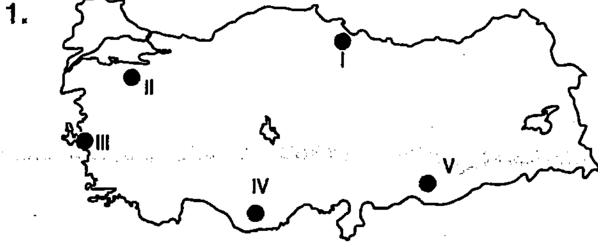

Şekil - I Şekil - II

Şekil - III

Türkiye'de etkili olan yağış çeşitleri ve en fazla etkili olduğu bölge eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

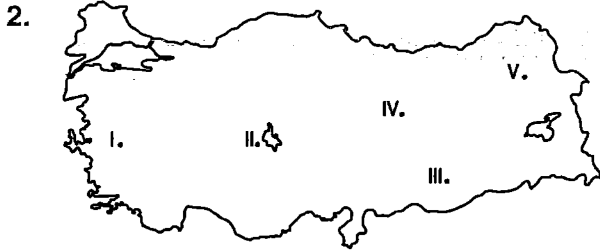
	Şekil - I	Şekil - II	Şekil - III
A)	Karadeniz	İç Anadolu	Akdeniz
B)	Akdeniz	İç Anadolu	Karadeniz
C)	Ege	Akdeniz	D. Anadolu
D)	Marmara	Ege	Akdeniz
E)	Karadeniz	Ege	Marmara

1.

Maksimum nem sıcaklıkla doğru orantılı olarak artar.

- Yaz aylarında en sıcak yer, Basra Alçak Basıncı'nın etkisi ile V numarada belirtilen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: E

2.

- Bağıl nemin fazla olması, sıcaklık değerlerinin düşük olması demektir.
- Haritada V numaralı merkezin yükseltisi diğerlerine göre fazla olduğu için sıcaklık değerleri düşük ve bağıl nem oranı daha fazla olur.

CEVAP: E

3. Karadeniz kıyılarında cephe yağışı tüm kıyı kesiminde etkilidir. Doğu Karadeniz'deki dağlar, Orta Karadeniz'deki dağlara göre, kıyının hemen gerisinde daha yüksek bir şekilde uzandığı için yağış miktarı Rizede Samsun'dan daha fazla olur.

CEVAP: C

4. - İzmir'in arkasındaki dağlar kıyıya göre dik uzandıkları için denizler üzerinden gelen hava dağların arasından iç kesimlere girer ve yamaç yağışları görülmez.
- Muğla'nın arkasındaki Menteşe Dağları ise kıyı boyunca uzandığı için denizler üzerinden gelen hava yamaç boyunca yükselip yamaç yağışlarını oluşturur ve buradaki yağış miktarı İzmir'den daha fazla olur.

CEVAP: C

5. Hakkâri ve Konya kentleri karasal olmasına rağmen, Hakkâri'de yükselti değerleri Konya'dan daha fazla olduğu için, havanın nem taşıma kapasitesi daha düşük, bağıl nem daha fazla olur. Bu yüzden Hakkâri'de Konya'ya göre yağış miktarı daha fazla olur.

CEVAP: B

6.

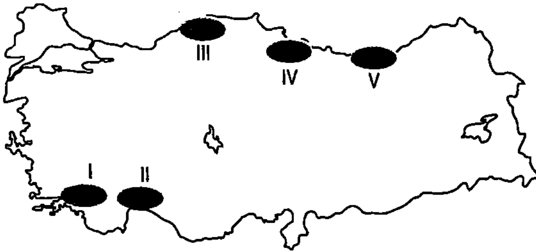

Şekil - I Şekil - II

Şekil - I'deki konveksiyonel yağışlar, V. merkezde karların yaz aylarında erimesi sebebiyle yaz döneminde etkili olur.

CEVAP: E

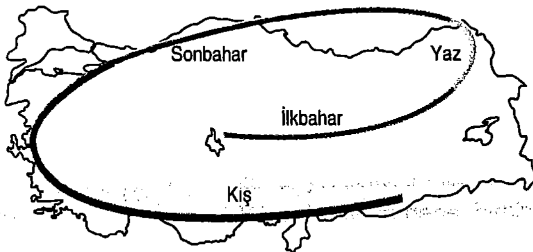
7. Erzurum Ankara'ya göre daha yüksek olduğu için, karlar yaz aylarında erir ve bu yüzden konveksiyonel yağışlar yaz aylarında olur. Yükselti ve karların erime zamanının farklı olması bu yüzden bu sorunun cevabıdır.

CEVAP: D

8.

Bu merkezler içerisinde IV numaralı merkezde bulunan Canik Dağları, diğer merkezlerdeki dağlara göre yükseltisi daha az olduğu için yamaç yağışlarının daha az etkili olduğu bir alandır. Bu yüzden yıllık yağış miktarı daha azdır.

CEVAP: D

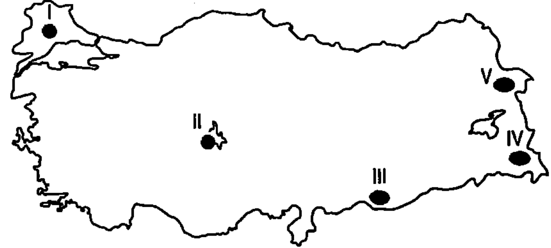
9.

- Yağış rejimini bize anlatacak pratik yol "e" harfini uygulamaktan geçer. Buna göre; İç Anadolu en fazla yağış ilkbahar; Erzurum yaz; Karadeniz sonbahar ve Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ise kış aylarındadır.
- Bu sebeple Mersin ve Gaziantep illeri en fazla yağışı kışın aldığı için yağış rejimleri benzerdir.

CEVAP: C

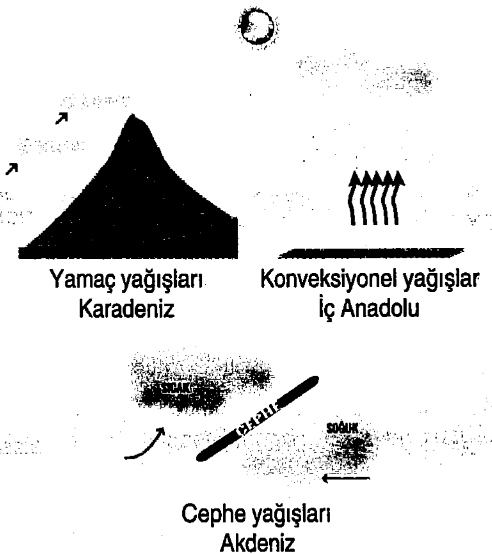
10.
- Türkiye'nin en fazla yağış alan bölgesi Karadeniz'dir.
- Nem miktarının fazla olması ve sıcaklık değerlerinin yamaçlar boyunca yükselen hava kütlelerine bağlı olarak düşmesiyle, bağıl nem oranı fazla ve yağış miktarı diğer bölgelere göre daha fazla olur.

CEVAP: B

11.

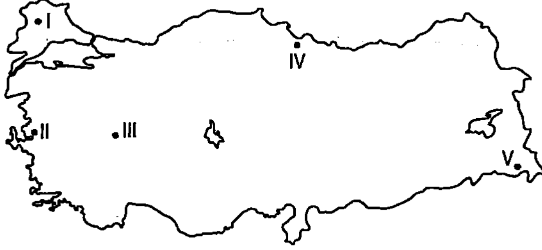

IV numaralı merkezdeki Hakkâri, diğer merkezlere göre daha yüksek olduğu için karasal olan tüm merkezler içerisinde havanın nem taşıma kapasitesi daha düşük olan yerdir ve bu yüzden yağış miktarı daha fazladır.

CEVAP: D

12.

CEVAP: A

1. Belirli bir sıcaklıkta havanın nem alma kapasitesine maksimum nem denir. Maksimum nem, sıcaklık ile doğru orantılıdır.

Buna göre, sıcaklık ile maksimum nem arasındaki ilişki dikkate alınır ise yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde ocak ayındaki maksimum nem oranı en yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ülkemizde orografik yağışlar en çok sonbahar döneminde Karadeniz kıyı kuşağında görülür. Ancak ülkemizde kış döneminde tüm kıyı bölgelerinde orografik yağışlar oluşabilmektedir.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tüm kıyı bölgelerinde sıcaklık ortalamalarının kış döneminde azalması

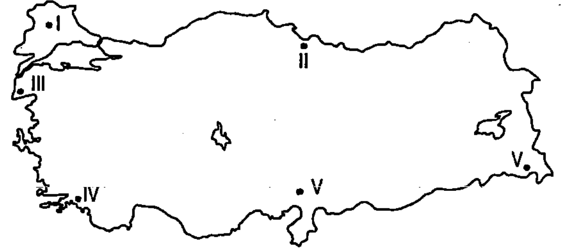
B) Kıyı bölgelerinde bazı alanlarda Karadeniz iklim özelliğinin görülmesi

C) Kıyı bölgelerimizde bazı alanlarda dağların kıyıya paralel uzanması

D) Orografik yağışların mutlak konuma bağlı oluşması

E) Kıyı bölgelerde yükselti ortalamalarının fazla olması

3. Bağıl nem, belirli bir sıcaklıktaki hava kütlesinin maksimum neminin mutlak nemine oranıdır. Başka bir deyişle, havanın belirli bir sıcaklıkta taşıyabileceği nem miktarının yüzde kaçını taşıdığını belirtir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin hangisinde yıl içinde bağıl nem oranı en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 1 m^3 havanın belirli bir sıcaklıkta taşıyabileceği toplam nem miktarına maksimum nem denir. Maksimum nem sıcaklığa bağlı olarak değişir. Sıcaklık arttıkça hava genişleyeceğinden taşıyabileceği nem miktarı artar. Sıcaklık azaldıkça hava daralır ve böylece taşıyabileceği nem miktarı azalır. Sıcaklıkla maksimum nem doğru orantılıdır.

Buna göre Türkiye'de

I. temmuz ayında Antalya'dan Burdur'a,

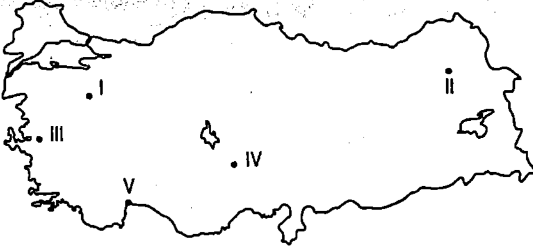
II. Kaçkar Dağları Kavran zirvesinden Yusufeli'ne,

III. ocak ayında kıyı Ege'den İç Batı Anadolu'ya

doğru hareket edildiğinde hangilerinde maksimum nem oranı artar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

5. Herhangi bir merkezde yağış olayının meydana gelmesi için bağıl nem oranının %100'ü geçmesi şarttır. Yoğunlaşma yağış oluşumundaki en önemli etkendir. Eğer bir merkezde yoğunlaşma eksi sıcaklık değerlerinde oluşursa kar veya dolu yağışı gerçekleşir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin tamamında sıcaklık ortalamaları -4 °C ve bağıl nem oranlarıda %100'ü geçmiştir.

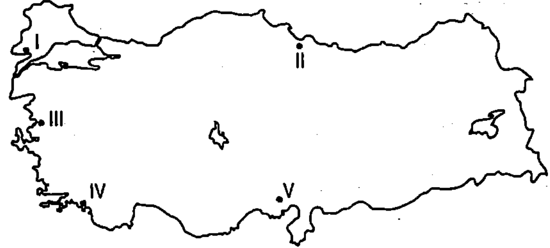
Buna göre, hangi merkezde gerçekleşecek kar yağışı miktarı <u>daha fazla</u> olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Türkiye'de yıl içinde ortalama yağış miktarının <u>en az</u> olduğu şehir merkezi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sivas
B) Iğdır
C) Gaziantep
D) Edirne
E) Eskişehir

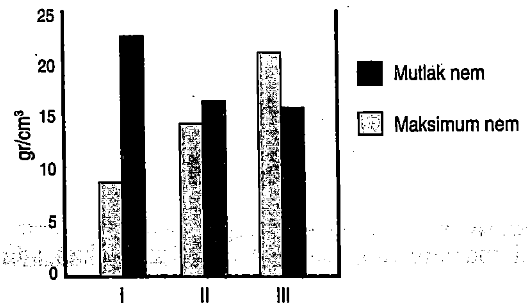
7. Yağış, havadaki su buharının yoğunlaşma sonunda sıvı ya da katı hâlde yer çekimi etkisi ile yere düşmesi olayıdır. Ülkemizde nem ve yağışın dağılışı her bölgede aynı oranda değildir. Bu durumu etkileyen faktörler denizellik, karasallık, dağların kıyıya uzanışı, buharlaşma oranı, yükselti, rüzgâr gibi etkenlerdir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin hangisinin yıllık ortalama yağış miktarı <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

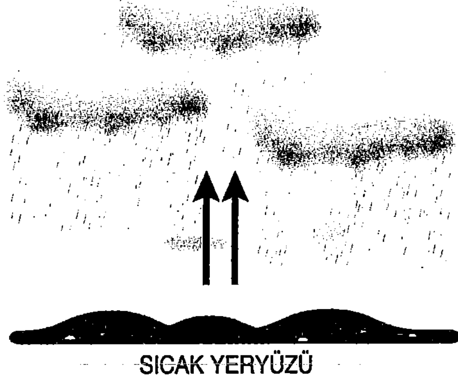
8. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yer alan üç merkezin mutlak ve maksimum nem değerleri gösterilmiştir.

Yukarıda verilen grafiğe göre aşağıdaki yorumlardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) II numaralı merkezde nem açığı vardır.
B) II numaralı merkezin bağıl nem oranı III numaralı merkeze göre daha fazladır.
C) III numaralı merkezde nem açığı en fazladır.
D) Sıcaklık III numaralı merkezde daha fazladır.
E) I numaralı merkezde yağış başlamıştır.

9. Aşağıdaki şekilde Türkiye'de görülen iklim tiplerinden birinin karakteristik yağış oluşum şekli verilmiştir.

Buna göre, bu yağış oluşum şeklinin karakteristik olarak görüldüğü bir yöre için aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Bu yağış türü yörede, ısınmanın arttığı dönemde gerçekleşir.

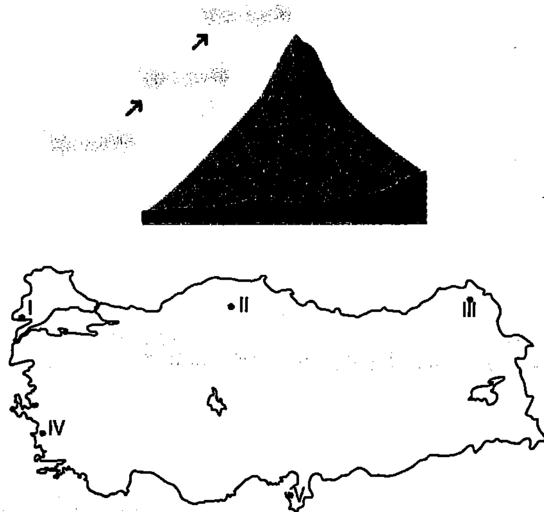
B) Yörede geven, koyun yumağı, gelincik ve yavşan otu gibi bitki türleri yaygındır.

C) Kış döneminde ortalama sıcaklıklar eksi değerlere düşmektedir.

D) Bu yağış oluşum türü, yörede en çok kış döneminde gerçekleşir.

E) Yörede gerçekleştirilecek tahıl tarımına olumlu katkı sağlar.

10.

Yukarıda verilen yağış oluşum şekli Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde görülebilir?

A) V B) IV C) III D) II E) I

11. **Türkiye'de bağıl nem oranının yıl boyu yüksek olduğu bir yöre ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Yöredeki akarsular taşımacılığa uygundur.

B) Yerin enerji kaybı azdır.

C) Sıcaklık farkı azdır.

D) Bulutluluk oranı fazladır.

E) Toprak asitik reaksiyondadır.

12. **Türkiye'de yıl içinde yağışın mevsimlere dağılışına bağlı olarak aşağıdaki il çiftlerinden hangisinin yağış rejimleri birbirinden farklıdır?**

A) Antalya - Gaziantep

B) Kars - Iğdır

C) Konya - Malatya

D) Aydın - Çanakkale

E) Bartın - Rize

1. Sıcaklık ile maksimum nem doğru orantılıdır. Herhangi bir ortamda sıcaklık değerleri artarsa maksimum nem oranıda artar. Bu nedenle ocak ayında ortalama sıcaklık en fazla II numaralı merkezde olduğu için maksimum nem oranıda yüksektir.

CEVAP: B

2. Orografik yağışlar dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda oluşmaktadır. Ülkemizde Karadeniz ikliminin yağış oluşum karakteridir ve en fazla Karadeniz kıyı kuşağında oluşmaktadır. Ancak ülkemizde kış döneminde Marmara (Yıldız dağları), Ege (Menteşe yöresi) ve Akdeniz (Toros Dağlarının denize bakan yamaçları) bölgelerindeki bazı alanlarda dağların kıyıya paralel uzanması sebebiyle denizden gelen nemli hava kütleleri bu dağları görüp yamaçları boyunca yükselerek yoğunlaşır. Bu durum orografik yağışın oluşumuna zemin hazırlar.

CEVAP: C

3. Bağıl nem ile sıcaklık ters orantılıdır. Sıcaklık düştükçe maksimum nem azalacağından, bağıl nem yükselir. Sıcaklık değerleri yükseldikçe, maksimum nem artacağından bağıl nem düşer. Bağıl nem üzerindeki bir diğer etkende hava kütlesindeki mutlak nem oranıdır. Buna göre haritada verilen merkezlerin denizlere olan konumu ve ortalama sıcaklıkları dikkate alınırsa I numaralı merkezde bağıl nem oranı diğer merkezlere göre daha düşüktür. I numaralı merkezde karasal iklim özelliğine bağlı sıcaklık ortalamalarının diğer merkezlere göre daha az ve denizel etkiye uzak olması bağıl nemin az olmasının en önemli nedenidir.

CEVAP: A

4. Maksimum nem oranının bir merkezde artması sıcaklık ortalamasına bağlıdır. Sıcaklık ile maksimum nem doğru orantılıdır. Buna göre temmuz ayında Antalya'dan Burdur'a, ocak ayında ise kıyı Ege'den İç Batı Anadolu'ya hareket edildiğinde sıcaklık ortalamaları azalır. Bu durum maksimum nem oranınında azalmasını sağlar. Ancak Kaçkar Dağlarının en yüksek zirvesi olan Kavran tepeden (3932 m) Artvin'in Yusufeli ilçesine (696 m) inildikçe sıcaklık ortalaması artacağı için maksimum nem oranıda artar.

CEVAP: B

5. Verilen merkezlerde bağıl nem oranının %100'ü geçmesi ve sıcaklığın eksi değerlere düşmesi kar yağışının oluşumunu sağlar. Kar yağışının miktarını etkileyecek faktör ise havanın mutlak nem oranıdır. Mutlak nem fazlaysa düşen yağış miktarı daha fazladır. Buna göre, haritada gösterilen alanlar içinde mutlak nem oranı V numaralı merkezde daha fazla olduğu için düşecek kar yağışı daha fazla olur.

CEVAP: E

6. Ülkemizde Iğdır, 257,6 mm ortalama yağışla Türkiye'de en az yağış alan merkezdir. Bu durumun temel sebepleri incelendiğinde, çevresine göre çok alçakta olması (Çevreden gelen hava kütleleri föhn etkisi oluşturur.) deniz etkisine kapalı olması ve karasallığın belirgin olmasıdır.

CEVAP: B

7. Ülkemizde nem oranının ve yağış miktarının en fazla olduğu alanlar Doğu Karadeniz kıyısı, Batı Karadeniz kıyısı ve Menteşe kıyısıdır. Bu nedenle haritada numaralandırılarak verilen merkezler içinde yağış miktarı en fazla IV numaralı merkezdedir. Verilen diğer alanlardaki nem oranları Menteşe kıyısına (IV) göre daha azdır.

CEVAP: D

8. Verilen grafik incelendiğinde, II numaralı merkezde mutlak nem maksimum nemi geçtiği için nem açığı yoktur. II numaralı merkezi bağıl nem oranı III numaralı merkezden fazladır. III numaralı merkezde maksimum nem daha fazla olduğu için nem açığı ve sıcaklık daha fazladır. I numaralı merkezde ise mutlak nem maksimum nemden fazla olduğu için yağış başlamıştır.

CEVAP: A

9. Şekilde verilen yağış oluşum türü, konveksiyonel (yükselim) yağıştır. Bu yağış oluşumu ısınan hava kütlesinin yükselip yoğunlaşması ile gerçekleşir. Ülkemizde en çok İç Anadolu Bölgesi'nde ısınmanın arttığı dönemde (İlkbaharda) oluşmaktadır. Yaygın olarak görüldüğü yörelerde karasal iklim özelliği yaşandığı için en çok kış döneminde oluşması durumu yanlıştır. Bu iklime bağlı yörede, bozkır bitki türleri (geven, koyun yumağı, gelincik, yavşan otu) yayılış göstermektedir.

CEVAP: D

10. Soru içinde verilen yağış oluşum şekli orografik (yamaç) yağıştır. Bu yağış en çok Karadeniz ikliminde, Karadeniz kıyı kuşağında görülmektedir. Bu yağış oluşum türünün meydana gelmesindeki en önemli etken dağların kıyıya paralel uzanmasıdır. Bu nedenle Türkiye haritasında verilen merkezler incelendiğinde; kara içinde kaldığı için II ve III numaralı merkezlerde, dağlar kıyıya dik uzandığı için IV numaralı merkezde ve bulunduğu kıyıda, kıyıya paralel uzanan sıradağ olmadığı için I numaralı merkezde orografik yağış oluşamaz.

V numaralı merkezde Amanos Dağları İskenderun Körfezi boyunca kıyıya paralel uzandığı için denizden gelen nemli hava kütleleri, kış döneminde Amanos Dağlarının yamacı boyunca yükselir ve orografik yağış oluşturur.

CEVAP: A

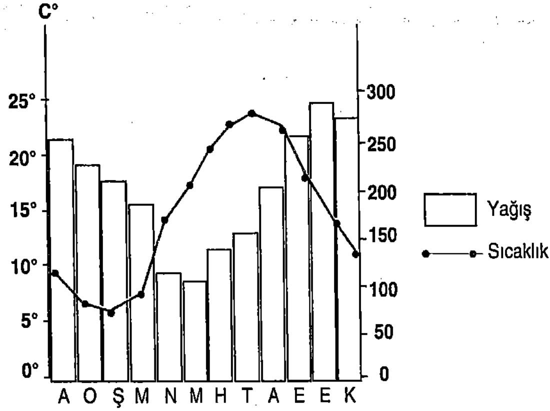
11. Türkiye'de bağıl nem oranının yıl boyu yüksek olduğu bir yörede, yıl boyu yağış olasılığı da yüksektir. Bu nedenle, bulutluluk oranı fazla iken, yerin enerji kaybı ve sıcaklık farkları azdır. Bu durum nemliliğin fazla olması ile ilişkilidir. Yağışa bağlı yörede yıkanma fazla olduğu için toprak, asitik reaksiyon özelliği gösterir. Ancak soru içinde akarsuların taşımacılığa elverişli olması durumu yanlıştır. Akarsuyun taşımacılığa elverişli olması sadece sürekli yağışla ilişkili değildir. Yörede, akarsuyun denge profiline (akarsu yatak eğiminin deniz seviyesine inmesi) de ulaşmış olması gerekir.

CEVAP: A

12. Ülkemizde görülen iklim tipleri dikkate alındığında, yıl içinde yağışın mevsimlere dağılışı farklılık göstermektedir. Soru içinde verilen il çiftleri karşılaştırıldığında yağış rejimlerinin aynı olabilmesi için yaşanan iklim özelliğininde benzer olması gerekmektedir. Bu nedenle Kars ve Iğdır'da yaşanan iklim tipleri farklılık gösterdiği için yağışın mevsimlere dağılışı da farklıdır. Kars en çok yağışını yaz döneminde alırken, Iğdır ili en fazla yağışı ilkbaharda almaktadır.

CEVAP: B

1. Türkiye'de ortalama yıllık yağış miktarı ve sıcaklık değerleri gösterilen bir merkez için;

Grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Yıllık yağış miktarı 2000 mm üzerindedir.

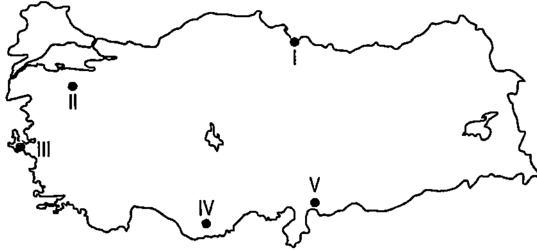
B) Nem ve yağış isteği fazla olan tarım ürünleri doğal olarak yetişme şansı bulur.

C) Karadeniz Bölgesi'ne ait bir merkezdir.

D) Yıllık sıcaklık farkları fazladır.

E) Bağıl nem oranı yüksektir.

2.

İklim özellikleri dikkate alındığında haritada belirtilen merkezlerin hangilerinde bitki örtüsü diğerlerinden farklıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve V E) III ve IV

3. Ormanların tahribatı sonucunda bulunduğu alanın iklim koşullarına bağlı olarak, dört mevsim yeşil kalan yalancı maki olarak da bilinen, psödomaki adı verilen bitki toplulukları ortaya çıkar.

Türkiye'de aşağıdaki merkezlerin hangisinde bu bitki topluluklarına rastlanır?

A) Mersin B) Konya C) Erzurum
D) Trabzon E) Edirne

4. **Türkiye'de kızılçam ormanlarının tahribatı sonucunda ortaya çıkan bitki topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Maki B) Bozkır
C) Alpin çayırları D) Antropojen bozkır
E) Savan

5. Makroklima iklim, geniş alanlarda; mikroklima iklim, küçük alanlarda görülen iklim çeşitlerini ifade eder.

Türkiye'nin coğrafi koordinatları düşünüldüğünde, Türkiye hangi makroklima iklim alanı içerinde daha fazla yer alır?

A) Ekvatoral iklim

B) Ilıman okyanusal iklim

C) Akdeniz iklimi

D) Tundra iklimi

E) Muson iklimi

6. İklim çeşidinin fazla olması, bitki örtüsü ve tarım ürünü çeşidinin fazla olması sonucunu ortaya çıkarır.

Türkiye'de aşağıda belirtilen bölgelerin hangisinde bitki örtüsü çeşidi en fazladır?

A) Marmara

B) Ege

C) Doğu Anadolu

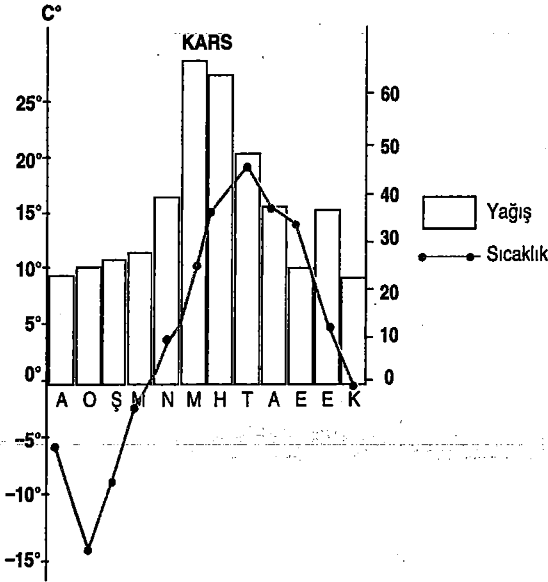
D) Karadeniz

E) Akdeniz

7. **Türkiye'de yıl içerisinde en fazla yağışın yaz aylarında düştüğü ve yıllık sıcaklık farklarının fazla olduğu bir merkezin doğal bitki topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Orman
B) Maki
C) Alpin çayırları
D) Bozkır
E) Garig

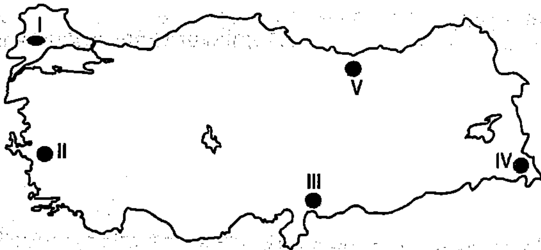
8. Aşağıdaki grafikte Kars iline ait sıcaklık - yağış değerleri gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kar yağışları ve don olayları etkilidir.
B) Yıllık sıcaklık farkları fazladır.
C) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
D) Yağış rejimi düzensizdir.
E) Çernozyom topraklar görülür.

9. Ormanların tahribatı sonucunda oluşan bitki toplulukları antropojen bozkırları ortaya çıkarır.

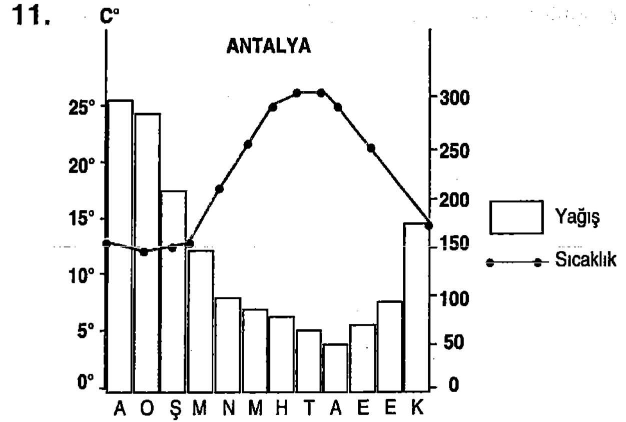

Buna göre, haritada işaretli merkezlerin hangisinde, antropojen bozkırlara rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Türkiye'de tahribata uğrayan ormanların kendini yenilemesinin diğerlerine göre daha zor olduğu kent aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Konya B) Kırklareli C) Bolu
D) Muğla E) Rize

11.

Grafikte belirtilen merkeze ait bitki örtüsü aşağıdakilerin hangisidir?

A) Maki B) Orman C) Bozkır
D) Alpin çayırlar E) Savan

12. Dünya üzerinde 30 ile 40° enlemleri arası Akdeniz iklim sahasıdır. Türkiye'nin de bu enlemler arasında toprakları olduğu için Türkiye Akdeniz ikliminin etki alanı içerisindedir.

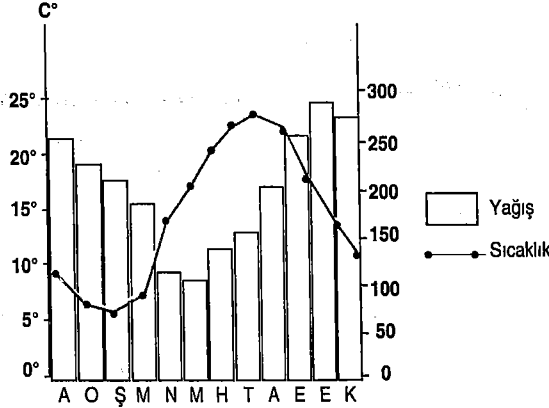
Buna göre, aşağıda verilen kentlerin hangisinde, Akdeniz iklim özellikleri daha fazla görülür?

A) Isparta B) Burdur C) Karaman
D) Gaziantep E) İzmir

13. **Türkiye'nin fitocoğrafya bölgeleri ile ilgili aşağıda belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Fitocoğrafya bölgelerinin sınırlarını iklim tipleri belirlemiştir.
B) Akdeniz fitocoğrafyası içerisinde, her mevsim yeşil kalan bitkileri barındırır.
C) Karadeniz fitocoğrafyası içerisinde, kıyıdan 200 - 300 metre yükseklere kadar çalı kuşağı mevcuttur.
D) İç Anadolu fitocoğrafyasında stepler geniş yer tutar.
E) Güneydoğu Anadolu fitocoğrafyasında kızılçam ormanları geniş yer tutmaktadır.

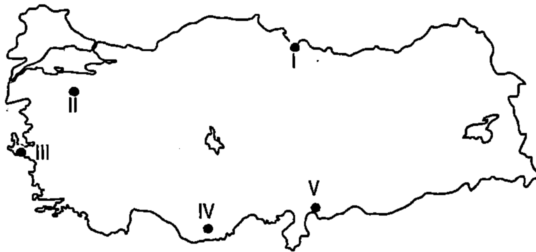
1.

- Nem oranı fazla olan merkezde, yıllık sıcaklık farkı, fazla değil az olur. (D)
- Yağış miktarını gösteren değerleri topladığımız zaman yıllık yağış miktarının, 2000 mm üzerinde olduğu görülmektedir. (A)
- Yağış rejimi ve miktarının fazlalığından, bu ortamda doğal olarak yetişebilecek ürünler olduğu anlaşılmaktadır. (B)
- En fazla yağış sonbaharda olduğu için, yağış rejimi bu merkezin, Karadeniz Bölgesi'nde olduğunu ifade etmektedir. (C)
- Yağış yıl boyu fazla olduğu için, havada yağışın olma ihtimali, yani bağıl neminde fazla olduğu anlaşılmaktadır. (E)

CEVAP: D

2.

- I numaralı merkezde bitki örtüsü, Karadeniz iklimine bağlı olarak, orman olur. (A)
- II, III, IV ve V numaralı merkezler ise 30 ile 40° paralelleri arasında Akdeniz iklim sahasında yer aldıkları için, bitki örtüleri makidir.
- Bu genellemeye V numaralı merkezde bulunan Gaziantep kenti de dâhildir.

CEVAP: A

3. Psödomaki Karadeniz Bölgesi'nde ormanların tahribatı ile ortaya çıkan bitki topluluğudur. Bu yüzden belirtilen seçeneklerde, Trabzon çevresinde bu bitki toplulukları görülmektedir.

CEVAP: D

4. Akdeniz iklim kuşağının doğal ortamında yetişen kızılçam ormanlarının tahribatı ile maki bitki toplulukları ortaya çıkmaktadır. Bu bitkilerde ülkemizde Akdeniz ikliminin etkili oldukları yerlerde yoğun bir şekilde görülmektedir.

CEVAP: A

5.
- Türkiye 36°- 42° Kuzey enlemleri arasında yer aldığı için, makroklima iklim yani büyük iklim tipleri arasında dünyada 30 ile 40° enlemleri arasında etkili olan Akdeniz iklim kuşağı içerisinde yer alır.
- Ekvatoral iklim, 0 - 10 enlemleri arası
- Ilıman Okyanusal, 30 - 60 enlemlerindeki karaların batı kıyıları
- Tundra, 60° Kuzey, Grönland, Norveç çevresi
- Muson, Güneydoğu Asya çevresinde görülür.

CEVAP: C

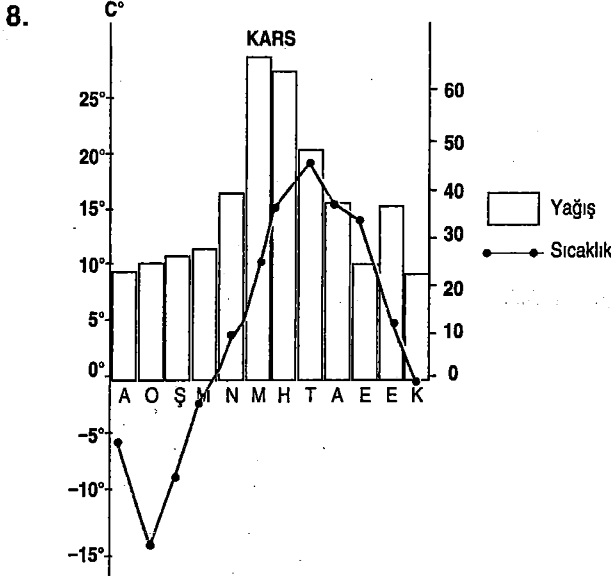
6. Marmara Bölgesi'nin kuzeyinde Karadeniz iklimi görülür, buna bağlı olarak bitki örtüsü orman olur ve fındık tarımı yapılır. Güneyinde Akdeniz iklimi görülür, buna bağlı olarak bitki örtüsü maki olur ve zeytin tarım ürünü yetişir. Ortada Ergene'de bozkır bitki örtüsü olur ve de buğday yetişir. Tüm bunlara bağlı olarak bitki örtüsü çeşidi en fazla olan bölge, Marmara Bölgesidir.

CEVAP: A

7. Türkiye'de yaz aylarının yağışlı, yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu yer, Erzurum - Kars çevresidir. Bu alanda görülen bitki topluluğu ise yaz yağışlarına bağlı olarak Alpin çayırlarıdır.

CEVAP: C

8.

- Soru kökünde YALNIZCA grafikteki bilgilerden yararlanarak dediği için;

  Kış aylarında sıcaklık 0°C'nin altına düştüğü için kar yağışları etkili denir. (A)

  Yaz ve kış sıcaklık ortalamasına bakarak sıcaklık farkının fazla olduğu görülür. (B)

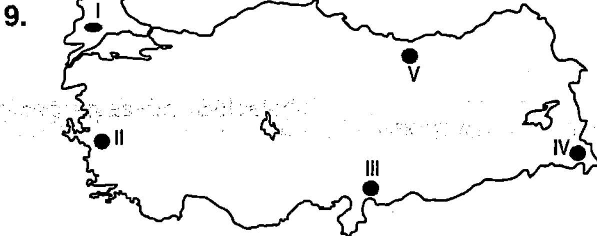
  Haziran, temmuz, ağustos ayları Kuzey Yarım Küre'de sıcak; Güney Yarım Küre için ise soğuk olacağından, bu aylarda sıcaklık fazla olduğu için, bu merkez Kuzey Yarım Küre'de denir.

  Tüm yıl boyunca aynı yağış miktarı görülmediği için yağış rejimi düzensiz denir. (D)

  Bu iklim grafiğine sahip Kars çevresinde, çernozyom toprak olmasına rağmen yalnızca ifadesi soru kökünde bulunduğu için grafikteki bilgiler bu toprağın, bölgedeki varlığını anlatmadığı için bu seçeneğe ulaşılamaz. (E)

CEVAP: E

9.

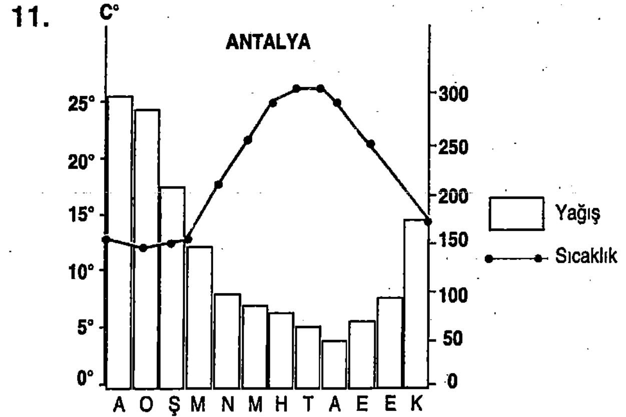

Antropojen bozkır, karasal iklim bölgelerinde, ormanların tahribatı ile oluşan bitki topluluklarıdır. Ülkemizde en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde ve Ergene'de görülür. Bu yüzden cevap I numaralı merkezin işaret ettiği Ergene'dir.

CEVAP: A

10. Ormanlar yağış miktarının fazla olduğu yerde tahrip edilse de kendini daha kısa sürede, yağışın az olduğu yerde ise daha uzun sürede yeniler. Buna göre, yağışın az olduğu Konya"da diğer kentlere göre bu süre daha uzun ya da bu süreç zordur.

CEVAP: A

11.

İklim grafiğinin yağışın rejiminden yola çıkarsak kış yağışları fazla olduğu için Akdeniz ikliminin görüldüğü bir merkeze ait olduğunu söyleyebiliriz. Bu yüzden bu merkezde maki bitki örtüsü görülür.

CEVAP: A

12. Seçeneklerdeki kentlerin hepsi Akdeniz iklim sahası içerisinde yer almasına rağmen, İzmir kenti dışında kalan yerlerde iklim özellikleri net olarak görülemez. Isparta, Burdur, Karaman ve Gaziantep çevresinde karasallığın etkisi Akdeniz iklimi etki alanını sınırlamıştır.

- Bu yüzden sorunun cevabı, Akdeniz iklim özellikleri, denizellik özelliklerinin etkisiyle de İzmir'dir.

CEVAP: E

13.
- Fitocoğrafya bitki coğrafyasıdır. Bölgelerin iklimlerine göre görülen bitki örtüsünün dağılışını inceler.
- Buna göre, Güneydoğu Anadolu'da, kızılçam ormanları geniş alan kaplamaz, Kızılçamlar Akdeniz iklimine aittir. Güneydoğu Anadolu'da görülen yaygın bitki topluluğu bozkırdır.
- Diğer seçeneklerdeki bilgiler ise doğrudur.

CEVAP: E

1. **Aşağıda Türkiye'nin iklim özellikleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi ülkenin mutlak konumu ile ilişkilidir?**

A) Erzurum - Kars yöresinde karasallık şiddetinin fazla olması

B) Tüm bölgelerde kış döneminde cephe yağışlarının oluşması

C) Doğu Karadeniz kıyısında orman alt sınırının düşük olması

D) İç bölgelerde ortalama kış sıcaklıklarının kıyı bölgelere göre düşük olması

E) Kısa mesafelerde sıcaklık ortalamalarının değişmesi

2. Türkiye matematik konum gereği Akdeniz iklim kuşağıda yer almaktadır. Ancak ülkemizde engebe, yükselti, denizellik, karasallık etkisi nedeniyle iklim tipleri çeşitlilik göstermektedir.

Buna göre, ülkemizde kısa mesafelerde iklim tiplerinin çeşitli olması aşağıda verilen unsurların hangisi üzerinde bir etkiye sahip değildir?

A) Ulaşım sistemleri

B) Tarım faaliyeti

C) Cephe yağışlarının varlığı

D) Toprak türleri

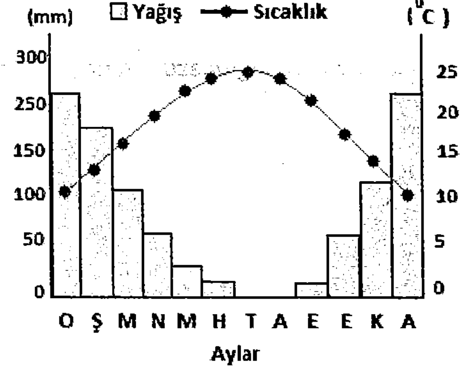
E) Bitki örtüsü

3.

Türkiye'de, karlı ve donlu gün sayısın en az, kış mevsiminin ılık ve yağışlı geçtiği, yıllık sıcaklık farklarının ortalama 20 °C olduğu iklim tipi yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin hangilerinde yaşanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

4.

Yukarıda sıcaklık ve yağış grafiği gösterilen iklim tipi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Karlı ve donlu gün sayısı azdır.

B) İklime bağlı oluşan zonal toprak türü terra rossadır.

C) Yağış rejimi düzensizdir.

D) Ülkede Akdeniz, Güney Marmara kıyılarında ve Güneydoğu Anadolu'nun batı kesiminde görülür.

E) İklimin yağış ve sıcaklık özelliği doğru orantılıdır.

5. **Türkiye'nin iklim özellikleri ile ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ülkede aynı hat üzerinde batıdan doğuya doğru gidildikçe yükseltiye bağlı güneş ışığının enerji kaybı artar.

B) Ülkede en geniş alanda görülen iklim tipi ılıman karasaldır.

C) Yükselti, engebe, dağların kıyıya uzanışı karasallığın şiddetini kısa mesafelerde değiştirir.

D) Maki bitki örtüsü ülkemizde mutlak konuma bağlı olarak yayılış gösterir.

E) Akdeniz ikliminin görüldüğü alanlarda kış dönemi kar yağışı oluşabilir.

6. Türkiye'de Karadeniz ikliminin görüldüğü, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz kıyılarında aynı iklim özellikleri yaşanmasına rağmen ortalama yağış miktarları farklıdır.

Bu durumun oluşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sıradağların kıyıya uzanış doğrultusu farklıdır.
B) Sıcaklık ortalamaları farklıdır.
C) Kıyıya paralel uzanan dağların yükselti ortalamaları ve kıyıya olan konumları farklıdır.
D) Yağış rejimleri farklıdır.
E) Engebe oranları farklıdır.

7. "Türkiye'de tüm bölgelerde ilkbahar döneminde konveksiyonel yağışlar oluşur." hipotezini savunan Coğrafya Öğretmeni Dilge Hanım, bu hipotezin doğruluğunu veya yanlışlığını kanıtlamaları için öğrencilerinden, bir cümle ile konu hakkında yorum yapmalarını istemiştir.

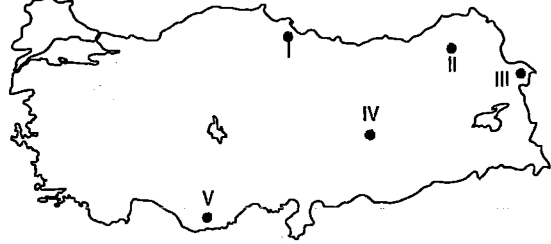
Buna göre, bu yağış oluşum şekli ile ilgili aşağıdaki öğrencilerden hangisinin yaptığı yorum doğrudur?

A) Müge: Öğretmenim verdiğiniz hipotez yanlıştır. Çünkü konveksiyonel yağışlar, karasal iklimin karakteristik yağış oluşum türüdür. Bu iklim tüm bölgelerde görülmez.
B) Hasan: Öğretmenim verdiğiniz hipotez doğrudur. Çünkü konveksiyonel yağışlar ilkbahar ve yaz döneminde karalar üzerindeki havanın ısınıp yükselmesi ile oluşmaktadır.
C) Murat: Öğretmenim verdiğiniz hipotez yanlıştır. Çünkü ilkbahar döneminde Anadolu karası ısınmaktadır. Bu nedenle yağış oluşması için hava sıcaklıklarının düşmesi gerekir.
D) Sevinç: Öğretmenim verdiğiniz hipotez doğrudur. Çünkü bu yağış oluşum türü orta kuşak karalarında meydana gelir. Ülkemiz mutlak konum gereği orta kuşakta yer aldığı için bu yağış oluşum türü tüm bölgelerimizde görülebilir.
E) Remzi: Öğretmenim verdiğiniz hipotez yanlıştır. Çünkü ülkemiz Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Bu nedenle tüm bölgelerimizde görülebilecek tek yağış oluşum türü cephesel yağışlardır.

8. Türkiye'de yer alan bir merkezde;

- Günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır.
- İklime bağlı kara yolu ulaşımı maliyetlidir.
- Taşkıran otu, mine çiçeği, yıldız otu, kardelen gibi bitki türleri yaygındır.

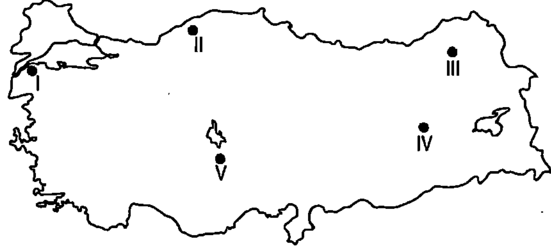
gibi iklim özelliklerine bağlı gelişen bazı durumlar verilmiştir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilmiş alanların hangisi için verilen bilgiler doğrudur?

A) V B) IV C) III D) II E) I

9.

Türkiye'de yer alan merkezlerle ilgili,

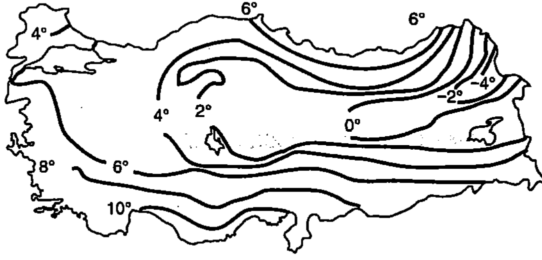
- Yıl içinde en çok yağışını ilkbaharda konveksiyonel karakterli alır.
- Karlı ve donlu gün sayısının en fazla olması nedeniyle tarım faaliyeti yapılan süre kısadır.
- Ortalama kış sıcaklıkları 6 - 7 °C'dir. Yıl içinde nem oranının yüksek olması nedeniyle sıcaklık farkları düşüktür.
- İklimde yaşanan kuraklık sebebiyle alkali/sodik topraklar görülmektedir.

gibi bazı iklim özellikleri verilmiştir.

Bu özellikler Türkiye haritasında numaralanmış alanlar ile ilişkilendirildiğinde, hangi merkezde yaşanan iklim tipi ile ilgili bilgi verilmemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıda Türkiye ocak ayı indirgenmiş sıcaklık haritası verilmiştir.

Yukarıda verilen harita incelendiğinde aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Türkiye'de en yüksek ve en düşük sıcaklıklar arasındaki fark 14 °C'dir.

B) En düşük sıcaklıklar karasallık şiddetinin yüksek olması nedeniyle Kuzeydoğu Anadolu'dadır.

C) Ege kıyısında sıcaklık ortalaması enlem etkisine bağlı kuzeye gidildikçe azalmaktadır.

D) Güney Marmara'nın büyük bir kesiminde sıcaklık ortalaması 6 °C'den azdır.

E) Ülkede sıcaklığın 10 °C'den fazla olduğu alanlar vardır.

11. Ülkemizde karlı ve donlu gün sayısının en fazla olduğu bölgeler sırasıyla Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'dur.

Buna göre, ülkemizde karlı ve donlu gün sayısının en fazla iç bölgelerde yaşanmasında,

I. karasallık,

II. enlem,

III. hava kütlelerinin etkisi,

IV. toprak yapısı,

V. bitki örtüsü

gibi durumlardan hangileri etkili değildir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) III ve IV E) IV ve V

1. Cephe yağışları veya frontal yağış, yoğunluk ve sıcaklığı farklı olan iki hava kütlesinin karşılaşması ile oluşur. Geniş alanlarda düşük şiddette ve uzun süreli yağış oluşturur. Ülkemiz mutlak konum gereği orta kuşakta yer aldığı için farklı yoğunluk ve sıcaklıktaki hava kütlelerinin karşılaşma alanındadır. Bu nedenle kış döneminde tüm bölgelerde cephe yağışının oluşumu mutlak konum ile ilişkilidir. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;

- Erzurum - Kars yöresinde karasallık şiddetinin fazla olması yükselti ve nem oranının düşük olması ile ilişkilidir.
- Doğu Karadeniz kıyısında orman alt sınırının düşük olması yağış rejimi ve miktarı ile ilişkilidir.
- İç bölgerlerde ortalama kış sıcaklıklarının kıyı bölgelere göre düşük olması nem oranının düşük olması ile ilgilidir.
- Kısa mesafelerde sıcaklık ortalamalarının değişimi engebe faktörü ile açıklanır.

CEVAP: B

2. Türkiye'de iklim tiplerinin çeşitli olması toprak türlerini, bitki çeşitliliğini, tarım faaliyetlerini ve ulaşım hizmetlerini etkilemektedir. Cephe yağışlarının varlığı ise ortakuşakta olmak ile ilgilidir. Soru içinde çeldirici özellikte olan ulaşım hizmetleridir. Bu durum örneklendirildiğinde; Erzurum - Kars yöresinde yaşanan sert karasal iklime bağlı sıcaklık farklarının yüksek olması kara yolu ulaşım maliyetlerini artırmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaz dönemindeki aşırı sıcaklıklar ise hem kara yollarının deforme olmasını hem de demir yolu hatlarında gevşemeye bağlı kazaların artışına zemin hazırlamaktadır.

CEVAP: C

3. Türkiye'de, karlı ve donlu gün sayısın en az, kış mevsiminin ılık ve yağışlı geçtiği, yıllık sıcaklık farklarının düşük olduğu, cephe yağışlarının oluştuğu, maki bitki örtüsünün yaygın olduğu iklim tipi Akdeniz iklimidir. Bu iklim tipi ülkemizde Güney Marmara, Ege kıyısı, Akdeniz kıyısı ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde görülür.

CEVAP: D

4. Soru içinde verilen yağış ve sıcaklık grafiği Akdeniz iklimine aittir. Verilen özellikler incelendiğinde; bu iklim tipi ülkemizde Akdeniz, Ege ve Güney Marmara kıyıları ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde görülür. İklimin karlı ve donlu gün sayısı azdır. Yağış rejimi grafikte görüldüğü üzere düzensizdir. İklim ve bitki örtüsüne bağlı oluşan zonal toprak türü terra rossadır. Ancak bu iklim tipinde yağış ve sıcaklık özelliği ters orantılıdır. Sıcaklık ortalamasının arttığı dönemde yağış azalır. Azaldığı dönemde ise yağış artar.

CEVAP: E

5. Ülkemizde herhangi bir merkezde güneş ışığındaki enerji kaybını enlem değeri etkiler. Bundan dolayı batıdan doğuya doğru aynı hat üzerinde hareket edildiğinde güneş ışığının geliş açısı aynı olduğu için yükselti ortalaması güneş ışığının enerji kaybını etkilemez. Yükselti, sıcaklık üzerinde etkilidir. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde; ülkemizde mutlak konuma bağlı görülen tek iklim tipi Akdeniz iklimidir. Bu nedenle bu iklime bağlı yayılış gösteren maki bitki örtüsünün varlığı mutlak konum ile ilişkilidir. Akdeniz ikliminin görüldüğü alanlarda kış döneminde günlük sıcaklık değerlerine bağlı kar yağışı oluşumu gözlenmektedir. Ancak bu iklimde ortalama kış sıcaklığı eksi değerlere düşmediği için genel olarak yağmur görülür. Ülkede karasallığın şiddetini yükselti, engebe ve dağların kıyıya uzanışı kısa mesafelerde etkilemektedir.

CEVAP: A

6. Ülkemizde Karadeniz kıyı kuşağında dağların kıyıya olan uzanış doğrultuları aynıdır. Ancak kıyıya paralel uzanan bu dağ sıralarının yükselti ortalaması ve kıyıya olan mesafesi farklıdır. Bu durum Batı, Orta ve Doğu Karadeniz bölümlerinde ortalama yağış miktarlarını değiştirir.

CEVAP: C

7. Konveksiyonel yağış, karaların ısınması ile üzerindeki havanın genleşerek yükselmesi ve yükselirken her 200 metrede 1 °C soğuyarak yoğunlaşması sonucu oluşur. Buna göre Anadolu karasının ilkbahar döneminde ısınması, beraberinde hava kütlelerinin genleşip yükselmesini sağlamaktadır. Bu durum bu mevsimde tüm bölgelerimizde konveksiyonel yağışların oluşumuna neden olur. Ancak tüm iklimlerin görüldüğü alanlarda bu yağış oluşabilirken, her iklimin karakteristik yağış oluşum türü değildir.

CEVAP: B

8. Verilen bilgiler sert karasal iklimin temel özellikleri içinde yer alır. Bu nedenle Türkiye haritasında sert karasal iklim II numaralı merkezde görülür. Diğer alanlarda yaşanan iklim özellikleri dikkate alındığında, V numaralı merkez Akdeniz iklimini, IV ve III numaralı merkez karasal iklimi, I numaralı merkezde ise Karadeniz iklimini göstermektedir.

CEVAP: D

9. Soru içinde verilen iklim özellikleri incelendiğinde;

- Yıl içinde en çok yağışı ilkbaharda konveksiyonel karakterli alan iklim ılıman karasaldır. Bu iklim tipi V ve IV numaralı merkezlerde görülür.
- Karlı ve donlu gün sayısının en fazla olduğu iklim tipi sert karasaldır. Buna bağlı tarım faaliyeti yapılan süre III numaralı merkezde en kısadır.
- Karadeniz ikliminde, ortalama kış sıcaklıkları 6 - 7 °C'dir. Yıl içinde nem oranının yüksek olması nedeniyle sıcaklık farkları düşüktür. Bu durum II numaralı merkezde görülmektedir.
- Yaz dönemindeki kuraklık sebebiyle aşırı buharlaşma, V numaralı alanda alkali /sodik (tuzlu) toprakların oluşmasını sağlamıştır. Bu topraklardaki tuz oranı yüksek olduğu için tarıma elverişli değildir.
- I numaralı merkezde Akdeniz iklimi özelliği görülür. Soru içinde bu iklim tipi ile ilgili bilgi verilmemiştir.

CEVAP: A

10. Türkiye ocak ayı indirgenmiş sıcaklık ortalaması haritası incelendiğinde;

- Türkiye'de en yüksek ve en düşük sıcaklıklar arasındaki fark 14 °C'den fazladır. Haritada dikkat edilmesi gereken durum, 10° izoterm eğrisinin güneyinde sıcaklıkların daha fazla olması ve - 4° izoterminin iç kesiminde sıcaklığın daha düşük olmasıdır. Bu nedenle fark 14 °C'den fazla çıkar.
- Karasallığın şiddetli olması en düşük sıcaklık ortalamalarının Kuzeydoğu Anadolu'da ölçülmesini sağlar.
- 10° izoterm eğrisinin güneyinde sıcaklık ortalaması daha fazladır. (Taşeli platosu kıyısı)
- Güney Marmara'da ortalama sıcaklığın 6 °C'den az olduğu alan geniştir. (6° izoterminin kuzey kesimi)
- Ege kıyısında enlem etkisi nedeniyle kuzeye gidildikçe sıcaklık ortalamaları azalır.

CEVAP: A

11. Ülkemizde karlı ve donlu gün sayısının iç bölgelerde fazla olmasının temel sebepleri, karasallık, yükselti enlem, hava kütlelerinin etkisi ve engebe durumudur.

CEVAP: E

1. Ülkemiz, 12.000 farklı bitki türü ile dünya üzerinde bitki çeşitliliğinin yüksek olduğu alanlardan biridir. Ülkemizde bitki tür çeşitliliğinin yüksek olmasındaki temel etkenler, coğrafi konum, iklim çeşitliliği, yüzey şekli engebesi ve ülkemizin farklı kıtalar arasında yer almasıdır. Ülkemizde bulunan 12.000 bitki türünün yaklaşık olarak üçte biri sadece Anadolu topraklarında yaşayan endemik türlerden oluşmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bitkilerden hangisi Türkiye'de bulunan endemik türlerden biri değildir?

A) Ters lale
B) Safran otu
C) Harnup
D) İspir meşesi
E) Anzer çayı

2. İç kesimlerde geniş ve iğne yapraklı ormanların tahrip edilmesi ile ortaya çıkan bitki topluluğuna ---- denir. Karadeniz kıyısında geniş yapraklı ormanların tahrip edilmesiyle de ortaya çıkan bitki topluluğuna ise ---- denir.

Yukarıda verilen açıklamada boş bırakılan yerlere aşağıdaki bitki türlerinden hangileri gelmelidir?

A) garig - antropojen bozkır
B) antropojen bozkır - psödomaki
C) psödomaki - garig
D) maki - antropojen bozkır
E) psödomaki - garig

3. Maki bitki örtüsü Akdeniz iklimine adapte olmuş kısa boylu, bodur, odunsu gövdeye sahip çalı türüdür. Bu bitki türü Akdeniz Bölgesi'nde 800 m yükseltiye kadar görülürken, Ege Bölgesi'nde 500 m, Marmara Bölgesi'nde ise 300 m'ye kadar yetişmektedir.

Bu durum üzerinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nem oranlarının farklı olması
B) Dağların kıyıya uzanış doğrultusu
C) Bölgelerde bulunan dağların ortalama yükseltilerinin farklı olması
D) Bakı durumu
E) Enlem etkisi

4. Bitkiler, insanlara barınak, gıda, gelir kaynağı, ilaç, rekreasyonel faaliyet, oksijen gibi olanaklar sunmaktadır. Buna bağlı olarak bitki, insan yaşamı üzerinde büyük bir etkiye sahiptir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi insanın, bitkilerden doğrudan elde ettiği ana ürünlerden biridir?

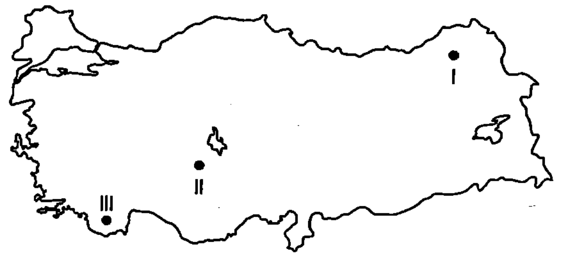
A) Reçine
B) Kâğıt
C) Kozalak
D) Çam balı
E) Keçiboynuzu

5. Türkiye, iklim özellikleri bakımından çeşitlilik gösteren bir ülke olduğu için nemli, yarı nemli ve kurakçıl orman türlerinin bulunduğu zengin bir bitki varlığına sahiptir.

Buna göre, Türkiye'deki en yaygın ağaç türü aşağıdakilerden hangisidir?

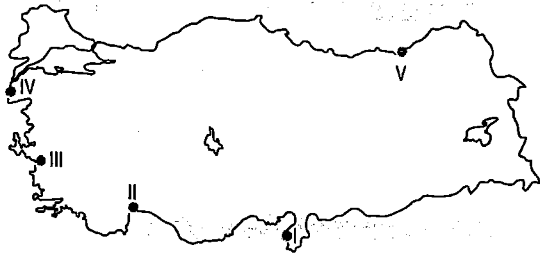
A) Kızılçam
B) Kayın
C) Karaçam
D) Meşe
E) Ardıç

6.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanlarda sırasıyla aşağıdaki bitki türlerinin hangisi yayılış gösterir?

	I	II	III
A)	Düğün çiçeği	Çayır üçgülü	Yasemin
B)	Karaçam	Geven	Gürgen
C)	Yıldız otu	Kardelen	Kasnak meşesi
D)	Meşe	Üzerlik	Kılıç otu
E)	Dişbudak	Ihlamur	Kekik

7.

Yukarıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar numaralanmış olarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde orman alt sınırı en düşüktür ve bu durumun ortaya çıkmasındaki temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) I - Enlem etkisi

B) III - Dağların denize dik uzanması

C) V - Sürekli yağış

D) II - Bakı etkisi

E) IV - İnsan etkisinin az olması

8.
- Yıl boyu yeşil kalan yaprak dökmeyen türlerdir.
- Yarı kurak ortama adapte olmuşlardır.
- Tahribi ile yerine garig gelir.
- Yaprakları küçüktür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bitki türü içinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Menengiç

B) Zeytin

C) Kermez meşesi

D) Çakırdikeni

E) Harnup

9. **Aşağıdaki illerin hangisinde orman alanlarının ilin yüz ölçümüne olan oranı en fazladır?**

A) Muğla
B) Trabzon
C) Çanakkale
D) İstanbul
E) Karabük

10. **Ülkemizde Muş, Iğdır, Ağrı, Çaldıran, Malazgirt ve Varto ovalarındaki küçükbaş koyun yetiştiriciliğinde yaygın olarak kullanılan doğal bitki türü aşağıdakilerden hangisidir?**

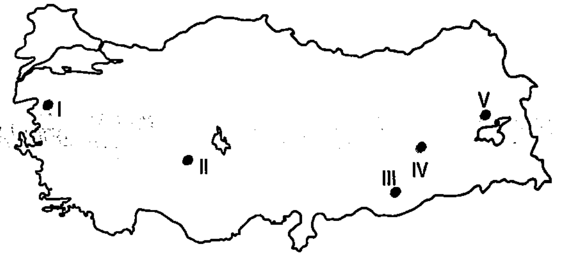
A) Bozkır

B) Alpin çayır

C) Frigana

D) Antropojen bozkır

E) Psödomaki

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde yavşan otu, çoban yastığı, gelincik, koyun yumağı, sığırkuyruğu gibi bitki türleri yaygın değildir?

A) V B) IV C) III D) II E) I

12. **Aşağıdaki bitki türlerinin hangisi bulunduğu yerde relikt türdür?**

A) Kaçkar Dağları - Gürgen

B) Toros Dağları - Ihlamur

C) Menteşe Dağları - Kızılçam

D) Bey Dağları - Kocayemiş

E) Kazdağları - Kazdağı Göknarı

1. Harnup diğer ismi ile keçiboynuzu ülkemizde maki türleri içinde yer alan bir bitki türüdür. Akdeniz iklimine adapte olan bu tür ülkemizde endemik değildir. Türkiye'de yer alan endemik türler, Köyceğiz Gölü çevresinde sığla (günlük) ağacı, Datça ve Teke Yarımadası'nda Datça hurması, Kazdağları'nda, Kazdağı göknarı, Göller Yöresi'nde Kasnak meşesi, Kastamonu ve Yozgat çevresinde İspir meşesi, Rize'de (Anzer Yaylası) Anzer çayı, Safranbolu çevresinde Safran otu, Erzurum'da (Karayazı) Ters lale gibi türler bulunmaktadır.

CEVAP: C

2. İç kesimlerde meşe, ardıç ve karaçam türlerinin insan etkisi ile tahrip edilmesi sonucunda antropojen bozkır (ağaçlı otlar) adı verilen türler ortaya çıkmaktadır. Karadeniz kıyı kuşağında ise geniş yapraklı ağaçların tahribi sonucunda kızılcık, yaban eriği, yaban mersini, böğürtlen, fındık, orman gülü gibi psödomaki (yalancı maki) türleri ortaya çıkmaktadır.

CEVAP: B

3. Maki bitki türünün bölgeler arasında yetişme üst sınırının farklılık göstermesindeki temel etken sıcaklıktır. Bu durum enlem etkisi ile açıklanır.

CEVAP: E

4. Bitkilerin gövde kısımlarının kullanılması ile elde edilen ürünler ana ürün olarak adlandırılır. Bunlar kâğıt, maden direği, lif, yonga, telefon direği, yakacak odun, tomruk, parke, sunta, kontraplak, mobilya gibi ürünlerdir. Soru içinde verilen diğer ürünler, bitkinin gövdesi dışında kalan kısımlarından elde edildiği için yan ürün olarak adlandırılır.

CEVAP: B

5. Ülkemizde ağaç türleri karşılaştırıldığında %26.34 (OGM) oranla en yaygın tür meşedir. Bunu sırasıyla kızılçam, karaçam, kayın, sarıçam, ardıç türleri izler.

CEVAP: D

6. Düğün çiçeği dağ çayırı türünde, çayır üçgülü bozkır türünde, yasemin ise garig türündedir. Bu nedenle haritada numaralandırılarak gösterilen yörelerde bu türler yaygındır. Verilen diğer türler incelendiğinde; yıldız otu ve kardelen dağ çayırı türünde, kekik garig türünde, üzerlik, kılıç otu, geven bozkır türünde, dişbudak, meşe, ıhlamur, gürgen geniş yapraklı orman türünde, karaçam iğne yapraklı orman türünde, kasnak meşesi ise maki türünde yer alır.

CEVAP: A

7. Orman alt sınırını etkileyen temel faktör yağıştır. Bu nedenle Doğu Karadeniz kıyısında sürekli yağışa bağlı orman, deniz seviyesinden başlar. Orman üst sınırını ise sıcaklık etkiler.

CEVAP: C

8. Soru içinde özellikleri verilen bitki türü makidir. Menengiç, harnup, kermez meşesi, zeytin maki türü içinde yer alan bitkilerdir. Çakırdikeni ise bozkır türüne aittir. Bitki türünün özellikleri içinde verilen frigana, gariğin diğer adıdır.

CEVAP: D

9. Karabük %70.8, Muğla %67.6, Çanakkale %52.2, İstanbul %43.9, Trabzon %38'dir. (OGM) Karabük verilen diğer illere göre alanı 4109 km^2 ile en küçük ildir. Batı Karadeniz ili olan Karabük'te, il alanı ile orman alanı oranlandığında, ilin alanına göre orman alanı oranı yüksek çıkmaktadır.

CEVAP: E

10. Ülkemizde Muş, Iğdır, Ağrı, Çaldıran, Malazgirt ve Varto ovaları Doğu Anadolu Bölgesi'nde çevresine göre alçakta kalan arazilerdir. Bu arazilerde küçükbaş koyun yetiştiriciliği, bozkır bitki örtüsüne bağlı olarak yapılmaktadır. Koyun türünün yetişmesindeki doğal unsurlar; karasal iklim, bozkır bitki örtüsü ve düz arazidir.

CEVAP: A

11. Soru içinde verilen bitki türleri bozkır türü içinde yer alır. Bu nedenle Akdeniz ikliminin görüldüğü Ege kıyısında bu türler yaygın değildir.

CEVAP: E

12. Kuvaterner'in başında, günümüzden daha ılıman iklim koşullarına sahip olan Toros Dağlarında kestane, kayın ve ıhlamur gibi nem isteği fazla olan ağaçlar geniş yer kaplamaktaydı. Günümüzde daha sıcak iklim şartlarına sahip olan bu dağlarda yer yer bu ağaçların kalıntılarına rastlanmaktadır. (MEB komisyon)

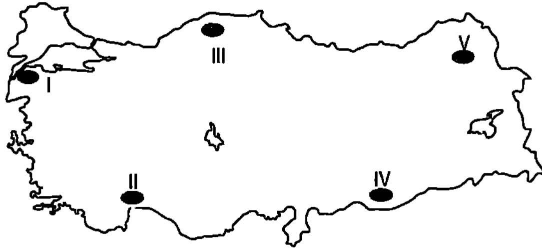
CEVAP: B

1. Türkiye'de kıyılardan iç kesimlere, batıdan doğuya ve yükseklere doğru ilerledikçe, sıcaklık değerleri azalır.

Buna göre, sıcaklıkların değişimi için belirtilen yargılardan hangisi, bu nedenlere bağlı değildir?

A) Toros Dağlarının güney yamaçlarında sıcaklık ortalamalarının kuzey yamaçlarından yüksek olması
B) Erzurum ve çevresinde karın yerde kalma süresinin kıyı kesimlere göre fazla olması
C) Rize'de yıllık yağış miktarının Samsun'dan daha fazla olması
D) İzmir ve Sivas'a aynı anda ekilen bir bitkinin, İzmir'de daha erken olgunlaşması
E) Kuzey Anadolu Dağlarının kuzey yamaçları boyunca orman bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması

2. Sıcaklık değerlerinin 8 °C üzerine çıkıp ağaçlarının tomurcuklanmaya başladığı gün, vejatasyon sürecinin başlangıcı olarak kabul edilir.

Buna göre, haritada belirtilen merkezlerin hangisinde vejatasyon süresi daha kısadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

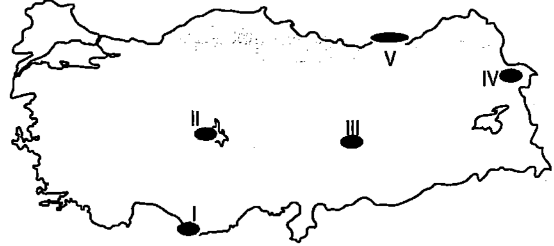
3. **Türkiye'de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en kurak yer olmasında;**

I. yaz yağışlarının azlığı,
II. buharlaşmanın şiddetli olması,
III. güneyden gelen sıcak ve kuru rüzgârlar,
IV. bozkırların geniş yer kaplaması,
V. ormanların en az olması

faktörlerinden hangileri etkili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) III ve IV E) IV ve V

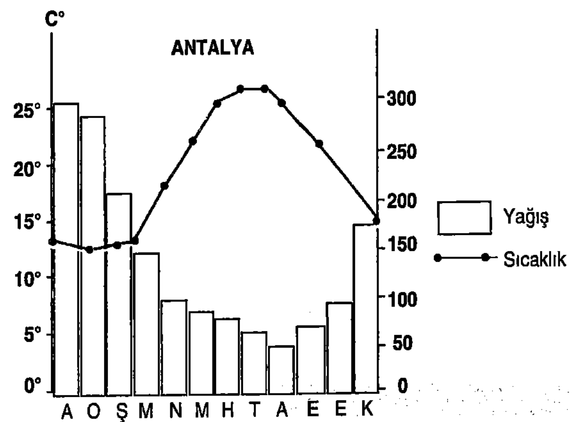
4. Küçük alanlarda özel faktörlere bağlı olarak görülen iklim özellikleri, mikroklima iklim alanlarını ortaya çıkarır.

Haritada gösterilen merkezlerin hangisi mikro klima iklim alanı değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki grafikte Antalya iline ait sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Yağış rejimi düzensizdir.
B) Yağışlar kış aylarında en fazla görülür.
C) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
D) Yıllık yağış miktarı 900 mm'nin üzerindedir.
E) Kar yağışları etkilidir.

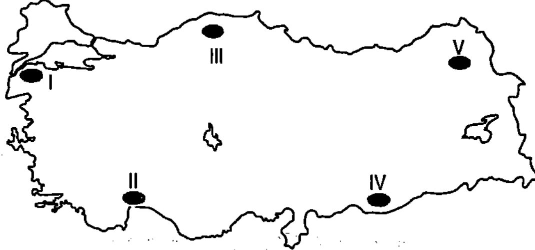
6. **Türkiye'nin coğrafi bölgelerinde, yağış miktarlarının farklılık göstermesinde;**

I. denizellik,
II. karasallık,
III. deniz akıntıları,
IV. dağların kıyıya uzanış yönü

faktörlerinden hangileri etkili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

7.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerin iklim özellikleri düşünüldüğünde bu merkezlerle ilgili belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Tüm merkezlerde yıl içerisinde dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
B) Kuzey yönlü etkili olan rüzgârlar sıcaklık ortalamalarını düşürür.
C) Tüm merkezlerde dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarına göre daha sıcaktır.
D) IV numaralı merkezde yağış miktarı en azdır.
E) Aynı anda tüm merkezlere ekilen bitkinin olgunlaşma süresinin en kısa olduğu yer, II numaralı merkezdir.

8. **Türkiye'de iklimin aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?**

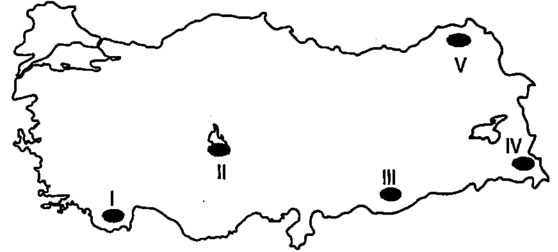
A) Kırık arazinin varlığı
B) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
C) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi
D) Yağışın bölgelere göre dağılışı
E) Güneşlenme süresi

9. **Meltem rüzgârlarının oluşumu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

A) Türkiye'yi etkisi altına alan sürekli rüzgârlardır.
B) Etkili oldukları dönemlerde aşırı kuru hava ve kar yağışları getirirler.
C) Türkiye'nin yarımada özelliği ve yeryüzü şekillerinin de etkisiyle var olurlar.
D) Dünya'nın yıllık hareketinin sonucu olarak etkili olurlar.
E) Yaz aylarında etkili oldukları yerlerde sağanak yağışlara neden olurlar.

10.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerin hangisinde, yıllık yağış miktarı en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki rüzgârlardan hangisi Türkiye'de etkili değildir?**

A) Bora B) İmbat C) Karayel D) Keşişleme E) Gündoğusu

12. Rüzgârlar geldikleri yerlerin iklim özelliklerini gittikleri yerlere taşıyıp merkezlerde sıcaklık değerleri üzerinde etkiye sahip olurlar.

Buna göre, aşağıdaki rüzgârlardan hangisi bu genellemenin dışında kalıp geldiği yerin karakteristik özelliğini gittiği yere taşımayan bir rüzgârdır?

A) Yıldız B) Föhn C) Karayel
D) Lodos E) Kıble

13. Bir merkezde dağ yamacı boyunca bitki örtüsü, kıyıdan itibaren, geniş yapraklı orman, karma orman, iğne yapraklı orman ve çayır olarak sıralanmıştır.

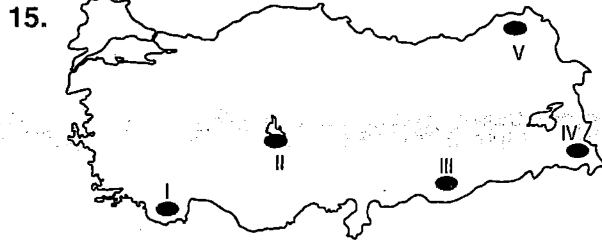
Bitki örtüsünün yamaç boyunca kuşaklar oluşturmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yağış miktarı
B) Sıcaklık
C) Enlem
D) Bakı
E) Deniz akıntıları

14. **Aşağıdaki bitki topluluklarından hangisi ülkemizde daha geniş alanda doğal yetişme alanı bulur?**

A) Maki B) Bozkır
C) Garig D) Orman
E) Alpin çayırları

15.

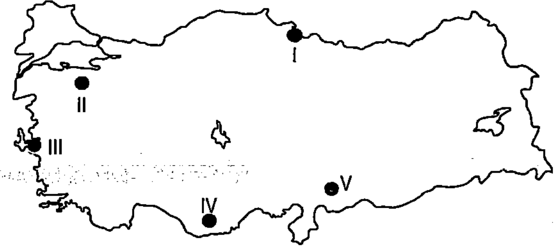

Yazları sıcak ve kurak, kışların ılık geçtiği alanlarda yetiştirilen bir tarım ürünü, haritada gösterilen yerlerin hangisinde, doğal yetişme alanı bulur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. **Ege Bölgesi'nde, Muğla ve çevresinde yamaç yağışları etkili olurken İzmir çevresinde yamaç yağışlarının görülmemesi bu iki kentin hangi özelliklerinin farklı olması ile açıklanır?**

A) Yağış rejimi
B) Güneşlenme süresi
C) Bitki örtüsü
D) Dağların kıyıya uzanış yönü
E) Arazinin yapısı

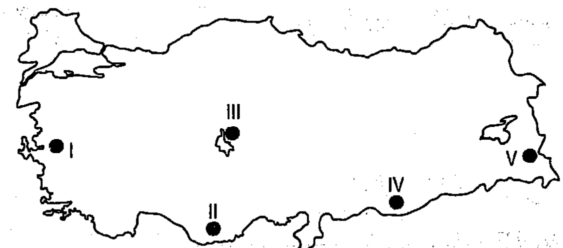
17. Sıcaklığın 0 °C'nin altına düşmesiyle don olayları etkili olur.

Buna göre, haritada belirtilen merkezlerin hangisinde yıl içerisinde don olayları en az görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Sis; sıcak ve soğuk havanın ya da sıcak hava ve soğuk yer zeminin karşılaşmasıyla meydana gelir.

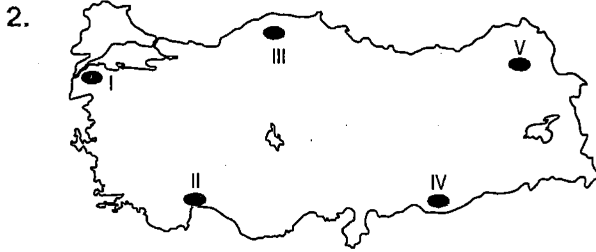

Buna göre, haritadaki merkezlerin hangisinde sis görülme ihtimali en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. • Toros Dağlarının güney yamaçlarının kuzey yamaçlarına göre sıcak olması, bakı faktörü ile açıklanır.(A)
• Kıyılardan iç kesimlere doğru gittikçe, yükseltiye bağlı olarak sıcaklık değerleri azalır. Bu sebeple da kar yerde daha fazla kalır. (B)
• Rize'nin arkasındaki dağlar, Samsun'un arkasındaki dağlara göre daha yüksek olduğu için, yamaç yağışları daha fazla etkilidir ve yağış miktarı daha fazla olur. (C)
• İzmir'den Sivas'a yükselti faktörünün de etkisiyle sıcaklık değerleri azalır. Bu yüzden sıcak olan İzmir'de, Sivas'a göre bitkilerin olgunlaşma süresi daha kısa olur. (D)
• Kuzey Anadolu Dağlarının kuzey yamaçlarında, yükselti etkisiyle sıcaklık değerleri azalır ve bu yüzden ormanlar, geniş yapraklı, karma, iğne yapraklı ve çayırlar olarak sıralanır. (E)

CEVAP: A

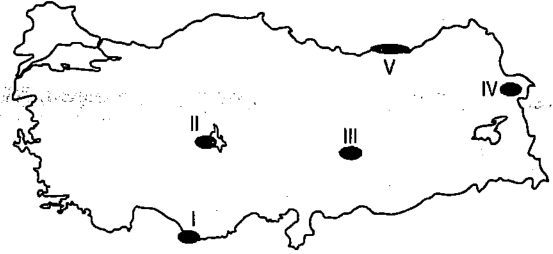
2.

• Sıcaklık değerlerinin 8 °C üzerine çıkıp ağaçlarının tomurcuklanmaya başladığı gün, vejatasyon sürecinin başlangıcı olarak kabul edilir.
• Diğer merkezlere göre yaz süresi daha kısa olan yani daha soğuk olan V numaralı merkezde vejatasyon süresi daha kısadır.

CEVAP: E

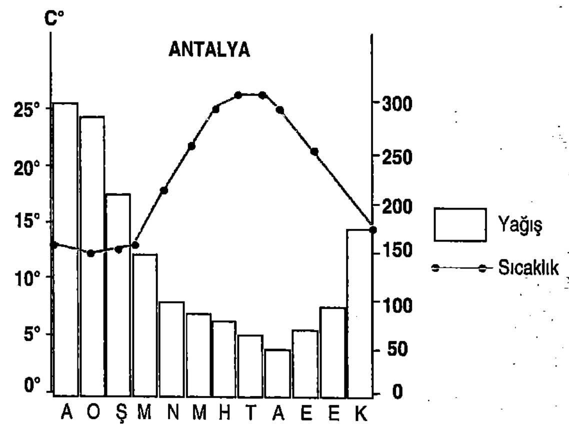
3. • Güneydoğu Anadolu Bölgesi yaz aylarında aşırı sıcaklık, buharlaşma şiddetinin fazlalığı ve yağışın az olması etkenlerine bağlı olarak en kurak yerdir.
• Bölgede bozkırların varlığı ve ormanların en az olması ise iklimin sonucudur. Kuraklığın sebebi olamaz.

CEVAP: E

4.

• I, Alanya - Anamur
III, Malatya
IV, Iğdır
V, Doğu Karadeniz özel faktörlere bağlı olarak mikroklima iklim alanlarıdır.
• II numaralı merkez ise bu özelliklere sahip değildir.

CEVAP: B

5.

• Sıcaklık değerleri yıl içinde 0°C üzerinde yer aldığı için, kar yağışları etkilidir, diyemeyiz. (E)
• Yıl boyunca aynı yağış miktarı görülmediği için, yağış rejimi düzensizdir. (A)
• Aralık, ocak aylarında yağış miktarı diğer aylara göre fazladır. (B)
• Haziran, temmuz, ağustos döneminde sıcaklık değerlerinin fazla olduğu yerler, Kuzey Yarım Küre'de'dir. Güney Yarım Küre'de bu aylarda sıcaklık değerleri düşüktür. (C)
• Aylara göre yağış miktarı değerleri toplandığı zaman, ortalama 1200 mm civarı yıllık yağış miktarı görülmektedir. (D)

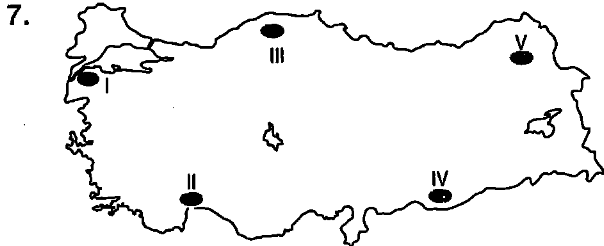
CEVAP: E

6. • Bölgeler arasında yağışın dağılışı denizellik, karasallık, yükselti ve dağların kıyıya göre uzanış yönü, etkenlerine bağlı olarak değişkenlik gösterir.

• Deniz akıntıları ise Türkiye'de okyanusa bağlantımız olmadığı için etkili değildir ve yağışı etkilemez.

CEVAP: C

7.

• Bakı faktörüne bağlı olarak tüm merkezlerin güney yamaçları, sıcak olması gerekirken; III. merkezin kuzey yamacı denizellik etkisine bağlı olarak, daha sıcaktır. (C)

• Orta kuşakta yer aldığımız için tüm merkezlerde, dört mevsim belirgin olarak yaşanır. (A)

• Kuzey Yarım Küre ve Yengeç dönencesinin kuzeyinde yer aldığımız için kuzeyden gelen rüzgârlar sıcaklık değerlerini düşürür. (B)

• IV. merkez, karasallık ve etrafındaki yüksek dağların etkisiyle, en az yağış alan yerdir. (D)

• Bitkilerin olgunlaşma süreleri sıcaklık ile ilgilidir. Bu yüzden en sıcak olan II. merkezde olgunlaşma süresi en kısa olur. (E)

CEVAP: C

8. • Kırık arazinin varlığı Türkiye'nin jeolojik yapısıyla yani iç kuvvetlerle ilgilidir. İklimle bağlantısı yoktur. (A)

• Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi,

• Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi,

• Yağışın bölgelere göre dağılışı,

• Güneşlenme süresi ise Türkiye'nin iklim özelliklerinin sonucudur.

CEVAP: A

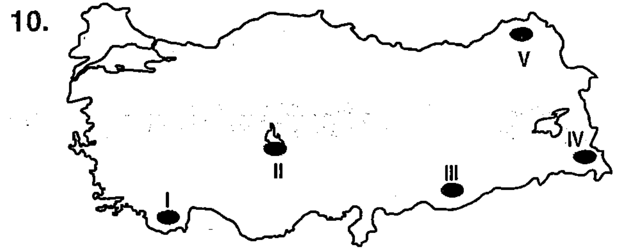
9. • Meltem rüzgârları; deniz, kara, dağ ve vadi meltemleri olarak etkili olurlar. Oluşumlarında günlük sıcaklık farkları etkilidir. Farklı sıcaklıklara sahip, deniz, kara, dağ ve vadi arasında gün içerinde etkili olan rüzgârlardır.

• Buna göre Türkiye'nin yarımada özelliği, deniz ve kara meltemleri yer şekilleri özellikleri ise dağ ve vadi meltemlerinin varlığını ortaya çıkarmaktadır.

• A, B, D ve E seçeneklerindeki ifadeler ise meltem rüzgârlarının özelliklerinden değildir.

CEVAP: C

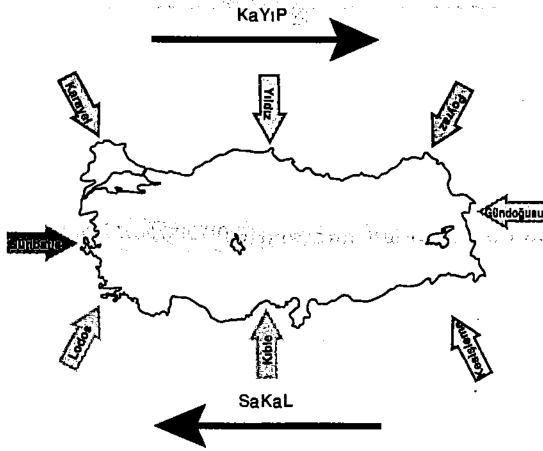
10.

Yıllık yağış miktarı en az olan yer, karasallık ve etrafının yüksek dağlarla çevrili olmasına bağlı olarak, İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan II numaralı merkezdedir.

CEVAP: B

11.

- Bora İtalya'da Adriyatik kıyılarında etkili olan, soğuk rüzgârlardır. Türkiye'de görülmez.
- İmbat ülkemizde Ege Denizi'nden iç kesimlere doğru etkili olur.
- Karayel ülkemizde kuzeybatı yönlü etkilidir.
- Keşişleme ülkemizde güneydoğu yönlü etkili olur.
- Gündoğusu ülkemizde doğu yönlü etkilidir.

CEVAP: A

12.

- Föhn rüzgârı yukarıdaki şekilde görülüğü gibi soğuk olarak yamaç boyunca yükselirken, diğer yamaçtan aşağı doğru inerken sürtünmenin de etkisiyle ısınır. Bu yüzden geldiği yerde soğuk, etkili olduğu yerde daha sıcak bir rüzgârdır.
- Karayel ve yıldız geldiği ve etkili olduğu yerde soğuk; kıble ve lodos geldiği ve etkili olduğu yerde sıcak rüzgârlardır.

CEVAP: B

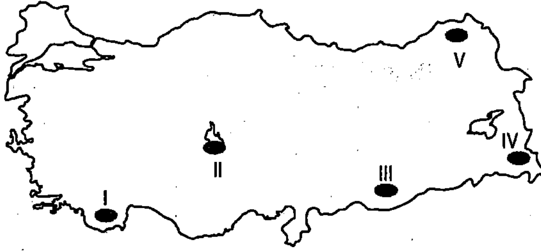
13.
- Kuzey Anadolu Dağlarının kuzey yamacında, kıyıdan itibaren, sıcaklık değişimine bağlı olarak, geniş yapraklı orman, karma orman, iğne yapraklı orman ve çayır olarak bitki örtüsü sıralanır. Yükseltinin az olduğu yerde sıcaklık değerleri fazla olduğu için, terleme olayından dolayı geniş yapraklı, sıcaklık değerlerinin düşük olduğu yerde terleme az olduğu için iğne yapraklı ağaçlar görülür. İki kuşak arasında ise geçiş alanı olan karma ormanlar görülür. Bu yüzden yamaç boyunca görülen bu değişimin sebebi sıcaklıktır.
- Yağış miktarı ormanların varlığını sağlar kuşaklar oluşturması üzerinde etkiye sahip değildir.
- Enlem, bakı, deniz akıntıları ise yamaç boyunca yaşanan bu değişimi açıklayamaz.

CEVAP: B

14.
- Dağlar doğu - batı yönlü uzandığı için denizel hava iç kesimlere giremez, ülkenin genelinde, yarı kurak iklim özellikleri hâkim olur. Bu yüzden bozkırlar en geniş alanda görülen bitki örtüsüdür.
- Maki, Akdeniz ikliminin etkili olduğu Güney Marmara, Ege, Akdeniz kıyıları ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında görülür.
- Garig, makinin tahribatı sonucunda oluşan bitki topluluğudur. Güney Marmara, Ege ve Akdeniz'de görülür.
- Ormanlar, Karadeniz ve Akdeniz başta olmak üzere dağların yüksek kesimlerinde görülür.
- Alpin çayırları, yaz ayları yağışlı olan Erzurum Kars ve Doğu Karadeniz'in yükseklerinde görülür.

CEVAP: B

15.

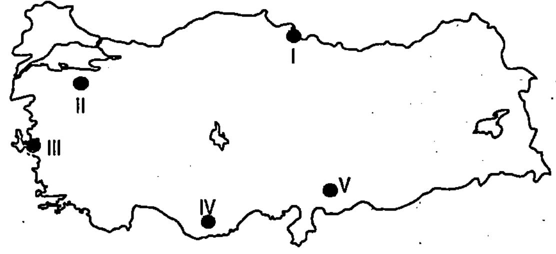

- "Yazları sıcak ve kurak, kışların ılık geçtiği alanlar" Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanlardır. Bu yüzden haritada I numaralı merkezin olduğu alanda bu ürün doğal olarak yetişebilir.
- II, III ve IV numaralı merkezlerde yarı kurak iklim, V numaralı merkezde sert karasal iklim özelliklerinde doğal olarak yetişebilecek ürünler görülebilir.

CEVAP: A

16.
- Muğla'da yer alan Menteşe Dağları, kıyı boyunca uzandığı için denizler üzerinden gelen hava yamaçlar boyunca yükselip yamaç yağışlarını oluşturur.
- İzmir'de yer alan dağlar ise kıyıya dik uzandıkları için denizler üzerindeki hava yamaçlar arasından içeri girer ve yamaç yağışları oluşmaz.
- Sonuç olarak dağların kıyıya göre uzanışı farklı olduğu için, Muğla İzmir'den daha fazla yağış alır.

CEVAP: D

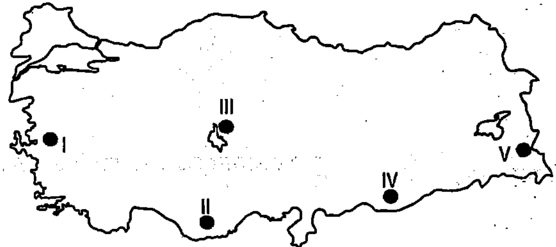
17.

Kış aylarında en sıcak yer Akdeniz Bölgesi olduğu için don olayı yıl içerisinde en az IV numaralı alanda görülür.

CEVAP: D

18.

- Sis, sıcak ve soğuk havanın ya da sıcak hava ve soğuk yer zeminin karşılaşmasıyla meydana gelir.
- Bu durumun en fazla görüldüğü yer, İç Anadolu Bölgesi'dir. En az ise Akdeniz kıyılarında görülür.

CEVAP: C

1. Türkiye'de iklimin aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkisi olduğu söylenemez?

A) Tarımsal etkinliklerin çeşitlilik göstermesi
B) Akarsu rejimlerinin düzensiz olması
C) Deniz turizmine elverişli sürenin bölgeler arasında farklılık göstermesi
D) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi
E) Jeolojik yapının çeşitlilik göstermesi

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de mevsimler arasında sıcaklık ve yağış bakımından belirgin farklar olmasının bir sonucudur?

A) Akarsu debilerinin yıl içinde farklılık göstermesi
B) Kentsel yerleşim merkezlerinin hızla büyümesi
C) Nüfus yoğunluğunun bölgeler arasında farklılık göstermesi
D) Yüzey şekillerinin çok çeşitli olması
E) Ekonomik etkinliklerin bölgeden bölgeye farklılık göstermesi

3. Marmara Bölgesi'nde görülen iklim çeşitliliğinin aşağıdakilerden hangisi üzerinde en az etkili olduğu söylenebilir?

A) Endüstri kuruluşları
B) Doğal bitki örtüsü
C) Deniz turizmine elverişli süre
D) Yetiştirilen tarım ürünleri
E) Toprak türleri

4. Türkiye'nin iç bölgelerinde aşağıdakilerden hangisinin yaygınlaşmasında, bu bölgelerin kıyı bölgelere göre daha az yağış almasının rolü olduğu savunulamaz?

A) Bozkır bitki örtüsünün
B) Küçükbaş hayvancılığın
C) Su kaynaklarına yakın yerleşmelerin
D) Endüstri kuruluşlarının
E) Tahıl tarımının

5. Akdeniz'in aşağıdaki özelliklerinden hangisi, bu denizin sularının Marmara Denizi'ne göre daha tuzlu olmasının bir nedenidir?

A) Yüz ölçümünün daha büyük olması
B) Derinliğinin daha fazla olması
C) Atlas Okyanusu'na bağlanması
D) Buharlaşmanın daha fazla olması
E) Dökülen akarsu sayısının daha fazla olması

6. Aşağıdaki beş bölgemizden hangisinde yaz aylarında coğrafi konum dikkate alındığında buharlaşma en fazla olur?

A) Güneydoğu Anadolu
B) Ege
C) Doğu Anadolu
D) Karadeniz
E) Marmara

7. Aşağıdakilerin hangisinde verilen kentlerin, aylık ortalama sıcaklık bakımından birbirine en yakın olması beklenir?

A) İzmir - Afyon
B) Antalya - Karaman
C) Malatya - Elâzığ
D) Sivas - Samsun
E) Kırklareli - İzmit

8. I. Yükselti
II. Enlem
III. Deniz akıntıları

Türkiye'de sıcaklığın dağılışı üzerinde yukarıdakilerden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

9. Aşağıdakilerden hangisinin kıyı kesiminde karın yerde kalma süresi diğerlerinden daha uzundur?

A) Muğla
B) Balıkesir
C) Çanakkale
D) Sinop
E) İzmir

10. Türkiye'nin coğrafi bölgelerinde kar yağışının ve karın yerde kalma süresinin farklı olmasında,

I. deniz etkisi,
II. yükselti,
III. boylam,
IV. bitki örtüsü

etmenlerinden hangilerinin etkisi vardır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

11. Türkiye'de zeytinliklerin çıkabildiği yükselti sınırı kuzeye bakan yamaçlarda genelde 200 - 250 metreyken güneye bakan yamaçlarda 500 - 600 metredir.

Bu duruma neden olan etmen aşağıdakilerden hangisdir?

A) Bakı durumu
B) Bağıl nem oranı
C) Gündüz süresi
D) Toprak türü
E) Su kaynakları

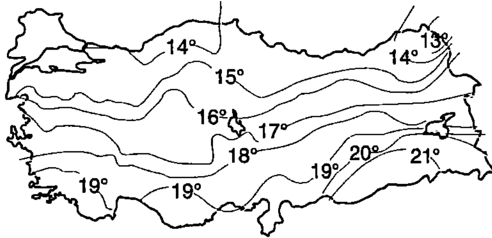
12. Aşağıdakilerden hangisi, sıcaklık dağılışında bakının etkisine örnek olarak gösterilebilir?

A) Mersin'de yıllık sıcaklık ortalamasının Sinop'tan yüksek olması
B) Antalya kıyılarında deniz suyu sıcaklığının Samsun kıyılarındakinden yüksek olması
C) Edirne'de karın yerde kalma süresinin İstanbul'dan fazla olması
D) Kışın İzmir'den Afyonkarahisar'a gidildikçe yağmurun yerini kar yağışının alması
E) Giresun'da dağların güney yamaçlarında kar erimelerinin kuzeydekinden erken başlaması

13. **Aşağıdaki merkezlerin hangisinde gerçek sıcaklık indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark diğerlerinden daha fazladır?**

A) Edirne B) Samsun C) Sivas
D) Kars E) Adana

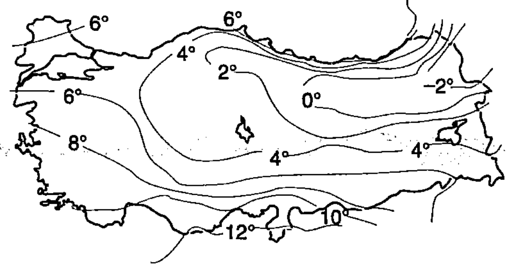
14. Aşağıda, Türkiye'nin yıllık sıcaklık ortalamalarına göre indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Bu haritayla ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) En düşük sıcaklıkla en yüksek sıcaklık arasındaki fark 8°C'den fazladır.
B) En düşük sıcaklıklar Kuzeydoğu Anadolu'dadır.
C) Sıcaklık genelde güneyden kuzeye gittikçe azalmaktadır.
D) Aynı enlem üzerinde yerlerde sıcaklıklar birbirine eşittir.
E) En yüksek sıcaklık Güneydoğu Anadolu'dadır.

15. Aşağıdaki haritada Türkiye'de ocak ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı gösterilmiştir.

Bu haritadan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) En düşük sıcaklıklar Kuzeydoğu Anadolu'dadır.
B) Tüm kıyı kesimlerinde sıcaklıklar 6°C'nin üzerindedir.
C) Sıcaklıklar genelde batıdan doğuya gidildikçe düşmektedir.
D) En yüksek sıcaklıklar Akdeniz Bölgesi'ndedir.
E) Kıyılardan iç kesimlere gidildikçe sıcaklık düşmektedir.

16. **Türkiye'nin endemik bitki türleri bakımından zengin olmasında,**

I. geçmiş küresel iklim değişimleri,
II. Kuzey Yarım Küre'de yer alması,
III. yeryüzü şekilleri,
IV. doğu boylamlarında yer alması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
E	A	A	D	D	A	C	D	D	A	A	E	D	D	B	B

Türkiye'de İklim - Bitki Örtüsü

1. **Türkiye'nin ormanlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
   A) Orman ağacı türlerinin en zengin olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir.
   B) Akdeniz Bölgesi'ndeki ormanlarda geniş yapraklı ağaçlar diğerlerinden daha fazladır.
   C) Türkiye'de ormanların çoğu insanlar tarafından yok edilmiştir.
   D) Yaz kuraklığının fazla olduğu dönemlerde ormaan yangınları çok görülür.
   E) Kıyı bölgelerde ormanlar iç bölgelerden daha fazladır.

2. Yurdumuzda on iki binden fazla bitki çeşidine rastlanmaktadır: yosun, ot, ağaççık ... vb.

   Bu bitki çeşitliliğini sağlayan neden aşağıdakilerden hangisi olamaz?
   A) Kıtalar arası doğal geçiş alanı olması
   B) Toprak türlerinin çeşitli olması
   C) Yer şekillerinin çok çeşitli olması
   D) İklimin bölgeler arasında farklılık göstermesi
   E) Akarsu rejimlerinin farklılık göstermesi

3. **Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde orman örtüsünün, Türkiye'nin diğer bölgelerinden az olmasının nedenlerinden biridir?**
   A) Yaz kuraklığının fazla olması
   B) Güneydoğu Torosların eteklerinde yer alması
   C) Ortalama yükseltisinin az olması
   D) Büyük akarsularla parçalanmış olması
   E) Tarımın yaygın olması

4. **Türkiye'de çeşitli nedenlerle tahrip edilen orman örtüsünün kendini yenilemesi en kolay olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Akdeniz
   B) Güneydoğu Anadolu
   C) İç Anadolu
   D) Karadeniz
   E) Ege

5. Çeşitli nedenlerle tahrip edilen bir orman alanının eski hâline dönebilmesi için geçen süreye ormanın kendini yenileme süresi denir.

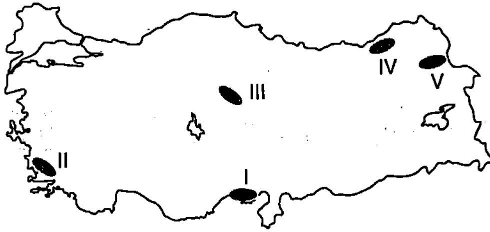
   Buna göre, aşağıda verilen yerlerin iklim özellikleri göz önüne alındığında hangisinde ormanın kendini yenileme süresinin diğerlerinden daha kısa olması beklenir?
   A) Göller Yöresi
   B) Ergene Havzası
   C) Gaziantep Platosu
   D) Menteşe yöresi
   E) Konya Ovası

6. **Türkiye'de bozkırların yaygın olarak görülmesinde aşağıdakilerden hangisi etkilidir?**
   A) Ortalama yükseltinin fazla olması
   B) Karstik alanların geniş yer kaplaması
   C) Platoların geniş yer kaplaması
   D) Geniş alanda karasal iklimin görülmesi
   E) Akarsu rejimlerinin farklılık göstermesi

7. **Aşağıdaki bölümlerden hangisinde maki ve orman bitki örtüleri birlikte görülür?**

A) İç Batı Anadolu
B) Yukarı Sakarya
C) Antalya
D) Dicle
E) Orta Kızılırmak

8.

Yaz kuraklığı isteyen bir bitkinin, haritada numaralarla gösterilmiş yerlerin hangilerinde yetişmesi zordur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

9. **Aşağıdaki bölümlerin hangisinde, sisli ve bulutlu ortamlarda yetişen ladin, şimşir, fındık gibi bitkiler en yaygındır?**

A) Doğu Karadeniz
B) İç Batı Anadolu
C) Güney Marmara
D) Orta Fırat
E) Yukarı Sakarya

10. **İklimleri göz önüne alındığında, aşağıdaki bölümlerin hangisinde nemli bölge toprakları görülmesi beklenir?**

A) Orta Fırat
B) Orta Kızılırmak
C) Ege
D) Doğu Karadeniz
E) Erzurum - Kars

11. Taşeli Platosu'nda kırmızı renkli topraklar, Nevşehir Ürgüp çevrelerinde tüflü topraklar bulunmaktadır.

Bunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ana kaya yapısın
B) Ortalama yükselti
C) Doğal bitki örtüsü
D) Eğim farklılığı
E) Yer altı su seviyesi

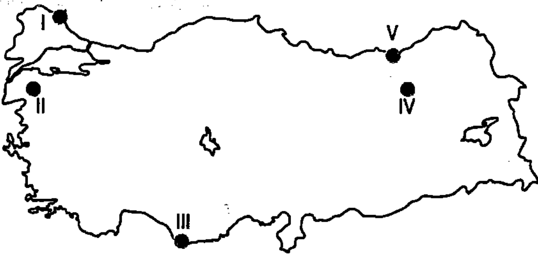
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
B	E	A	D	D	D	C	E	A	D	A

1. Dış kuvvetler, Güneş'ten aldıkları güç ile arazinin aşınmasını sağlayıp yeryüzü şekillerinin son görünümlerine ulaşmasına katkı sağlarlar.

Türkiye'nin jeomorfolojik görünümünde, en fazla etkiye sahip dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rüzgârlar
B) Akarsular
C) Buzullar
D) Yer altı suları
E) Dalga ve akıntılar

2. Masif alanları, I. Jeolojik Zaman'dan kalma sağlam arazilerdir.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangileri özelliğini günümüzde de koruyan masif alanlardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) IV ve V

3. **Türkiye arazisinde en geniş alanı kaplayan yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dağlar B) Platolar C) Ovalar
D) Peribacaları E) Mağaralar

4. Bitki ve hayvan kalıntılarının, jeolojik süreçler içerisinde, toprağın altında kalarak günümüze kadar gelmesiyle fosil yakıtlardan, taş kömürü yatakları ortaya çıkar.

Buna göre, taş kömürü yataklarının oluşumu hangi jeolojik zamanla ilgilidir?

A) Prekambriyen
B) Paleozoik
C) Mezozoik
D) Neozoik
E) Kuaterner

5. **Türkiye'de dağların doğu - batı yönlü uzanmasının sebebi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Alp Himalaya dağ sistemi üzerinde yer alması
B) III. Jeolojik Zaman içerisinde meydana gelen volkanizma hareketi
C) IV. Jeolojik Zaman'da meydana gelen epirojenik hareket
D) Dış kuvvetlerinin deniz ve göl tabanlarında yaptığı biriktirmeler
E) II. Jeolojik Zaman'da arazinin dış kuvvetler tarafından yapılan aşındırma sonucunda peneplen alanı hâline gelmesi

6. Anadolu'da III. Jeolojik Zaman'da levha hareketleri sonucunda kırılan araziler, bugünkü fay hatlarını ortaya çıkarmıştır.

Buna göre, fay hatlarının varlığı Türkiye'nin hangi özelliği ile açıklanabilir?

A) Genç oluşumlu bir araziye sahip olmasıyla
B) Ortalama yükseltisinin fazla olmasıyla
C) Dağların doğu - batı yönlü uzanmasıyla
D) İç bölgelerde yüksek geniş düzlüklerin yer almasıyla
E) Akarsuların aşındırma güçlerinin fazla olmasıyla

7. Magmanın yer kabuğuna baskı yapıp yeryüzüne çıkmasıyla volkanik araziler ve bunlar üzerinde volkan konileri meydana gelir.

Türkiye'de volkan konilerinin Doğu ve İç Anadolu'da bir çizgi hâlinde uzanması, aşağıdakilerin hangisiyle açıklanır?

A) Anadolu'da epirojenik hareketin yaşanmasıyla

B) IV. Jeolojik Zaman'da Buzul Çağı'nın yaşanmasıyla

C) Volkan konilerinin bir fay hattı boyunca oluşmasıyla

D) Esnek yapıya sahip kayaçların orojenik hareket sonucunda yükselmesiyle

E) Karstik kayaçlar üzerinde büyük çöküntülerin oluşması

8. **Türkiye'nin jeomorfolojik özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Volkanik araziler Doğu ve İç Anadolu'da geniş yer kaplar.

B) Horst ve graben alanları, Ege Bölgesi'nde yaygındır.

C) Dağların yüksek kesimlerinde buzullara rastlanır.

D) Karstik kayaçlardan kalker, en fazla Akdeniz'de bulunur.

E) İstanbul ve Çanakkale boğazları buzul aşındırması ile oluşmuş önemli geçiş alanlarıdır.

9. **Türkiye'de volkanik arazinin, <u>en geniş</u> alanı kapladığı bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

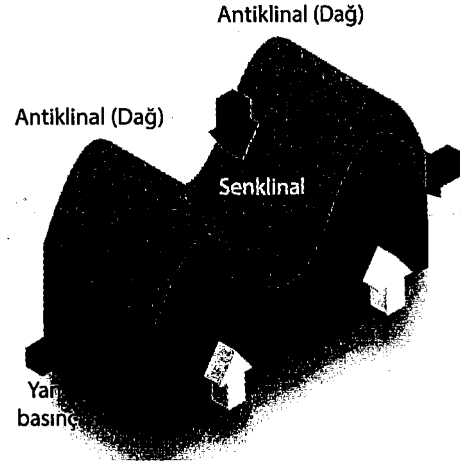
A) Akdeniz B) Ege C) Marmara D) İç Anadolu E) Doğu Anadolu

10. **Aşağıdaki volkan dağlarından hangisi diğerlerinden farklı bir bölgede yer alır?**

A) Karadağ B) Hasandağı C) Melendiz D) Nemrut E) Erciyes

11.

Yukarıdaki şekilde oluşumu gösterilen dağlar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) Madra B) Menteşe C) Amanos D) Bolkar E) Süphan

12. **Türkiye'de aşağıda yer alan dağ ve oluşum eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

	Dağ	Oluşum Özelliği
A)	Bey	Kıvrım
B)	Aydın	Kırık
C)	Nemrut	Volkanik
D)	Canik	Kırık
E)	Karacadağ	Volkanik

13. Magma, yeryüzüne çıkmadan yer kabuğu içinde soğur ise derinlik volkanizmasını; yeryüzüne çıkıp soğur ise yüzey volkanizmasını ortaya çıkarır.

Buna göre, aşağıdaki dağların hangisi, derinlik volkanizması sonucunda oluşan yer şekillerine örnektir?

A) Uludağ B) Amanos C) Aladağ D) Cilo E) Bolkar

14. **Türkiye'nin <u>ilk</u> jeopark alanı ilan edilen mekân aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kula yöresi

B) Peribacaları

C) Nemrut

D) Bey Dağları

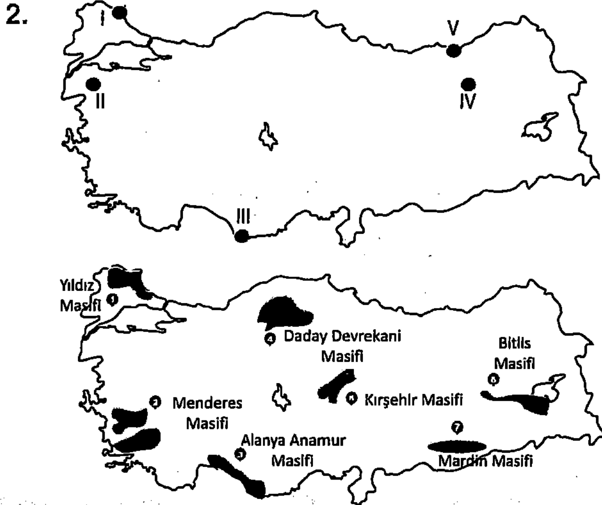
E) Kaz Dağları

Türkiye'de Yeryüzü Şekilleri - Dağlar

1. • Dış kuvveler içerisinde Anadolu'nun bu günkü şeklini almasında en fazla etkiye sahip dış kuvvet, akarsulardır.
• Rüzgârlar akarsulardan sonra aşındırma konusunda, ikinci önemli etkiye sahiptir.
• Orta kuşakta yer aldığımız için buzulların etki alanı, 2000 m üstündeki yerlerdir.
• Yer altı suları en net etkiyi mağaraları oluşmakla yaparlar, etki alanları dardır.
• Okyanusa kıyımız olmadığı için dalga ve akıntıların etkileri azdır.

CEVAP: B

2.

• Yukarıdaki haritada Türkiye'nin masif alanları gösterilmiştir. Bu masif alanlarından Yıldız ve Alanya Anamur masifi özelliğini hâlâ korumaktadır. Diğerleri jeolojik süreçlerde özelliklerini kaybetmiştir.
• Bu sebeple cevap I ve III numaralı merkezlerdir.

CEVAP: D

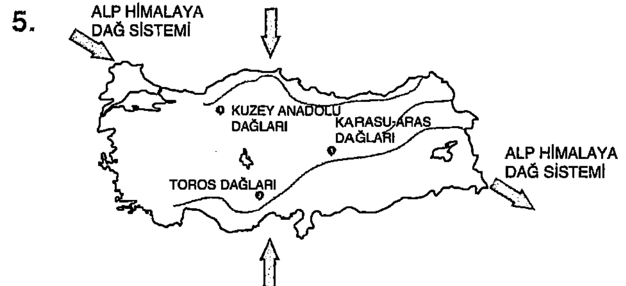
3. III. Jeolojik Zaman'da görülen, orojenik hareket ve volkanizmanın etkisiyle bugün Türkiye jeomorfolojisinde dağlar en geniş alanda görülen yer şeklidir.

CEVAP: A

4. • Paleozoik yani I. Jeolojik Zaman'da bitki ve hayvan kalıntıları, toprağın altında kalarak bu güne kadar gelir ve yeryüzüne taş kömürü olarak çıkartılır. Bu yüzden taş kömürü yataklarının varlığı I. Jeolojik Zaman'dan kalan arazilerle ilgilidir.
• Prekambriyen İlkel Zaman
• Mezozoik II. Jeolojik Zaman
• Neozoik III. Jeolojik Zaman
• Kuaterner IV. Jeolojik Zaman

CEVAP: B

5.

• III. Jeolojik Zaman'da, Avrupa Levhası ve Afrika Levhası birbirine doğru hareket eder ve İsviçre'nin Alp dağlarında başlayan, Hindistan'ın Himalaya Dağlarına doğru uzanan dağ sistemi oluşur.
• Bu oluşum içerisinde Kuzey Anadolu ve Toros dağları da yer alır ve Türkiye'nin dağları doğu batı yönlü uzantısıyla bu gün ön plana çıkar.

CEVAP: A

6. • I. ve II. Jeolojik Zaman'da oluşan araziler yaşlı arazilerdir. III. ve IV. Jeolojik Zaman'da oluşan araziler ise genç arazilerdir.

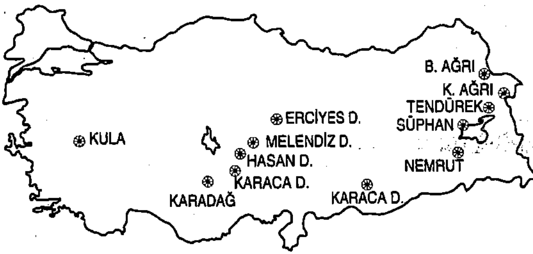
• I. ve II. Jeolojik Zaman'da oluşan yaşlı araziler üzerinde kırık alanlara arazi oluşumu netleştirdiği için rastlanmaz. Örnek; İskandinav Yarımadası, Sibirya, Kanada, Grönland, Arabistan...

• III ve IV. Jeolojik Zaman'da oluşan araziler, daha yakın bir süreçten geldikleri için arazi oluşumunu henüz netleştirmemiştir ve üzerlerinde fay hatlarına rastlanır. Örnek; Anadolu, Büyük Ateş Çemberi, Jeolojik Zaman'da oluşan Atlas Okyanusu'nun orta kısmı...

• Bu bilgiler ışığında Türkiye'de fay hatlarının varlığı, arazinin genç olmasıyla açıklanabilir.

CEVAP: A

7.

Magma yeryüzüne çıkarken tabakayı kırmış ve bir fay hattı oluşturmuştur, bunun sonucunda yukarıdaki haritada görüldüğü gibi, volkan dağlarının çizgi hâlindeki görüntüsü oluşmuştur.

CEVAP: C

8. • İstanbul ve Çanakkale boğazlarının, IV Jeolojik Zaman'da Anadolu yükselirken bu arazilerin çökmesi sonucunda, bu arazi üzerine ilerleyen suların, eski akarsu vadilerini sular altında bırakmasıyla oluşmuştur. Bu oluşum ria kıyı tipine örnektir. Oluşumlarında buzulların etkisi bulunmamaktadır.

• Volkanik araziler Doğu ve İç Anadolu'da geniş yer kaplar. (A)

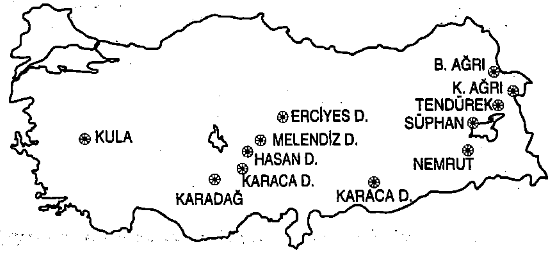
• Horst ve graben alanları, Ege Bölgesi'nde yaygındır. (B)

• Dağların yüksek kesimlerinde buzullara rastlanır. (C)

• Karstik kayaçlardan kalker, en fazla Akdeniz'de bulunur. İfadeleri ise doğrudur. (D)

CEVAP: E

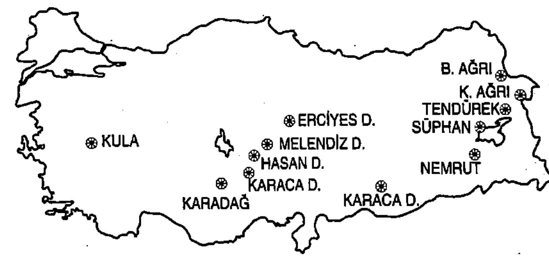
9.

Volkan konileri ve etrafındaki volkanik arazi göz önüne alındığında, volkanik arazinin en geniş alanı kapladığı bölge, Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: E

10.

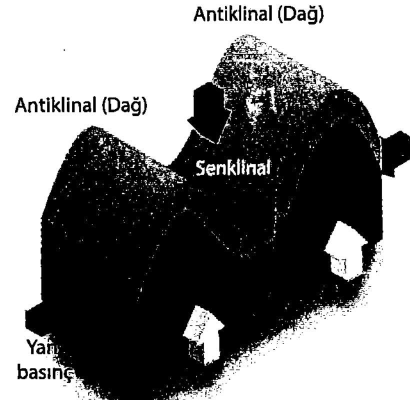

• Haritada görüldüğü gibi Nemrut, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır.

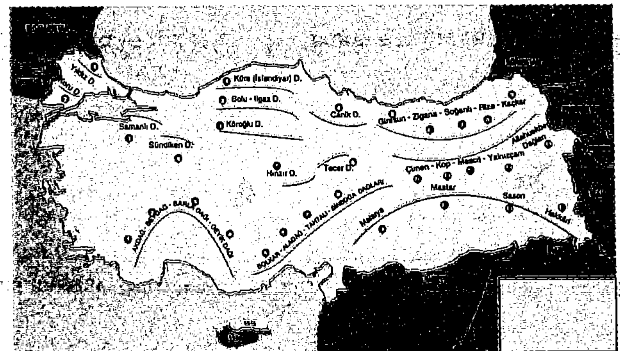
• Karadağ, Hasandağı, Melendiz ve Erciyes, İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: D

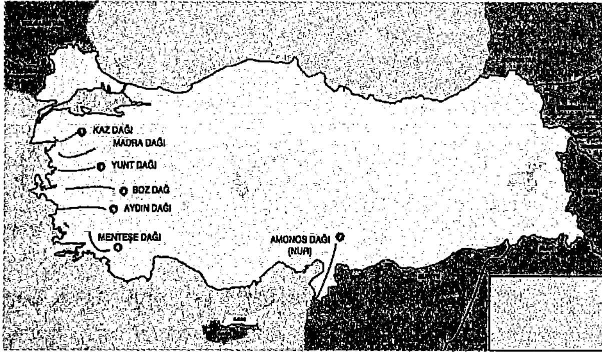
11.

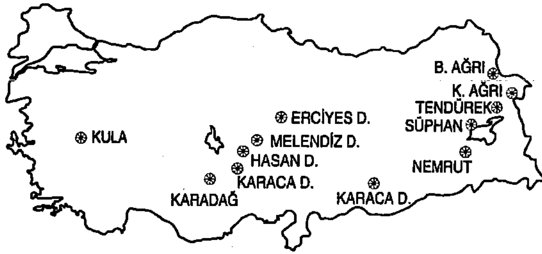

• Bu şekil kıvrım dağların oluşumunu ifade eder.

• Yukarıdaki haritada görüldüğü gibi, Bolkar Toros Dağları üzerinde, kıvrımlı yapıya sahip bir dağdır.

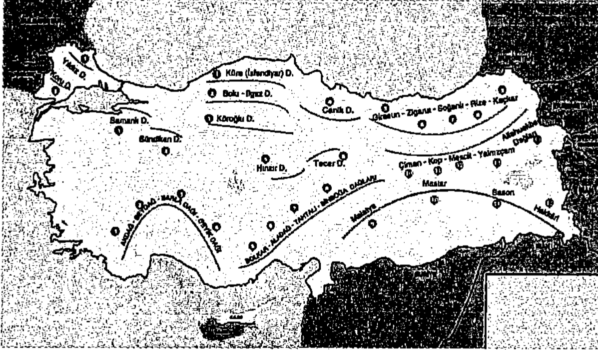

- Madra, Menteşe, Amanos kırık dağlardır.

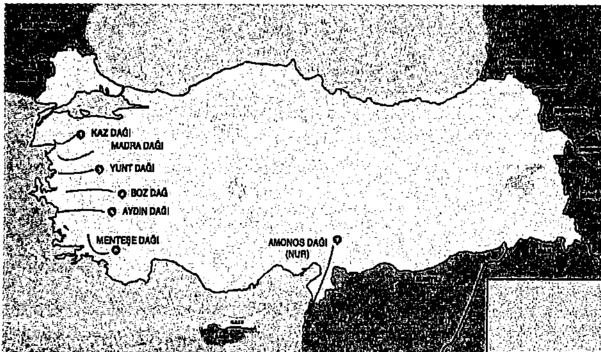

- Süphan ise volkanik dağ özelliğine sahiptir.

CEVAP: D

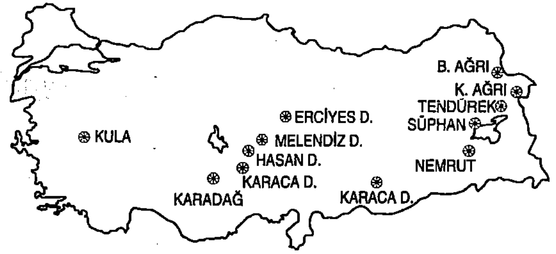
12.

- Canik Orta Karadeniz'de kıvrım dağ özelliğine sahiptir. Kırık dağ değildir.
- Bey Dağları Antalya bölümünde kıvrım dağ özelliğine sahiptir.

- Aydın Ege'de kırık dağ özelliğine sahiptir.

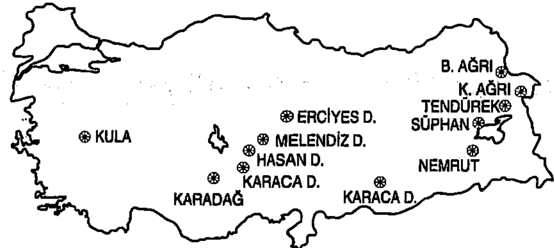

- Nemrut, Doğu Anadolu'da, Karacadağ, İç ve Güneydoğu Anadolu'da volkanik dağ özelliğine sahiptir.

CEVAP: D

13. • Magma yeryüzüne çıkmadan yer kabuğunun yüzeye yakın bir yerinde soğur ve kubbe biçiminde oluşan, "Batolit" adı verilen yer şekilleri oluşur.
- Buna Türkiye'de en güzel örnek Uludağ'dır.

CEVAP: A

14.

Manisa Kula volkanik arazisi 2014 yılında, Türkiye'nin ilk "Jeopark Alanı" ilan edilmiştir.

CEVAP: A

1. Türkiye, Alp Orojenezi ile birlikte III. ve IV. Jeolojik Zaman'da toptan yükselen bir ülkedir. Genç araziye sahip olması birçok sonuç ortaya çıkarmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Alp Orojenezi'ne bağlı olarak ortaya çıkmamıştır?

A) Fay hatlarının yaygın olması
B) Genç kıvrım ve kırık kütlelerine sahip olması
C) Akarsuların çok fazla aşındırma yapması
D) Sönmüş volkan konilerinin varlığı
E) Akarsuların akış hızlarının fazla olması

2. Kuaterner'in başında yaşanan buzul dönemlerinin etkisine bağlı, ülkemizde bazı dağların yüksek kesimlerinde buzul aşınım ve birikim şekilleri görülmektedir.

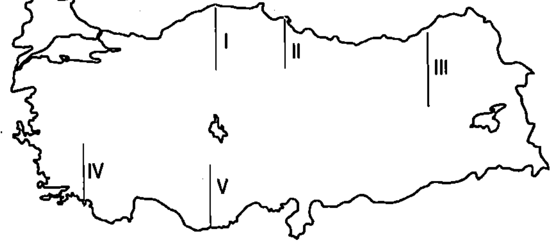
Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıda verilen dağ çiftlerinin hangisinde bu durum söz konusudur?

A) Istranca Dağları - Bozdağlar
B) Barla Dağı - Kaçkar Dağları
C) Yalnızçam Dağları - Küre Dağları
D) Madra Dağı - Bey Dağları
E) Menteşe Dağları - Ağrı Dağı

3. **Türkiye'deki yüzey şekilleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi ülkenin matematik konumu ile açıklanır?**

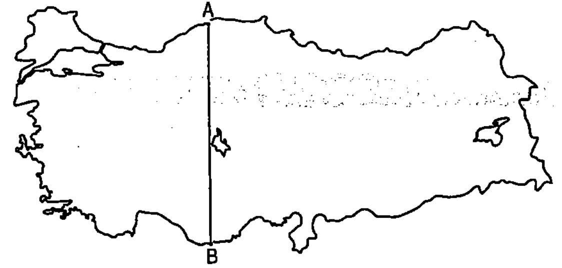
A) Kıvrım dağlarının yüksek kesimlerinde deniz canlılarına ait fosillere rastlanılması
B) Toktağan karın sadece bazı dağlarımızın zirvelerinde görülmesi
C) Ülkemizin Alp - Himalaya kıvrım sisteminde yer alması
D) Skyer kıyı tipinin görülmemesi
E) Orman alt sınırının Kuzey Anadolu Dağlarının kuzey yamaçlarında deniz seviyesinden başlaması

4. Topografya haritalarında yükselti ortalamaları renklerle ifade edilebilmektedir. Bu nedenle kısa mesafede renk değişiminin fazla olduğu alanlar engebeli sahalar olarak dikkate alınmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde verilen hangi profil hattında renk değişimi en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen A - B doğrultusunda hareket edildiğinde aşağıdaki yüzey şekillerinden hangisine rastlanılmaz?

A) Küre Dağları
B) Erciyes Dağı
C) Haymana Platosu
D) Konya Ovası
E) Göksu Nehri Vadisi

6. **Türkiye arazisinde kaya tuzu, boraks, taş kömürü, linyit ve turba yataklarının birçok mekânda görülebilmesindeki temel etken aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Eğim ve engebenin fazla olması
B) Fay hatlarının yaygın olması
C) Arazinin büyük bir kısmının genç oluşumlu olması
D) Kuzey - güney yönlü tabakaların etkisi
E) Tüm jeolojik zamanlarda oluşmuş arazinin varlığı

7. Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde dağların kıyıya uzanış doğrultusu aşağıdakilerden hangisini olumlu yönde etkilemektedir?

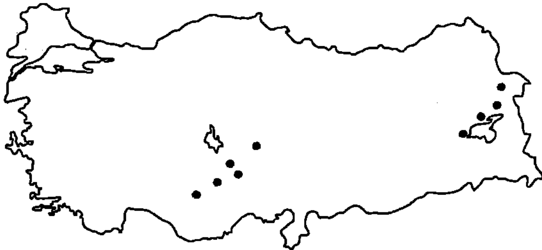
A) Kıyı şeridindeki iklim özelliklerini
B) İklimin etki alanını
C) Ulaşım güzergâhlarındaki maliyeti
D) Tarım arazisi oranını
E) İç kesimlerdeki iklim özelliklerini

8. Türkiye'de dağların kıyıya uzanış doğrultusu kıyıdaki yağış miktarını etkilemektedir.

Buna göre, aşağıdaki dağ sıralarından hangisinin kıyıya olan konumu kıyı kesimindeki yağış miktarını en fazla artırmaktadır?

A) Yalnızçam Dağları
B) Canik Dağları
C) Aydın Dağları
D) Madra Dağı
E) Amanos Dağları

9.

Yukarıdaki Türkiye haritasında sönmüş volkanik koniler verilmiştir.

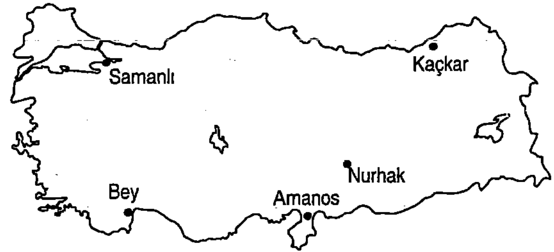
Buna göre, İç Anadolu Bölgesi'nde ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde volkanik konilerin aynı doğrultuda uzanış göstermelerinin temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ülkede levha tektoniğinin doğu - batı yönlü gerçekleşmesi
B) Bölgelerde yer alan volkanik dağların bölge içinde aynı fay sistemi içinde oluşmaları
C) Ülke arazisinin kuzey - güney yönlü sıkışması
D) Ülkemizin Alp - Himalaya orojenez sistemi içinde yer alması
E) Termal kaynaklara paralel uzanmaları

10. Aşağıdakilerden hangisi İzmir ve Aydın çevresinde dağların kıyıya uzanış doğrultusunun ortaya çıkaracağı sonuçlar içinde yer almaz?

A) Kıyının şelf alanı genişler.
B) Kıyının gerçek uzaklığı ile kuş uçumu uzaklığı arasındaki fark artar.
C) Kıyıda delta ovaları çıkıntı yapmaz.
D) Falezli kıyılar yaygındır.
E) Denizelliğin etki alanı genişler.

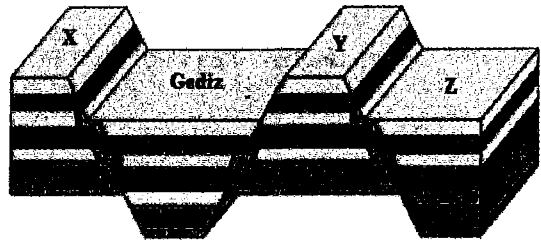
11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen dağ sıralarının hangisinin oluşumu diğerlerinden farklıdır?

A) Nurhak Dağları
B) Kaçkar Dağları
C) Amanos Dağları
D) Bey Dağları
E) Samanlı Dağları

12.

Yukarıda verilen horst - graben sisteminde X - Y - Z ile gösterilmiş alanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X	Y	Z
A)	Madra	Aydın Dağları	Büyük Menderes
B)	Kazdağları	Yunt Dağı	Küçük Menderes
C)	Yunt Dağı	Kazdağları	Büyük Menderes
D)	Madra	Bozdağlar	Küçük Menderes
E)	Yunt Dağı	Bozdağlar	Küçük Menderes

1. Ülkemizde var olan sönmüş volkanik koniler volkanizma olayı ile birlikte oluşmuştur. Bu nedenle ülkedeki volkanik sistemler orojenez olayı içinde dikkate alınamaz. Verilen diğer durumlar incelendiğinde;

- Alp Orojenenize bağlı gelişen kırılma hareketleri farklı fay sistemlerinin oluşumuna zemin hazırlamıştır.
- Alp Orojenez'i ile Toros ve Kuzey Anadolu kıvrım dağları ile Ege kırık dağları meydana gelmiştir.
- Ülkenin Alp Orojenezi ile birlikte III. ve IV. Jeolojik Zaman'da toptan yükselmesi akarsu yataklarının derinleşmesini sağlamıştır. Bu durum akış hızları ile birlikte aşındırma güçlerini artırır.

CEVAP: D

2. Ülkemizde Kuaterner'in başında yaşanan buzul dönemlerinin etkisine bağlı, ortalama 2500 m yükseltiden sonra buzul etkisi görülür. Kalıcı karın varlığı ise ülkemizde 3000 m'den sonradır. Barla ve Kaçkar Dağları 2500 m üzerinde yükseltiye sahip olduğu için buzul aşınım ve birikim şekillerine rastlanılmaktadır. Verilen dağ sistemleri içinde, Menteşe Dağları, Madra Dağı, Küre Dağları, Istranca Dağları 2500 m altında olduğu için bu etki gözlemlenemez.

CEVAP: B

3. Skyer kıyı tipi; kutuplar çevresinde buzul etkisi ile oluşan büyük moren kayalarının ve hörgüçkayaların deniz suyu altında kalması ile oluşmaktadır. Temel etken buzul etkisi olduğu için matematik konum gereği ülkemizde görülmez.

CEVAP: D

4. II numaralı profil hattı Orta Karadeniz üzerinde kuzey - güney yönlü uzanış göstermektedir. Bu yörede yükselti ortalaması ve engebe diğer mekânlara göre daha az olduğu için topografya haritasında kullanılan renklerin kısa mesafede değişimi daha azdır.

CEVAP: B

5. Batı Karadeniz kıyısından başlayan profil hattında sırasıyla; Küre Dağları, Haymana Platosu, Konya Ovası ve Göksu Nehri Vadisi geçilmektedir. Erciyes Dağı, Tuz Gölü'nün doğusunda kalmaktadır.

CEVAP: B

6. Soruda verilen açıklamada birçok madenin ülkemizde görüldüğü belirtilmiştir. Bu madenler farklı jeolojik zamanlarda oluşmuştur. Bu durum arazinin farklı jeolojik zamanlarda oluştuğuna kanıttır.

CEVAP: E

7. Her iki bölgede dağların kıyıya uzanışı paraleldir. Bu durum kıyıdaki nem oranının yüksek olmasını sağlar ve kıyı şeridindeki iklimin ılımanlaşmasına neden olur. Ortaya çıkan diğer durumlar olumsuz sonuç içinde değerlendirilir.

CEVAP: A

8. Verilen dağlardan sadece Canik ve Amanos dağları kıyıya paralel uzanmaktadır. Bu durum kıyıdaki yağış miktarını artırır. Ancak Canik Dağları daha içeriden kıyıya paralel uzandığı için kıyıda nemin etki alanı genişler bu durum metrekaredeki yağış miktarını azaltır. Amanos Dağları ise hemen kıyıdan yükselerek nemin iç kesimlere girmesini engellediği için kıyıdaki yağış miktarını daha fazla artırır.

CEVAP: E

9. Her iki bölgede volkanik dağların güneybatı - kuzeydoğu yönlü uzanmasının temel nedeni bu doğrultuda uzanış gösteren fay hatlarının varlığıdır. Verilen diğer durumlar bu sistemlerin uzanış doğrultusu hakkında bilgi vermez.

CEVAP: B

10. İzmir ve Aydın illerinde dağların denize dik uzanması sebebiyle falezli kıyı (dik kıyı) yaygın değildir. Verilen diğer durumlar bu kıyı şeridinde görülmektedir.

CEVAP: D

11. Amanos Dağları kırılmaya bağlı horst özelliğinde iken verilen diğer kütleler kıvrılmaya bağlı oluşmuştur.

CEVAP: C

12. Verilen kırıklı sistemde X horts özelliğinde (Yunt Dağıdır), Y horst özelliğinde (Bozdağlardır), Z bölgesi ise graben alanıdır. (Küçükmenderes)

CEVAP: E

1. **Türkiye'nin akarsuları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Akış hızları ve aşındırma güçleri fazladır.
B) Genel olarak boyları kısadır.
C) Bol aşındırma yaptıkları için bulanık akarlar.
D) Denge profiline ulaşmışlardır.
E) İklim şartlarına bağlı olarak rejimleri yıl içerisinde değişir.

2. **Aşağıdaki akarsulardan hangisi diğerlerinden farklı bir denize dökülür?**

A) Çoruh B) Harşit C) Kızılırmak
D) Sakarya E) Susurluk

3. **Türkiye sınırları içerisinde doğup denize dökülen en uzun akarsu aşağıdakilerden hangisidir?**

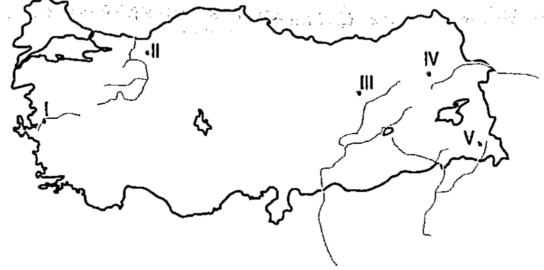
A) Fırat B) Dicle C) Kızılırmak
D) Aras E) Sakarya

4. Akarsular aşındırma güçlerinin fazla olduğu yerlerde topladıkları materyalleri, denize döküldükleri yere kadar taşıyarak, kıyı derinliğinin az olduğu yerlerde biriktirip, delta ovaları ortaya çıkarırlar.

Buna göre, aşağıda verilen akarsuların hangisi delta ovası oluşturmaz?

A) Sakarya B) Kızılırmak C) Meriç
D) Ceyhan E) Göksu

5. Kentleşme ve beraberinde gelen sanayileşmenin de etkisiyle doğal çevrede kirlilik oranı artar.

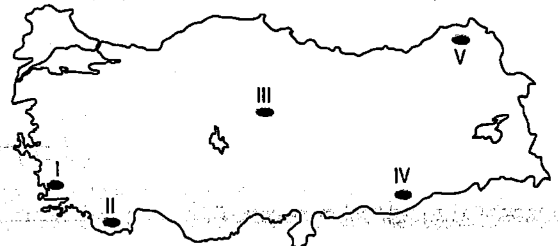

Yukarıdaki haritada belirtilen alanların hangisindeki akarsuyun kirlenme oranı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Türkiye ve Yunanistan arasında doğal sınır oluşturan akarsu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Meriç B) Susurluk C) Gediz
D) Manavgat E) Fırat

7. Akarsular eğimin az olduğu yerlerde geniş tabanlı vadileri oluşturdukları için taşkınlara neden olurlar.

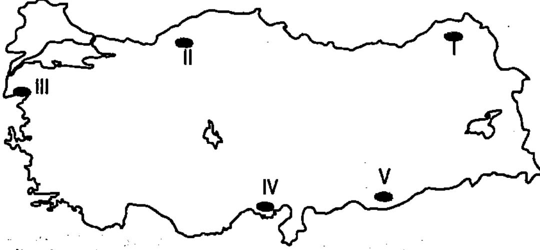

Buna göre, haritada işaretli alanların hangisinde akarsular taşkınlara daha fazla neden olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Türkiye'nin önemli akarsularından Kızılırmak'ın kolu aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Karasu B) Murat C) Tunca
D) Delice E) Zapsuyu

9. Yükseltinin fazla olduğu eğimli arazilerde akan akarsuların, hidroelektrik enerji potansiyelleri fazla olur.

Buna göre, haritadaki işaretli merkezlerin hangisinden akan akarsuyun, hidroelektrik enerji potansiyeli daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Akarsuyun taşıdığı materyalleri denize ulaştıkları yerde biriktirmesi sonucunda, Milet antik kenti, liman kenti özelliğini kaybetmiştir.

Bu duruma neden olan akarsu, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Küçükmenderes
B) Büyükmenderes
C) Gediz
D) Bakırçay
E) Meriç

11. Beslenme kaynaklarına göre akarsuların taşıdıkları su potansiyelleri, yıl içerisinde farklılık gösterir.

I. Gediz
II. Fırat
III. Aras
IV. Çoruh

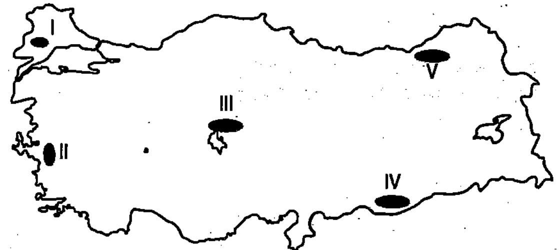
Akarsularından hangileri yıl içerisinde en fazla suyu kış aylarında taşır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

12. Aşağıdaki akarsulardan hangisi Ege Denizi'ne dökülmez?

A) Meriç B) Bakırçay
C) Büyükmenderes D) Gediz
E) Aksu

13. Akarsuyun belirli bir yerinden bir saniyede geçen su potansiyeline debi denir.

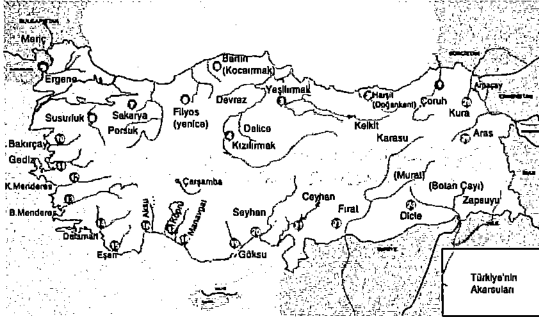

Yukarıdaki haritada belirtilen alanların hangisindeki akarsuyun debisi daha yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Türkiye'nin Akarsuları

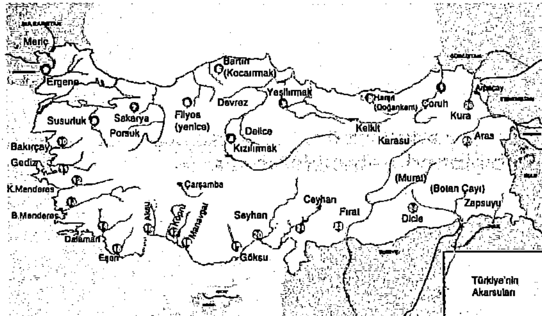
1. • Anadolu yüksek olduğu için akarsular aşındırmayı fazla yaparlar ve denge profiline ulaşmamışlarıdır.
   • Akış hızları ve aşındırma güçleri fazladır.
   • Genel olarak boyları kısadır.
   • Bol aşındırma yaptıkları için bulanık akarlar.
   • İklim şartlarına bağlı olarak rejimleri yıl içerisinde değişir ifadeleri ise akarsu özellikleri için doğru ifadelerdir.

CEVAP: D

2.

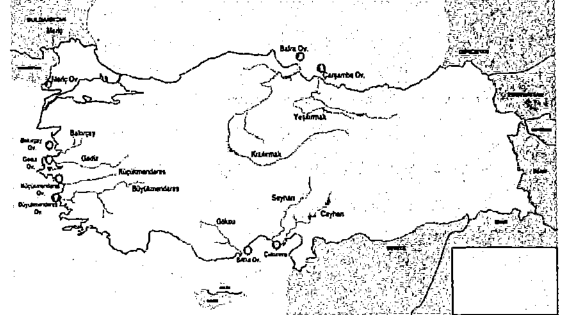

Yukarıdaki haritada görüldüğü gibi; Susurluk Marmara Denizi'ne; Çoruh, Harşit, Kızılırmak ve Sakarya ise Karadeniz'e dökülmektedir.

CEVAP: E

3.

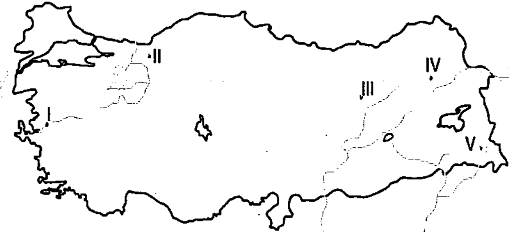

• Türkiye sınırları içerisinde doğup denize dökülen en uzun akarsu, Kızılırmak'tır.
• Sınırları kaldırdığımız zaman, Basra Körfezi'ne kadar giden Fırat ise Türkiye'nin en uzun ve önemli akarsuyu olur.

CEVAP: C

4.

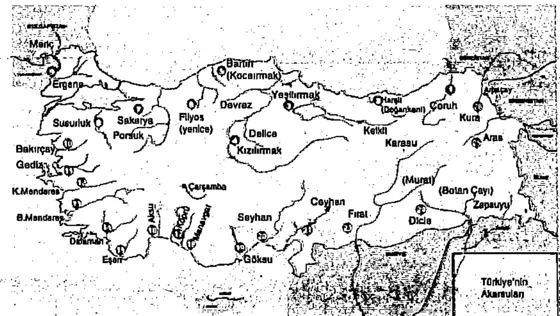

• Türkiye'nin akarsuları içerinde delta ovası oluşturanlar yukarıda belirtilmiştir.
• Buna göre Sakarya denize döküldüğü yerde delta oluşturamaz.

CEVAP: A

5.

• Marmara Bölgesi'nde, Çatalca Kocaeli'nden geçerek denize ulaşan, II. merkezde gösterilen Sakarya'nın kirlenme oranı en fazladır.
• Diğer merkezler sanayi alanlarının uzağında yer aldıkları için kirlenme oranları azdır.

CEVAP: B

6.

Meriç Nehri, Bulgaristan'dan kaynağını alır, Yunanistan ile doğal sınır ortaya çıkarır ve Ege Denizi'ne dökülür.

CEVAP: A

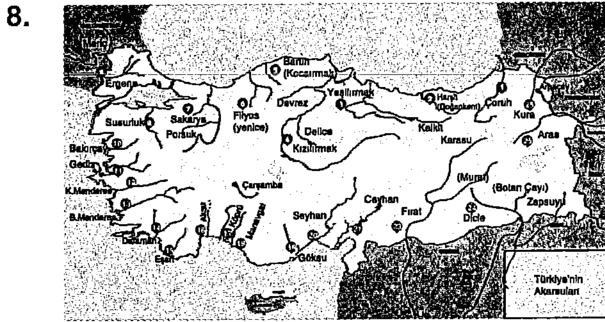
7.

Yükselti az olduğu için akarsuyun aşındırma gücü az olur ve yatağını yüzeyde oluşturur ve diğerlerine göre Ege Bölgesi'nde yer alan, I. merkezde taşkınlar daha fazla olur.

CEVAP: A

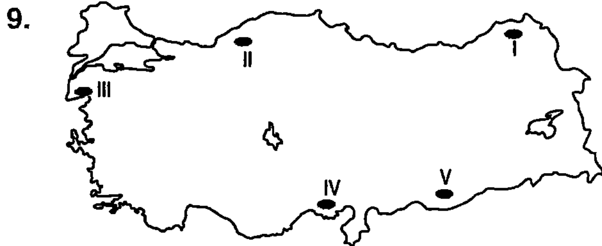
8.

Haritada görüldüğü gibi Delice, Kızılırmak akarsuyunun kollarından biridir.

CEVAP: D

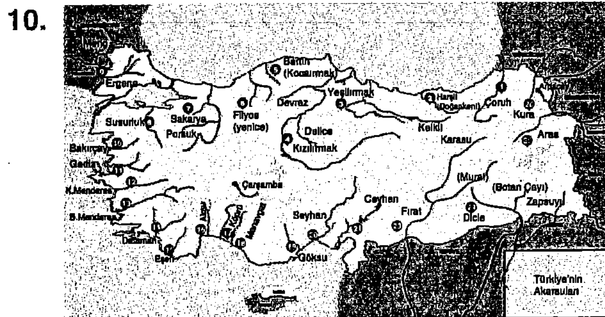
9.

Haritada IV. merkez, Çukurova'yı işaret etmektedir ve burada eğim azaldığı için Seyhan ve Ceyhan akarsularının hidroelektrik enerji potansiyelleri az olur.

CEVAP: D

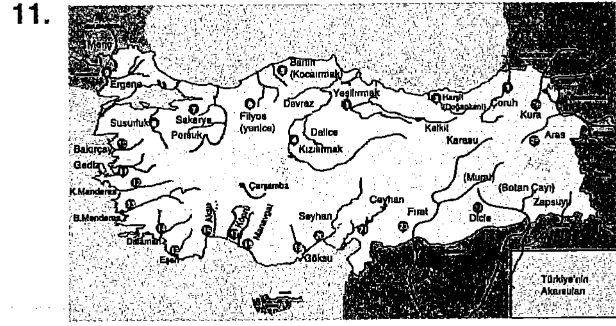
10.

Büyükmenderes denize döküldüğü yerde, yaklaşık olarak 15 km denize doğru materyal biriktirmiş ve bu sebeple, Milet Antik Kenti liman kenti olma özelliğini kaybetmiştir. Günümüzde kıyıdan 15 km içeride bulunmaktadır.

CEVAP: B

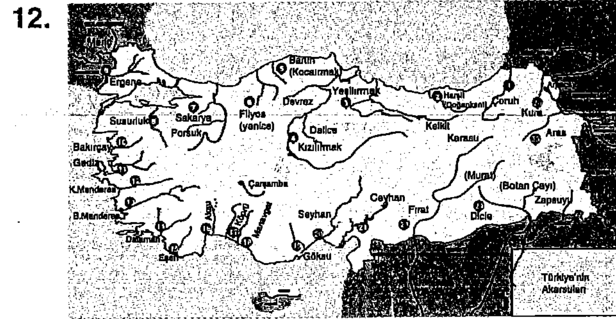
11.

- Gediz Nehri; Ege Bölgesi'nde yer alır, Yağmur suları ile beslenir ve bu bölgenin iklim özelliğine bağlı olarak, en fazla yağış kış aylarında görüldüğü için, su potansiyelini kış aylarında artırır.
- Fırat, Aras ve Çoruh ise kaynaklarını yüksek dağlardan alıp, daha çok kar suları ile beslenirler, su potansiyellerini karların erime dönemi olan ilkbahar döneminde artırırlar.

CEVAP: A

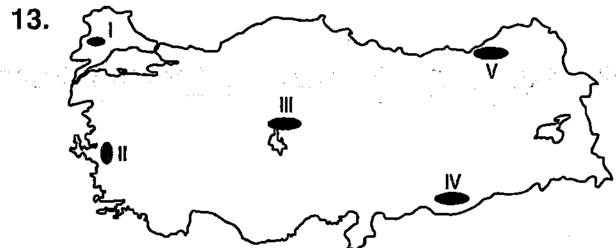
12.

Haritada görüldüğü gibi, Aksu Akdeniz'e; Meriç, Bakırçay, Büyükmenderes, Gediz ise Ege Denizi'ne dökülmektedir.

CEVAP: E

13.

V. merkez Doğu Karadeniz'i işaret ettiği için, eğimin daha fazla olması nedeniyle diğerlerine göre, bu akarsuyun debisi daha yüksektir.

CEVAP: E

1. **Türkiye'de akarsulardan;**
   I. taşımacılık,
   II. sulama,
   III. elektrik üretme,
   IV. balıkçılık

   amaçlarından hangisi açısından en az yararlanılır?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

2. **Aşağıdaki akarsulardan hangi ikisi kaynağını yurt dışından alarak ülkemiz sınırları içerisinde denize dökülür?**

   A) Fırat - Dicle
   B) Aras - Kura
   C) Meriç - Asi
   D) Kızılırmak - Yeşilırmak
   E) Seyhan - Ceyhan

3. **Havzalarının bulunduğu yerlerin sanayileşme ve kentleşme durumu göz önüne alındığında aşağıdaki akarsuların hangisinin kirlenme oranı en azdır?**

   A) Murat B) Seyhan C) Ceyhan D) Sakarya E) Gediz

4. **Türkiye'nin en yüksek barajı olma özelliğine sahip olan Deriner Barajı hangi akarsu üzerinde yer alır?**

   A) Aras B) Fırat C) Kızılırmak D) Çoruh E) Kura

5. Akarsular iki komşu ülke arasında doğal sınır kabul edilebilir.

   Türkiye'nin komşularıyla, aşağıdaki akarsulardan hangisi doğal sınır oluşturmaz?

   A) Meriç B) Asi C) Çoruh D) Dicle E) Aras

6. **Akarsuların;**
   I. Boyları kısa,
   II. Hidroelektrik enerji potansiyellerinin yüksek,
   III. Taşımacılığa elverişli olmamaları

   Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinin hangisinin sonucudur?

   A) Dağların doğu - batı yönlü uzanması
   B) Ortalama yükseltisi fazla, genç bir araziye sahip olması
   C) Platoların geniş yer kaplaması
   D) Akdeniz iklim kuşağı içerisinde yer alması
   E) Orta kuşakta yer alması

7. **Türkiye'nin aşağıdaki seçeneklerde verilen akarsularından hangileri, Mezopotamya'yı ortaya çıkarmıştır?**

   A) Fırat - Dicle
   B) Aras - Kura
   C) Seyhan - Ceyhan
   D) Meriç - Asi
   E) Gediz - Bakırçay

8. **Türkiye'nin aşağıdaki akarsulardan hangi ikisi, Hazar Denizi'nde ağız kısımlarını oluşturur?**

   A) Susurluk - Sakarya
   B) Çoruh - Asi
   C) Aras - Kura
   D) Meriç - Göksu
   E) Fırat - Dicle

9. **Türkiye'nin en fazla elektrik üreten barajının, üzerinde bulunduğu akarsu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Aras B) Dicle C) Çoruh D) Fırat E) Kura

10. **Türkiye'nin akarsu ile ilgili belirtilen yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) Bartın Çayı üzerinde kıyıdan itibaren belirli bir bölüme kadar taşımacılık yapılabilir.

B) Manavgat, karstik kaynaklarla beslendiği için, su potansiyeli yıl içerisinde sabittir.

C) Gediz'in yatağı, İzmir Körfezi'ni materyallerle doldurmasın diye kuzeye kaydırılmıştır.

D) Küçükmenderes Efes Antik Kenti'nin, liman kenti olma özelliğini ortadan kaldırmıştır.

E) Doğu Anadolu'daki akarsular denge profiline ulaşmaya yaklaşmışlardır.

11. Akarsular, havzalarındaki sularını denize ulaştırıyorlarsa açık havza; ulaştıramıyorlarsa, kapalı havzaları oluştururlar.

Aşağıdaki akarsulardan hangisi kapalı havzadır?

A) Kura B) Fırat C) Dicle D) Çoruh E) Meriç

12. **Tuz Gölü çevresinin;**

I. yağış azlığı,

II. çevresinde yüksek sıra dağların bulunması,

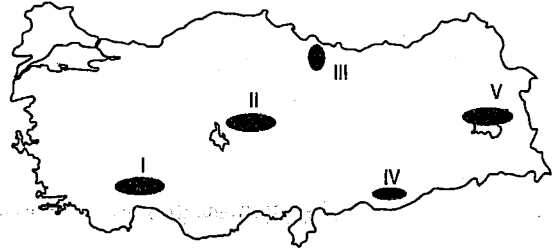
III. bitki örtüsünün bozkır olması,

IV. platoların geniş yer kaplaması

özelliklerinden hangileri kapalı havza olmasının nedenidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve IV

13. Akarsular havzalarındaki suyu denize ulaştıramazlarsa, kapalı havza özelliği gösterirler.

Haritada işaretli alanların hangisi Türkiye'nin en büyük kapalı havza alanıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. **Aşağıdaki akarsulardan hangisi Ermenistan ile doğal sınır oluşturur?**

A) Arpaçay B) Çoruh C) Fırat D) Dicle E) Asi

15. **Türkiye'nin akarsuları için yapılan açık ve kapalı havza eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?**

	Açık havza	Kapalı havza
A)	Fırat	Dicle
B)	Aras	Kura
C)	Asi	Aras
D)	Meriç	Kızılırmak
E)	Sakarya	Aksu

16. Farklı iklim bölgelerinden geçerek havzalarını oluşturan akarsulara karma rejimli akarsu denir.

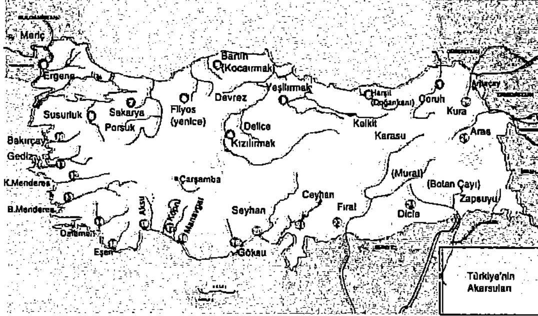
Türkiye'nin aşağıdaki akarsularından hangisi, karma rejimli akarsulara örnek olmaz?

A) Fırat B) Dicle C) Kızılırmak D) Aras E) Gediz

Türkiye'nin Akarsuları

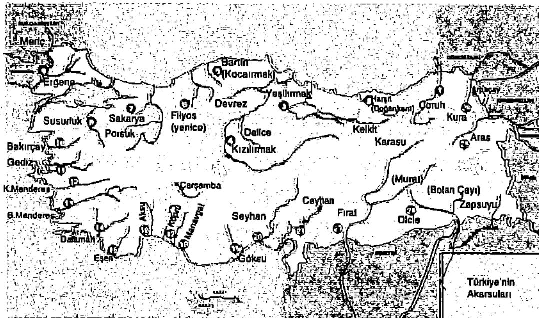
1. • Akarsular denge profiline ulaşmadıkları için, genel olarak taşımacılık için uygun değillerdir. Bartın ve Manavgat üzerinde sınırlı alanlarda ise istisna olarak taşımacılık yapılır. Bu sebeple akarsulardan en az taşımacılık yönüyle yararlanılır.
   • Sulama, elektrik üretme, balıkçılık açısından ise birçok alanda akarsulardan faydalanır.

CEVAP: A

2.

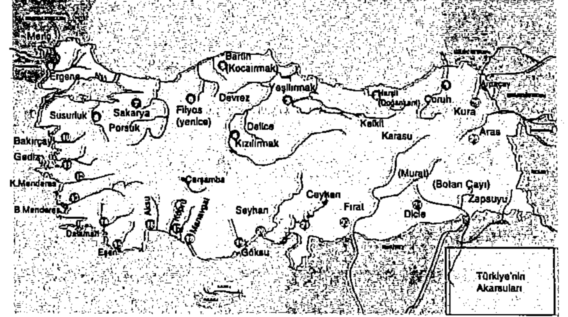

Yukarıdaki haritada görüldüğü gibi, Meriç Yunanistan, Asi ise Suriye'den ülkemize gelmektedir. Kaynakları yurt dışında ağız kısımları, ülkemiz sınırları içerisindedir.

CEVAP: C

3.

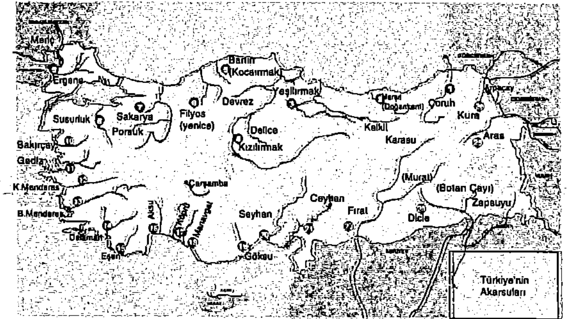

Fırat Nehri'nin kolu olan Murat Nehri'nin havzasının bulunduğu yerde sanayileşme ve kentleşme az olduğu için kirlenme oranı diğer akarsulara göre daha azdır.

CEVAP: A

4.

Dolgu gövdesi yüksekliği açısından, Türkiye'nin en yüksek barajı Deriner Barajı, Çoruh Nehri üzerinde yer alır.

CEVAP: D

5.

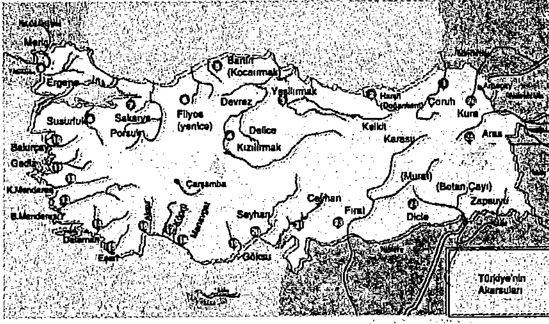

• Çoruh, ülkemizden kaynağını alıp, Gürcistan'a geçer, ancak bu kısımda doğal sınır oluşturmaz.
• Meriç - Yunanistan,
• Asi - Suriye,
• Dicle (Hezil Çayı) - Irak,
• Aras - Ermenistan ve Nahçıvan ile doğal sınır oluşturur.

CEVAP: C

6. I. Boyları kısa,
   II. Hidroelektrik enerji potansiyellerinin yüksek,
   III. Taşımacılığa elverişli olmamaları
   • Akarsular yüksekten aktıkları için, direk olarak, yarımada özelliğine sahip Anadolu'da denize ulaşırlar, bu yüzden boyları kısadır. Yüksek yerlerden aktıkları için; hidroelektrik enerji potansiyelleri yüksektir ve de taşımacılık yapılamaz.
   • Bu yüzden yukarıdaki özellikler; "Ortalama yükseltisi fazla, genç bir araziye sahip olması" ile açıklanır.

CEVAP: B

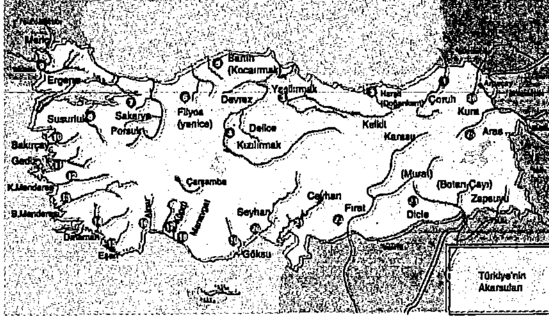
7.

Fırat ve Dicle. akarsuları Türkiye'den kaynağını aldıktan sonra, Suriye ve Irak topraklarına ilerleyerek, Basra Körfezi'ne dökülür. Bu iki akarsu arasında kalan topraklar ise Mezopotamya olarak anılır.

CEVAP: A

8.

Türkiye'de kaynağını alarak Hazar Denizi'ne dökülen iki akarsu, Aras ve Kura'dır.

CEVAP: C

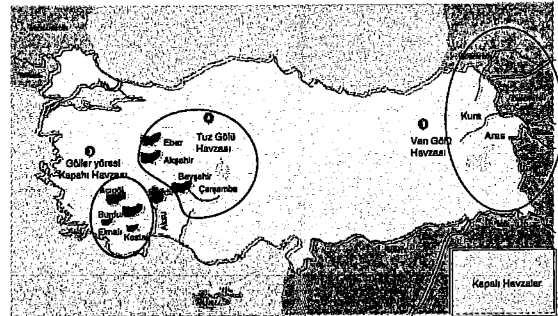
9. Türkiye'nin en fazla elektrik üreten barajı Atatürk Barajı'dır ve GAP kapsamında Fırat Nehri üzerinde yer alır.

CEVAP: D

10.
- Doğu Anadolu'daki akarsular denge profiline ulaşmaya, arazi yüksek ve engebeli olduğu içi uzaktırlar. Denge profiline ulaşmaya en yakın akarsular, yükseltinin az olduğu, Marmara ve Ege bölgelerinde yer alan akarsulardır. (E)
- Bartın Çayı üzerinde kıyıdan itibaren belirli bir bölüme kadar taşımacılık yapılabilir. (A)
- Manavgat, karstik kaynaklarla beslendiği için, su potansiyeli yıl içerisinde sabittir. (B)
- Gediz'in, İzmir Körfezi'ni materyallerle doldurmasın diye, yatağı kuzeye kaydırılmıştır. (C)
- Küçükmenderes Efes Antik Kenti'nin, liman kenti olma özelliğinin ortadan kaldırmıştır. İfadeleri ise akarsularla ilgili doğru bilgileri içerir. (D)

CEVAP: E

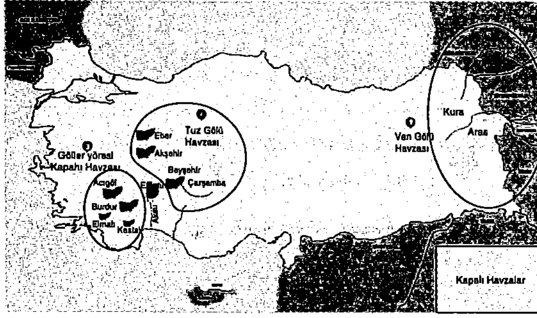
11.

- Kura, Aras ile birlikte, Hazar Denizi'ne ulaşır. Hazar denizinin, okyanus ile bağlantısı olmadığı için, göl özelliği taşımaktadır. Bu yüzden Aras - Kura denize ulaşamadığı için kapalı havza özelliği gösterir.
- Fırat, Dicle; Basra Körfezi
- Çoruh, Karadeniz
- Meriç, Ege Denizi'ne ulaşır ve bu akarsular okyanusla bağlantısı bulunan bu alanlara sularını ulaştırdıkları için, açık havzadırlar.

CEVAP: A

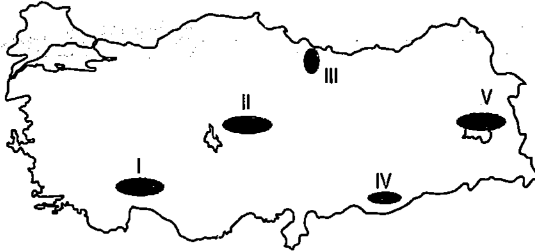
12.

- Tuz Gölü çevresindeki sular, iklim; yani yağış azlığından dolayı ve yer şekilleri; yani, etrafının yüksek dağlarla çevrili olmasından dolayı, denize ulaşamazlar. Bu yüzden kapalı havza özelliği gösterir.
- Tuz Gölü çevresinde; bozkırların ve platoların geniş yer kaplaması bu durum üzerinde etkili değildir.

CEVAP: D

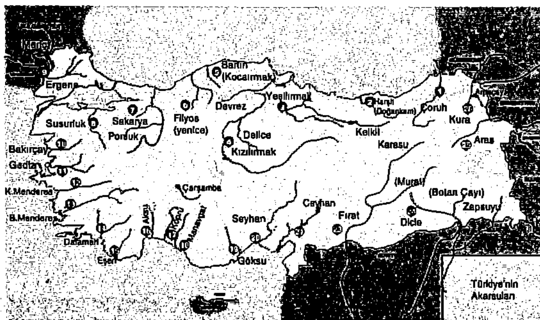
13.

Türkiye'nin en büyük kapalı havzası, Tuz Gölü çevresi kapalı havzasıdır. Bu alanı gösteren II numaralı işaret sorunun cevabıdır.

CEVAP: B

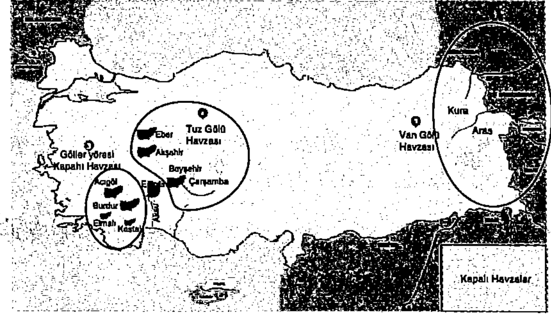
14.

Çıldır Gölü'nden kaynağını alarak Ermenistan ile sınır oluşturduktan sonra, Aras Nehri'ne katılan Arpaçay bu sorunun cevabıdır.

CEVAP: A

15.

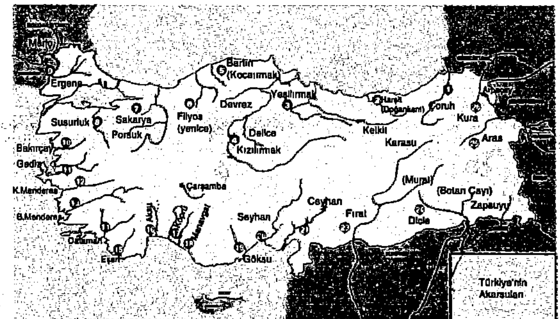

	Açık havza	Kapalı havza
A,	Fırat (Basra)	Dicle (Basra)
B,	Aras (Hazar)	Kura (Hazar)
C,	Asi (Akdeniz)	Aras (Hazar)
D,	Meriç (Ege)	Kızılırmak (Karadeniz)
E,	Sakarya (Karadeniz)	Aksu (Akdeniz)

- Akdeniz, Karadeniz, Ege, Marmara ve Basra Körfezi'ne dökülen akarsular açık havza; Hazar Denizi'ne dökülenler ise kapalı havzadırlar.
- Doğru eşleştirme, Asi, Akdeniz'e ulaştığı için açık havza; Aras, Hazar Denizi'ne yani gölüne ulaştığı için kapalı havzadır.

CEVAP: C

16.

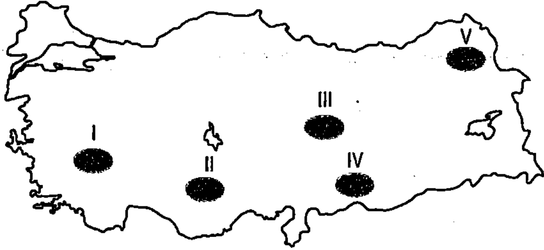

- Gediz, Ege Bölgesi'nde havzasını oluşturduğu için sadece Akdeniz ikliminden etkilenir. Bu yüzden karma rejimli değildir.
- Fırat, Dicle, Kızılırmak ve Aras ise birden fazla iklim bölgesinden geçtiği için karma rejimlidir.

CEVAP: E

Türkiye'nin Platoları

1. Kumlu, killi yatay tabaka tortullarının akarsular tarafından yarılmasıyla tabaka düzlüğü platoları oluşur.

Haritada işaretli alanlarda yer alan platolardan hangisi tabaka düzlüğü platolarına örnek değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Çöküntü depremler mağara alanlarının tavanlarının çökmesiyle meydana gelir.

Türkiye'nin aşağıdaki platolarının hangisi üzerinde çöküntü depremler daha fazla görülür?

A) Obruk B) Bozok
C) Yazılıkaya D) Haymana
E) Ardahan

3. **Türkiye'de platoların en geniş alan kapladığı bölge, aşağıdakilerden hangisidir?**

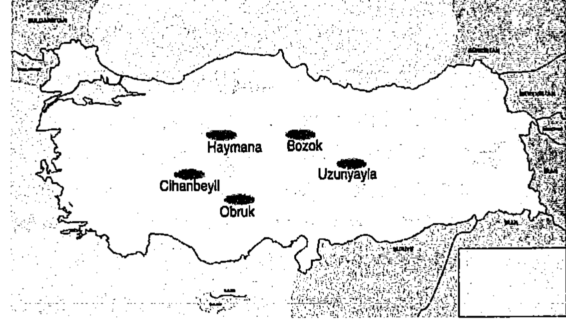
A) Karadeniz B) Marmara
C) İç Anadolu D) Marmara
E) Güneydoğu Anadolu

4. Tahıllar karasal iklim bölgelerinde geniş yetişme alanlarına sahip olurlar.

Türkiye'nin tahıl ambarı olarak ön plana çıkan kentimiz, aşağıdaki platoların hangisi üzerine kurulmuştur?

A) Haymana B) Cihanbeyli C) Teke
D) Şanlıurfa E) Erzurum

5. Yükselti arttıkça, sıcaklık değerleri düşer ve yağışın görülme ihtimali artar.

Buna göre, haritada işaretli platoların hangisinde yıllık yağış miktarı diğerlerinden daha fazladır?

A) Obruk B) Cihanbeyli C) Haymana
D) Bozok E) Uzunyayla

6. Tiftik keçisinin ana vatanı, Anadolu olarak kabul edilir.

Aşağıdaki platoların hangisi üzerinde, tiftik keçisi yetiştiriciliği en fazla yapılmaktadır?

A) Teke B) Taşeli C) Obruk
D) Haymana E) Bozok

7. Geniş yüzeyleri kaplayan lav tabakalarının akarsular tarafından yarılmasıyla "lav platoları" oluşur.

Türkiye'nin aşağıdaki platoların hangisi bu tür platolara örnektir?

A) Çatalca B) Obruk
C) Uzunyayla D) Taşeli
E) Erzurum

8. Yaz yağışlarının görüldüğü yerler, yüksek boylu otlar olan alpin çayırlarının bulunduğu alanlardır.

Buna göre aşağıdaki platoların hangisinde, alpin çayırlarına rastlanır?

A) Erzurum B) Teke C) Haymana
D) Cihanbeyli E) Bozok

9. **Türkiye'nin platoları için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?**

A) Akarsu aşındırması sonucu oluşmuşlardır.

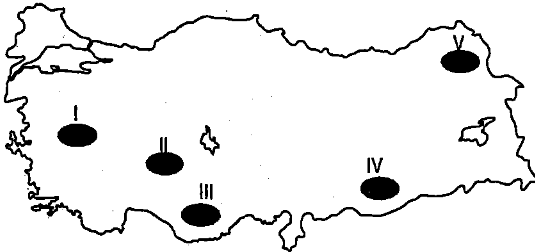
B) IV. Jeolojik Zaman'da yaşanan yükselme hareketi, her yerde aynı olmadığı için yükselti değerleri birbirinden farklıdır.

C) En geniş alanda tabaka düzlüğü platolarına rastlanır.

D) Tarım ve hayvancılık, yaygın olarak yapılan ekonomik faaliyetlerdir.

E) Platolar içerisinden geçen akarsular yüzeyde aktıkları için, taşkın alanları ortaya çıkarırlar.

10. Nüfus, iklimin ve arazi şartlarının uygun olduğu alanlarda yoğunlaşır.

Haritada işaretli plato alanlarının hangisinde, nüfus arazi şartlarına bağlı olarak daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

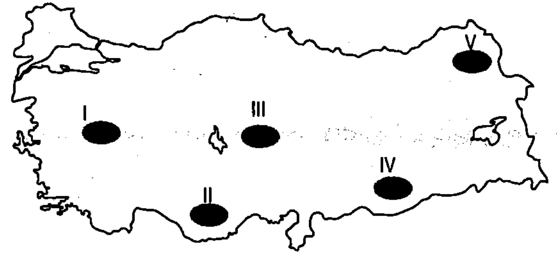
11. Kıl keçisi yetiştiriciliği, maki bitki örtüsünün yoğun olduğu ve arazi şartlarının elverişsiz olduğu alanlarda ön plana çıkar.

Aşağıdaki platoların hangisinde kıl keçisi yetiştiriciliği en fazla yapılır?

A) Teke B) Yazılıkaya C) Obruk
D) Haymana E) Cihanbeyli

BENİM HOCAM

12. Yağışın az ve aşırı yaz sıcaklığının görüldüğü alanlar kurak yerlerdir.

Buna göre haritada işaretli platoların hangisi, en kurak alandır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. I. Teke
II. Taşeli
III. Çatalca
IV. Yazılıkaya

Yukarıda verilen platoların hangileri karstik platolara örnek olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

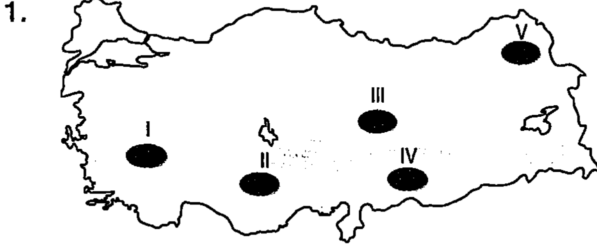
14. Sanayi faaliyetlerinin geliştiği alanlar nüfusun da yoğunlaştığı yerlerdir.

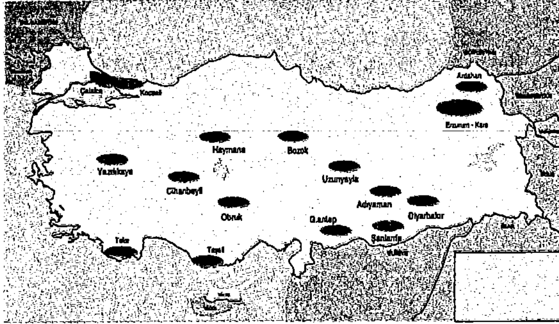
Buna göre, aşağıdaki platoların hangisinde, nüfus en fazladır?

A) Haymana B) Çatalca - Kocaeli
C) Uzunyayla D) Gaziantep
E) Erzurum - Kars

Türkiye'nin Platoları

1.

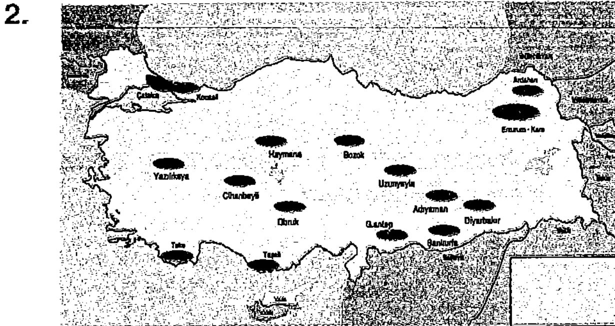

- Tabaka düzlüğü platoları yukarıdaki haritada gösterilmiştir.
- Bu yüzden ilk haritadaki V numaralı merkez tabaka düzlüğü platoları görülmez.

CEVAP: E

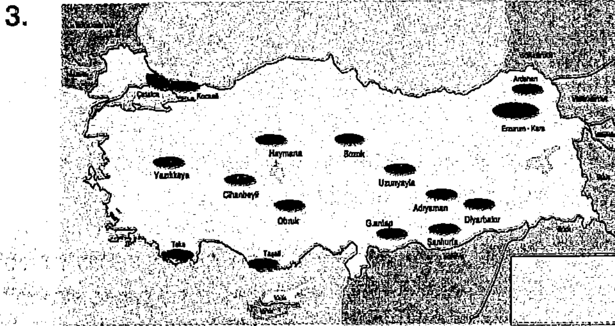
2.

- Karstik arazinin yoğun olduğu yerlerde mağara sayısı fazla olduğu için, çöküntü depremler görülür.
- Bu araziler, Obruk Platosu çevresinde yoğunlaştığı için, çöküntü depremlerin daha yoğun olduğu yer, seçeneklerdeki diğer platolara göre Obruk Platosu'dur.

CEVAP: A

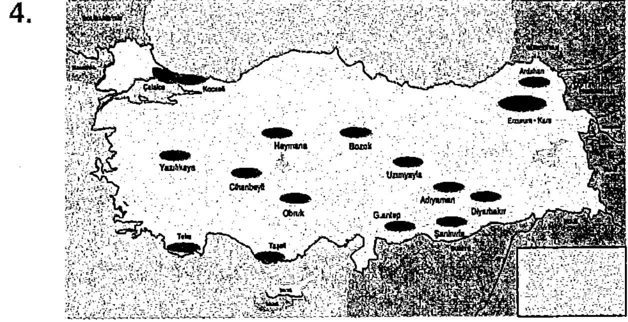
3.

Yukarıdaki haritada gösterildiği gibi, Türkiye'de plato en fazla, İç Anadolu Bölgesi'ndedir.

CEVAP: C

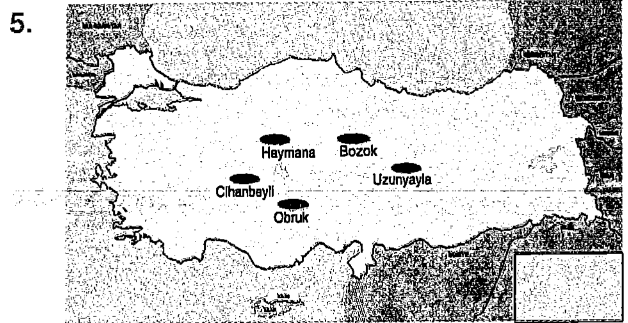
4.

Türkiye'nin tahıl ambarı olarak ifade edilen kent, Konya'dır ve Konya Cihanbeyli Platosu üzerinde kurulu bir kenttir.

CEVAP: B

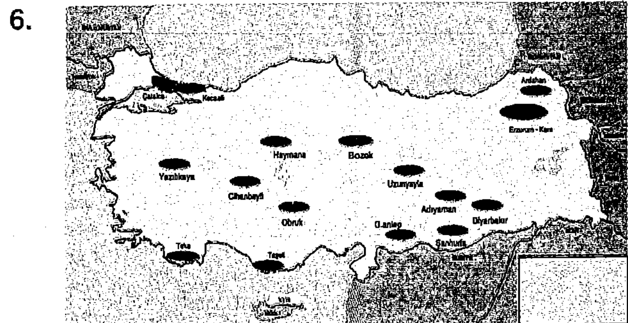
5.

Diğerlerine göre yüksek olan, Uzunyayla Platosu'nda, sıcaklık değerleri düşük olduğu için, bağıl nem daha fazla olur ve yağış miktarı diğer platolara göre daha fazla olur.

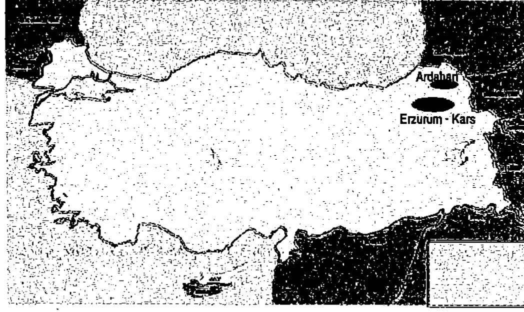
CEVAP: E

6.

Dünya üzerindeki anayurdu, Anadolu olan tiftik keçisi, ilk kez Türkiye'de tescillendiği için Ankara keçisi olarak da bilinir. Türkiye'de en fazla, Ankara çevresinde yetiştirildiği için, Haymana Platosu sorunun cevabıdır.

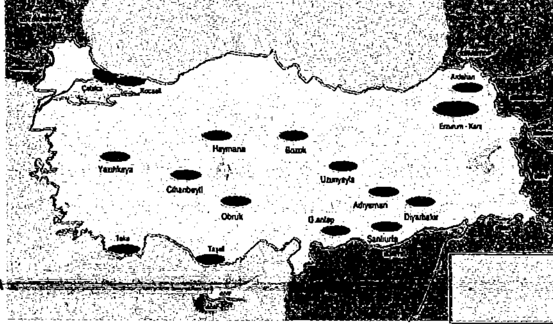
CEVAP: D

7.

Lav platoları, yukarıdaki haritada belirtilmiştir.

- Bu yüzden Erzurum Platosu sorunun cevabıdır.

CEVAP: E

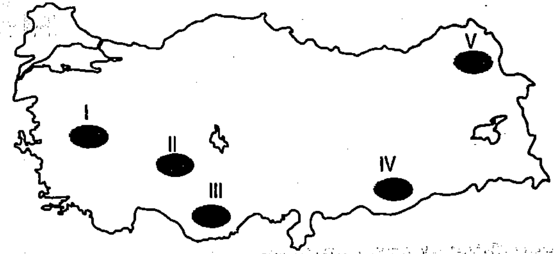
8.

- Yaz yağışları ve Alpin çayırları Doğu Karadeniz ve Erzurum Kars çevresinde iklim özelliklerine bağlı olarak görülür.
- Bu yüzden Erzurum Platosu yaz yağışları ve alpin çayırlarının görüldüğü platolardan biridir.

CEVAP: A

9.
- Platolar yüksek düz araziler olduğu için, içlerinden gecen akarsular derin vadi oluştururlar ve taşkın yapma ihtimalleri de bu yüzden azdır.
- Diğer seçeneklerde verilen ifadeler ise, Türkiye'de platoları için doğru yargıları içerir;
  - Akarsu aşındırması sonucu oluşmuşlardır.
  - IV. Jeolojik Zaman'da yaşanan yükselme hareketi, her yerde aynı olmadığı için yükselti değerleri birbirinden farklıdır.
  - En geniş alanda tabaka düzlüğü platolarına rastlanır.
  - Tarım ve hayvancılık, yaygın olarak yapılan ekonomik faaliyetlerdir.

CEVAP: E

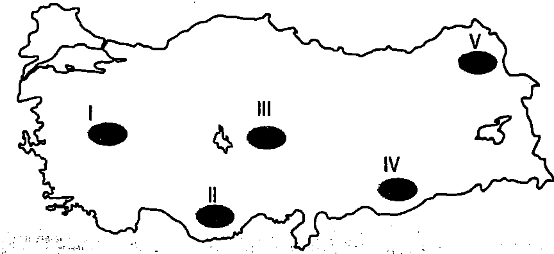
10.

III. merkez, Taşeli Platosu'nu işaret eder ve orada karstik arazinin olumsuzları sebebiyle nüfus miktarı azdır.

CEVAP: C

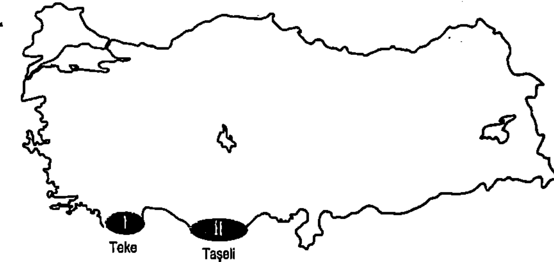
11. Türkiye'de kıl keçisi yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı yerler. Teke ve Taşeli platoları üzeridir.

CEVAP: A

12.

- Türkiye'nin en kurak yeri, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.
- Bu yüzden IV. merkez sorunun cevabıdır.
- III. merkezde yağış en az olur ama IV. merkez kadar yaz sıcaklığı yoktur, bu sebeple en kurak alan değildir.

CEVAP: D

13.

- Türkiye'nin karstik platoları, yukarıdaki haritada da belirtilen, Teke ve Taşeli platolarıdır.
- Çatalca - Aşınım
- Yazılıkaya tabaka düzlüğü platosu özelliği gösterir.

CEVAP: D

14. Türkiye'nin platoları içerisinde, nüfusun en fazla olduğu platolar, sanayi, ticaret, ulaşım faaliyetlerinin de en fazla olduğu, Çatalca - Kocaeli platolarıdır.

CEVAP: B

1. Türkiye'de tersiyerin başında oluşan peneplen alanları, tersiyerin sonunda kuaternerin başında toptan yükselmiştir.

Bu duruma bağlı olarak aşağıdaki yüzey şekillerinden hangisi ortaya çıkmıştır?

A) Kıyı taraçaları
B) Kıvrım dağ sıraları
C) Kırık dağ sıraları
D) Platolar
E) Ovalar

2. I. Ülke içinde nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu platolardan biridir.
II. Akdeniz iklimine bağlı kış mevsimi ılık geçer.
III. Yol yapım - bakım ve onarım maliyeti düşüktür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen plato aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gaziantep Platosu
B) Taşeli Platosu
C) Uzunyayla Platosu
D) Teke Platosu
E) Obruk Platosu

3. I. Lav örtüsü platosudur.
II. Nüfus yoğunluğu azdır.
III. Kardelen, taşkıran otu ve yıldız otu gibi bitki türleri bulunmaktadır.

Yukarıda verilen bazı özellikler aşağıdaki platolardan hangisine aittir?

A) Haymana Platosu
B) Taşeli Platosu
C) Ardahan Platosu
D) Teke Platosu
E) Cihanbeyli Platosu

4.

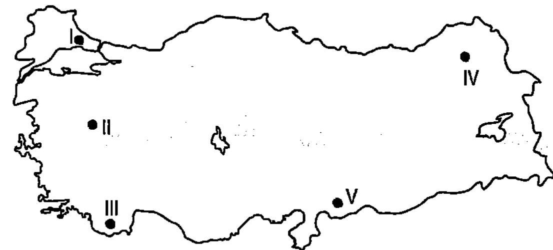

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış platolardan hangisi oluşum itibarıyla diğerlerinden farklıdır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

5. **Aşağıda Türkiye platoları ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) Yazılıkaya Platosu aşınım düzlüğü platosudur.
B) Obruk Platosu karstik özelliktedir.
C) Erzurum - Kars Platosu engebeli özelliktedir.
D) Gaziantep ve Şanlıurfa platolarında kış sıcaklık ortalamaları eksi değerlere düşer.
E) İç Anadolu Bölgesi'nde en yüksek plato Haymana'dır.

6. Ülkemizde nüfusun dağılışını; yükselti, iklim, engebe, karasallık, ekonomik faaliyetler, ulaşım olanakları gibi birçok unsur etkilemektedir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış platolardan hangisinde iklim koşulları nüfuslanmaya elverişli olmasına rağmen arazi seyrek nüfusludur?

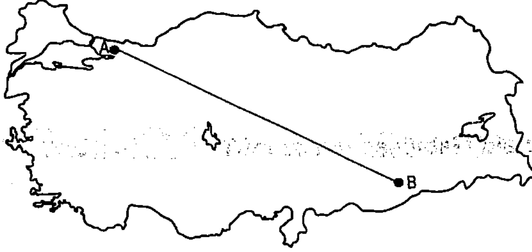
A) I B) II C) III D) IV E) V

7. • Nüfus yoğunlu fazladır.
• Doğal nüfus artış hızı düşüktür.
• Aşınım düzlüğü platosudur.
• Ekonomik faaliyetler gelişmiştir.

Yukarıda verilen bazı özellikler aşağıdaki platolardan hangisine aittir?

A) Haymana Platosu
B) Gaziantep Platosu
C) Erzurum - Kars Platosu
D) Kocaeli Platosu
E) Taşeli Platosu

8.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen A - B profilinde sırasıyla hangi platolar geçilmektedir?

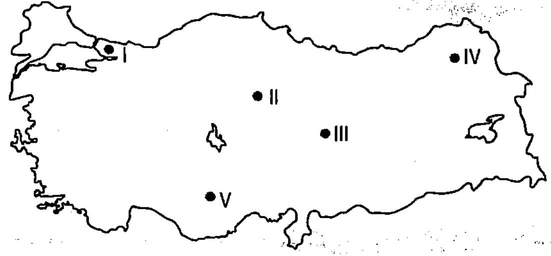
A) Kocaeli - Haymana - Uzunyayla - Şanlıurfa
B) Çatalca - Haymana - Bozok - Şanlıurfa
C) Kocaeli - Obruk - Uzunyayla - Şanlıurfa
D) Çatalca - Haymana - Uzunyayla - Gaziantep
E) Kocaeli - Cihanbeyli - Uzunyayla - Şanlıurfa

9. **Aşağıdakilerden hangisi Tuz Gölü'nün kuzeybatısında ve batısında yer alan platolar ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki platoların ortak özelliklerinden biridir?**

A) Yağış rejimleri
B) Yıl içinde düşen yağış miktarı
C) Çıkarılan madenler
D) Kara yolu ulaşım maliyeti
E) Pamuk tarımı

BENİM HOCAM

10.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış platoların hangisinde karstik şekillere daha çok rastlanır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

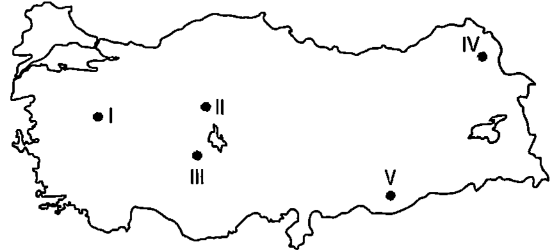
11. • Türkiye'nin alan olarak en büyük platosudur.
• Sanayi faaliyetlerine bağlı yoğun göç almaktadır.
• Kayaç yapısına bağlı yüzey suyu azdır.
• Toprakta çoraklaşma yüksek seviyededir.

Yukarıda Türkiye'de yer alan bazı platolara ait özellikler verilmiştir.

Verilen özellikler aşağıdaki platolarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Obruk Platosu
B) Taşeli Platosu
C) Gaziantep Platosu
D) Erzurum - Kars Platosu
E) Adıyaman Platosu

12. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı platolar numaralandırılarak verilmiştir.

• I. platoda; gelincik, koyun yumağı, çoban yastığı gibi bitki türleri yaygındır.
• II. plato, aşınım düzlüğü platosudur.
• III. plato, fiziki haritalarda sarı renk ile gösterilir.
• IV. platoda kar yağışı görülür.
• V. platoda yaz sıcaklığı en fazladır.

Buna göre, yukarıda konumları ve bazı özellikleri verilen platoların hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Türkiye'nin Platoları

1. Ülkemizde 3. Jeolojik Zaman'ın başında oluşan peneplen alanları, bu jeolojik zamanın sonunda ve 4. Jeolojik Zaman'ın başında epirojeneze bağlı toptan yükselerek platoları meydana getirmiştir.

CEVAP: D

2. Gaziantep Platosu, sanayi faaliyetinin gelişmiş olmasına bağlı nüfus yoğunluğunun fazla olduğu platolardan biridir. Arazi ortalama yükseltisi ve plato yüzeyinin engebe oranının az olması nedeniyle yol yapım - bakım - onarım maliyeti düşüktür. Platoda Akdeniz ikliminin yaşanmasına bağlı kış mevsimi ılık geçmektedir.

CEVAP: A

3. Verilen özellikler Ardahan Platosu'na aittir. Diğer platolar volkanik özellik göstermez ve alpin çayırların görülebileceği yükselti ortalamasına sahip değillerdir.

CEVAP: C

4. Platolar oluşumlarına göre volkanik, aşınım düzlüğü, karstik ve tabaka düzlüğü olmak üzere dört gruba ayrılır. Ülkemizde; Cihanbeyli (III), Yazılıkaya (II), Gaziantep (V) ve Bozok (IV) platoları tabaka düzlüğü özelliğinde iken Kocaeli (I) Platosu aşınım düzlüğü platosudur.

CEVAP: E

5. Ülkemiz de Obruk, Taşeli ve Teke platoları karstik özelliktedir. Erzurum - Kars Platosu yüksek düzlük özelliğindedir bu nedenle engebeli değildir. Gaziantep ve Şanlıurfa platolarında Akdeniz iklimi özelliği yaşandığı için ortalama kış sıcaklıkları eksi değerlere düşmez. İç Anadolu Bölgesi'nin en yüksek platosu Uzunyayla'dır. Yazılıkaya Platosu ise tabaka düzlüğü platosu özelliğindedir.

CEVAP: B

6. III numara ile gösterilen Teke Platosu'nda Akdeniz iklimi özelliği yaşanmasına rağmen arazinin yükselti ortalaması fazladır. Buna bağlı olarak plato seyrek nüfusludur. Çatalca (I) ve Gaziantep: (V) platoları iklim özellikleri ve yükselti ortalamaları ile nüfuslanmaya uygun platolardır. Erzurum - Kars (IV) ve Yazılıkaya (II) platoları karasal iklim özelliklerine bağlı nüfuslanmanın az olduğu alanlardır.

CEVAP: C

7. Ülkemizde, oluşumuna göre aşınım düzlüğü platoları Çatalca ve Kocaeli'dir. Bu platoların genel özellikleri incelendiğinde; doğuma bağlı nüfus artış hızları düşüktür, ekonomik faaliyetler gelişmiştir, göçe bağlı nüfus yoğunluğu fazladır. Soru içinde verilen Gaziantep Platosu da yoğun nüfuslu, ekonomik faaliyetin geliştiği alanlardan biridir ancak bu plato, tabaka düzlüğü özelliğindedir.

CEVAP: D

8. Verilen profil hattında sırasıyla; Kocaeli Platosu - Haymana Platosu - Uzunyayla Platosu - Şanlıurfa Platosu yer almaktadır.

CEVAP: A

9. Verilen bölgelerde yer alan platoların ortalama yükseltileri azdır. Bu platolar düzlük özelliği gösterdiği için kara yolu ulaşım maliyetleri düşüktür. Ancak yağış rejimleri, yıl içinde düşen yağış miktarları, çıkarılan madenler ve pamuk tarımının yapılıyor olması farklılık gösterir.

CEVAP: D

10. Obruk Platosu (V) kireçtaşının yaygın olduğu arazilerden biridir. Bu nedenle bu plato üzerinde karstlaşmaya bağlı şekiller daha yaygındır.

CEVAP: A

11.
- Türkiye'nin alan olarak en büyük platosu, Erzurum - Kars Platosu'dur.
- Sanayi faaliyetlerine bağlı Gaziantep Platosu yoğun göç alır.
- Kayaç yapısına bağlı yüzey suyu en az Taşeli Platosu'ndadır.
- Topraktaki çoraklaşma ise Obruk Platosu'nda fazladır.

CEVAP: E

12. Haymana Platosu (II) oluşumuna göre tabaka düzlüğü platosudur. Diğer bilgiler incelendiğinde; gelincik, koyun yumağı ve çoban yastığı gibi bozkır türleri Yazılıkaya Platosu'nda (I) yaygındır. Ardahan Platosu'nun (IV) ortalama yükseltisi fazla olduğu için kış döneminde kar yağışı alır. Cihanbeyli Platosu'nun (III) ortalama yükseltisi 1000 m'yi geçmediği için fiziki haritalarda sarı renk ile gösterilir. Şanlıurfa Platosu (V) ise yaz dönemi ortalama sıcaklığın en fazla olduğu platodur.

CEVAP: B

Türkiye'nin Ovaları

1. **Türkiye'nin ovaları ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisine yanlıştır?**

A) Tarım ve hayvancılık faaliyetleri yaygın olarak yapılır.

B) Su kaynaklarının bulunduğu ovalar, nüfusun da yoğunlaştığı alanlardır.

C) Kıyı ovalar, iç ovalara göre ekonomik faaliyetlerin daha fazla geliştiği alanlardır.

D) Akarsu aşındırmasıyla oluşmuş çevresine göre alçakta kalan düz alanlardır.

E) İç ovalarda tahıl tarımı daha fazla yapılmaktadır.

2. I. Akarsuyun bol alüvyon taşıması
II. Akarsuyun denge profiline ulaşması
III. Kıta sahanlığının geniş olması
IV. Haliçli kıyıların görülmemesi

Türkiye'de delta ovalarının oluşabilmesinde, yukarıdaki ifadelerden hangilerinin görülmesi gerekmektedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I, III ve IV E) II, III ve IV

3. **Aşağıdakilerden hangisi delta ovası değildir?**

A) Çukurova B) Göksu Ovası C) Bafra Ovası D) Meriç Ovası E) Amik Ovası

4. **Türkiye'de en fazla delta ovası hangi bölgede görülür?**

A) Akdeniz B) Ege C) Marmara D) Karadeniz E) İç Anadolu

5. Türkiye'nin iki önemli ovası, Konya ve Çukurova fiziki haritalarda farklı renk tonlarıyla gösterilir.

Bu durumun sebebi, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farklı iklim tiplerinin görülmesi

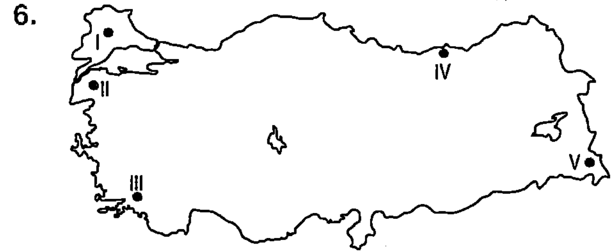
B) Bulundukları arazide oluşan toprakların farklı olması

C) Bitki örtülerinin farklı olması

D) Sulama olanaklarının farklı olması

E) Yükselti değerlerinin farklı olması

6.

Haritada işaretli yerlerin hangisi yer şekilleri sade olduğu için tarıma daha uygundur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

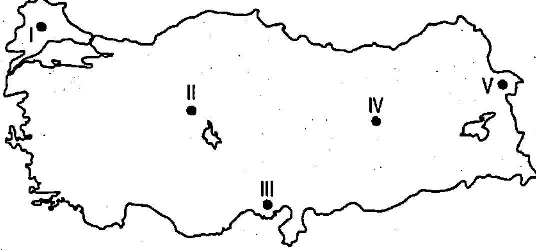
7. **Aşağıda verilen ova ve oluşum özellikleri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	X	Y
A)	Çarşamba	Delta
B)	Çukurova	Delta
C)	Suluova	Tektonik
D)	Iğdır	Tektonik
E)	Menemen	Karstik

8. **Aşağıdaki ovaların hangisi diğerlerinden farklı bir oluşum özelliğine sahiptir?**

A) Tefenni B) Gembos C) Isparta D) Muğla E) Çukurova

9. Sıcaklık değerlerinin yüksek ve yaz süresinin uzun olduğu alanlarda, sulama faaliyetlerinde problem yoksa aynı yıl içinde, bir tarım alanından birden fazla ürün elde edilebilir.

Yukarıdaki haritada işaretli ovaların hangisi yıl içerisinde birden fazla ürün almaya daha elverişlidir?

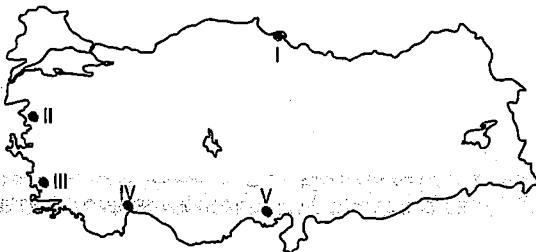
A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Akarsuların taşıdığı materyalleri dağ yamacı boyunca biriktirmesiyle dağ eteği ovaları oluşur.

Buna göre, aşağıdaki ovaların hangisi dağ eteği ovasına örnek olur?

A) Bursa Ovası B) Dikili Ovası
C) Selçuk Ovası D) Balat Ovası
E) Menemen Ovası

11. Akarsuların taşıdıkları materyalleri kıyının hemen gerisine biriktirmesiyle kıyı düzlüğü ovaları oluşur.

Haritada işaretli ovaların hangisi kıyı düzlüğü ovalarına örnek olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Sakarya taşıdığı materyalleri ağız kısmına kadar sürükler ve biriktirme yapar ancak bu biriktirme deniz içerisine doğru değildir.

Sakarya'nın ağız kısmında delta oluşturamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Taşıdığı materyallerin litolojik özellikleri
B) Denize döküldüğü yerde, akıntıların materyalleri süpürmesi
C) Kıyı derinliğinin fazla olması
D) Akarsuyun kirlenme oranının fazla olması
E) Havzasının geniş olması

13. Tektonik ovalar, fay hatlarının hareketliği ile fay hatları çevresinde oluşmuş düz arazilerdir.

Aşağıdaki tektonik ovalardan hangisi Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde değildir?

A) Düzce Ovası B) Erbaa Ovası
C) Suşehri Ovası D) Pasinler Ovası
E) Bulanık Ovası

14. **Aşağıdaki ovalardan hangisi fiziki haritalarda farklı bir renk tonuyla gösterilir?**

A) Konya Ovası B) Siverek Ovası
C) Harran Ovası D) Iğdır Ovası
E) Ergene Ovası

15. **Aşağıdakilerden hangisi karstik ovalara örnek olur?**

A) Amik Ovası B) Varto Ovası
C) Muğla Ovası D) Turgutlu Ovası
E) Ödemiş Ovası

1. • Ovalar akarsu aşındırması değil, biriktirmesi ile oluşmuş çevresine göre çukurda kalan düz arazilerdir. (D)

• Ovaların özellikleri ile ilgili diğer ifadeler ise doğrudur.

• Tarım ve hayvancılık faaliyetleri yaygın olarak yapılır.

• Su kaynaklarının bulunduğu ovalar, nüfusun da yoğunlaştığı alanlardır.

• Kıyı ovalar, iç ovalara göre ekonomik faaliyetlerin daha fazla geliştiği alanlardır.

• İç ovalarda, tahıl tarımı daha fazla yapılmaktadır.

CEVAP: D

2. I. Akarsuyun bol alüvyon taşıması

II. Akarsuyun denge profiline ulaşması

III. Kıta sahanlığının geniş olması

IV. Haliçli kıyıların görülmemesi

• Delta ovaların oluşabilmesi için,

- Akarsuların bol alüvyon taşıması

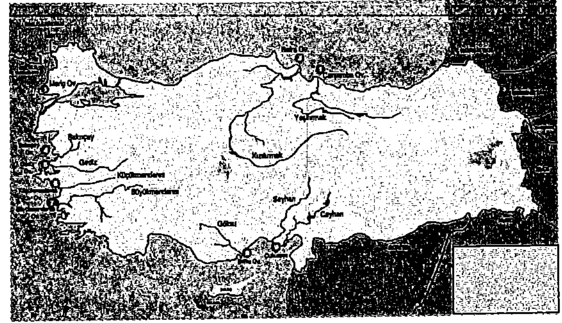
Taşıdıkları alüvyonları kıta sahanlığının geniş olduğu yani, kıyı derinliğinin az olduğu yerlerde denize doğru biriktirmeleri gerekir.

- Bu biriktirmenin olabilmesi için, kıyılarda dalgaların aşındırma yapmaması gerekir, örneğin okyanusa kıyısı olan yerlerde, dalgaların aşındırmasıyla karalar iç kısımlara doğru aşınıp, haliçli kıyılar oluşturur. Bu alanlarda deltalar görülmez. Yani haliç ve delta aynı yerde olmaz.

• Akarsuların denge profile ulaşması yükseltinin kara içlerinde azalmasıyla ilgili bir durumdur, bu yüzden delta oluşumuna etkisi yoktur.

• Sonuç olarak delta oluşumunda; I, III ve IV. öncüllerde verilen ifadelerin görülmesi gerekir.

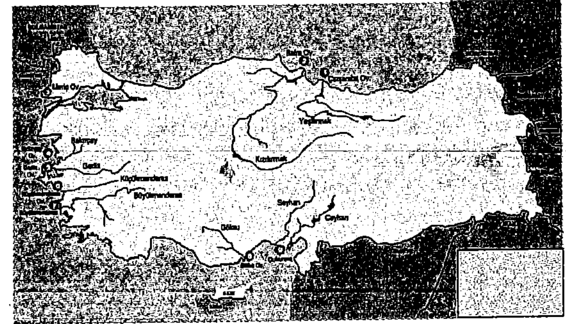
CEVAP: D

3.

• Türkiye'nin delta ovaları yukarıdaki haritada belirtilmiştir.

• Bu sebeple Amik bir delta değil, Hatay'da Amanos Dağı'nın hemen yanında yer alan tektonik bir ovadır.

CEVAP: E

4.

Türkiye'de en fazla delta ovası, Ege Bölgesi'nde yer alır.

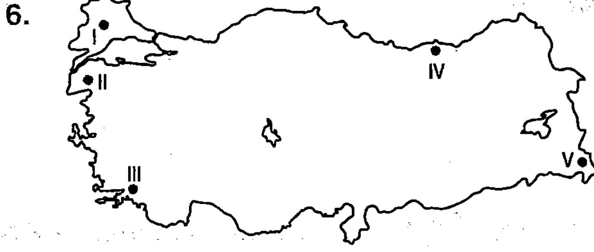
CEVAP: B

5. • Fiziki haritalarda renklendirme yöntemi yükselti basamaklarını belirlemek için yapılır;

- 0 - 200 metre → yeşil
- 200 - 500 metre → açık yeşil
- 500 - 1000 metre → sarı
- 1000 - 2000 metre → kahverengi
- 2000+ metre → koyu kahverengi

• Çukurova kıyıda yer aldığı için yeşil; Konya iç kesimlerde yer alıp daha yüksek olduğu için sarı tonla gösterilir.

CEVAP: E

6.

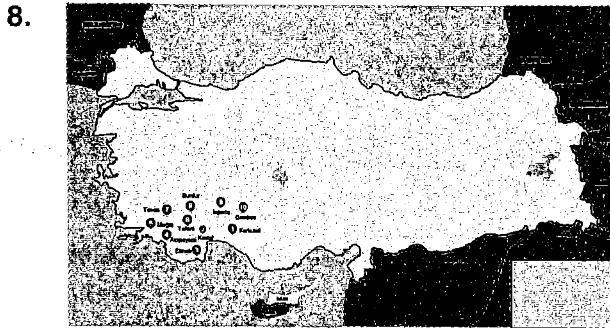

- I. Ergene
  II. Biga
  III. Menteşe
  IV. Doğu Karadeniz
  V. Hakkâri
- Bu merkezlerden Ergene düz, diğerleri dağlık olduğu için; Ergene tarımsal faaliyetlerin yoğunlaştığı alan olur.

CEVAP: A

7. • Menemen İzmir'de Gediz Deltası'nın diğer adı olarak da ifade edilir. Karstik ova değildir.
- Diğer seçeneklerdeki eşleştirmeler ise doğrudur.

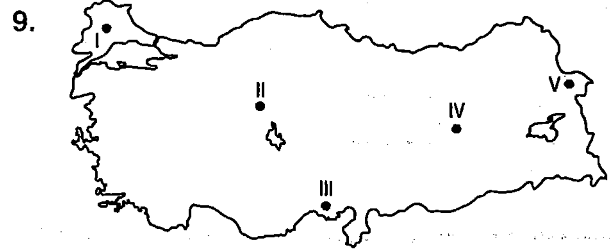
Ova	Oluşum Şekli
Çarşamba	Delta
Çukurova	Delta
Suluova	Tektonik
Iğdır	Tektonik

CEVAP: E

8.

- Tefenni, Gembos, Isparta, Muğla yukarıdaki haritada gösterilen ovalar gibi karstiktir.
- Çukurova ise bir delta ovasıdır.

CEVAP: E

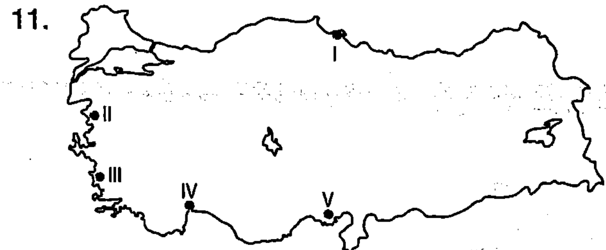
9.

III numaralı alanda gösterilen, Çukurova'da sıcaklık ve sulama koşullarına bağlı olarak aynı yıl içinde aynı tarladan üç ürün alınabilmektedir.

CEVAP: C

10. • Uludağ yamacından aşağı doğru inen akarsular, bu yamaç boyunca biriktirdikleri materyallerle; Bursa Ovası'nı oluşturmuşlardır.
- Dikili, Menemen, Selçuk ve Balat ise Ege kıyılarında, tektonik hatlar üzerinde, Bakırçay, Gediz, Küçükmenderes ve Büyükmenderes'in biriktirmesiyle oluşmuştur.

CEVAP: A

11.

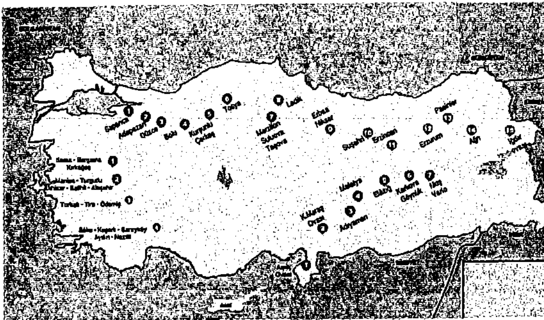

- Antalya'da IV. merkezde akarsular materyalleri kıyının gerisine biriktirip, bu ovalardan bir tanesini oluşturmuşlardır.
- I, II, III ve V. merkezde ise delta ovaları bulunmaktadır.

CEVAP: D

12.
- Karadeniz'den Boğazlara doğru ilerleyen akıntı bu materyallerin burada birikmesini engeller ve delta oluşumu gözlenmez.
- Diğer ifadeler bu durum oluşmasının sebebi değildir.

CEVAP: B

13.

Yukarıdaki haritada görüldüğü gibi,

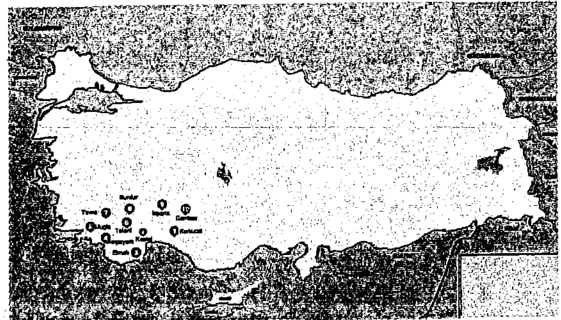
- Bulanık Ovası, Güney Anadolu Fay Hattı üzerinde.
- Düzce Ovası, Erbaa Ovası, Suşehri Ovası, Pasinler Ovası ise Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerindedir.

CEVAP: E

14.
- Fiziki haritalarda renklendirme yöntemi yükselti basamaklarını belirlemek için yapılır;
  - 0 - 200 metre → yeşil
  - 200 - 500 metre → açık yeşil
  - 500 - 1000 metre → sarı
  - 1000 - 2000 metre → kahverengi
  - 2000+ metre → koyu kahverengi
- Konya, İç Anadolu'da - sarı
- Iğdır, Doğu Anadolu'da - sarı
- Siverek ve Harran, Güneydoğu Anadolu'da - sarı
- Ergene, Marmara'da - yeşil tonla gösterilir.

CEVAP: E

15.

- Yukarıdaki haritada karstik ovalar gösterilmiştir.
- Muğla karstik, diğer ovalar ise tektoniktir.

CEVAP: C

BENİM HOCAM

1. **Aşağıda verilen Türkiye ovalarının genel özelliklerinden hangisi yanlıştır?**

A) Delta ovaları genel olarak Ege kıyısında yaygındır.

B) Kıyı ovalarda alüvyal toprak vardır.

C) Kıyı ovalarının tamamı haritalarda yeşil renk ile gösterilir.

D) İç ovalar haritalarda yükseltiye bağlı farklı renklerle gösterilir.

E) Kıyı ovalarında taban suyu seviyesi düşüktür.

2.
- Modern tarım yöntemleri uygulanır.
- Tarımsal ürün çeşitliliği fazladır.
- Türkiye'nin en önemli deltasıdır.
- Gerisinde bulunan Tahtalı, Bolkar ve Aladağlar daha içeriden kıyıya paralel uzandığı için, bu ovanın oluşumuna zemin hazırlamıştır.

Verilen özellikler aşağıdaki ovalardan hangisine aittir?

A) Antalya Ovası

B) Çarşamba Ovası

C) Çukurova

D) Menemen Deltası

E) Silifke Ovası

3. Delta, akarsuların sığ deniz kıyısında yapmış olduğu alüvyal birikimdir. Ülkemizde bütün kıyı bölgelerinde delta oluşumu mevcuttur.

Buna göre, ülkemizde delta ovası oluşumunun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akarsuların bol alüvyon taşıması

B) Gelgit genliğinin çok düşük olması

C) Arazinin genç yapıda olması

D) Akarsuların kıyıda akış hızının azalması

E) Kıyı kesimde akarsu vadilerinin eğiminin azalması

4.
- Kuzey Anadolu Fayı üzerinde yer alır.
- Haritalarda kahverengi ile gösterilir.
- Genel olarak tahıl tarımı yaygındır.
- Ova tabanında küçükbaş koyun yetiştirilir.
- Konveksiyonel yağışlar yaygındır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ova aşağıdakilerden hangisidir?

A) Iğdır Ovası
B) Malazgirt Ovası
C) Taşova
D) Pasinler Ovası
E) Muş Ovası

5. **Türkiye'de yer alan aşağıdaki ovalardan hangisinin oluşum sebebi yanlış verilmiştir?**

A) Gerede Ovası - Tektonizma

B) Dikili Ovası - Tektonizma

C) Manyas Ovası - Tektonizma

D) Çivril Ovası - Karstlaşma

E) Develi Ovası - Volkanizma

6.
- Kalsiyum bikarbonat içerikli kayaçlarda erimeye bağlı oluşan ova türüdür.
- Kısmen verimli arazilerdir.
- Polye ovası ve göl ova olarak da adlandırılırlar.

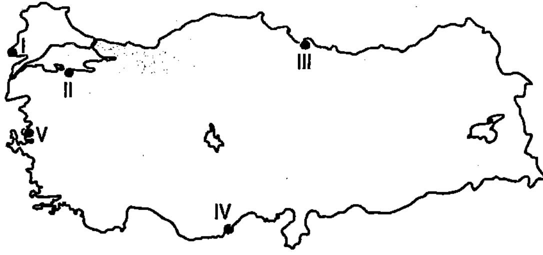
Yukarıda verilen özelliklere sahip ova aşağıdakilerden hangisidir?

A) Konya Ovası
B) Tavas Ovası
C) Kırkağaç Ovası
D) Ceylanpınar Ovası
E) Tosya Ovası

7.
- BAF Hattı üzerinde yer alırlar.
- Üzüm, tütün en önemli yetişen tarım ürünleridir.
- Deprem riski yüksektir.
- Verimli arazilerdir.
- Sıcak su kaynakları yaygındır.
- Haritada yeşil renk ile gösterilir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ova çifti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Manyas - Erbaa
B) İncirliova - Amik
C) Tokat - Turhal
D) Torbalı - Alaşehir
E) Ereğli - Salihli

8.

Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde işaretli ovalardan hangisi delta özelliği göstermez?

A) V B) IV C) III D) II E) I

9. • Deprem riski düşüktür.
• Önemli pamuk ve tahıl ekim alanıdır.
• Mevsimlik göç alır.
• Tektonik ova özelliğindedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ova aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çukurova
B) Altınbaşak Ovası
C) Konya Ovası
D) Turhal Ovası
E) Gediz Ovası

10.

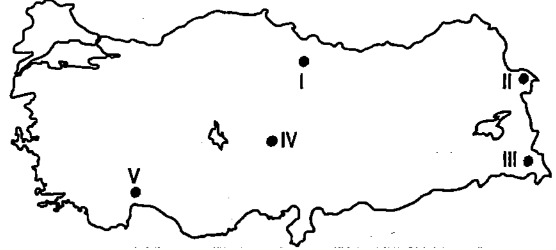

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen ovaların genel özellikleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) V numaralı ovada, küçükbaş koyun yetiştiriciliği yaygındır.
B) III numaralı ovanın toprak yapısı içinde kireç eriğiyi yüksektir.
C) IV numaralı ova, ülkenin en önemli şeker pancarı üretim alanlarından biridir.
D) II numaralı ova, deprem riski yüksek tektonik bir ova tabanıdır.
E) I numaralı ova, epirojenik hareketlerle yükselmektedir.

11. Renklendirme yöntemiyle çizilen haritalarda, farklı yükseltiler için farklı renkler kullanılmaktadır.

Buna göre Türkiye'de yer alan aşağıdaki ova çiftlerinden hangisi, renklendirme yöntemi ile çizilen bir fiziki haritada aynı renk ile gösterilir?

A) Eskişehir Ovası - Susurluk Ovası
B) İncirliova - Suruç Ovası
C) Kahramanmaraş Ovası - Elâzığ Ovası
D) Ergene Ovası - Develi Ovası
E) Erzurum Ovası - Iğdır Ovası

12.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak verilen ovaların hangisinde volkanizmaya bağlı topraktaki mineral madde oranı yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Polye; çözünebilen kayaların çözünmesiyle ve tektonik çökme ile meydana gelen yüksek dağlar arasında bulunan geniş düzlüklere denir. Dolin ve uvala gibi farklı boyutlarda erime çukurlarının birleşmesiyle oluşan, genişlikleri 20 - 30 km'ye kadar ulaşabilen erime çukurlarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin en büyük polye ovasıdır?

A) Elmalı Ovası
B) Muğla Ovası
C) Kestel Ovası
D) Gembos Ovası
E) Bozova

Türkiye'nin Ovaları

1. Taban suyu, toprak içerisinde sızan suyun geçirimsiz bir tabaka veya ana kaya üzerinde birikmesiyle oluşan sudur. Deniz seviyesine yakın olan arazilerde taban suyu seviyesi daha yüksektir. Verilen diğer özellikler incelendiğinde; tüm ovalarda akarsu birikiminden ötürü alüvyal toprak görülür. Bu durum ova tabanının tamamının alüvyal toprakla örtülü olması ile karıştırılmamalıdır. Kıyı ovalarımız deniz seviyesine yakın olduğu için haritalarda yeşil renk ile gösterilmektedir ancak iç ovalarda yükselti ortalamaları değişir bu nedenle haritalarda farklı renklerle gösterilmektedir.

CEVAP: E

2. Ülkemizde Adana kıyısında yer alan Seyhan ve Ceyhan akarsularının oluşturduğu Çukurova Deltası; modern tarım yöntemlerinin uygulandığı, ürün çeşitliliğinin en fazla olduğu, en büyük deltadır. Bu ovanın kuzeyinde yer alan sıradağlar daha içerden kıyıya paralel uzandığı için kıyıda kıta sahanlığı genişler, bu nedenle Seyhan ve Ceyhan akarsularının alüvyal birikimi hızlanır. Verilen diğer ovalar incelendiğinde; Antalya Ovası, tektonizma ve karstlaşmaya bağlı oluşan bir kıyı ovasıdır. Menemen Deltası, İzmir kıyısında Gediz Nehri'nin oluşturduğu delta ovasıdır. Silifke Deltası, Mersin kıyısında Göksu Nehri'nin Taşeli Platosu'ndan getirdiği alüvyal materyalle oluşan daha küçük bir delta ovasıdır. Çarşamba Ovası ise, Orta Karadeniz'de Yeşilırmak Nehri'nin getirdiği alüvyal malzeme ile oluşmuştur.

CEVAP: C

3. Ülkemiz kıyı bölgelerinde delta ovasının oluşumunun temel nedeni gelgit genliğinin çok düşük olmasıdır. Bu duruma sebep olan etken ise okyanusa kıyımızın olmayışıdır.

CEVAP: B

4. Verilen özellikler Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Pasinler Ovası'na aittir. Diğer ovalar incelendiğinde; Malazgirt ve Muş ovaları Doğu Anadolu Fayı üzerinde yer almaktadır. Iğdır Ovası, Kuzey Anadolu Fayı'nda yer alır ancak haritalarda sarı renk ile gösterilir. Taşova, Orta Karadeniz'de yer alırken haritada yeşil ve sarı tonları ile gösterilir. Bu ovada daha çok sebze - meyve tarımı yapılmaktadır.

CEVAP: D

5. Ülkemizde Dikili Ovası delta özelliğindedir. Bu nedenle oluşumu, akarsu biriktirmesi ile gerçekleşmiştir. Gerede ve Manyas ovaları Kuzey Anadolu Fayı'na bağlı kırılarak oluşurken, Çivril Ovası'nda karstik erimeye ön plandadır. Develi Ovası ise volkanik lav örtüsü ile kaplıdır.

CEVAP: B

6. Verilen özellikler karstik ovalara aittir. Karstik ovalar, polye ya da göl ova olarak da adlandırılır. Bu ovalar örneklendirilirse; Tavas, Çivril, Muğla, Antalya, Acıpayam, Elmalı, Burdur, Çeltikçi, Korkuteli, Tefenni, Kestel ovaları birer karstik ovadır. Kırkağaç, Ceylanpınar, Tosya ve Konya ovaları ise tektonik ovalardır.

CEVAP: B

7. Soru içinde verilen özellikler Ege tektonik ovalarına aittir. Manyas, Erbaa, Tokat, Turhal ovaları Kuzey Anadolu Fayı üzerinde yer almaktadır. Ereğli ovası bağımsız fay sisteminde iken Amik Ovası, Doğu Anadolu Fayı'ndadır.

CEVAP: D

8. I. Meriç Deltası, II. Susurluk Ovası, III. Çarşamba Deltası, IV. Silifke Deltası, V. Menemen Deltası. Susurluk Nehri, Marmara Denizi'ne döküldüğü noktadaki alt - üst akıntılardan ötürü delta oluşumu gerçekleştirememektedir.

CEVAP: D

9. Altınbaşak Ovası, Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nin en önemli pamuk ve tahıl üretim alanıdır. Tektonik özellikte olan ovada aktif fay sistemleri yaygın olmadığı için deprem riski düşüktür. Bu ova yaz döneminde, pamuğun hasadı esnasında çevreden yoğun bir şekilde mevsimlik göç alır. Soru içinde verilen diğer ovalar incelendiğinde; Çukurova, Akdeniz kıyısında bir delta ovasıdır. Konya Ovası, ülkenin en büyük tektonik ovasıdır ancak pamuk üretimine uygun iklim şartlarına sahip değildir. Turhal Ovası, Orta Karadeniz'de yer alan tektonik bir ovadır ancak şiddetli kuraklık yaşanmadığı için pamuk üretimi söz konusu değildir. Gediz Ovası, Kıyı Ege'de tektonik bir ova özelliğindedir. Bu ovada pamuk tarımı yapılmaktadır. Gediz ovası deprem riski yüksek bir ovadır.

CEVAP: B

10. Ovalar, çevresine göre alçakta kalan düzlüklerdir. Bu alanlar genel olarak birikim alanlarıdır. Bu nedenle I numara ile gösterilen Ergene Ovası, kuzeyinde yer alan Yıldız Dağlarından aşınan materyalin birikim alanıdır. Bu birikim ile Ergene Ovası'nın taban ağırlığı artar ve ova toptan çöker. Bu durum epirojenez ile açıklanır.

Verilen diğer bilgiler incelendiğinde; V numaralı alan Varto Ovası'dır. Bu ova üzerinde karasal iklim özelliğine bağlı koyun yetiştiriciliği yaygındır. II numaralı alan, Manyas Ovası'dır. Bu ova tabanı Kuzey Anadolu Fayı'nda yer alır ve deprem riski yüksektir. III numaralı alan, Acıpayam Ovası'dır. Karstik erimeye bağlı oluşan bu ovada topraktaki kireç eriğiyi yüksektir. IV numaralı alan, Ereğli Ovası'dır. Bu alan önemli bir şeker pancarı üretim alanıdır.

CEVAP: E

11. Kahramanmaraş ve Elâzığ ovaları fiziki haritada sarı renk ile gösterilmektedir. Ergene ve İncirliova yeşil renk, Erzurum Ovası kahverengi, Iğdır ve Develi ovaları ise fiziki haritalarda sarı renk ile gösterilir.

CEVAP: C

12. IV numaralı alan Develi Ovası'dır. Erciyes Dağı'ndan çıkan lav, ova tabanında yer alan toprakta mineral madde oranını artırmıştır. Verilen diğer ovaların hemen çevresinde volkanik kütle yer almadığı için ova tabanlarında lav örtüsü bulunmamaktadır.

CEVAP: D

13. Elmalı Ovası (200 km^2), Muğla Ovası (48 km^2), Kestel Ovası (128 km^2), Gembos Ovası (42 km^2), Bozova (114 km^2)

CEVAP: A

1. **Aşağıdaki göllerden hangisi, diğerlerinden farklı bir bölgede yer alır?**

A) Sapanca B) İznik C) Ulubat
D) Manyas E) Tuz Gölü

2. Göllerin bulundukları alanların iklim özelliklerine bağlı olarak, yıl içerisinde su potansiyeli değişir.

Buna göre, aşağıdaki göllerden hangisinin yıl içerisinde su potansiyeli en fazla değişir?

A) Van Gölü B) Tuz Gölü
C) Beyşehir Gölü D) Eğirdir Gölü
E) Hazar Gölü

3. I. Oluşumlarında tektonik faaliyetler etkilidir.
II. Gideğenleri vardır.
III. Suları tuzludur.
IV. Elektrik üretimi yapılır.

Beyşehir, Eğirdir, Kovada gölleri için yukarıdaki ifadelerden hangileri ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

4. **Türkiye'de doğal gölün en fazla olduğu bölge, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Ege
C) Akdeniz
D) Doğu Anadolu
E) Karadeniz

5. Göl çanağı içerisinden bulunan su, gölden dışarı çıkarsa, çanak içerisindeki su, arazinin yapısından etkilenmez ve gölün suyu tatlı olur. Gölden dışarı su çıkmaz ise de arazinin yapısından etkilenir ve göl suyu; tuzlu, acı, sodalı olabilir.

Buna göre, aşağıdaki göl ve göl suyu özelliği için yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

	Göl	Göl Suyu Özelliği
A)	Van Gölü	Sodalı
B)	Tuz Gölü	Tuzlu
C)	Beyşehir	Tatlı
D)	Hazar	Tuzlu
E)	Acıgöl	Acı

6. **Türkiye'nin en büyük tatlı su rezervine sahip doğal gölü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Manyas B) Eğirdir C) Tuz Gölü
D) Beyşehir E) Van Gölü

7. I. Suyu sodalıdır.
II. Taşımacılık yapılır.
III. Üzerinde Akdamar Adası ve kilisesi var.

Yukarıda verilen özelliklere sahip olan göl aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çıldır Gölü B) Nazik Gölü
C) Erçek Gölü D) Hazar Gölü
E) Van Gölü

8. Volkanik patlama sonucunda oluşan çukur alanlar içerisine suların dolmasıyla "volkanik göller" oluşur. Meydana gelen çukurluklar volkan dağın tepe noktasında ise bu göller "krater gölü" olarak ifade edilir.

Türkiye'nin aşağıdaki göllerinden hangisi, krater gölüdür?

A) Nemrut Gölü
B) Tortum Gölü
C) Kovada Gölü
D) Manyas Gölü
E) Van Gölü

9. "Dünya'nın nazar boncuğu" **olarak anılan ve** "Maar" **gölü olarak ön plana çıkan volkanik göl aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sera Gölü
B) Ilgın Gölü
C) Abant Gölü
D) Meke Gölü
E) Marmara Gölü

10. **Aşağıdaki göllerden hangisi, volkanik göl değildir?**

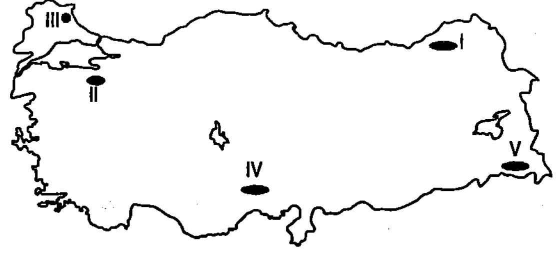
A) Van Gölü
B) Meke Tuzlası
C) Aygır Gölü
D) Nemrut Gölü
E) Gölcük Gölü

11. Karstik arazide oluşan çanaklar içerisine suların dolmasıyla karstik göller oluşur.

Buna göre, aşağıdaki göllerin hangisi karstik göllerden değildir?

A) Avlan Gölü
B) Elmalı Gölü
C) Kestel Gölü
D) Suğla Gölü
E) Köyceğiz Gölü

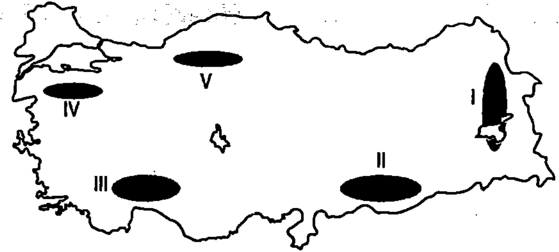
12. Türkiye'de sirk göller ortalama 2000 m üzerindeki arazilerde görülmektedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde sirk göllere rastlanmaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Volkanik patlama sonucunda ortaya çıkan materyallerin oluşturduğu setler sonucunda, suların birikmesiyle "volkanik set göller" oluşur.

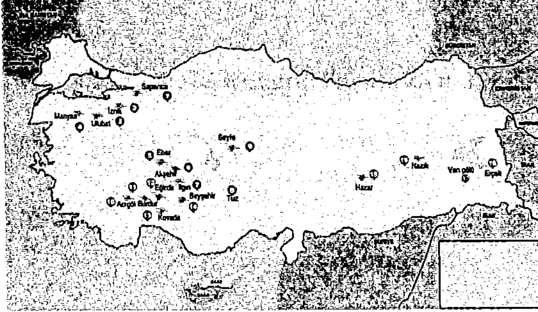

Haritada işaretli alanların hangisinde, volkanik set göller vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. **Aşağıdaki göllerden hangisi Marmara Bölgesi'nde yer almaz?**

A) Sapanca Gölü
B) Manyas Gölü
C) Terkos Gölü
D) Marmara Gölü
E) Ulubat Gölü

1.

- Tuz Gölü İç Anadolu'da,
- Sapanca, İznik, Ulubat, Manyas, Marmara Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: E

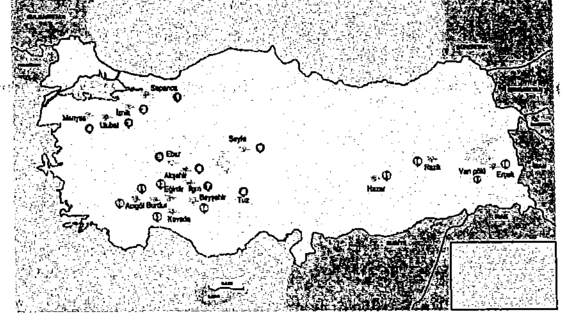
2.
- İç Anadolu Bölgesi'nde yıllık yağış miktarı az olduğu için burada yer alan göllerin su potansiyelleri az olur. Yaz aylarında sıcaklığın etkisiyle daha fazla azalan su miktarı, ilkbahar ve kış aylarında düşen yapış miktarıyla artar ve yıl içerisinde su potansiyeli bu yüzden değişiklik gösterir.
- Bu sebeple bu alanda yer alan, Tuz Gölü yıl içerisinde su potansiyeli en fazla değişen göl dür.

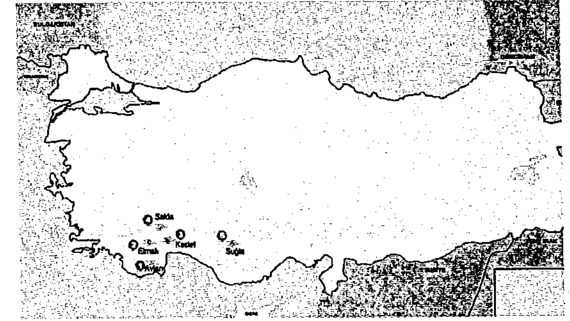
CEVAP: B

3.
- Beyşehir, Eğirdir ve Kovada,
- Tektonik oluşumlu göllerdir.
- Çanakları içerisinde yer alan su, gölden dışarı çıkar yani gideğenleri olur. Bu yüzden göllerin suları tatlı olur.
- Eğirdir ve Kovada göllerinden elektrik elde edilir ancak Beyşehir Gölü üzerinde elektrik üretim tesisleri yoktur.

CEVAP: D

4.

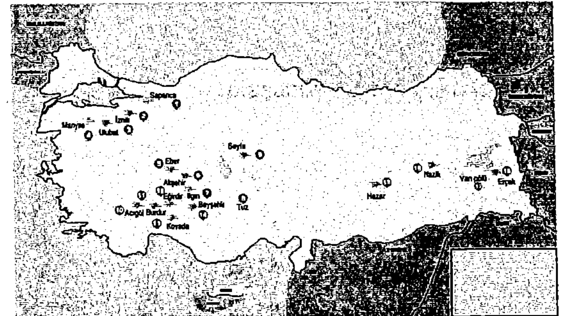
Yukarıdaki haritalarda da görüldüğü gibi, tektonik ve karstik göllerin varlığı ile doğal göl en fazla "Göller Yöresi" adı verilen alanında içinde bulunduğu, Akdeniz Bölgesi'ndedir.

CEVAP: C

5.
- Elâzığ'da yer alan, Hazar Gölü'nün gideğeni vardır ve de suyu tatlıdır.
- Diğer eşleştirmeler ise doğrudur.

Göl	Göl Suyu Özelliği
Van Gölü	Sodalı
Tuz Gölü	Tuzlu
Beyşehir	Tatlı
Acıgöl	Acı

CEVAP: D

6.

- En büyük göl Van Gölü sodalı, ikinci sıradaki Tuz Gölü tuzlu olduğu için,
- Türkiye'nin en büyük tatlı su rezervine sahip gölü Beyşehir Gölü olur.

CEVAP: D

7. I. Suyu sodalıdır.
II. Taşımacılık yapılır.
III. Üzerinde Akdamar Adası ve kilisesi var.

Bu özelliklere sahip olan göl, Van Gölü'dür.

CEVAP: E

8. Nemrut Dağı'nın üzerinde yer alan Nemrut Gölü, Endonezya'da yer alan Tobo Gölü'nden sonra, dünyanın ikinci büyük krateri olarak ifade edilir.

CEVAP: A

9.
- Volkanik arazilerde basınç sonucunda meydana gelen patlamanın ortaya çıkardığı çukur alanlara, suların dolmasıyla maar gölleri oluşur.
- Bu göllere örnek olan Meke Tuzlası aynı zamanda "Dünyanın Nazar Boncuğu" olarak da adlandırılır.

CEVAP: D

10.
- Van Gölü, "Volkanik set göl"
- Nemrut, Aygır, Gölcük, Meke Gölü ise "Volkanik göldür."

CEVAP: A

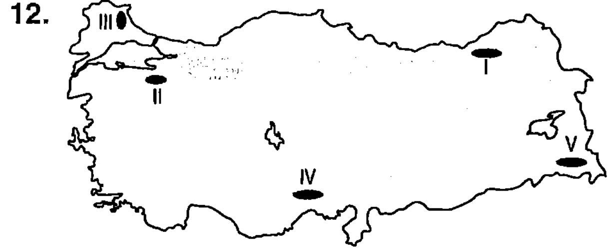
11.

- Köyceğiz alüvyon set göldür.
- Elmalı, Kestel, Salda ve Suğla ise karstik göldür.

CEVAP: E

12.

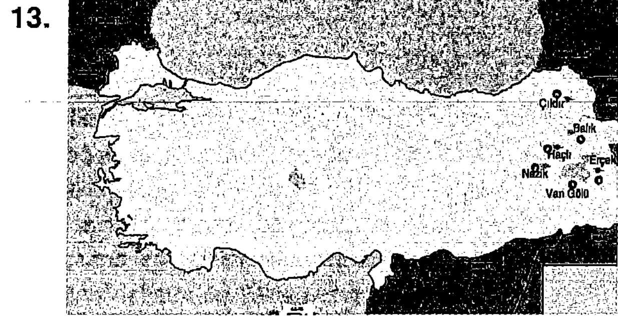

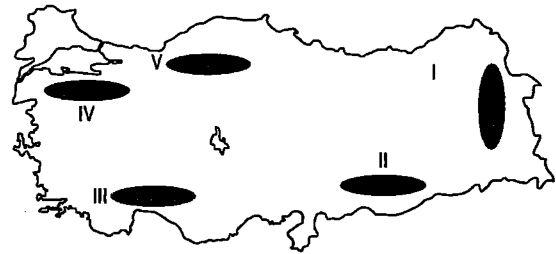

- Buzul (Sirk) göller III. merkezde yer alan Yıldız Dağları üzerinde yer almaz.
- Diğer merkezlerde ise buzul göller vardır.

I. Kaçkarlar
II. Uludağ
IV. Bolkar
V. Cilo Dağları

CEVAP: C

13.

İlk haritada görüldüğü gibi, soruda I. işaretli alan, volkanik set göllerinin bulunduğu yerdir.

CEVAP: A

14.
- Sapanca, Manyas, Terkos, Ulubat, Marmara Bölgesi'nde yer alır.
- Marmara Gölü ise Ege Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: D

1. **Aşağıdakilerden hangisi akarsuların vadilerin önünü kapaması ile oluşan alüvyon set göldür?**

A) Sülük Gölü

B) Borabay Gölü

C) Tuz Gölü

D) Uzungöl

E) Tortum Gölü

2. **Türkiye'nin gölleri ile ilgili, aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tektonik hareketler sonucunda oluşan, çukur alanlar içerine suların dolmasıyla oluşan göller, en yaygın göl grubunu oluşturur.

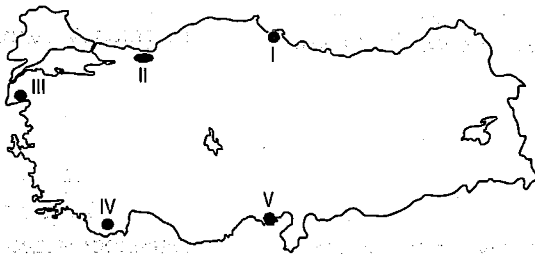
B) Göllerden tuz üretimi ve balıkçılık açısından yararlanılır.

C) En büyük büyük göl Van Gölü'dür.

D) Üzerinde hidroelektrik santrallerinin bulunduğu doğal göller vardır.

E) Doğal gölün olmadığı tek bölge Ege Bölgesi'dir.

3. Koyların önünün dalgaların getirdiği materyaller tarafından kapanmasıyla kıyı set göller meydana gelir.

Haritada işaretli alanların hangilerinde kıyı set göllere rastlanır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve V
E) IV ve V

4. **Aşağıdaki göllerden hangisi heyelan set göldür?**

A) Tortum Gölü

B) Eymir Gölü

C) Mogan Gölü

D) Büyük Çekmece Gölü

E) Terkos Gölü

5. I. Elektrik üretmek

II. İçme suyu temini sağlamak

III. Balıkçılık yapmak

IV. Taşkınları önlemek

Türkiye'de baraj göllerinden yukarıda verilenlerin hangileri bakımından en fazla yararlanılır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) III ve IV

6. **Çoruh Nehri üzerinde bulunan, dolgu gövdesi yüksekliği açısından Türkiye'nin en yüksek barajı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Atatürk Barajı

B) Keban Barajı

C) Deriner Barajı

D) Oymapınar Barajı

E) Demirköprü Barajı

7. **Aşağıdaki barajlardan hangi, Fırat Nehri üzerinde değildir?**

A) Ilısu Barajı

B) Keban Barajı

C) Karakaya Barajı

D) Atatürk Barajı

E) Birecik Barajı

8. Akarsular önüne yapılan setler sonucunda oluşan baraj göllerin su toplama alanları; bazen önemli yerleşim alanlarını sular altına bırakabilir.

Buna göre, yapımı tamamlandığında Türkiye'nin en yüksek barajı olacak ve Yusufeli kentinin sular altında bırakacak, baraj aşağıdaki akarsulardan hangisi üzerindedir?

A) Çoruh B) Fırat C) Dicle D) Kızılırmak E) Aras

9. **Aşağıdaki barajlardan hangisi diğerlerinden farklı bir akarsu üzerinde kurulmuştur?**

A) Hirfanlı Barajı
B) Kesikköprü Barajı
C) Kapulukaya Barajı
D) Karakaya Barajı
E) Derbent Barajı

10. Dünyanın en büyük açık hava müzesi olma özelliğine sahip, Zeugma içerisinde sergilenen mozaik eserler Fırat Nehri üzerine yapılan barajın su toplama alanından kurtarılmış ve bu müzenin oluşmasını sağlamışlardır.

Fırat Nehri üzerinde bulunan bu baraj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Atatürk barajı
B) Birecik Barajı
C) Keban Barajı
D) Ilısu barajı
E) Adıgüzel barajı

11. **2014 yılının en büyük keşifleri içerisinde yer alan, bazilika arkeolojik alanı Türkiye'de hangi gölün suları içerisinde keşfedilmiştir?**

A) Sapanca Gölü
B) İznik Gölü
C) Manyas Gölü
D) Küçük Çekmece Gölü
E) Terkos Gölü

12. I. Dağların kıyıya uzanışı
II. Akarsuların açık havza özelliği taşıması
III. Kırık arazilerin varlığı
IV. Cephe yağışlarının etkili olması

Ege Bölgesi'nin yukarıdaki özelliklerinden hangileri bu alanda doğal gölün en az olmasının sebebidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

13. Eğimli ve yüksek arazilerden akan ve debisi yüksek akarsular üzerine kurulan barajların hidroelektrik enerji potansiyeli yüksek olur.

Aşağıdaki barajlardan hangisi Türkiye'nin en fazla elektrik üreten barajıdır?

A) Oymapınar Barajı
B) Keban Barajı
C) Karakaya Barajı
D) Devegeçidi Barajı
E) Atatürk Barajı

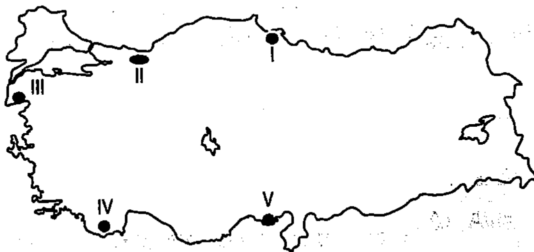
Türkiye'nin Göl ve Barajları

1. • Uzungöl (Trabzon); Alüvyon set göldür ve sorunun cevabıdır.
   • Sülük Gölü (Bolu), Borabay Gölü (Amasya), Tortum Gölü (Erzurum); heyelan set gölüdür.
   • Tuz Gölü; tektonik göldür.

CEVAP: D

2. • Doğal gölün olmadığı tek bölge, Ege Bölgesi değil, aşırı yaz sıcaklığı ve yer şekillerinin sade olması sebebiyle, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. (E)
   • Diğer seçeneklerdeki ifadeler ise doğrudur.
     - Tektonik hareketler sonucunda oluşan, çukur alanlar içerine suların dolmasıyla oluşan göller, en yaygın göl grubunu oluşturur. (A)
     - Göllerden tuz üretimi ve balıkçılık açısından yararlanılır. (B)
     - En büyük büyük göl, Van Gölü'dür. (C)
     - Üzerinde hidroelektrik santrallerinin bulunduğu doğal göller vardır. (D)

CEVAP: E

3.

   • I. merkezde, Balık Gölü
   • V. merkezde, Akyatan ve Ağyatan gölleri kıyı set göllerdendir.
   • Diğer merkezlerde ise bu göllere örnek yoktur.

CEVAP: D

4. • Tortum Gölü - Heyelan set göldür ve sorunun cevabıdır.
   • Diğer göller ise;
     - Eymir Gölü - Alüvyon set gölü
     - Mogan Gölü - Alüvyon set gölü
     - Büyük Çekmece - Kıyı set gölü
     - Terkos Gölü - Kıyı set gölü

CEVAP: A

5. Türkiye'de baraj göllerinden, elektrik üretmek ve içme suyu temini sağlamak için daha fazla yararlanılır.

CEVAP: D

6. Çoruh Nehri üzerine bulunan, Deriner Barajı 249 m dolgu gövdesi yüksekliği ile dünyanın 6. yüksek, Türkiye'nin en yüksek barajıdır.

CEVAP: C

7. • Ilısu, Dicle Nehri üzerinde,
   • Keban, Karakaya, Atatürk ve Birecik barajları, Fırat Nehri üzerindedir.

CEVAP: A

8. Çoruh Nehri üzerine inşa edilen Yusufeli Barajı bittiği zaman; 270 m yükseklik ile dünyanın üçüncü, Türkiye'nin en yüksek barajı olacak ve bu günkü Yusufeli kenti sular altında kalacak.

CEVAP: A

9. • Karakaya, Fırat Nehri üzerinde.
• Hirfanlı, Kesikköprü, Kapulukaya, Derbent; Kızılırmak üzerinde yer alır.

CEVAP: D

10. Fırat Nehri üzerinde, Atatürk Barajı'nın güneyine yapılan Birecik Barajı bahsedilen gelişmelerin sebebini oluşturur.

CEVAP: B

11. İznik Gölü suları içerisinde keşfedilen bu mekân, göl kıyısının 20 metre açığında 1,5- 2 metre derinlikte bulunmuştur. 1600 yıl önce Aziz Neophytos'un adına inşa edilen bazilika, 2014 yılının en önemli 10 keşfi arasında gösterilmiştir.

CEVAP: B

12. Dağlar kıyıya dik uzandığı ve akarsular açık havza özelliği gösterdiği için, Ege Bölgesi'nde sular belli alanlarda birikip doğal göl alanlarını oluşturamazlar. Bu sebeple doğal göl en az Ege Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: D

13. Fırat Nehri üzerinde kurulu olan, Atatürk Barajı, 2400 MW gücüyle, yıllık 8900 GWH elektrik enerjisi üretim kapasitesi ile hidroelektrik enerji üretiminin tek başına %20'sini karşılamaktadır.

CEVAP: E

1. **Aşağıda Türkiye'nin gölleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ülkemizde delta ovalarının büyük bir kısmında lagün gölü oluşumu vardır.

B) Göllerin sularının kimyasal özelliği farklılık gösterir.

C) Güney Marmara bölümündeki göller tektonik oluşumludur.

D) Suları tatlı olan tüm göllerin gideğeni vardır ve bu göller açık havza özelliğindedir.

E) Ülkemizde volkanik set gölleri Van Gölü çevresinde yaygındır.

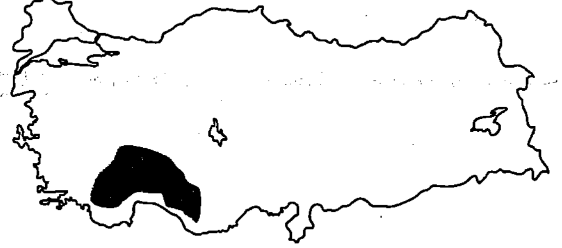
2. **Eski bir körfez olan Latmos'un ağız kısmının Büyükmenderes akarsuyunun getirdiği alüvyal materyal ile dolması sonucu oluşan, ülkenin en büyük alüvyal set gölü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çamiçi B) Mogan C) Eymir D) Marmara E) Köyçeğiz

3. Volkanik olaylar sırasında çıkan lavların bir çukurluğun veya akarsuyun önünü kapatmasıyla oluşan göllere volkanik set gölü denir.

Aşağıdaki göllerden hangisi oluşum itibarıyla volkanik set gölü değildir?

A) Nazik Gölü B) Haçlı Gölü C) Meke Gölü D) Balık Gölü E) Çıldır Gölü

4.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak gösterilen bölgedeki göller ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Volkanik oluşumlu krater gölü vardır.

B) Bölgedeki göller kapalı havza özelliğindedir.

C) En büyük doğal tatlı su gölü bu bölgededir.

D) Bölgede gideğeni üzerinde elektrik üretimi yapılan göl vardır.

E) Bölgedeki bazı göllerin kayaç yapısına bağlı sularında kalsiyum bikarbonat oranı yüksektir.

5. **Aşağıda verilen Türkiye'deki göllerden hangisi bir ülke ile doğal sınır oluşturmaktadır?**

A) Çıldır B) Van Gölü C) Hazar Gölü D) Balık Gölü E) Aktaş Gölü

6. **Aşağıda verilen göl - oluşum tipi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Manyas - Tektonik

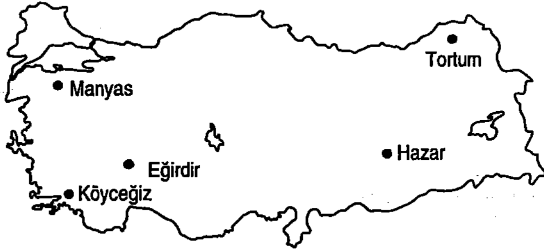
B) Salda - Karstik

C) Tortum - Heyelan set

D) Hazar - Tektonik

E) Abant - Alüvyal set

7. Oluşumunda birden fazla faktörün etkili olduğu göllere karma yapılı göller denir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında konumları verilen göllerden hangisi karma yapılı göl özelliğindedir?

A) Hazar Gölü
B) Köyceğiz Gölü
C) Eğirdir Gölü
D) Manyas Gölü
E) Tortum Gölü

8. Dağların yüksek kesimlerinde buzulların hareketiyle ortaya çıkan çukurlara sirk adı veriler. Buz örtüleri sıcak dönemde eriyerek bu çanakları doldurur ve sirk gölleri meydana gelir.

Buna göre aşağıdaki göllerden hangisi sirk gölü özelliğindedir?

A) Tersakan Gölü
B) Aynalı Gölü
C) Sülüklü Gölü
D) Yarışlı Gölü
E) Borabay Gölü

9.
- Büyük Menderes Deltası'nda; Deringöl, Dalyan, Akgöl
- Kızılırmak Deltası'nda; Balık Gölü, Liman Gölü, Tuzlu Göl
- Çukurova Deltası'nda; Akyatan Gölü
- Yeşilırmak Deltası'nda; Semenlik Gölü

Yukarıda Türkiye'de yer alan bazı delta ovaları üzerinde oluşmuş göller verilmiştir.

Buna göre verilen bu göller hangi göl tipi içinde yer alır?

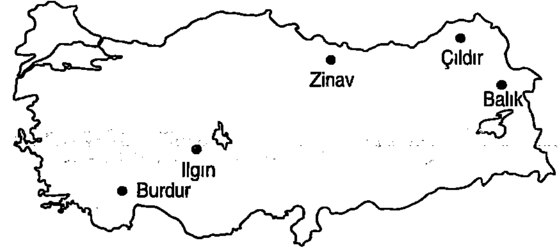
A) Kıyı set gölü
B) Alüvyal set gölü
C) Tektonik
D) Volkanik set
E) Karstik

10. Ülkemizde, birçok gölün yaz döneminde yaşanan kuraklık nedeniyle su alanlarında değişimler meydana gelmektedir. Özellikle göllerin derinlikleride bu değişim üzerinde önemli bir etkendir.

Buna göre, aşağıda verilen göllerden hangisinin yıl içinde su alanı değişimi en fazladır?

A) Kovada Gölü
B) Marmara Gölü
C) Van Gölü
D) Sera Gölü
E) Seyfe Gölü

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında bazı göllerin konumları gösterilmiştir.

Verilen göller, oluşum tipleri bakımından ikili gruplandırılırsa hangisi dışarıda kalır?

A) Ilgın
B) Balık
C) Zinav
D) Çıldır
E) Burdur

12. Yağışlar ve yer altı suları, kalker, jips, kayatuzu, dolomit gibi eriyebilen, kırık ve çatlakların çok olduğu kayaçların bulunduğu yerlerde, kimyasal aşınıma neden olurlar. Buna bağlı oluşan çanaklarda, biriken durgun sular karstik gölleri oluşturur.

Buna göre, aşağıdaki göllerden hangisi yukarıdaki tanıma uymaktadır?

A) Mogan
B) Marmara
C) Suğla
D) Nazik
E) Eymir

Türkiye'nin Göl ve Barajları

1. Sularını denizlere ve qya okyanuslara ulaştıran göl ve akarsular açık havza özelliğindedir. Ülkemizde bazı göllerin suları, gideğeni olduğu için tatlıdır ancak bu göller açık havza özelliğinde değildir. Örnek olarak, Çıldır Gölü verilebilir. Verilen diğer bilgiler Türkiye gölleri için doğrudur.

CEVAP: D

2. Yaklaşık 60 km^2 yüz ölçümüne sahip olan Çamiçi Gölü'nün denizden yüksekliği 2 metre olup, en derin bölümü 21 metredir. Aydın ve Muğla ili sınırlarında yer alır. Eski tarihlerde Ege Denizi'nin bir parçası olan bu göl, Büyükmenderes'in taşıdığı alüvyonlarla Latmos Körfezi'nin önünün kapanması ile oluşmuştur. Günümüzde Büyük Menderes Nehri'nin, Ege Denizi'ne döküleri yerinden yaklaşık olarak 17 km içeride yer alır.

CEVAP: A

3. Meke Gölü oluşumuna göre volkanik göl kapsamındadır. Meke Krater Gölü, Konya'nın Karapınar ilçesinde, sönmüş bir volkan kraterinin gaz patlaması sonucunda suyla dolmasıyla oluşan ve ortasında adacıklar bulunan bir göldür. Volkanik set gölleri ise ülkemizde Van Gölü çevresinde yaygındır. Nazik, Haçlı, Çıldır, Balık gölleri volkanik set göllerine örnektir.

CEVAP: C

4. Bölgede volkanik oluşumlu krater gölü Isparta Gölcük'tür.

Bu bölgede yer alan Eğirdir ve Beyşehir gölleri açık havza özelliğindedir.

En büyük doğal tatlı su gölü Beyşehir'dir.

Kovada Gölü'nün gideğeni üzerinde elektrik üretimi yapılmaktadır.

Karstik yapıya bağlı göllerde kireç eriğiyi yüksektir.

CEVAP: B

5. Türkiye - Gürcistan sınırında yer alan Aktaş (Hazapin) Gölü, 27 km^2 lik yüz ölçümüne sahip olup bunun sadece 14 km^2 si sınırlarımız içerisinde yer almaktadır. Bu göl Gürcistan - Türkiye arasında doğal sınır özelliğindedir. Verilen diğer göllerin farklı bir ülkeye sınırı yoktur.

CEVAP: E

6. Verilen göl ve oluşum eşleştirilmelerinde Abant Gölü yanlıştır. Bu göl heyelan set gölü özelliğindedir.

CEVAP: E

7. Oluşumunda birden fazla faktörün etkili olduğu göllere karma yapılı göller denir. Göller Yöresi'ndeki Eğirdir Gölü'nün oluşumunda tektonik ve karstik olaylar birlikte etkili olmuştur. Verilen diğer göller incelendiğinde oluşumlarında tek olay etkilidir. Tortum Gölü heyelan set, Köyceğiz Gölü alüvyal set, Manyas ve Hazar gölleri ise tektonik oluşumludur.

CEVAP: C

8. Aynalı Gölü, Uludağ'da yaklaşık 2310 m yükseltide bulunan bir sirk gölüdür. Kuaternerin başındaki buzul hareketleri ile oluşan bu göl ülkenin önemli buzul göllerinden biridir.
Verilen diğer göller incelendiğinde;

- Tersakan Gölü Konya ili sınırlarında tektonik oluşumlu,
- Sülüklü Gölü Bolu ve Sakarya ili sınırlarında kalan bir heyelan set gölü,
- Yarışlı Gölü, Göller Yöresi içinde karstik oluşumlu,
- Borabay Gölü ise Orta Karadeniz'de heyelan set gölü özelliğindedir.

CEVAP: B

9. Deniz akıntılarının oluşturduğu kıyı kordonlarının koy veya körfezin önünü kapatmasıyla oluşan sığ göllere lagün ya da kıyı set gölü adı verilir. Soru içinde verilen göller delta ovaları üzerinde oluşan kıyı set gölü özelliğindedir.

CEVAP: A

10. Topoğrafik olarak düşük eğimde yer alan Seyfe Gölü'nün, yağışlara ve mevsimlere bağlı olarak gölalanı, büyük değişiklikler göstermektedir. Yüksek su seviyesindeki göl alanı (kış ve ilkbahar aylarında) 7.800 km^2 ye ulaşmaktadır. Yaz mevsiminde yağışın azalması, derelerin kuruması, akarsuların tamamının sulamada kullanılması ve aşırı buharlaşma nedeniyle gölün su seviyesi 60 - 70 cm'ye kadar düşmektedir. Bu nedenle gölün doğusundaki yaklaşık 4.900 ha'lik alandaki sular tamamen çekilmekte ve geniş çamur düzlükleri ortaya çıkmaktadır. Bu durumun oluşmasındaki temel etken bölgede yaz dönemi yaşanan şiddetli kuraklıktır.

CEVAP: E

11. Burdur ve Ilgın gölleri tektonik oluşumlu, Balık ve Çıldır gölleri ise volkanik set oluşumludur. Zinav Gölü diğerlerinden farklıdır ve heyelan set gölü tipindedir.

CEVAP: C

12. Suğla Gölü karstik oluşumlu göl iken Mogan, Eymir ve Marmara gölleri alüvyal set, Nazik Gölü ise volkanik set gölüdür.

CEVAP: C

Türkiye'nin Yeryüzü Şekilleri

1. **Ülkemizde yükseltinin en az ve buna bağlı olarak ekilidikili arazinin en fazla olduğu bölgemiz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karadeniz Bölgesi B) Marmara Bölgesi
C) İç Anadolu Bölgesi D) Akdeniz Bölgesi
E) Doğu Anadolu Bölgesi

2. **Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olmasının aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisi üzerinde etkisi yoktur?**

A) Kış turizmi
B) Büyükbaş hayvancılık
C) Yaylacılık
D) Madencilik
E) Orman işletmeciliği

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yer şekillerinin çeşitli olmasının sonuçlarından biri değildir?**

A) Doğal bitki örtüsünün çeşitli olması
B) Güneş ışınlarını yıl boyunca eğik alması
C) Nüfus yoğunluğunun farklılık göstermesi
D) Farklı yerleşme tiplerinin görülmesi
E) Erozyon şiddetinin farklı olması

4. **Akdeniz Bölgesi'nin dağlık ve platoluk kesimlerinin jeomorfolojik özellikleri,**

I. yaylacılık,
II. ticaret,
III. turizm,
IV. ulaşım

etkinliklerinden hangilerini olumlu yönde etkilemiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. **Bir Türkiye fiziki haritasında kahverengi tonlarının fazla olduğu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Karın yerde kalma süresinin uzun olduğu
B) Yıllık sıcaklık farkının az olduğu
C) Gerçek alanla iz düşümsel alan arasındaki farkın fazla olduğu
D) Akarsuların çağlayanlar oluşturduğu
E) Ulaşımda güçlüklerle karşılaşıldığı

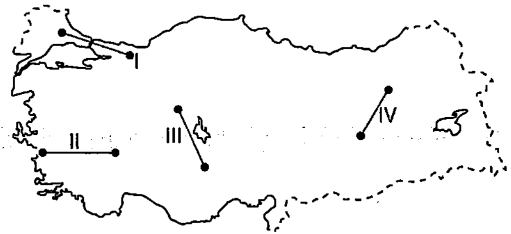
6. **Yatak eğimi ve yağış rejimi, Doğu Karadeniz bölümü akarsularının aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde etkili değildir?**

A) Enerji potansiyelinin yüksek olması
B) Buzullardan beslenmeleri
C) Akış hızlarının fazla olması
D) Yıl boyunca su taşımaları
E) Derin vadilerde akmaları

7. **Karadeniz ve Akdeniz bölgelerini iç kesimlere bağlayan kara yollarının yapım maliyetinin yüksek olmasında aşağdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?**

A) Yerleşim merkezlerinin çokluğu
B) Bitki örtüsünün çeşitliliği
C) Kar yağışlarının çokluğu
D) Tarım etkinliklerinin fazlalığı
E) Engebenin fazlalığı

8.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen ve kuş uçumu uzaklıkları aynı olan yerlerin doğal koşulları göz önüne alındığında hangilerinde demir yolu yapım maliyetinin daha yüksek olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. **Türkiye'nin yer aldığı bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, Türkiye'de yeryüzü şekillerinin çeşitlilik göstermesinin nedenlerinden biri değildir?**

A) IV. Jeolojik Devir'de görülen iklim değişmelerinin etkisinde kalması

B) Arazi yapısını oluşturan kayaçların çeşitlilik göstermesi

C) Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

D) III. Jeolojik Devir'de volkanizmanın etkili olması

E) Alp orojenezinden etkilenmiş olması

10. **Aşağıda verilen ekonomik etkinliklerden hangisinin, topoğrafik koşullara bağlı olarak geliştiği söylenemez?**

A) Karadeniz yaylalarında hayvancılık etkinliklerinin yapılması

B) Kıyı ovalarında tarımsal etkinliklerin yoğun olması

C) Palandöken Dağlarında kış turizminin yoğun olması

D) Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da hidroelektrik santrallerinin fazla olması

E) Çatalca ve Kocaeli platolarında endüstriyel etkinliklerin gelişmiş olması

11. I. Ege Denizi'nin oluşması - İkinci Jeolojik Zaman

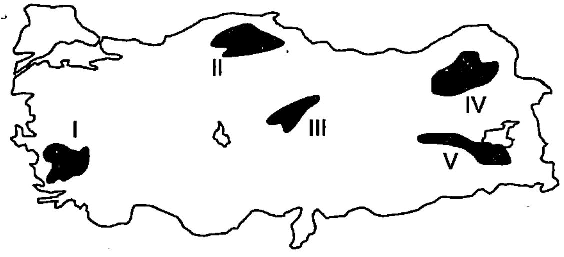
II. Kuzey Anadolu ve Toros Dağlarının oluşması - Üçüncü Jeolojik Zaman

III. İstanbul Boğazı'nın oluşması - Dördüncü Jeolojik Zaman

Türkiye'deki bazı coğrafi olayların meydana geldiği jeolojik zamanlarla ilgili yukarıdaki eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterilen yerlerden hangisi masif arazilerin bulunduğu alanlardan biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. **Aşağıdakilerden hangisi, Anadolu'nun iç kısımlarından kaynağını alarak kuzey veya güneydeki sıradağları aşan akarsulardan biri değildir?**

A) Kızılırmak

B) Fırat Irmağı

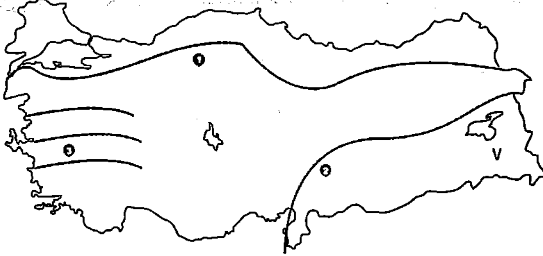
C) Seyhan Nehri

D) Sakarya Irmağı

E) Dalaman Çayı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
B	D	B	B	B	B	E	B	C	E	E	D	E

1. Türkiye'de iklim ve yer şekilleri özelliklerine bağlı olarak yıl içerisinde birçok doğal afet görülebilmektedir.

Yukarıdaki haritada, etkili olduğu alanlar gösterilen doğal afet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Erozyon
B) Heyelan
C) Taşkınlar
D) Tektonik depremler
E) Çığ

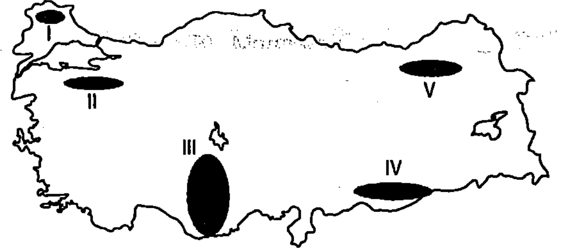
2. **Türkiye'de aşağıdaki doğal afetlerden hangisi <u>görülmez</u>?**

A) Orman yangınları
B) Çöküntü depremler
C) Volkanik depremler
D) Erozyon
E) Çığ

3. **Türkiye'de <u>en fazla</u> yıkıcı etkiye sahip doğal afet aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Sel ve taşkınlar
B) Deprem
C) Erozyon
D) Heyelan
E) Orman yangınları

4. Anadolu genç bir araziye sahip olduğu için tektonik depremin görülme ihtimali fazladır.

Haritada işaretli merkezlerin hangisinde tektonik depremlerin görülme ihtimali <u>daha azdır</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve V
D) II ve III E) I, III ve IV

5. **Türkiye'de;**

I. nadas uygulaması,
II. geniş alanda karasal iklim özelliklerinin görülmesi
III. nöbetleşe ekim yapılması,
IV. arazinin eğim yönüne dik sürülmesi

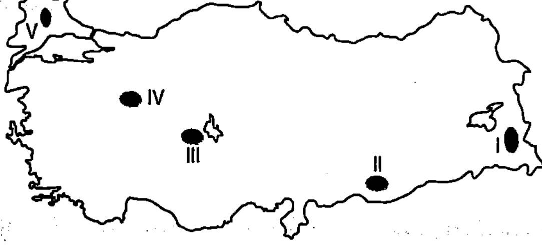
özelliklerinden hangileri erozyonu önleyici faaliyetlerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

6. **Aşağıdakilerden hangisi erozyonun sonuçlarından biri <u>değildir</u>?**

A) Delta ovaların çapları genişler.
B) Toprağın su tutma kapasitesi azalır.
C) Tarımda verim azalır.
D) Barajların ömrü kısalır.
E) Akarsuların taşkın yapma ihtimali artar.

7. Arazinin engebeli ve eğimli olması erozyonun oluşumunu tetikleyen önemli bir etkendir.

Buna göre, haritada işaretli alanların hangisi, yukarıdaki açıklamaya uygun olarak gerçekleşen erozyon alanlarından biridir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Toprak katmanı ve altındaki tabakanın eğim doğrultusunda kayması ile heyelan meydana gelir.

Aşağıdakilerden hangisi heyelan oluşumunu tetikleyen faktörlerden biri değildir?

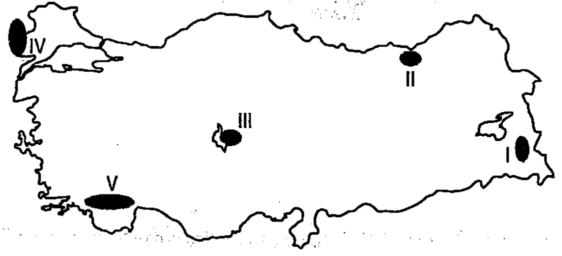
A) Eğimin fazla olması
B) Yer çekimi
C) Ormanların varlığı
D) Kaya ve toprağın cinsi
E) Kar erimeleri

9. **Türkiye'de heyelan olaylarının, yıl içerisinde en fazla ilkbahar döneminde görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kar erimeleri ve yağışlar
B) Bitkilerin vejatasyon sürecine bu dönemde girmeleri
C) Konveksiyonel yağışların etkili olması
D) Rüzgârların aşındırma gücünün bu dönemde daha fazla etkili olması
E) Akarsu taşkınlarının etkili olması

BENİM HOCAM

10. Türkiye'de görülen doğal afetlerin etkili olduğu yerler harita üzerinde işaretli alanlarda gösterilmiştir.

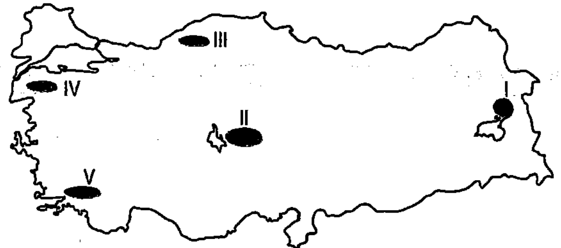

Buna göre aşağıdaki seçeneklerde doğal afetlerin daha fazla etkili olduğu yer eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	I	II	III	IV	V
A)	Heyelan	Çığ	Erozyon	Taşkın	Orman Yangını
B)	Çığ	Heyelan	Erozyon	Taşkın	Orman Yangını
C)	Heyelan	Sel	Erozyon	Çığ	Taşkın
D)	Çığ	Sel	Erozyon	Çığ	Heyelan
E)	Heyelan	Çığ	Erozyon	Taşkın	Çığ

11. **Türkiye'de orman yangınlarının en az Karadeniz'de görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yağış miktarı
B) Yağış rejimi
C) İklim çeşidi
D) Yer şekilleri
E) Arazinin yapısı

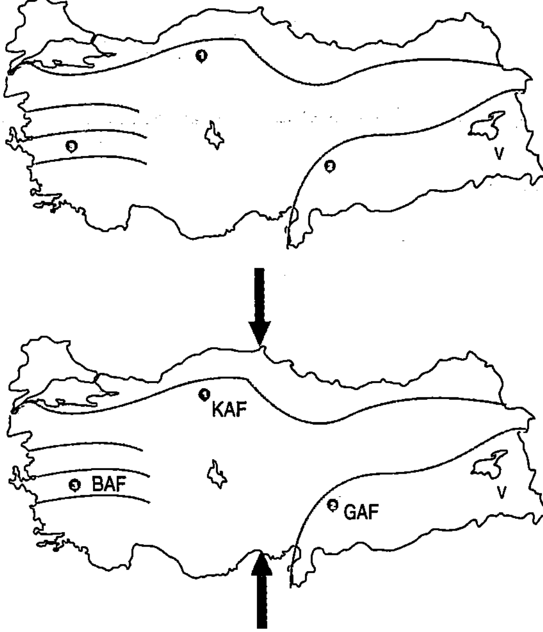
12. Konveksiyonel yağışların etkili olduğu yerlerde, sağanak yağışların etkisiyle, sel rejimli akarsular ortaya çıkar.

Buna göre haritada işaretli alanların hangisinde ilkbaharda sel rejimli akarsular görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.

Haritada etki alanları görülen doğal afet, tektonik depremlerdir.

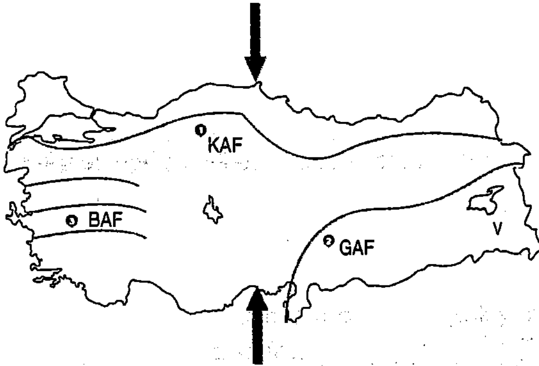
CEVAP: D

2. • Türkiye'nin jeolojik özelliklerine bağlı olarak aktif volkan dağı olmadığı için, volkanik depremler görülmez.

• Orman yangını, çöküntü depremi, erozyon ve çığ ise ülkemizde etkilidir.

CEVAP: C

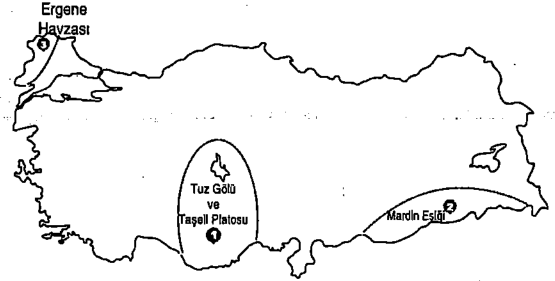
3.

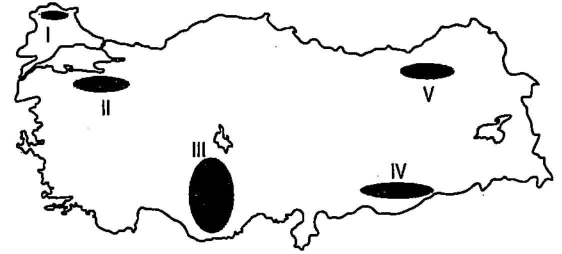

Anadolu genç oluşumlu arazilere sahip olduğu için, fay hatları yukarıdaki haritada görüldüğü gibi geniş alanlarda etkilidir. Bu yüzden, yıkıcı etkisi en fazla olan doğal afet, depremlerdir.

CEVAP: B

4.

Türkiye'de depremin az olduğu yerler, yukarıdaki haritada gösterilmiştir.

Bu yüzden I, III ve IV numaralı alanlar, depremin az olduğu yerlerdir.

CEVAP: E

5. • Nöbetleşe ekim; sulama faaliyetlerinin gelişmediği karasal iklim bölgelerinde, buğday ve nohut gibi topraktan farklı mineralleri alarak yetişen ürünleri, birbirini takip eden yıllarda sırayla ekme yöntemidir. Toprağın yüzeyi boş kalmadığı için erozyonu önler.

• Eğimli yamaçlarda, araziyi eğim yönüne dik sürerek, taraça alanları oluşturmak, toprağın kaymasını önler. Yanlış olan, eğim yönüne dik sürmektir.

• Karasal iklim bölgelerinde, bitki örtüsünün fakir olması ve nadas yönteminde, bir yıl ürün yetiştirip diğer yıl toprağı boş bırakma uygulaması, erozyonu tetikleyen unsurlardır.

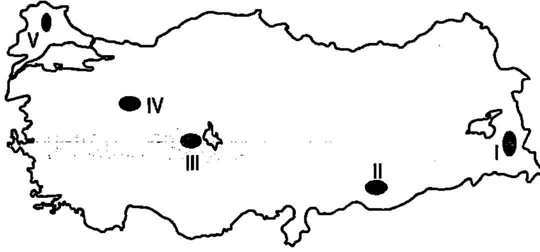
CEVAP: E

6. • Akarsuların taşkın yapma ihtimalinin artması, yükseltinin az olduğu alanlarda akan akarsuyun, aşındırmayı az yaparak geniş tabanlı vadileri oluşturmasıdır. Bu durumun erozyonun sonuçları ile bağlantısı yoktur.

• Diğer seçeneklerdeki ifadeler ise erozyon sonuçlarıdır.
  - Delta ovaların çapları genişler.
  - Toprağın su tutma kapasitesi azalır.
  - Tarımda verim azalır.
  - Barajların ömrü kısalır.

CEVAP: E

7.

Eğimli araziye sahip olan I. merkez ve çevresi bu şekilde gerçekleşen erozyon örneklerinin görüldüğü alandır.

CEVAP: A

8. • Ormanlar heyelan oluşumunu tetiklemez, aksine topraktaki suyu kökleri ile birlikte gövdelerine çekip, toprağın suya doyarak kaymasını geciktirir.

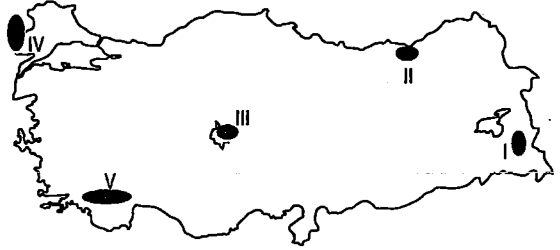
• Diğer etkenler ise heyelan olayını tetikler;
  - Eğimin fazla olması
  - Yer çekimi
  - Kaya ve toprağın cinsi
  - Kar erimeleri

CEVAP: C

9. Toprağın suya doyarak eğim doğrultusunda alttaki tabaka ile kayması olayıdır heyelan. Bu olaya ilkbahar döneminde, kar erimeleri ve yağışlar, özellikle Karadeniz'de daha net bir şekilde sebep olur. Bu sebeple, heyelan yıl içinde daha fazla ilkbahar döneminde görülür.

CEVAP: A

10.

İşaretli merkezlerde daha fazla gerçekleşen doğal afet sıralaması şu şekildedir;

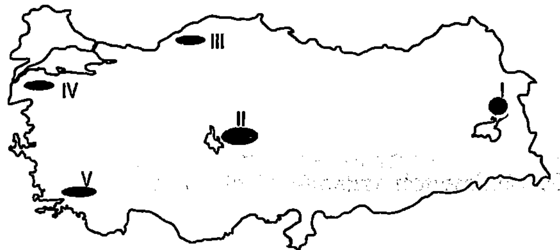
- I. merkez - Çığ
- II. merkez - Heyelan
- III. merkez - Erozyon
- IV. merkez - Taşkın
- V. merkez - Orman yangınları

CEVAP: B

11. Karadeniz Bölgesi'nde yağış rejimine bağlı olarak yıl boyunca yağışın görülmesi. Akdeniz Bölgesi'nde orman yangınlarının yaz sıcaklığı ve kuraklığına bağlı olarak en fazla görüldüğünü düşündüğümüzde bu alanda orman yangınlarının en az olmasının, en önemli sebebi olur.

CEVAP: B

12.

Konveksiyonel yağışlar, ilkbahar döneminde II. merkezin bulunduğu alanda daha fazla etkili olarak bu alanda sağanak yağışların etkisiyle sellere neden olurlar. Bu yüzden sel rejimli akarsular en fazla, İç Anadolu Bölgesi'nde görülür.

CEVAP: B

1. Çığ, bitki örtüsünden yoksun, eğimli arazilerde ya da vadi yamacında birikmiş karın, tabakalar hâlinde eğim doğrultusunda kaymasıdır. Ülkemizde bu risk en çok Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülmektedir.

Buna göre, ülkemizde çığ oluşum riskinin azaltılması için aşağıdakilerden hangisi uygulanmalıdır?

A) Yapay çığ oluşumu sağlanmalıdır.
B) Eğimli yamaçlara çelik tel gerilmelidir.
C) Eğimli yamaçlarda taraçalama yapılmalıdır.
D) Ana kayada beton zemin çivilemesi uygulanmalıdır.
E) Eğimli yamaçlara istinat duvarları inşa edilmelidir.

2. Suya doymuş malzemenin hızlı bir şekilde eğim doğrultusunda vadileri izleyerek akışa geçmesi olayına çamur akıntısı denir.

Buna göre ülkemizde çamur akıntısının meydana gelmesinde,

I. yamacın eğimi,
II. tabakaların killi yapısı,
III. sağanak yağışlar

gibi etkenlerden hangileri temel nedeni oluşturmaktadır?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I ve III E) I, II ve III

3. Afet yönetimi; risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere dört aşamadan oluşur. Bu kavram, afet sonrası gerçekleştirilen müdahale ve iyileştirme çalışmalarının yanı sıra afet öncesinde yapılması gereken zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarını da kapsar.

Buna göre, ülkemizde herhangi bir bölgede meydana gelecek heyelan riskinin azaltılması için aşağıdakilerden hangisi afet yönetimi kapsamında uygulanmaz?

A) Ana kaya bulonlaması
B) Ağaçlandırma
C) İstinat duvarı inşası
D) Taraçalama
E) Eğimli yamaçlarda insan faaliyetlerinin azaltılması

4. İnsan, yaşamını sürdürebilmek için faaliyet gösterdiği çevreyle sürekli etkileşim hâlindedir. Bu süreçte bazen canlı ve cansız çevreye büyük zarar veren, insanların sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlerini durma noktasına getiren, önemli ölçüde can ve mal kaybına neden olan doğa veya insan kökenli olaylar meydana gelir. Bu olaylar afet olarak adlandırılır. Afetler; jeolojik, klimatik - hidrolojik, biyolojik, sosyal ve teknolojik olmak üzere farklı türlere ayrılmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de uzun süreçte canlı çevreye zarar veren biyolojik afet türüdür?

A) Hava kirliliği B) Göçler C) Erozyon D) Sanayi kazaları E) Kuraklık

5.

Erozyon; bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucu toprağın su, rüzgâr ve insanların çeşitli faaliyetleriyle aşınarak taşınması olayıdır.

Buna göre yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak verilen arazilerin hangisinde akarsu erozyonu en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de arazinin engebeli olması, yağışların genelde az ve sağanak şeklinde görülmesi, bitki örtüsünün tahrip edilmesi ve toprağın yanlış kullanımı erozyonu artıran başlıca nedenlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de erozyonun sıklığını ve etkisini azaltacak önlemlerden biri değildir?

A) Ağaçlandırma faaliyetinin artırılması
B) Eğimli yamaçlardaki tarım arazilerinin eğime paralel sürülmesi
C) Nöbetleşe ekimin yaygınlaştırılması
D) Kumul depolarının önüne yapay setlerin yapılması
E) Anız yakımının önlenmesi

7. Ülkemizde ve dünyada sel ve taşkın olayının afete dönüşmesi doğal etken ve insan faaliyetleri ile doğrudan ilişkilidir. Özellikle altyapı yetersizliği, bitki örtüsünün tahrip edilmesi, çarpık kentleşme, hızlı nüfus artışı bu afetin ortaya çıkmasındaki temel etkenlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de sel ve taşkın riskinin azaltılmasında uygulanacak önlemlerden biri değildir?

A) Riskin olduğu akarsular üzerinde baraj inşası

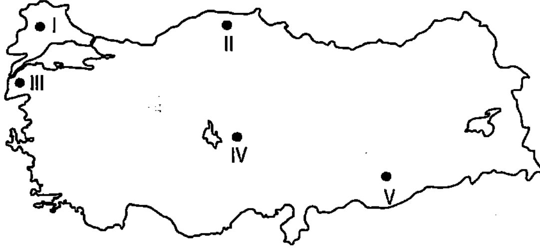
B) Akarsu yataklarında ıslah çalışmaları

C) Ağaçlandırma faaliyetinin arttırılması

D) Kurumuş eski dere yataklarının doldurulması

E) Akarsu kenarlarında yapay setlerin inşası

8. Ülkemiz genel olarak yarı kurak iklim koşullarının yaşandığı bir bölgede yer almaktadır. Bu durum insan faaliyetlerinin etkisi ile birlikte orman yangınlarının artmasına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar orman yangınlarının %1'inin doğal sebeplerden, %99'unun ise insan kaynaklı olduğunu göstermektedir.

Buna göre yukarıda verilen Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde orman yangını riski en fazladır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

9. **Aşağıda verilen kıyıların hangisinde tsunami riski en fazladır?**

A) Kocaeli kıyısı B) Antalya kıyısı

C) Trabzon kıyısı D) İskenderun kıyısı

E) Mersin kıyısı

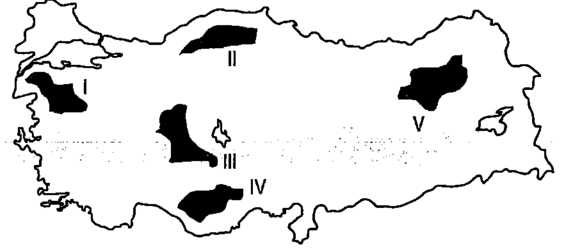
10. Deprem veya yer sarsıntısı yer kabuğunda beklenmedik bir anda ortaya çıkan enerji sonucunda meydana gelen sismik dalgalanmalar ve bu dalgaların yeryüzünü sarsması olayıdır. Özellikle Dünya üzerinde meydana gelen depremlerin büyük bir kısmı tektonik karakterlidir. Bunun dışında volkanizma ve karstlaşma olaylarına bağlıda deprem olayı meydana gelmektedir. Depremler, tektonik, volkanik ve çökme (karstlaşma ve insan etkisi) depremleri olmak üzere türlere ayrılmaktadır.

Buna göre, Türkiye'de aşağıda verilen arazilerin hangisinde insan karakterli çökme depremi riski en yüksektir?

A) Zonguldak çevresi B) Antalya çevresi

C) Menteşe yöresi D) Balıkesir çevresi

E) Şanlıurfa çevresi

11.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taranarak numaralandırılan yörelerin hangisinde deprem, çığ ve heyelan gibi afetlerin hepsinin görülme olasılığı en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Erozyon toprağın verimli olan üst kısmının dış kuvvet tarafından süpürülmesi işlemidir. Özellikle erozyon uzun süreçte gerçekleşen yavaş bir doğa olayıdır.

Aşağıdakilerden hangisi erozyonun olumlu sonuçlarından biridir?

A) Barajların su tutma kapasitelerinin azalması

B) Delta oluşumu

C) Akarsu tabanında tortul birikim

D) Rüzgâr etkisi ile birlikte toprağın verimli üst tabakasının taşınması

E) Kumul depolarının yer değiştirmesi

BENİM HOCAM

KPSS :: COĞRAFYA SORU BANKASI

1. Çığ riskinin yüksek olduğu arazilerde kar tabakasının ince olduğu dönemde kontrollü bir şekilde yapay çığ oluşturulmalıdır. Bu durum kalın kar tabakalarının yer değiştirmesini engelleyerek riski azaltacaktır. Verilen diğer durumlar riski azaltacak uygulamalar değildir.

CEVAP: A

2. Çamur akıntısını oluşturan temel sebepler; yamacın eğimi, tabakaların killi yapısı, kar - buz erimeleri, bitki örtüsünün cılız olması ve sağanak yağışlardır. Ülkemizde en çok Doğu Anadolu Bölgesi'nde oluşur.

CEVAP: E

3. Heyelan, yatay tabakaların kayması sonucu oluşan kütle hareketidir. Bu nedenle ağaçlandırma faaliyeti riski azaltmaz. Ana kaya bulonlaması (zemin çivilemesi), istinat duvarlarının inşası, taraçalama faaliyeti ve eğimli yamaçlarda insan aktivitesinin (yol, köprü, viyadük inşası) azaltılması heyelan riskini azaltmaktadır.

CEVAP: B

4. Erozyon, böcek istilaları, salgın hastalıklar ve orman yangınları biyolojik afet türü içinde yer almakta iken, hava kirliliği, klimatik - hidrolojik, sanayi kazaları, teknolojik, kuraklık, klimatik - hidrolojik, göçler ise sosyal afetler içinde yer almaktadır.

CEVAP: C

5. Ülkemizde en çok gerçekleşen erozyon türü akarsu erozyonudur. Özellikle akarsu yatak eğimi, akarsu debisi, bitki örtüsü tahribatı bu erozyonu hızlandırmaktadır. IV numaralı bölgede akarsu yatak eğimine bağlı akarsu debilerinin fazla olması akarsu erozyonunu şiddetlendirmektedir. III ve V numaralı bölgelerde ise rüzgâr erozyonu daha şiddetlidir.

CEVAP: D

6. Eğimli yamaçlardaki tarım arazilerinin eğime paralel sürülmesi yüzeydeki su akışını hızlandırır ve bu durum erozyon sıklığını ve etkisini artırır. Bu nedenle bu araziler eğime dik sürülmelidir. Verilen diğer faaliyetler herhangi bir bölgede erozyon sıklığını ve etkisini azaltıcı etkenlerdir.

CEVAP: B

7. Kurumuş eski akarsu yataklarının insan etkisi ile doldurulması yanlış arazi kullanımına örnektir. Yağış miktarının arttığı dönemde ani sellenme ile bu alanlarda risk artar. Verilen diğer faaliyetler sel ve taşkın riskini azaltıcı önlemler içindedir.

CEVAP: D

8. III numaralı bölgede Akdeniz iklimine bağlı yaz döneminin kurak geçmesi ve bu bölgede bitki örtüsünün gür olması orman yangını riskini arttırmaktadır. Ülkemizde bu risk en fazla, Antalya, Muğla ve İzmir illerindedir.

İç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerindeki risk, orman varlığının azlığından ötürü Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerine göre daha azdır. Riskin en az olduğu bölge ise sürekli yağış alan Karadeniz kıyı kuşağıdır.

CEVAP: C

9. Ülkemizde yapılan araştırmalarda, yaşanacak büyük bir deprem sonucunda 3 - 6 m aralığında tsunami dalgalarının oluşacağı tahmin edilmektedir. Geçmiş dönemler incelendiğinde ülkemizin tüm kıyı bölgelerinde tsunami yaşandığı tespit edilmiştir. Ancak soru içinde verilen kıyılar dikkate alındığında, Kuzey Anadolu Fayı üzerinde yer alan Kocaeli kıyısında bu riskin daha fazla olduğu bilinmektedir. Marmara Denizi tabanında gerçekleşek olası bir kırılma bu kıyı şeridinde büyük tsunami dalgalarının oluşumuna zemin hazırlayacaktır.

CEVAP: A

10. Ülkemizde çökme depremlerinin oluşumunda hem doğal etkenler hemde insan etkisi ön plandadır. Zonguldak ve çevresindeki maden ocaklarında gerekli önlemlerin alınmaması bu bölgede galerilerin çökmesine neden olur. Bu durum bu yörede can ve mal kayıplarını ortaya çıkarır. Ayrıca Konya ve çevresinde bilinçsiz yer altı suyu kullanımı obruk oluşumunu hızlandırarak çökme depremi riskini arttırmaktadır.

CEVAP: A

11. Verilen Türkiye haritasındaki V numaralı yöre, Doğu Anadolu Bölgesi sınırları içinde kalmaktadır. Bu yörede eğimin fazla olması, killi tabakaların varlığı, kış döneminde kar yağışlarının fazla olması ve ilkbaharda kar - buz erimelerinin gerçekleşmesi heyelan ve çığ riskini artırır. Ayrıca yörede aktif fay sistemlerinin bulunması deprem riskini de artırmaktadır. Diğer yörelerde ise verilen afetlerin tamamının görülme olasılığı V numaralı yöreye göre daha düşüktür.

CEVAP: E

12. Erozyon hem doğal hemde insan kaynaklı, uzun süreçte gerçekleşen önemli bir afettir. Bu olayın en olumlu sonucu ise akarsu erozyonu ile sığ deniz tabanında delta ovasının oluşumudur.

CEVAP: B

1. I. Doğal bitki örtüsünün yok edilmesi
II. Yeni fay hatlarının oluşması
III. Yağışın şiddetli olması

Türkiye'de erozyonun fazla olmasında yukarıdakilerden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. **Ülkemizde en az erozyonun Karadeniz'in doğu kesiminde görülmesi bu bölgenin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?**

A) Toprağın killi olması
B) Tabakaların uzanış yönü
C) Eğimin fazla olması
D) Taraçalamanın yaygın olması
E) Bitki örtüsünün gür olması

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de erozyonun doğrudan bir etkisi değildir?**

A) Bitki türünün azalması
B) Meraların yok olması
C) Koy ve körfezlerin dolması
D) Tarımsal alanların veriminin düşmesi
E) Kırdan kente göçün artması

4. Rüzgâr erozyonu, bitki örtüsünden yoksun veya bitki örtüsü çok seyrek olan kurak ve yarı kurak yerlerde daha çok görülür.

Buna göre, rüzgâr erozyonunun, aşağıdaki illerin hangisinde en az olması beklenir?

A) Konya B) Rize C) Şanlıurfa
D) Iğdır E) Nevşehir

5. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de erozyonun sonuçlarından biri değildir?**

A) Toprağın su depolama kapasitesinin azalması
B) Barajlardan yararlanma süresinin kısalması
C) Akarsu rejimlerinin değişmesi
D) Delta ovalarının alanlarının genişlemesi
E) Bitki ve hayvan türlerinin sayıca azalması

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de toprak erozyonunun fazla olduğu bölgelerde ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?**

A) Toprak kalınlığının azalması
B) Baraj tabanında biriken materyalin artması
C) Delta alanlarının genişlemesi
D) Çayır ve mera alanlarının azalması
E) Tarımsal verimin ve üretimin düşmesi

7. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de erozyonla verimli tarım topraklarının azalması ve niteliklerinin bozulması sonucu ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?**

A) İç ve dış göçlerin artması
B) Ekolojik dengenin bozulması
C) Tarım alanlarının miras yoluyla parçalanarak küçülmesi
D) Temel besinler için dış ülkelere bağımlılığın artması
E) İş olanaklarının azalması

8. **Aşağıdakilerden hangisi, kuraklığın Türkiye'deki etkileri arasında gösterilemez?**

A) Hidroelektrik santrallerinin üretimi azalır.
B) Kentlerde kullanma ve içme suyu sıkıntısı yaşanır.
C) Sanayi kuruluşlarının üretiminde azalma olur.
D) Ekolojik denge bozulup bulaşıcı hastalıklar görülür.
E) Sondajlarla taban suyu seviyesi yukarılara çekilir.

9. **Türkiye'de verimli tarım alanlarının giderek azalması ve niteliklerinin bozulmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerinden daha azdır?**

A) Plansız kentleşme
B) Çevre kirliliği
C) Yalnış tarım tekniklerinin uygulanması
D) Yer altı kaynakları
E) Erozyon

10. **Türkiye'deki heyelanların %45'inin ilkbaharda olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?**

A) Eğimin
B) Depremlerin
C) Jeolojik yapının
D) Orman varlığının
E) Kar erimeleri ve yağışın

11. **Türkiye'de heyelanların daha çok Doğu Karadeniz Bölümü'nde görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dağların kıyıya paralel uzanması
B) Orman örtüsünün geniş yer kaplaması
C) Yağış ve eğimin fazla olması
D) Akarsuların bol su taşıması
E) Orta kuşakta yer alması

12. **Aşağıdaki körfezlerin hangisinde, endüstri kuruluşlarının oluşturduğu çevre kirliliği nedeniyle deniz turizmi diğerlerinden daha az gelişmiştir?**

A) İzmit B) Gökova C) Edremit
D) Antalya E) İskenderun

13. I. Ergene
II. Aras
III. Zap
IV. Gediz

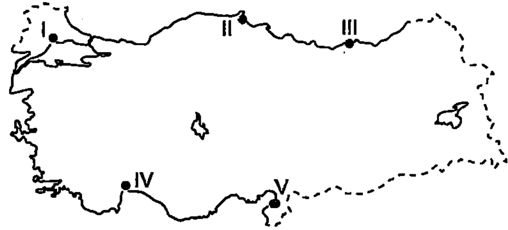
Havzalarındaki sanayi ve kentleşme göz önüne alınırsa yukarıda verilen nehirlerin hangilerinde kirlilik oranı daha az olur?

A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) I ve IV E) II ve IV

14. **Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de su kirliliği üzerindeki etkisi en azdır?**

A) Hidroelektrik santraller
B) Endüstriyel atıklar
C) Tarım ilaçları
D) Kanalizasyon atıkları
E) Kent çöplükleri

15. Endüstrileşme ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı çevre sorunlarından biri de hava kirliliğidir.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen liman kentlerinin hangisinde endüstrileşmeye bağlı olarak hava kirliliğinin daha fazla olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
E	E	E	B	C	C	C	E	D	E	C	A	B	A	E

BENİM HOCAM

TEST - 1

Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Çeşitleri

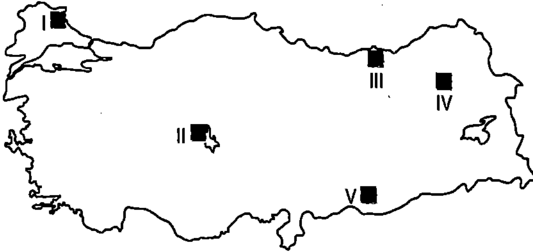
1. Kayaçların toprak hâline gelmesinde fiziksel ve kimyasal yollarla çözülme etkilidir.

Haritada işaretli alanların hangileri kimyasal ve fiziksel çözülmenin daha fazla etkili olduğu alanlardır?

	Kimyasal Çözülme	Fiziksel Çözülme
A)	I	II
B)	II	III
C)	III	IV
D)	IV	V
E)	IV	III

2. Kayaçlarda çözülmeler sonucunda, toprak oluşumu meydana gelir.

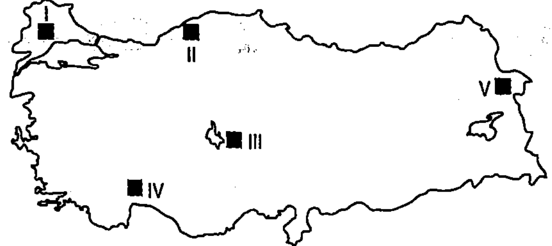

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdaki topraklardan hangisi, zonal topraklardan biri değildir?**

A) Laterit B) Podzol
C) Terra rossa D) Rendzina
E) Çernozyom

4. İklim özelliklerinin etkisiyle topraklar çeşitlenir.

Haritada işaretli merkezlerin hangisinde bulunan topraklarda, tuz ve kireç birikimi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Türkiye'de en geniş alanda bulunan toprak tipi, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Terra rossa
B) Kestane ve kahverengi bozkır toprakları
C) Çernozyom
D) Kahverengi orman toprakları
E) Podzol

6. **Türkiye'de aşağıdaki topraklardan hangisi, matematik konum sonucunda oluşmuştur?**

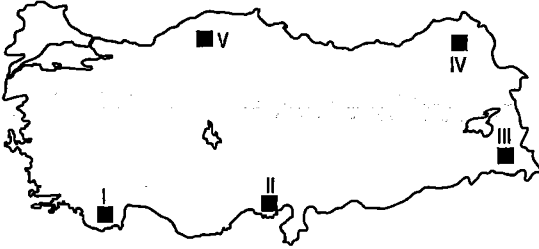
A) Terra rossa B) Bozkır toprağı
C) Alüvyal D) Lös
E) Litoseller

7. Kuzey Anadolu Dağlarının kuzeye bakan yamaçlarında; 1000 m'ye kadar asit oranı fazla yıkanmış topraklar; 1000 - 2000 arasında organik madde yönünden zengin esmer topraklar; 2000 m'den daha yükseklerde ise dağ çayırı toprakları görülmektedir.

Kuzey Anadolu Dağlarının bir yamacı boyunca toprakların çeşitlilik göstermesinin temel sebebi aşağıdakiler hangisidir?

A) Yağışın Rejimi
B) Sıcaklık
C) Yükselti
D) Bakı
E) Denizellik

8. Topraklar ana kaya üzerinde bulundukları alanların iklim özelliklerine göre oluşurlar ve o bölgenin iklim özelliklerini yansıtırlar.

Buna göre haritada işaretli alanların hangisindeki toprak, bulunduğu bölgenin iklim özelliğini göstermez?

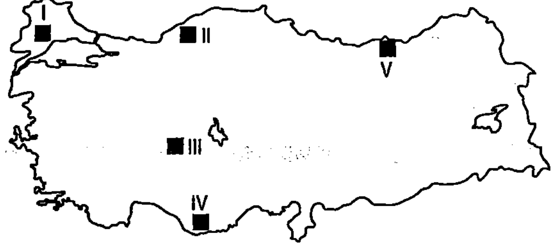
A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Ana kaya üzerinde çözülme sonucunda oluşan topraklarda, horizonlar ortaya çıkar. Bunlar A,B,C,D horizonları olarak ifade edilir.

Türkiye'de görülen aşağıdaki toprakların hangisinde, horizonlar gelişmemiştir?

A) Alüvyal
B) Podzol
C) Terra rossa
D) Çernozyom
E) Kahverengi orman toprakları

10. Killi ana kaya üzerinde oluşan ve ayçiçeği tarımının yoğun olduğu yerlerde ki bu topraklar; dönen toprak olarak ifade edilir. Halk arasında "Kepir, Taş Doğuran" olarak da anılır.

Yukarıda ifade edilen vertisoller harita işaretli alanların hangisinde görülür?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) IV ve V

11. **Aşağıdaki topraklardan hangisi Anadolu'da görülmez?**

A) Vertisol
B) Rendzina
C) Tundra
D) Regosol
E) Kolüvyal

12. **Aşağıdaki bölgelerin hangisinde, lös topraklar daha yaygındır?**

A) Karadeniz
B) Marmara
C) İç Anadolu
D) Ege
E) Akdeniz

Türkiye'de Toprak Oluşumu ve Çeşitleri

1.

- Kimyasal çözülme yağışın fazla olduğu, Karadeniz'de,
- Fiziksel çözülme, günlük sıcaklık farkının fazla olduğu, İç Anadolu Bölgesi'nde daha fazla etkilidir.

CEVAP: E

2.

Kimyasal çözülmenin etkili olduğu yerde kayaçlar toprak hâline daha hızlı bir şekilse gelir. Yağışların etkisiyle bu olay, Karadeniz Bölgesi'nde daha hızlı gerçekleşir.

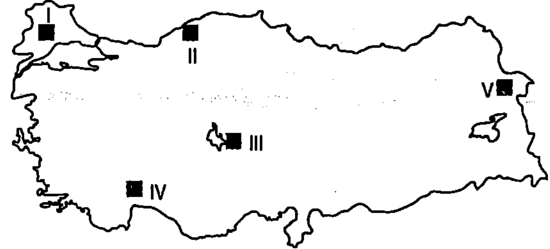
CEVAP: C

3.

- Rendzina, ana kayanın özelliğini gösteren, kireçtaşı üzerinde oluşmuş, Akdeniz'de yoğunlaşan, intrazonal topraklardan biridir.
- Laterit, terra rossa, podzol ve çernozyom ise zonal (yerli) topraklar grubundadır.

CEVAP: D

4.

Yağışın fazla olduğu alanlarda bulunan topraklar, yıkandıkları için tuz ve kireç birikimleri suyla akıp gideceği için az olur. Daha fazla yağışın olduğu II. merkez sorunun cevabıdır.

CEVAP: B

5.

- Ülkenin geneli karasal olduğu için, en geniş alanda görülen topraklar, kestane ve kahverengi bozkır topraklarıdır.
- Diğer topraklar daha fazla;
  - Terra rossa - Akdeniz iklim alanı
  - Çernozyom - Erzurum - Kars ve Doğu Karadeniz
  - Kahverengi orman toprağı - Karadeniz
  - Podzol - Batı Karadeniz' de görülür.

CEVAP: B

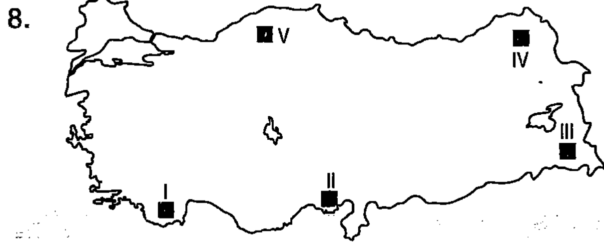
6. 30 ile 40 enlemleri arası, Akdeniz iklim sahasında yer aldığımız için, Akdeniz iklimi sonucunda ülkemizde görülen terra rossa, matematik konuma bağlı olarak Türkiye'de görülür.

CEVAP: A

7. • Sıcaklık değişimine bağlı olarak, yağış miktarı değişir ve 1000 m'ye kadar asit oranı fazla yıkanmış topraklar; 1000 - 2000 arasında organik madde yönünden zengin esmer topraklar; 2000 m'den daha yükseklerde ise dağ çayırı toprakları görülür. Soruda temel sebep sorduğu için bu değişimi sağlayan yükseltidir.

CEVAP: C

8.

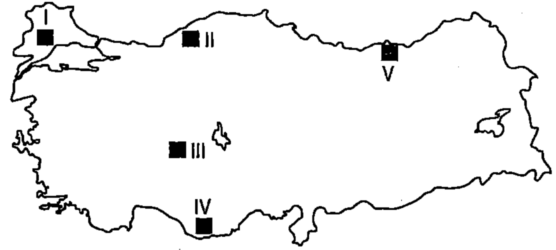

- Taşınmış topraklar, farklı bir merkezden geldikleri için bulundukları bölgenin iklim özelliklerini göstermezler.
- Bu sebeple II. merkez Çukurova'da bulunan alüvyal topraklar bu duruma örnek olur.

CEVAP: B

9. • Taşınmış topraklar, farklı bir kayaç üzerinden geldiği için taşındığı yerde birikme sonucu oluşur ve horizonları gelişmemiş olur. Çünkü o kayaç üzerinde oluşmamıştır.
- Bu sebeple taşınmış topraklardan olan alüvyal toprak sorunun cevabı olur.

CEVAP: A

10.

Vertisollerin en yoğun olduğu yer, iklim özelliklerine bağlı olarak, Ergene ve İç Anadolu çevresidir.

CEVAP: D

11. • Tundra - Kutuplar çevresinde, soğuk iklim bölgelerinde görülür. Anadolu'da görülmez.
- Vertisoller - Ergene ve İç Anadolu,
- Rendzina - Karstik arazi üzerinde, Akdeniz'de,
- Regosel - Volkanik arazi üzerinde, Doğu Anadolu'da,
- Kolüvyal - Eğimli yamaçlarda ve iç bölgelerde görülür.

CEVAP: C

12. Rüzgârların biriktirmesi ile oluşan, taşınmış topraklar içerisinde yer alan lös, en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde görülür.

CEVAP: C

1. I. Farklı kayaç türlerinin varlığı
   II. Yüzey şekli engebesi
   III. İklim çeşitliliği

Yukarıda verilen etkenlerden hangileri Türkiye'de toprak tiplerinin çeşitlilik göstermesini sağlamıştır?

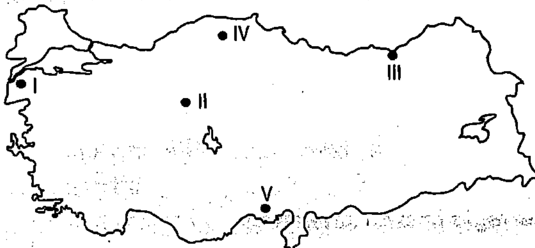
A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Kuzey Anadolu Dağları ile Marmara Denizi çevresindeki dağlık alanlar da yaprak döken ağaçların oluşturduğu ormanlarda görülür. Humus bakımından zengin, verimli ve koyu renkte olan bu topraklar tarıma açısından oldukça elverişlidir. Topraktaki yıkanmanın yeterli olmasından dolayı kireç oranı düşüktür.

Buna göre, yukarıda temel özellikleri verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kahverengi step toprağı
B) Terra rossa toprağı
C) Kahverengi orman toprağı
D) Podzol toprakları
E) Lateritik topraklar

3. Podzol topraklar, dağların yüksek kesimlerinde iğne yapraklı ormanların altında oluşur. Kül renkli topraklardır. Yıkanmadan ötürü renkleri açıktır. Asitik reaksiyondaki bu topraklar verimsizdir. Kireç oranı düşüktür.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde podzol toprağı en yaygındır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

4. • Taşkıran otu, yıldız otu, mine çiçeği gibi ot toplulukları altında oluşur.
   • Humus bakımından zengindir. Rengi koyudur.
   • Verim oranı çok yüksektir.
   • Zonal topraktır.

Yukarıda temel özellikleri verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çernozyom toprağı
B) Halomorfik toprak
C) Kahverengi orman toprağı
D) Kahverengi step toprağı
E) Rendzina toprağı

5. • Kalsimorfik toprak türüdür.
   • Killi topraklardır.
   • Su tutma kapasitesi yüksektir.
   • Anadoluda kara kepir, taşdoğuran toprak ya da dönen toprak olarak da bilinir.
   • Trakya, Güney Marmara ve Muş Ovası'nda görülür.

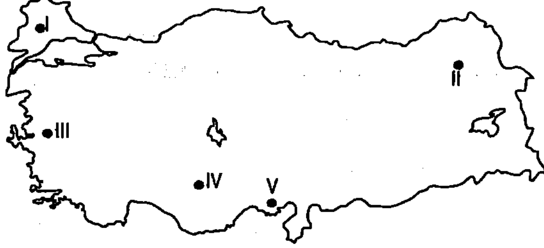
Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Regosol topraklar
B) Litosol topraklar
C) Vertisol topraklar
D) Rendzina toprağı
E) Lös topraklar

6. **Çukurova, Çarşamba ve Balat deltalarının taşkın alanlarındaki sazlık ve kamışlıkların altında oluşan toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Halomorfik topraklar
B) Hidromorfik topraklar
C) Alüvyal topraklar
D) Kalsimorfik topraklar
E) Regosol topraklar

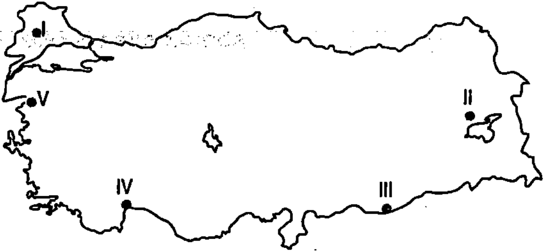
7. Herhangi bir bölgede toprak oluşumunu etkileyen temel faktörler, iklim, ana kaya, zaman, insan ve bitki örtüsüdür. Özellikle zonal toprakların oluşumunda iklim ve bitki örtüsü en önemli unsurdur. Bu topraklar oluştukları ortamın iklimi ve bitki örtüsü hakkında bilgi vermektedir.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde meydana gelen toprak türü, oluştuğu ortamın iklim ve bitki örtüsü özelliğini yansıtmaz?

A) V B) IV C) III D) II E) I

8. Regosol topraklar, özellikle volkanik arazilerde akarsuların taşıdığı kum depoları üzerinde oluşur. Kumlu ve yumuşak olan bu topraklar, patates, üzüm ve soğan tarımı açısından oldukça elverişlidir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde regosol topraklar yaygındır?

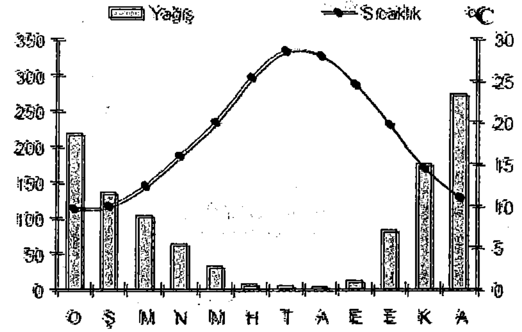
A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Toprak, ana kayadan ayrışan malzemenin içine, humus ve mikroorganizmanın girmesiyle oluşan canlı katmandır. Herhangi bir bölgede toprak oluşumundaki ilk süreç, ana kayanın parçalanması ile başlar. Ana kaya, üç farklı şekilde ayrışır. Bunlar, fiziksel, kimyasal ve organik parçalanmadır. Kimyasal parçalanmanın hızlı olduğu ortamlarda toprak oluşumu da hızlı gerçekleşir.

Buna göre, aşağıda verilen alanların hangisinde toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir?

A) Balıkesir - Edremit
B) İzmir - Karaburun
C) Çanakkale - Karabiga
D) Kastamonu - Cide
E) Hatay - İskenderun

10. Aşağıda Türkiye'de yer alan bir merkeze ait sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Sıcaklık ve yağış grafiği verilen bu merkezde aşağıdaki toprak türlerinden hangisi yaygın bir şekilde görülür?

A) Kahverengi orman toprağı
B) Kestane - kahverengi step toprağı
C) Terra rossa toprağı
D) Çernozyom toprağı
E) Rendzina toprağı

11. **Türkiye'nin iklim özellikleri dikkate alındığında, en geniş alanda görülen zonal toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kestane - kahverengi step toprağı
B) Terra rossa toprağı
C) Kahverengi orman toprağı
D) Podzol toprağı
E) Çernozyom toprağı

12. Toprak katmanındaki pedojenik süreçlere bağlı olarak gerçekleşen olaylar, toprak oluşumunda iklimin temel yansımasını ortaya çıkarmaktadır.

Bu süreçlere bağlı olarak toprakta meydana gelen tuzlaşma olayı aşağıdaki yörelerin hangisinde maksimum seviyede gerçekleşmektedir?

A) Konya - Karapınar
B) Mersin - Taşucu
C) Rize - Çayeli
D) Şanlıurfa - Ceylanpınar
E) Çorum - İskilip

1. Türkiye'nin sahip olduğu iklim çeşitliliği, kısa mesafelerde engebe oranının değişmesi ve farklı kayaç türlerinin varlığı ülkemizdeki toprak tiplerinin çeşitlilik göstermesini sağlamıştır.

CEVAP: E

2. Kahverengi orman toprağı, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde geniş yapraklı ormanların altında bulunan topraklardır. Humus bakımından zengindir. Koyu renge sahiptirler. Yıkanmadan ötürü kireçsiz topraklardır.

Terra rossa toprağı, Akdeniz ikliminde maki bitki örtüsü altında oluşmuştur. Podzol toprakları, iğne yapraklı orman altında oluşan kül renkli topraklardır. Lateritik topraklar, ülkemizde Rize çevresinde çok dar bir alanda oluşmuş topraklardır. Bu topraklarda yıkanma yüksek seviyededir. Kahverengi step toprakları ise karasal iklimde bozkır bitki örtüsü altında oluşmuş toprak türüdür.

CEVAP: C

3. Bu topraklar ülkemizde en yaygın Kuzey Anadolu Dağlarının yüksek kesimlerinde iğne yapraklı ormanlar altında oluşmaktadır. Bu nedenle IV numaralı alanda bu toprak türü en yaygındır. III numaralı bölgede, kahverengi orman toprağı, V numaralı bölgede alüvyal toprak, II numaralı bölgede kahverengi - kestane renkli step toprağı, I numaralı bölgede ise terra rossa toprağı yaygındır.

CEVAP: B

4. Çernozyom toprağı, ülkemizde Erzurum - Kars platosunda dağ çayırları altında oluşan toprak türüdür. Bu topraklar kara toprak olarak da bilinir. Humus bakımından zengin oldukları için verimli topraklardır.

Verilen diğer topraklar incelendiğinde;

- Halomorfik topraklar tuzcul topraklardır.
- Kahverengi orman toprağı, Karadeniz ikliminde geniş yapraklı orman altında oluşur.
- Rendzina, kireç taşı üzerinde oluşan zonal topraktır.
- Kahverengi step toprağı, karasal iklimde bozkır bitki örtüsü altındadır.

CEVAP: A

5. Anadolu'da kepir veya taşdoğuran olarak da bilinen vertisoller; Trakya, Güney Marmara ve Muş Ovası'nda görülür. Bu topraklar kil taşı üzerinde oluştuğu için su tutma kapasiteleri yüksektir.

CEVAP: C

6. Hidromorfik topraklar, sucul ortam toprağı ya da bataklık toprağı olarakta bilinir. Bu topraklar drenajın iyi olmadığı bataklık ortamlarında sazlık ve kamışlıkların altında oluşan toprak türüdür. İntrazonal toprak grubundadır.

CEVAP: B

7. Azonal topraklar, aşınmış, taşınmış ve birikmiş topraklardır. Bu nedenle V numaralı bölgede yer alan Çukurova Deltası'nda akarsu biriktirmesi sonucu oluşan alüvyal toprak yaygındır. Bu topraklar taşınma ile biriktikleri için oluştuğu ortamın iklimi ve bitki örtüsü özelliğini yansıtmaz.

CEVAP: A

8. Bu topraklar volkanik arazilerde akarsuların taşımış olduğu kum depoları üzerinde oluşmaktadır. II numaralı alan volkanik arazide yer almaktadır. Bu nedenle bu bölgede regosol toprağı en yaygındır. Ülkemizde bu toprağın yaygın olduğu diğer yöre ise Kayseri, Niğde, Aksaray çevresidir.

CEVAP: B

9. Kimyasal parçalanma, nem oranının ve yağışın yüksek olduğu alanlarda daha fazladır. Verilen merkezler incelendiğinde hepsi deniz kıyısındadır ancak nem oranı ve yağış en çok Kastamonu arazisindedir. Bu durum, toprak oluşumunun bu yörede en hızlı gerçekleşmesini sağlamaktadır.

CEVAP: D

10. Soru içinde verilen yağış ve sıcaklık grafiği Akdeniz iklimine aittir. Bu nedenle bu iklimde terra rossa toprakları yaygın görülür.

CEVAP: C

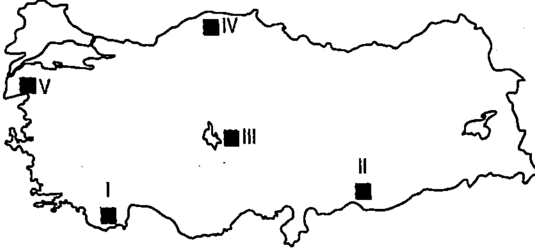
11. Ülkemiz Akdeniz iklim kuşağıda yer almasına rağmen özel konum gereği en geniş alanda hüküm süren iklim, ılıman karasaldır. Bu iklim tipi ülkemizde bütün bölgelerde görülmektedir. Bu nedenle bu iklime bağlı oluşan kestane - kahverengi step toprağı en geniş alanda yayılış gösterir.

CEVAP: A

12. Konya - Karapınar arazisindeki halomorfik topraklar, halojen (çeşitli tuz molekülleri) grupları içerir, kurak ve yarı kurak bölgelerde havzaların tabanlarında yer alır. Buralarda suda çözünür hâle gelen çeşitli tuz ve karbonatlar, suyun buharlaşması ile toprağın yüzeyinde veya muhtelif derinliklerinde birikerek toprağın çoraklaşmasını sağlamaktadır. Bu durum şiddetli kuraklığa bağlı gerçekleşir.

CEVAP: A

1. Kurak ve yarı kurak alanlarda, bitki örtüsünün zayıf olduğu mekânlarda, rüzgâr aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanır.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangilerinde rüzgâr aşındırma - biriktirme şekilleri daha yaygındır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) IV ve V

2. **Anadolu'da aşağıdaki yer şekillerinden hangisi görülmez?**

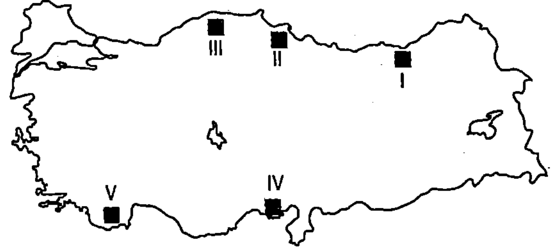
A) Barkan B) Kumullar C) Sirk göller D) Maar gölleri E) Travertenler

3. • Kıta sahanlığı dar olur.
• Delta ovaları bulunmaz.
• Limanların hinterlandı dar olur.

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki yer şekillerinin hangisinin bulunduğu alanlarda görülür?

A) Enine kıyı tipleri B) Falezler C) Tombolo D) Lagün E) Obruklar

4. Falezler, diğer adıyla yalıyarlar, dağların kıyının hemen gerisinde yüksek bir şekilde uzandığı kıyılarda; dalgaların aşındırması ile oluşan yer şekilleridir.

Yukarıda oluşum özellikleri verilen bu yer şekilleri, haritada işaretli alanların hangilerinde görülmez?

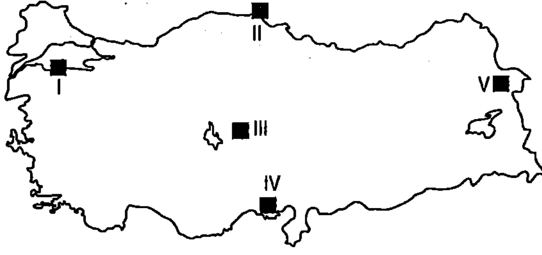
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve IV E) III ve V

5. **Türkiye'nin jeomorfolojik özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisini yanlıştır?**

A) Akarsu aşındırma şekillerinden platolar iç bölgelerde geniş alan kaplar.
B) Kıyı kesimlerde dalga aşındırma şekilleri etkilidir.
C) Rüzgâr aşındırma şekilleri iç kesimlerde görülür.
D) Dalga biriktirme şekillerinden tombolo, sadece Sinop ve Balıkesir kıyılarında görülür.
E) Buzulların etki alanları, 2000 m üzerindeki yerlerde görülür.

6. **Aşağıdakilerden hangisi dalga biriktirme şekillerinden değildir?**

A) Tombolo B) Lagün C) Kumsallar D) Kıyı Oku E) Tafoni

7.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangilerinde tombolo oluşum şekillerine rastlanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) IV ve V

8. **Türkiye'de boyuna kıyı tiplerinin görüldüğü alanlar için aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

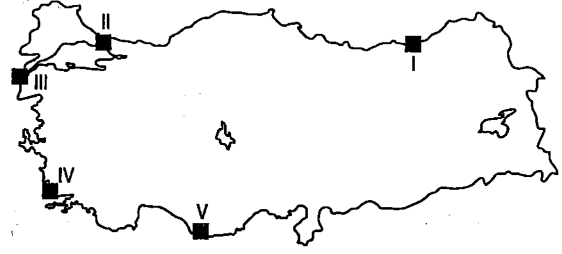
A) Kıyı iç kesimler arası ulaşım zordur ve ulaşım geçitlerle sağlanır.
B) Kıyılarda falezler görülür.
C) Koy ve körfez oluşumu azdır.
D) Deltalar geniş alan kaplar.
E) Kıta sahanlığı dar olur.

9. I. Kıta sahanlığı geniştir.
II. Limanların hinterlandı geniş olur.
III. Koy ve körfez sayısı fazla olur.
IV. Delta alanları geniştir.

Türkiye'de yukarıdaki özelliklerin görüldüğü alandaki kıyı tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Limanlı kıyılar
B) Enine kıyılar
C) Boyuna kıyılar
D) Kalanklı kıyılar
E) Skyer kıyılar

10. Eski akarsu vadilerinin suların altında kalmasıyla "Ria kıyı tipleri" ortaya çıkar.

Haritada işaretli alanların hangisinde ria kıyı tipleri görülür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II, III ve V E) II, III ve IV

11. **İnsanlar tarafından yeryüzüne çekilen artezyen kaynaklar aşağıdaki illerin hangisinde daha fazla kullanılır?**

A) Rize B) Konya C) Kastamonu D) Afyon E) Erzurum

12. Fay hatları boyunca oluşan, mineral bakımından zengin, yer altı sularına fay kaynak denir.

Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki kentlerin hangisinde fay kaynaklara rastlanmaz?

A) Mardin B) Sivas C) Bolu D) Manisa E) Bursa

1.

Karasal alanlar için, II ve III merkezlerde rüzgârlar aşındırma biriktirme faaliyetlerine daha fazla rastlanır.

CEVAP: D

2.
- Barkan; çöllerde, rüzgârların aşındırması ile oluşan, hilal seklindeki kum tepeleridir ve Türkiye'de görülmez.
- Kumullar; rüzgâr biriktirme şekilleridir ve Konya Karapınar çevresinde görülür.
- Sirk göller; buzul göller, 2000 m üzerindeki arazilerde, özellikle Doğu Anadolu'da görülür.
- Maar gölleri; volkanik göldür ve Konya'daki Meke Tuzlası örnek olur.
- Travertenler; karstik biriktirme şeklidir ve Denizli, Pamukkale'de karşımıza çıkar.

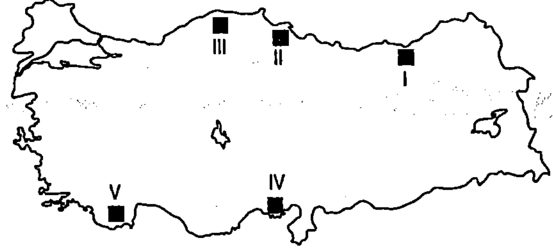
CEVAP: A

3. Dalga aşındırma şekli olan falezlerin görüldüğü, Doğu ve Batı Karadeniz, Antalya gibi alanlarda, dik yamaçlar oluştuğu için;
- Kıta sahanlığı dar olur.
- Delta ovaları bulunmaz.
- Limanların hinterlandı dar olur.

CEVAP: B

4.

Falezler Samsun (II) ve Adana (IV) da dağlar geride uzandığı için görülmez.

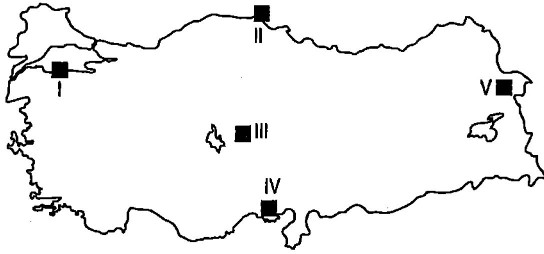
CEVAP: D

5.
- Dalga biriktirme şekillerinden tombolo, Sinop, Balıkesir, Ege'de Sarımsaklı, Şeytan Sofrası, Mersin'de Saplıada tombolosu şeklinde görülür.
- Jeomorfolojik özelliklerle ilgili diğer ifadeler ise doğrudur.
  - Akarsu aşındırma şekillerinden platolar iç bölgelerde geniş alan kaplar.
  - Kıyı kesimlerde dalga aşındırma şekilleri etkilidir.
  - Rüzgâr aşındırma şekilleri iç kesimlerde görülür.
  - Buzulların etki alanları, 2000 m üzerindeki yerlerde görülür.

CEVAP: D

6.
- Tafoni; rüzgâr aşındırma şeklidir. Kayaçların çözünen kısımlarının rüzgâr tarafından aşındırılmasıyla kayaç içinde oluşan kovuklardır.
- Tombolo, lagün, kumsallar, kıyı oku ise dalga biriktirme şeklidir.

CEVAP: E

7.

- I. merkez; Kapıdağ Yarımadası
- II merkez; Sinop, İnceburun, tombolo şekillerinin görüldüğü alanlardır.

CEVAP: D

8. Boyuna kıyı tipi Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde; dağların kıyı boyunca uzanmasıyla oluşur. Bu yüzden;

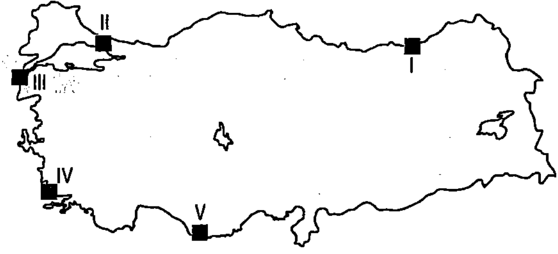
- Akarsular, deltalar geniş alanda oluşturacak düz alanları bulamaz.
- Kıyı iç kesimler arası ulaşım zordur ve ulaşım geçitlerle sağlanır.
- Kıyılarda falezler görülür.
- Koy ve körfez oluşumu azdır.
- Kıta sahanlığı dar olur.

CEVAP: D

9. Enine kıyıların görüldüğü, Ege Bölgesi'nde;

I. Kıta sahanlığı geniştir.
II. Limanların hinterlandı geniş olur.
II. Koy ve körfez sayısı fazla olur.
IV. Delta alanları geniş olur.

CEVAP: B

10.

Türkiye'de ria kıyı tiplerinin görüldüğü alanlar; İstanbul Boğazı (II), İstanbul'da Haliç, Çanakkale Boğazı (III), Muğla kıyıları (IV)dır.

CEVAP: E

11. Artezyen kaynakların en fazla kullanıldığı alan, yağışın az olduğu ve tarımda sulama probleminin olduğu Konya kentidir.

CEVAP: B

12. Kırık hatların bulunmadığı, Mardin, Konya, Karaman, Edirne gibi kentler fay kaynaklarının görülmediği alanlardır.

CEVAP: A

1. Çentik vadiler akarsuların akış hızlarının fazla olduğu, eğimli yamaçlarda oluşan "V" şeklindeki vadilerdir.

Türkiye'de aşağıdaki bölümlerin hangisinde bu vadiler daha yaygındır?

A) Doğu Karadeniz
B) Orta Karadeniz
C) Ergene
D) Yukarı Sakarya
E) Orta Fırat

2. **Türkiye fiziki haritasında yeşil tonların hâkim olduğu bir alan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

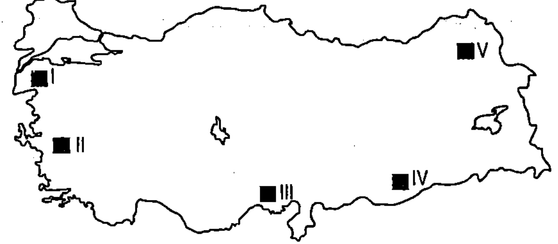
A) Geniş tabanlı vadiler yaygındır.
B) Akarsular menderesler oluşturur.
C) Taşkın olaylarına rastlanır.
D) Akarsular üzerinde kum adaları oluşur.
E) Akarsu rejimleri düzenlidir.

3. Karstik araziler üzerinde havzalarını oluşturan akarsular bu alanlarda kanyon vadileri meydana getirirler.

Aşağıda verilen akarsuların hangisi üzerinde, kanyon vadilere rastlanır?

A) Fırat
B) Gediz
C) Köprü Çayı
D) Meriç
E) Bartın

4. Boğaz vadiler "U" şeklindeki vadilerdir ve genelde doğal geçit alanları olarak kullanılırlar.

Haritada işaretli alanların hangilerinde boğaz vadiler vardır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve IV
E) III ve V

5. **Akarsuların menderes oluşturduğu bir alanda akarsuların özellikleri için aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

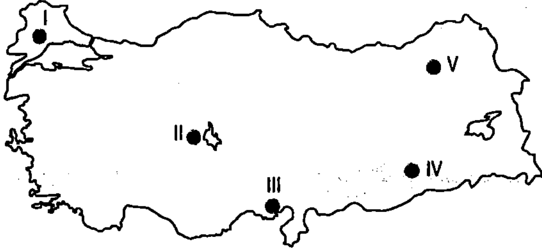
A) Akarsuların boyları uzar.
B) Hidroelektrik enerji potansiyelleri yüksektir.
C) Çentik vadiler oluştururlar.
D) Aşındırma güçleri fazladır.
E) Taşkın yapma ihtimalleri azdır.

6. Akarsuların araziyi aşındırıp düzleştirmesiyle, yükseltinin sıfırlandığı alanlar; aşındırmanın son şekli olarak da adlandırılan "peneplen" alanları ortaya çıkar.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisi peneplen alanı oluşturmaya daha yakındır?

A) Karadeniz
B) Marmara
C) İç Anadolu
D) Güneydoğu Anadolu
E) Akdeniz

7. Akarsu havzaları içerisinde, eğimli yamaçlardan aşağı düşen akarsuların düştükleri alanlarda oluşturdukları çukurluklara "dev kazanı" adı verilir.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangisinde dev kazanlarına rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

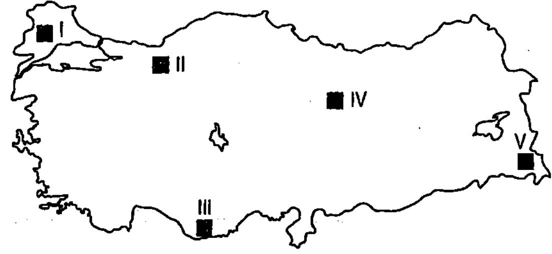
8. **Nevşehir çevresinde bulunan, peribacalarının oluşumunda hangi dış kuvvetler etkili olmuştur?**

A) Akarsu ve rüzgârlar
B) Buzullar
C) Dalga ve akıntılar
D) Yer altı suları
E) Depremler

9. **Akarsuların oluşturduğu aşağıdaki şekillerden hangisi hem aşındırma hem de biriktirme şeklidir?**

A) Kırgıbayır
B) Menderes
C) Peneplen
D) Peribacaları
E) Kanyon Vadi

10. Kalker, jips, kaya tuzu gibi kayaçların bulunduğu araziler karstik arazilerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli alanların hangilerinde bu kayaçlara rastlanır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) III ve IV E) IV ve V

11. **Aşağıdakilerden hangisi karstik aşınım şekli değildir?**

A) Sarkıt B) Lapya
C) Dolin D) Uvala
E) Mağara

12. **Türkiye karstik şekillerden mağaraların en fazla olduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Akdeniz
C) İç Anadolu
D) Doğu Anadolu
E) Güneydoğu Anadolu

1. Doğu Karadeniz, yüksek ve eğimli olduğu için, bu alandaki akarsular derine doğru aşındırma yaparak "V" şeklindeki vadileri oluşturur.

CEVAP: A

2. • Fiziki haritalarda yeşil tonlarla gösterilen yerler, yükseltinin az olduğu yerlerdir. Bu alandaki akarsular üzerinde;
   - Geniş tabanlı vadiler yaygındır.
   - Akarsular menderesler oluşturur.
   - Taşkın olaylarına rastlanır.
   - Akarsular üzerinde kum adaları oluşur.

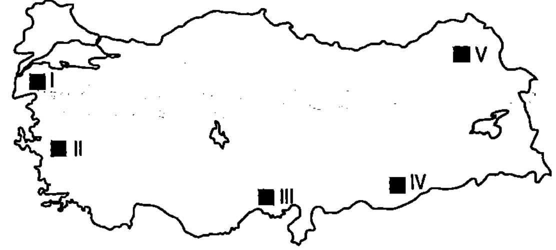
   Ancak akarsuların rejimlerinin düzenli olması, daha fazla iklim özelliklerine yağış rejimine bağlıdır.

CEVAP: E

3. Karstik arazinin yoğunlaştığı yer, Akdeniz olduğu için bu alanda bulunan Köprü Çayı üzerinde, kanyon vadiler vardır. Köprülü Kanyon Millî Parkı bu alandadır.

CEVAP: C

4.

Kuzey Anadolu ve Toros Dağları üzerinde daha fazla bulunan bu vadiler, III. merkezde Gülek Boğazı örneği ile görülür.

CEVAP: C

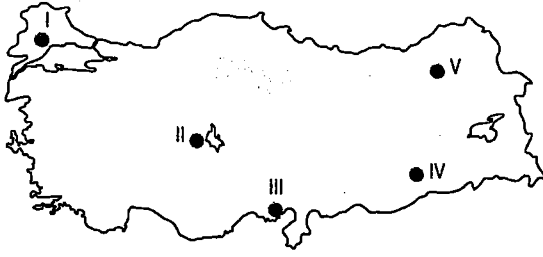
5. • Menderes oluşturan bir akarsuyun, sağa sola doğru büklümler oluşturduğu için, boyu uzar.
   • Hidroelektrik enerji potansiyelleri düşüktür.
   • Çentik vadi değil, geniş tabanlı vadi yaparlar.
   • Aşındırma güçleri azdır.
   • Taşkın yapma ihtimalleri yüzeyde aktıkları için fazladır.

CEVAP: A

6. Yükseltinin en az olduğu bölge, Marmara Bölgesi olduğu için, peneplen alanı oluşturmaya en yakın yer Marmara Bölgesi'dir.

CEVAP: B

7.

Eğimli olan yer V. merkez olduğu için bu alanda, şelale alanlarına ve dev kazanlarına rastlanır. Örnek: Tortum Şelalesi.

CEVAP: E

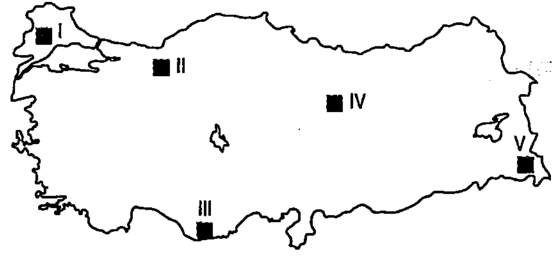
8. Volkanik arazi üzerinde ki kayaçların, akarsu ve rüzgârların aşındırmasıyla oluşmuş şekiller, peribacalarını ortaya çıkarır.

CEVAP: A

9. • Menderesler üzerinde eğimin azaldığı yerlerde kum adaları bulunur. Bu sebeple akarsu aşındırma özelliğinin yanında, akarsu biriktirme şeklidir.
• Kırgıbayır, vadi, peneplen ve peribacalarının oluşumunda akarsular sadece aşındırma yapar.

CEVAP: B

10.

Kalker Taşeli Platosu'nun olduğu III. merkezde, kaya tuzu ise Sivas çevresini işaret eden IV. merkezde görülür. Bu sebeple III ve IV merkezler sorunun cevabını oluşturur.

CEVAP: D

11. • Lapya, dolin, uvala, polye, obruk, mağara karstik arazi üzerinde oluşan aşınım şekilleridir.
• Sarkıt, dikit, sütun, travertenler karstik biriktirme şekilleridir.

CEVAP: A

12. Karstik arazi ve yer altı sularının katkılarıyla, mağaralara en fazla, Akdeniz Bölgesi'nde rastlanır.

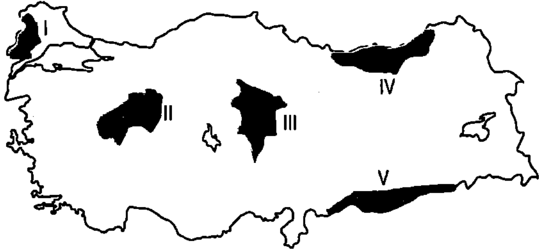
CEVAP: B

1. • Yüksek dağ sıralarını enine yarıp geçen akarsuların oluşturduğu vadi tipidir.
   • Ülkemizde Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde yaygındır.
   • Kuzey - güney yönlü ulaşımda doğal geçit olarak kullanılır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen vadi tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çentik vadi
B) Geniş tabanlı vadi
C) Yatık yamaçlı vadi
D) Boğaz vadi
E) Kanyon vadi

2. Tüf veya mil gibi materyalden oluşan yamaçlarda eğer bitki örtüsü de cılız ise sel suları ile yarılma sonucu birbirine girmiş çok sayıda kertikler oluşur. Bu tür arazilerde kırgıbayır adı verilen yüzey şekilleri oluşur.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangilerinde kırgıbayır arazisi yaygındır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

3. **Ülkemizde falezlerin aşınmasına dolaylı yönden katkı sağlayan dış kuvvet aşağıdaki yüzey şekillerinin hangisinin de oluşumunu dolaylı yönden etkilemektedir?**

A) Irmak adası
B) Peribacası
C) Kanyon vadi
D) Dev kazanı
E) Çentik vadi

4. Kıyıya çok yakın bir mesafede yer alan adanın dalga biriktirmesi sonucunda kıyı okları ile ana karaya bağlanması sonucu oluşan yarımadalara tombolo ya da saplı ada ismi verilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi tombolo özelliği gösterir?

A) Fethiye - Ölü Deniz
B) İstanbul - Haliç
C) Datça Yarımadası
D) Gökçeada
E) Ayvalık - Şeytan sofrası

5. Genellikle kolay aşınan kalın kalker tabakaları içinde akarsuyun yatağını kazmasıyla oluşan vadi tipine kanyon vadi denir. Yamaçlardaki farklı aşınma sonucu basamaklı biçimde oluşan vadi türüdür.

Buna göre, aşağıdaki akarsulardan hangisinin vadisi kanyon şeklindedir?

A) Küçük Menderes
B) Meriç
C) Ergene
D) Asi
E) Köprüçay

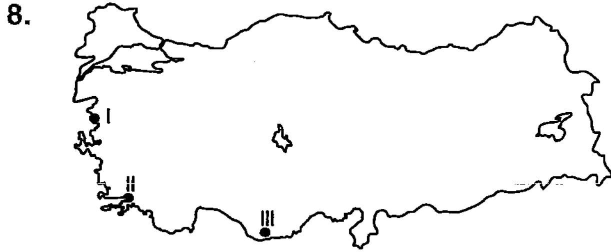
6. **Ülkemizde Karadeniz Bölgesi'nde rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin yaygın olmamasının temel sebepleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Enlem etkisi - Denizellik
B) Engebe - Bitki örtüsünün gür olması
C) Yağış çeşidi - Bitki örtüsü
D) Engebe - Enlem etkisi
E) Sürekli rüzgârların etkili olmaması - Bitki örtüsünün gür olması

7. Ülkemizde, dolomit, jips, kalker, kaya tuzu gibi kayaçların yaygın olduğu yörelerin şekillenmesinde etkili olan dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akarsu
B) Dalga
C) Rüzgâr
D) Yer altı suyu
E) Buzul

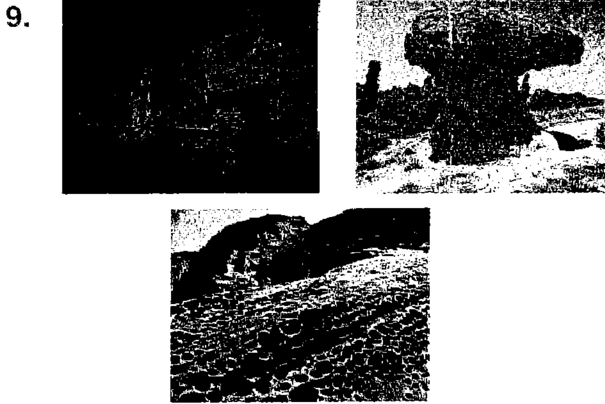
8.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak verilen kıyılarda sırasıyla hangi tip kıyı oluşmuştur?

	I	II	III
A)	Kalanklı	Ria	Skyer
B)	Boyuna	Enine	Dalmaçya
C)	Enine	Ria	Boyuna
D)	Boyuna	Enine	Ria
E)	Enine	Ria	Kalanklı

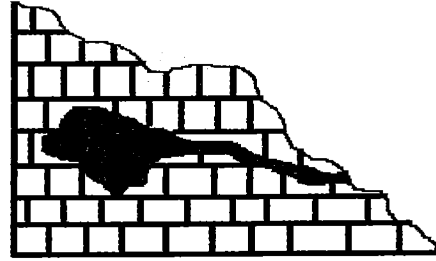
9.

Türkiye'de yukarıdaki görsellerde verilen yüzey şekillerinin yaygın olduğu bir yöreyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yörede, geven, gelincik, üzerlik gibi bitki türleri yaygındır.
B) Kırsalda kerpiç meskenler vardır.
C) Yörede bulunan topraklar asidik reaksiyondadır.
D) Yörede engebe oranı düşüktür.
E) Karasal iklim etkilidir.

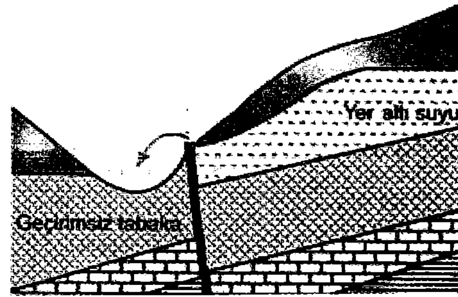
10.

Yukarıdaki şekilde verilen kaynak tipinin genel özellikleri içinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Suyun içinde çözünmüş kireç oranı yüksek olduğu için içme suyu olarak kullanılmaz.
B) Kaynağın suları soğuktur.
C) Kaynağın yüzeye çıkış noktasında debisi yüksektir.
D) Akdeniz Bölgesi'nde yaygın görülen kaynak tipidir.
E) Kaynak yılın bazı dönemlerinde kuruyabilir.

11.

Yukarıdaki şekilde verilen kaynak tipinin temel özellikleri içinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Kaynak sularının mineral madde oranı yüksektir.
B) Su, ara ara basınçlı çıkar.
C) Ülkemizde bütün bölgelerde görülebilir.
D) Suları sıcaktır.
E) Kaynağın bulunduğu alanlarda termal turizm gelişebilir.

12. Akarsuların yeryüzünü aşındırması sonucunda oluşan, deniz seviyesinde, hafif dalgalı, belirgin yükseklik ve çukurlukların bulunmadığı düzlükler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Peneplen
B) Kırgıbayır
C) Geniş tabanlı vadi
D) Plato
E) Seki

Türkiye'de Dış Kuvvetler

1. Ülkemizde Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde kıyıya paralel uzanan dağ sıralarını enine yarıp geçen akarsular boğaz vadi tipini oluşturur. Bu durum kuzey - güney yönlü ulaşımı kolaylaştırmaktadır. Bu tip vadi, doğal geçit olarak kullanılmaktadır.

CEVAP: D

2. Ülkemizde kırgabayır arazisi (II) Eskişehir - Kütahya - Afyon çevresinde ve (III) Kırıkkale - Kırşehir - Nevşehir yöresinde yaygındır.

CEVAP: C

3. Ülkemizde rüzgâr, falez ve peribacalarının aşınmasına dolaylı yönden katkı sağlayan en önemli dış kuvvettir. A seçeneğinde akarsu birikimi etkili iken, C, D ve E seçeneklerindeki şekillerinin oluşumunu sağlayan ana faktör akarsu aşınımıdır. Oluşan bu şekillerde rüzgârın dolaylı etkisi yoktur.

CEVAP: B

4. Ülkemizde tombolo özelliği gösteren yarımadalar; Kapıdağ Yarımadası, Ayvalık - Şeytan sofrası ve Sinop Yarımadası'dır.

CEVAP: E

5. Köprüçay, Antalya ili sınırları içinde yer almaktadır. Ülkemizde basamaklı vadi tipinin en önemli örneklerinden biridir. Küçükmenderes, Meriç, Asi ve Ergene nehirlerinin yatak eğimleri çok az olduğu için geniş tabanlı vadi özelliği gösterir.

CEVAP: E

6. Karadeniz Bölgesi'nde rüzgâr aşınım ve birikim şekillerinin az olmasının temel sebepleri, kıyı kesimde bitki örtüsünün gür olması iç kesimlerde de engebenin varlığıdır.

CEVAP: B

7. Soruda verilen mineraller suda çözünebilme özelliğine sahiptir. Özellikle bu mineraller ülkemizde Akdeniz Bölgesi'nde, Sivas - Erzincan çevresinde, Obruk Platosu'nda yaygındır. Bu yörelerde yer altı suyunun etkisi ile mineraller çözünerek karstik aşınım şekillerini oluşturmaktadır.

CEVAP: D

8. Verilen kıyılarda sırasıyla enine (dağlar denize dik uzanır), ria (epirojenezle birlikte çöken arazide deniz suyu akarsu vadisi boyunca kara içine girmiştir) ve kalanklı (kalkerli bölgelerde bulunan sarp kenarlı küçük koyların oluşturduğu kıyı) kıyı tipleri oluşmuştur.

CEVAP: E

9. Mantarkaya, şahitkaya, tafoni gibi yüzey şekilleri rüzgâr aşınımı sonrasında oluşmaktadır. Ülkemizde bu yüzey şekillerinin yaygın olduğu arazi, İç Anadolu Bölgesi'nde Konya, Karaman, Aksaray, Niğde, Nevşehir çevresidir. Bu arazinin temel özellikleri dikkate alınırsa; karasal iklim etkilidir, bölgede engebe oranı azdır, kırsalda kerpiç meskenler yaygındır. Ancak bu yörelerde mevcut olan toprakların asidik reaksiyonda olması için yıkanma oranının yüksek olması gerekir. Bu bölgede yağış miktarı düşük olduğu için toprak asidik reaksiyonda değildir.

CEVAP: C

10. Verilen şekildeki karstik kaynak, kireç taşlarının çatlaklarından sızan suların, yer altı kanallarında toplanması ve bunların vadi tabanı ile yamaçlarında bol debili akması sonucu oluşan kaynaklardır. Suları soğuktur, Akdeniz Bölgesi'nde yaygındır. İçeriğinde kireç oranı fazladır ancak içme suyu olarak kullanılmaktadır.

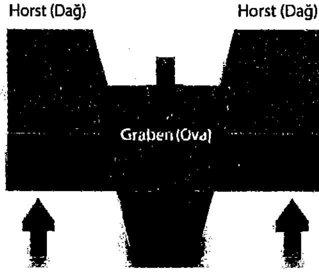
CEVAP: A

11. Verilen şekil fay kaynağıdır. Bu kaynaklarda suların ara ara basınçlı çıkması söz konusu değildir. Bu durum daha çok gayzer kaynaklarında görülür. Suları sıcaktır ve mineral madde oranı yüksektir. Bu nedenle bu kaynak çevresinde termal turizmin gelişme olanağı mevcuttur. Ülkemiz genç araziye sahip olduğu için bütün bölgelerde, fay sistemlerine bağlı bu kaynak görülür.

CEVAP: B

12. Geniş arazi bölümlerinin, akarsu aşınım faaliyetlerinin son döneminde deniz seviyesine yakın hale indirilmesiyle oluşmuş, az engebeli şekle peneplen (yontukdüz) denir.

CEVAP: A

1.

Aşağıda verilen dağlardan hangisi yukarıda oluşum şekli gösterilen dağ oluşumuna örnek olur?

A) Menteşe
B) Karadağ
C) Karacadağ
D) Hasandağı
E) Melendiz

2. Türkiye'de aşındırma konusunda en fazla etkiye sahip dış kuvvet akarsulardır.

Aşağıda verilen akarsu aşındırma şekillerinden hangisi, Anadolu'da diğerlerine göre daha yaygındır?

A) Taraça
B) Menderes
C) Vadi
D) Peneplen
E) Peribacaları

3. Türkiye'de sirk göller dağların kuzey yamaçlarında görülür.

Bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orta kuşakta yer alması
B) Yağış miktarı
C) Boylam
D) Bakı
E) İklim çeşidi

4. **Türkiye'nin en büyük sulama kanalı tüneli, aşağıdaki barajlardan hangisinin üzerine kurulmuştur?**

A) Atatürk
B) Keban
C) Ilısu
D) Deriner
E) Demirköprü

5. **Doğal güzellik alanı ve tarihi mekân olarak Dünya Miras Listesi'nde yer alan karstik biriktirme şekli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Lapya
B) Dolin
C) Obruk
D) Sarkıt
E) Travertenler

6. Karstik arazi üzerinde aşınma sonucunda oluşan, uvaladan daha büyük çukur alanlar polyelerdir.

Aşağıdaki ovalardan hangisi polyelere örnek olur?

A) Çukurova
B) Muğla Ovası
C) Gediz Ovası
D) Bafra Ovası
E) Iğdır Ovası

7. Dünya üzerindeki konumundan dolayı, etkili olan dış kuvvetler aşındırma ve biriktirme faaliyetleri sonucunda, Anadolu'nun bu günkü görünümüne kavuşmasına katkı sağlamışlardır.

Buna göre, aşağıdaki yer şekillerinden hangisi Anadolu'da görülmez?

A) Falez
B) Tombolo
C) Drumlin
D) Lagün
E) Lapya

8. Jeotermal kaynakların bulunduğu alanlarda, buhar gücünden; elektrik üretme, ev, iş yeri ve de seraların içini ısıtma konusunda yararlanılır.

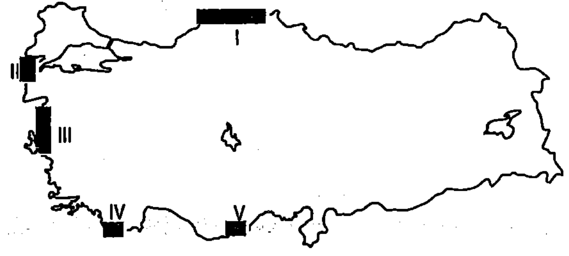
Türkiye'nin aşağıdaki kentlerinden hangisi, bu özelliklere bağlı olarak; "enerjisi kendi kendine yeten kent" **unvanını kazanmıştır?**

A) Edirne
B) Bolu
C) Bursa
D) Afyon
E) Konya

9. **Türkiye'de aşağıdaki kıyı tiplerinin hangisi, matematik konum sonucunda görülmez?**

A) Haliçli kıyılar
B) Kalanklı kıyılar
C) Fiyort kıyılar
D) Ria kıyılar
E) Dalmaçya kıyılar

10. Türkiye kıyılarındaki kıyı tipleri haritada işaretli alanlarda gösterilmiştir.

Haritada gösterilen alanlarda bulunan kıyı tipleri, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV	V
A)	Boyuna	Enine	Enine	Dalmaçya	Boyuna
B)	Boyuna	Ria	Enine	Dalmaçya	Kalanklı
C)	Enine	Boyuna	Ria	Ria	Boyuna
D)	Boyuna	Ria	Enine	Kalanklı	Dalmaçya
E)	Enine	Ria	Enine	Dalmaçya	Kalanklı

11. Karstik arazilerin bulunduğu alanlarda, suları soğuk ve kireçli olan karstik kaynaklara rastlanır.

Aşağıdaki kentlerin hangisinde bu tür kaynaklar daha yaygındır?

A) Mersin
B) İstanbul
C) Trabzon
D) Bursa
E) Sinop

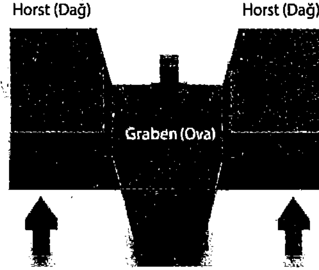
12. **Aşağıdakilerden hangisi bir obruk şeklidir?**

A) Cennet - Cehennem
B) Pamukkale
C) Safranbolu Evleri
D) Meke Tuzlası
E) Peribacaları

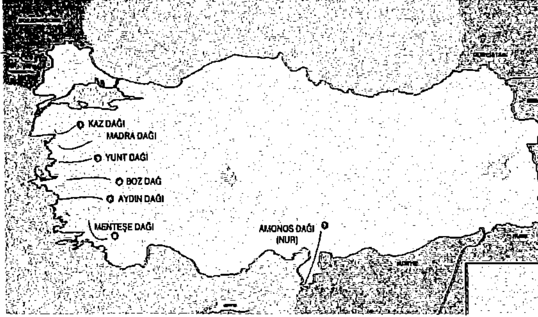
BENİM HOCAM

Türkiye'de Dış Kuvvetler Genel Tekrar

1.

- Bu oluşum şekli aşağıda gösterilen kırık dağlara aittir.

- Bu sebeple sorunun cevabı, Menteşe Dağlarıdır.
- Karadağ, Karacadağ, Hasan, Melendiz ise volkanik dağlara örnek olur.

CEVAP: A

2. Anadolu'nun geneli dağlık olduğu için, akarsuların aşındırması sonucu oluşan vadiler, Doğu Anadolu, Karadeniz, Akdeniz başta olmak üzere tüm bölgelerde görülürler. Bu sebeple diğerlerine göre daha yaygın olan aşındırma şekilleridir.

CEVAP: C

3.
- Türkiye Kuzey Yarım Küre'de ve Yengeç dönencesinin kuzeyinde yer aldığı için, güneş ışınları yıl boyunca güneyden gelir ve cisimlerin güney yamacı sıcak, kuzey yamaçları soğuk olur.
- Buzul göller, Türkiye'de 2000 m üzerindeki dağlarda ve kuzey yamaçlarında görülür sebebi güney yamacın sıcak, kuzey yamaçların daha soğuk olması yani bakı faktörüdür.

CEVAP: D

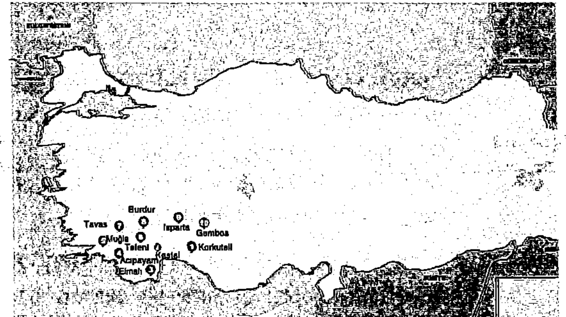
4. Fırat Nehri'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni sulayabilmesi için yapılan Atatürk Barajı'nın suyunu; etrafındaki tarım alanlarına dağıtmak için "Suruç Sulama Kanalı Tüneli" 2014 yılında devreye girmiştir.

CEVAP: A

5. Denizli Pamukkale Travertenleri, hem doğal güzellik alanı, hem de tarihî mekân olarak, Dünya Miras Listesi'nde yer alır.

CEVAP: E

6.

- Polyeler karstik ovalardır. Haritada gösterildiği gibi, Muğla karstik ova yani polyelere örnek olur.
- Çukurova, Gediz, Bafra, Delta ovalara,
- Iğdır, tektonik ovalara örnektir.

CEVAP: B

7. • Drumlin; buzul hareketi sonucu oluşan uzun ve balina şeklinde bir tepeciktir. Kutuplar çevresinde görülür, Türkiye'de görülmez.

• Diğerlerinin ise Türkiye'de örnekleri şöyledir;
  • Falez - Dalga aşındırma; Doğu Karadeniz
  • Tombolo - Dalga biriktirme; Kapıdağ Yarımadası
  • Lagün - Dalga biriktirme; Büyükçekmece
  • Lapya - Karstik Aşındırma; Akdeniz

CEVAP: C

8. 2014 yılında, Afyon kenti, buhar gücünden; elektrik üretme, ev, iş yeri ve de seraların içini ısıtma konusunda diğer kentlere göre daha fazla yararlanarak bu unvana sahip olmuştur.

CEVAP: D

9. • Fiyort ve skyer kıyılar buzul aşındırmasıyla, kutuplar çevresinde görülür. Türkiye orta kuşakta yer aldığı için, buzullar kıyılarda etkili değildir ve bu kıyı tiplerinin görülmemesi matematik konuma bağlı olur.

• Haliçli kıyılar, dalga aşındırması sonucu karaların içeri doğru girmesi ile oluşan koy alanlardır. Okyanusa kıyısı olan yerlerde görülür. Türkiye'de görülmemesi özel konuma bağlıdır.

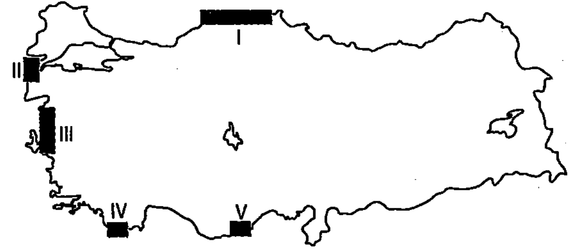
• Kalanklı kıyılar, Mersin kıyılarında görülür.

• Ria kıyılar, İstanbul ve Çanakkale boğazları, Muğla ve İstanbul Haliç kıyılarında görülür.

• Dalmaçya kıyılar, Antalya Kaş'ta görülür.

CEVAP: C

10.

I. Boyuna kıyılar
II. Ria kıyılar
III. Enine kıyılar
IV. Dalmaçya kıyılar
V. Kalanklı kıyılar

CEVAP: B

11. Kalker en fazla Akdeniz'de yer aldığı için, bu alanda yer alan Mersin'de karstik kaynaklar daha fazla olur.

CEVAP: A

12. • Karstik aşınma şekillerinden obruklar; mağara tavanlarının çökmesi oluşan çukur alanlardır. Bunlara en önemli örneklerden bir tanesi, Mersin'de yer alan, Cennet - Cehennem Obruğu'dur.

• Pamukkale, karstik biriktirme
• Safranbolu evleri, tarihî mekân
• Meke Tuzlası, volkanik faaliyetler
• Peribacaları, akarsu ve rüzgâr aşındırması sonucunda oluşmuştur

CEVAP: A

1. **Türkiye'nin Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren uyguladığı nüfus politikalarıyla ilgili, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Nüfus miktarını artırıcı politika uygulanmıştır.

B) Nüfusun niteliğini arttırıcı politika uygulanmıştır.

C) Son yıllarda nüfus miktarını azaltıcı politika uygulanmaktadır.

D) Cumhuriyet'in ilk yıllarında savaşlardan dolayı erkek nüfusun az olması, nüfus artış hızını ve belirlenen nüfus politikasını etkilemiştir.

E) Nüfus politikalarının belirlenmesinde, nüfusun projeksiyonları etkili olmuştur.

2.

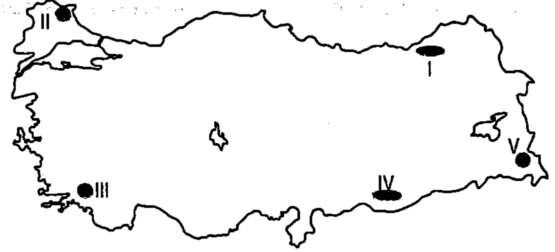

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde, nüfus miktarı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Türkiye'de nüfus miktarının en az olduğu kent, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tunceli
B) Bayburt
C) Hakkâri
D) Muş
E) Gümüşhane

4. Türkiye'de aşağıdaki haritada, nüfus miktarının az olduğu merkezler belirtilmiştir.

Bu merkezlerden hangisinde nüfus miktarının az olması, diğerlerinden farklı bir nedene bağlıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Yağışın az olması
II. Yer şekillerinin sade olması
III. Bozkır bitki örtüsünün varlığı

Tuz Gölü çevresinde nüfus miktarının az olması belirtilen ifadelerden hangilerine bağlıdır?

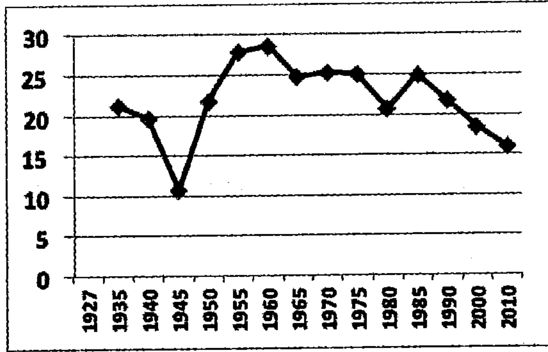
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. I. Yağış miktarı
II. Yer şekilleri
III. Eğim
IV. Toprak yapısı
V. Tarım

Nüfusun dağılışını etkileyen yukarıdaki faktörlerden hangisi beşerî bir etkendir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'nin 1927 - 2010 yılları arası nüfus artış hızı grafiği aşağıda verilmiştir.

Türkiye'nin nüfus artış hızına etki eden faaliyetleri de göz önünde bulundurduğumuz zaman grafikle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Tüm sayım dönemlerde nüfus miktarı sürekli artmıştır.

B) 1940 - 1945 yılları arasında nüfus artış hızının azalmasının sebebi, II. Dünya Savaşı'dır.

C) 1955 - 1960 Dönemi'nde uygulanan nüfus politikaları sonucunda nüfus artış hızı en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

D) Nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 2010'dur.

E) 1960 - 1965 yılları arasında ki nüfus artış hızının azalmasının sebebi, nüfus politikalarıdır.

8.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde nüfus miktarının en fazla ve en az olduğu yerler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	En az	En fazla
A)	I	V
B)	III	IV
C)	II	V
D)	I	IV
E)	III	II

9. Nüfusun dağılışını etkileyen önemli faktörlerden bir tanesi de eğimdir. Eğimli yamaçlar yerleşmeye uygun olmayan alanları ortaya çıkarır.

Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde eğimli arazilerin varlığından dolayı nüfus azdır?

A) Konya
B) Şanlıurfa
C) Edirne
D) Karaman
E) Hakkâri

10. **Türkiye'de nüfus sayısı bakımından II. ve VII. sırada yer alan bölgeler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

	II. Sırada	VII. Sırada
A)	Ege	Güneydoğu Anadolu
B)	İç Anadolu	Doğu Anadolu
C)	Akdeniz	Karadeniz
D)	İç Anadolu	Güneydoğu Anadolu
E)	Ege	Doğu Anadolu

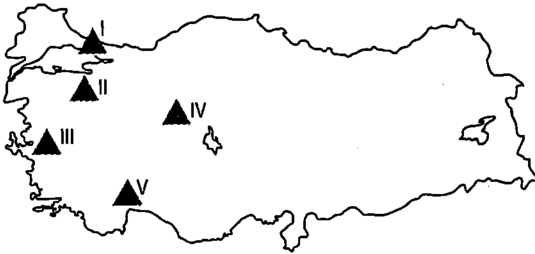
11. **Aşağıdaki yarımadaların hangisinde nüfus miktarı en fazladır?**

A) Gelibolu
B) Kapıdağ
C) Kocaeli
D) Biga
E) Urla

1. • Türkiye'de son yıllarda nüfus miktarını azaltıcı değil, artırıcı politika izlenmektedir.
• Diğer seçeneklerdeki ifadeler ise doğrudur;
• Nüfus miktarını artırıcı politika uygulanmıştır. (1945 - 1960)
• Nüfusun niteliğini artırıcı politika uygulanmıştır. (1960 sonrası)
• Cumhuriyet'in ilk yıllarında savaşlardan dolayı erkek nüfusun az olması, nüfus artış hızını ve belirlenen nüfus politikasını etkilemiştir.
• Nüfus politikalarının belirlenmesinde, nüfusun projeksiyonları etkili olmuştur. Nüfus projeksiyonları, nüfus verilerine bakarak, ilerleyen yıllarda nüfusun durumunu, tahmin etme yöntemidir. Bu veriler, belirlenecek olan nüfus politikalarını etkiler.

CEVAP: C

2.

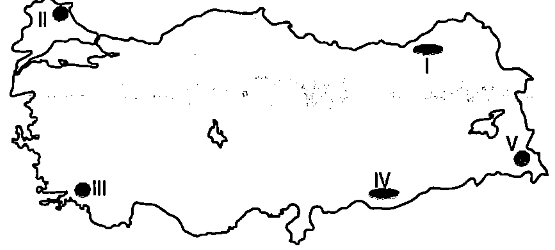

Türkiye'de nüfus miktarı en fazla olan yer, I. merkezde işaretlenen, 15.029.231 kişi ile, İstanbul'dur.

CEVAP: A

3. 2018 TÜİK verilerine göre nüfusu en az olan kent, 80.417 kişi ile Bayburt'tur.

CEVAP: B

4.

• IV merkezde nüfus miktarının az olması; yağış azlığına.
• I, II, III ve V merkezlerde ise yer şekillerine bağlıdır.

CEVAP: D

5. • Tuz Gölü çevresi, Türkiye'de yağışın en az olduğu yerdir. Bu yüzden burada nüfusun az olması, yağış azlığına bağlıdır.
• Yer şekillerinin sade olması yerleşmeye uygun ortam sağlar, bozkır bitki örtüsü ise yerleşme konusunda etkili değildir. Bu yüzden bu seçenekler, nüfusun az olmasında etkili değildir.

CEVAP: A

6. • Beşerî insan etkisi demektir. Bu yüzden tarım beşerî faaliyetler sonucu gerçekleştiği için sorunun cevabıdır.
• Diğer seçeneklerde beşerî faaliyetler etkili değildir.

CEVAP: E

7. • İlk dikkat edilmesi gereken şey; soru kökünde, "Yalnızca bu grafikten yararlanarak" demediği için, tüm tarihsel süreci düşünerek bu soruyu cevaplamak.

• Tüm sayım dönemlerinde nüfus miktarı sürekli artmıştır. Çünkü nüfus artış hızı grafiği, her yıl "0" üzerinde bir artışı göstermektedir.

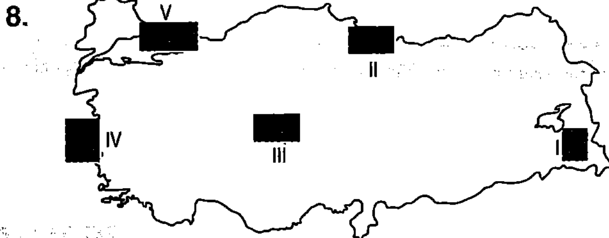
• 1940-1945 yılları arasında nüfus artış hızının azalmasının sebebi, II. Dünya Savaşı'dır. Bu nüfus artışını azaltan önemli bir etken olmuştur. Erkek nüfus askere alınmış, kıtlık ve salgın hastalıklar yaşanmıştır.

• 1955 - 1960 Dönemi'nde uygulanan nüfus politikaları sonucunda nüfus artış hızı en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Savaştan sonra ülke nüfusunu artırmak için; 6 çocuğu olanlara tarla verilmiştir.

• Nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 2010'dur. Nüfus artış hızı sürekli arttığı için nüfus en fazla en son sayımda görülür.

• 1960 - 1965 yılları arasındaki nüfus artış hızının azalmasının sebebi, nüfus politikaları değil; Almanya'ya yaşanan işçi göçüdür ve bu ifade bu yüzden yanlıştır.

CEVAP: E

8.

• I. merkez Hakkâri'de nüfus en az;

• V. merkez Çatalca - Kocaeli'nde nüfus en fazladır.

CEVAP: A

9. Hakkâri diğer kentlere oranla daha dağlık olduğu için bu alanda yerleşme daha az olur.

CEVAP: E

10. 2018 TÜİK verilerine göre nüfus sayısı bölgelere göre;

1. Marmara
2. İç Anadolu
3. Ege
4. Akdeniz
5. Karadeniz
6. Güneydoğu Anadolu
7. Doğu Anadolu

CEVAP: B

11. • Kocaeli Yarımadası, İstanbul ve İzmit kentlerinin varlığı ile nüfusun en fazla olduğu yerdir.

• Gelibolu, Biga (Çanakkale), Urla (İzmir), Kapıdağ (Balıkesir) ise Kocaeli kadar kalabalık değildir.

CEVAP: C

1. Türkiye'de 1940 - 1945 Dönemi'nde nüfus artış hızı en az iken 1950 - 1960 Dönemi'nde ise en yüksek seviyededir.

Buna göre aşağıda Türkiye nüfusu ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

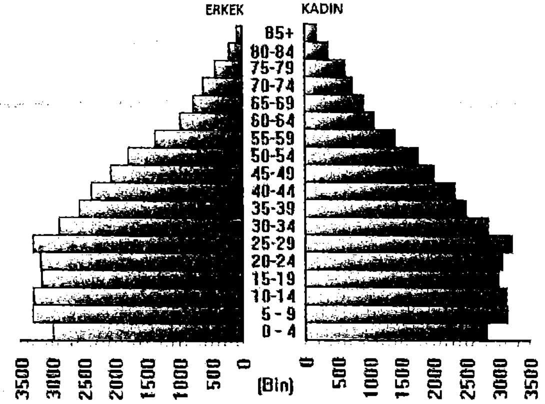
A) Ülkede nüfus artış hızı değişkenlik göstermektedir.
B) 1940 - 1960 Dönemi arasında nüfus sürekli artmıştır.
C) 1940 - 1945 Dönemi'nde nüfus miktarı negatif yönde seyretmektedir.
D) 1950 - 1960 Dönemi'nde nüfus miktarı bir önceki döneme göre daha fazladır.
E) Ülkede nüfus artış hızı değişkenlik gösterir ancak nüfus miktarı sürekli artar.

2. Türkiye'de 1980 - 2007 yılı aralığındaki dönemde nüfus artış hızının düzenli bir şekilde azaldığı görülür.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tüketimin artması
B) Refah seviyesinin yükselmesi
C) Tarımda makine kullanımının artması
D) Şehirleşme oranının artması
E) Tarımsal çalışmaların oranının artması

3.

Yukarıda verilen Türkiye'ye ait nüfus piramidi incelendiğinde aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilemez?

A) Yaşlı nüfus içinde kadın oranı daha fazladır.
B) Yetişkin oranı diğer yaş gruplarından fazladır.
C) Nüfus artış hızı azalmıştır.
D) Toplam nüfus içinde erkek sayısı daha fazladır.
E) Hizmet sektöründe çalışan nüfus diğer sektörlere göre daha fazladır.

4.
- 1927 - 2017 yılları arasında Türkiye nüfusu sürekli artmıştır.
- Ülkede nüfus artış hızı yıllar içinde değişkenlik göstermektedir.
- Ülkede kadın nüfus oranı 2017 yılında, 1930 yılına göre daha azdır.
- Yaşlı nüfus oranı 1960 - 2017 yılları arasında artmıştır.
- Ülkede son 5 yıllık süreçte yetişkin nüfus oranı genç nüfus oranından daha fazladır.

Yukarıda Türkiye nüfusu ile ilgili verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

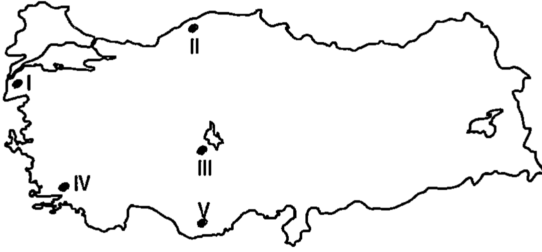
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. I. Baraka tarzı yerleşmedir.
II. Koy ve körfezlerde kurulur.
III. Geçici yerleşme tarzıdır.

Yukarıda temel özellikleri verilen köy altı yerleşmesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Canik B) Dam C) Divan D) Dalyan E) Çiftlik

6. Aşağıdaki Türkiye haritasında nüfusun seyrek olduğu alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre, gösterilen alanların hangisinde nüfusun seyrek olması farklı bir nedene bağlıdır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

7. • A merkezinde doğal nüfus artış hızı ‰ 22 iken, gerçek nüfus artış hızı ‰17 olarak gerçekleşmiştir.
• B merkezinde gerçek nüfus artış hızı ‰16 iken, doğal nüfus artış hızı ‰11 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de yer alan bazı merkezlerle ilgili verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) B merkezinde ekonomik faaliyetler A merkezine göre daha çeşitlidir.
B) A merkezinde ölüm oranları fazladır.
C) B merkezi göç almıştır.
D) A merkezinde kadın oranları daha fazladır.
E) Eğitim ve sağlık koşulları B merkezinde daha gelişmiştir.

8. Türkiye'de doğum, ölüm ve göçler sonucu değişen nüfus özellikleriyle birlikte nüfus politikalarında da önemli değişiklikler olmuştur. Cumhuriyet'ten günümüze kadar bu değişim süreci incelendiğinde nüfus artış hızına yönelik uygulanan nüfus politikalarının dört dönem hâlinde ele alındığı görülebilir. Bu dönemler; 1923 - 1965, 1965 - 1980, 1980 - 2005, 2005 ve sonrasıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi 1923 - 1965 Dönemi'nde uygulanan nüfus politikalarında devletin aldığı önlemlerden biri değildir?

A) Doğumların uzun vadede devam etmesi için kız çocuk sahibi olan ailelerin ödüllendirilmesi
B) Çocuk aldırma eylemlerinin yasaklanması
C) Erken evlenmelerin özendirilmesi
D) Doğumların teşvik edilmesi
E) Ölüm oranlarını azaltmak için halk sağlığını koruyucu yasal düzenlemelerin yapılması

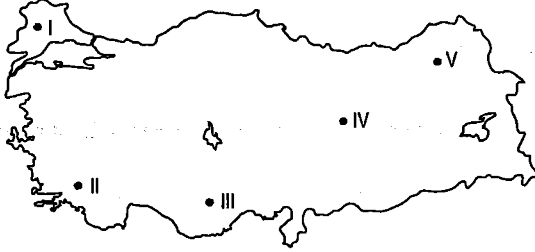
9. • İlk defa Nüfus Planlama Kanunu çıkarılmıştır.
• İlk dönemde nüfusun artmasına yönelik uygulanan yasal hükümler yürürlükten kaldırılmış ve yurt dışına işçi göçü özendirilmiştir.
• Uygulanan bu önlemlere rağmen nüfus artış hızı azaltılamamıştır.

Yukarıda Türkiye'de nüfus politikalarının uygulandığı dönemlerden birine ait bazı bilgiler verilmiştir.

Bu nüfus politikalarının uygulandığı dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1923 - 1965 Dönemi
B) 1965 - 1980 Dönemi
C) 1980 - 2005 Dönemi
D) 2005 sonrası
E) 1923 - 1945 Dönemi

10. Tarımda çalışan nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle tarımsal nüfus yoğunluğu elde edilir.

Buna göre, yukarıda Türkiye haritasında numaralandırılarak gösterilen merkezlerden hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğu en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Geçmişten günümüze Türkiye'nin nüfus yapısındaki değişim incelendiğinde doğurganlık hızının özellikle 2000'li yılların başından itibaren düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu), gelecekte bu değişimlerin nüfus miktarına, nüfus artış hızına ve diğer demografik süreçlere etkisinin nasıl olacağı üzerine nüfus projeksiyonları geliştirerek, gelecekte yaşanacak nüfus sorunlarına ışık tutmaktadır. 2075 yılı için TÜİK'in hazırladığı senaryoda, nüfus artış hızının günümüzdeki gibi devam etmesi durumunda %1,85 olacağı hesaplanmıştır. Bu durumun ortaya çıkaracağı en temel sorun ise nüfusun kendini yenileyememesidir. Herhangi bir ülkede nüfusun kendini yenileyebilmesi için nüfus artış hızının en az %2,1 olması gerekmektedir.

Buna göre, TÜİK'in 2075 yılı nüfus projeksiyonuna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusu ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

A) Nüfus artış hızı azalacaktır.

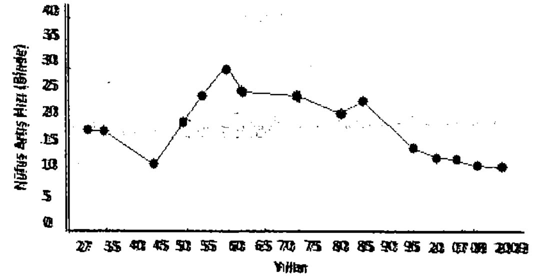
B) Çalışan nüfusun yaş ortalaması artacaktır.

C) Nüfusun katlanma süresi kısalacaktır.

D) Ortalama yaşam süresi uzayacaktır.

E) Genç bağımlı nüfus oranı azalacaktır.

12. Aşağıda Türkiye'ye ait nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi grafikten çıkarılacak doğru bir bilgi değildir?

A) Nüfus artış hızı yıllara göre değişkenlik göstermektedir.

B) 1945 Dönemi'nde nüfus artış hızı en azdır.

C) Verilen tüm yıllarda nüfus miktarı sürekli artmıştır.

D) 1955 - 1960 Dönemi'nde nüfus miktarı en fazladır.

E) 1985 Sonrası Dönem'de nüfus artış hızı azalmıştır.

1. Ülkemizde nüfus miktarı 1927 - 2017 yılları arasında sürekli artmıştır. Ancak bu tarih aralığında bazı dönemlerde nüfus artış hızı düşük, bazı dönemlerde ise yüksektir. Bu nedenle 1940 - 1945 Dönemi aralığında ülkemizde nüfus miktarı artar, ancak hızı yavaştır.

CEVAP: C

2. Ülkemizde 1980 sonrası süreçte nüfus artış hızının düzenli bir şekilde azalması şehirleşme oranının artmasına bağlıdır. Şehirleşme ile birlikte eğitim seviyesi, kadının hizmet ve sanayi sektöründeki faal çalışma oranı, refah seviyesi, sağlık koşullarındaki gelişmeler ve geç evlenmeler artmıştır. Bu durum nüfus artış hızının azalmasını sağlar.

CEVAP: D

3. Türkiye'nin nüfus piramidi incelendiğinde; çalışan nüfusun sektörlere dağılımı, göç hareketi, nüfusun alansal dağılışı hakkında bilgi elde edilemez. Piramide göre, yaşlı nüfus içinde kadın oranı, yaş grupları içinde yetişkin nüfus oranı, toplam nüfus içinde erkek miktarı fazladır. Piramidin tabanına göre de nüfus artış hızı azalmıştır.

CEVAP: E

4. Türkiye nüfusu ile ilgili verilen bilgilerin tamamı doğrudur. Soru içinde, kadın nüfus oranının 2017 yılında, 1930 yılına göre daha az olması çeldirici özelliktedir. Ancak verilen bilgide kadın nüfus miktarından söz edilmemiştir. 1930 ve 2017 yılı toplam nüfusları içinde kadın oranları karşılaştırıldığında 1930 yılı nüfusundaki kadın oranı daha fazladır.

CEVAP: E

5. Verilen bilgiler dalyan köy altı yerleşmesine aittir. Dam, İç Batı Anadolu'da kurulmuş, geçici köy altı yerleşmesidir. Bu yerleşmelerdeki temel ekonomik faaliyet büyükbaş hayvancılıktır. Çiftlik yerleşmeleri, modern tarım yöntemlerinin uygulandığı, büyükşehirlerin çevresinde yaygın olan sürekli köy altı yerleşmesidir. Divan yerleşmeleri, Batı Karadeniz'de mahallelerin birleşmesi ile oluşan sürekli köy altı yerleşmesidir. Canik yerleşmeleri ise, Adana - Osmaniye çevresinde yaygın olan kışlak olarak kullanılan geçici köy altı yerleşmeleridir.

CEVAP: D

6. Haritada III. numaralı merkezde nüfusun seyrek olması, su kaynaklarının azlığı ve kuraklıktır. Diğer merkezlerde ise, iklim koşulları nüfuslanmaya elverişli olmasına rağmen yükselti ve engebe nedeniyle nüfus seyrektir.

CEVAP: C

7. Soru içinde A ve B merkezlerinin gerçek nüfus artış hızları ile doğal nüfus artış hızları karşılaştırıldığında; A merkezi göç vermiş, B merkezi ise göç almıştır. Bu nedenle A merkezinde gerçek nüfus artış hızının, doğal nüfus artış hızından düşük olması, ölüm oranlarının fazla olduğunu göstermez. Bu durum merkezin göç vermesi ile ilgilidir. Göç veren merkezlerde, göçe katılan daha çok erkek nüfus olduğu için kadın oranları yüksektir. Göç alan merkezlerde ise eğitim, sağlık koşulları ve ekonomik faaliyetler göç veren merkezlere göre daha gelişmiştir.

CEVAP: B

8. Türkiyede bu dönem aralığında (1923 - 1965) nüfus artışını hızlandırmak için yasal önlemler alınmıştır. Çocuk aldırma (kürtaj) eyleminin yasaklanması, ölüm oranlarını azaltmak için halk sağlığını koruyucu yasal düzenlemelerin yapılması, evlilik yaşının düşürülmesi ve doğumların teşvik edilmesi amacıyla çok çocuklu ailelerin ödüllendirilmesi bu yasal önlemlerden bazılarıdır. Ancak bu dönemde kız çocuk sahibi olan ailelerin ödüllendirilmesi gibi bir uygulama söz konusu değildir.

CEVAP: A

9. Verilen özellikler 1965 - 1980 Nüfus Dönemi'ne aittir. Bu dönemde, 1965 yılında ilk olarak Nüfus Planlaması Kanunu çıkarılmış ve nüfus artış hızı düşürülmeye çalışılmıştır. Ayrıca ilk dönem de nüfusun artmasına yönelik uygulanan yasal hükümler yürürlükten kaldırılmış ve yurt dışına işçi göçü özendirilmiştir.

CEVAP: B

10. I. numara ile gösterilen arazide engebe oranı diğer merkezlere göre daha az olduğu için tarım alanları geniştir. Bu nedenle tarımda çalışan nüfus geniş tarım arazilerine bölündüğünde tarımsal nüfus yoğunluğu daha az çıkar.

CEVAP: A

11. TÜİK'in 2075 yılı nüfus projeksiyonuna göre nüfus artış hızının azalması nüfusun katlanma süresini uzatır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde; bu dönemde sağlık koşullarının gelişeceği varsayıldığı için ortalama yaşam süresi uzayacaktır. Nüfusun yaşlanması sebebiyle çalışan nüfusun yaş ortalaması artacaktır. Nüfus artış hızının düşük çıkması da genç bağımlı nüfus oranını azaltacaktır.

CEVAP: C

12. Verilen Türkiye nüfus artış hızı grafiğinde 1955 - 1960 Dönemi'nde nüfus artış hızı en fazladır ancak nüfus miktarının en fazla olması durumu yanlıştır. Verilen dönemler incelendiğinde nüfus artış hızı hiçbir zaman eksi değere düşmemiştir. Bu nedenle her dönemde bir önceki döneme göre nüfus miktarı, artış hızının pozitifte olması sebebiyle artmıştır. Ancak bu artış bazen hızlı bazen yavaş gerçekleşmiştir.

CEVAP: D

1. Bir alanın yüz ölçümünün aynı alanda yaşayan insanların sayısına bölünmesiyle, aritmetik nüfus yoğunluğu hesaplanır.

Yüz ölçüm ve nüfus sayıları düşünüldüğünde, aşağıdaki kentlerin hangisinde aritmetik nüfus yoğunluğu en fazladır?

A) İstanbul B) İzmir C) Ankara D) İzmit E) Bursa

2. İklim koşulları ve arazi şartlarının uygun olduğu yerler, sık nüfusa sahip alanlardır.

Haritada işaretli alanların hangisinde iklim şartları uygun olmasına rağmen, olumsuz arazi koşuları sebebiyle nüfus miktarı azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Türkiye'de km^2 ye düşen insan sayısının en az olduğu il aşağıdakilerden hangisidir?**

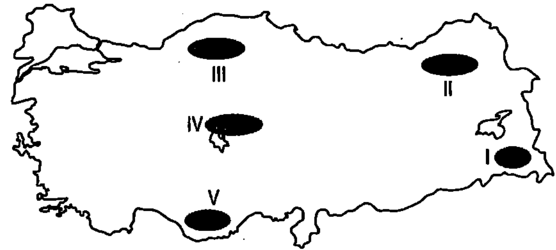
A) Bayburt B) Tunceli D) Muş D) Konya E) Sivas

4. Yüz ölçümün büyük, nüfus miktarının az olduğu alanlarda, aritmetik nüfus yoğunluğu az olur.

Türkiye'de nüfus miktarı fazla olmasına rağmen, aritmetik nüfus yoğunluğu az olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Marmara
B) Ege
C) İç Anadolu
D) Güneydoğu Anadolu
E) Doğu Anadolu

5. Tarım işçilerinin tarım alanlarına oranı, tarımsal nüfus yoğunluğunu ortaya çıkarır.

Yukarıda belirtilen alanların hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğu en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki kentlerin hangisinde, tarımsal nüfus yoğunluğu, daha fazladır?**

A) Adana B) Konya C) Artvin D) Iğdır E) Malatya

7. Bir il merkezinde ya da bölgede yaşayan insanların sayısının o alandaki tarım alanlarına göre oranı, fizyolojik nüfus yoğunluğunu ortaya çıkarır.

Aşağıdaki il merkezlerinin hangisinde, fizyolojik nüfus yoğunluğu en fazladır?

A) İstanbul B) Ankara C) Konya
D) Şanlıurfa E) Adana

8. **Türkiye'nin nüfusunun fiziki özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımda, olgun nüfus(15 - 64) en fazladır.

B) Toplam nüfus içerisinde kadın nüfus, erkek nüfustan fazladır.

C) Aktif nüfus en fazla hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

D) Kentlerde yaşayan insan sayısı, kırsal da yaşayan nüfustan fazladır.

E) Yaşlı nüfus içinde kadın nüfus, erkek nüfustan fazladır.

9. **Aşağıda verilen hangi iki bölgede, nüfus yoğunluğu diğerlerinden daha azdır?**

A) Marmara - Doğu Anadolu

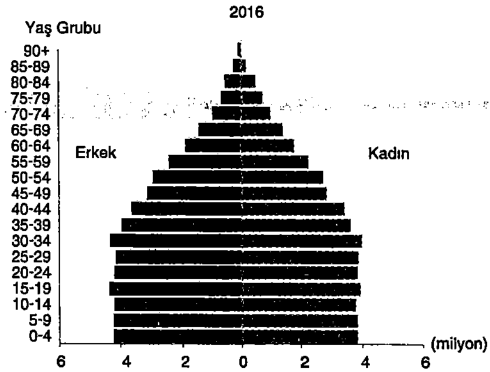
B) Doğu Anadolu - Güneydoğu Anadolu

C) Ege - Karadeniz

D) Doğu Anadolu - İç Anadolu

E) Akdeniz - Ege

10. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 2014 yılı içerisindeki nüfusun, yaş gruplarına ve cinsiyete göre dağılışını gösteren, nüfus piramidi verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Erkek ve kadın nüfus miktarına

B) Toplam nüfus miktarına

C) Nüfusu en fazla olan yaş grubuna

D) Nüfus yoğunluğuna

E) Yaşlı nüfusun, genç nüfusa göre oranına

11. **Türkiye'nin kentlerinde nüfus yoğunluklarının farklılık göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin diğerlerine göre etkisi daha azdır?**

A) Endüstri kuruluşlarının varlığı

B) Tarım arazileri

C) İklim koşulları

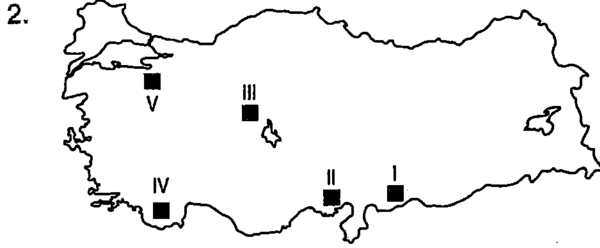
D) Yer şekilleri

E) Baraj göllerinin varlığı

Türkiye'de Nüfus

1. • 15,029,231 nüfusu ile yüz ölçümüne göre aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu kent, İstanbul'dur.

CEVAP: A

2.

IV merkezde işaretlenen, Teke Platosu, karstik arazi nedeniyle, nüfusun az olduğu bir alandır.

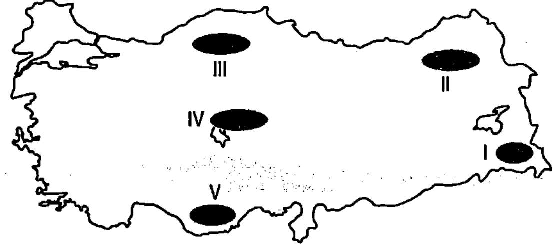
CEVAP: D

3. 2018 TÜİK verilerine göre; km^2ye düşen insan sayısının en az olduğu il Tunceli'dir.

CEVAP: B

4. İç Anadolu Bölgesi nüfus miktarı açısından, 2. sırada yer almasına rağmen, yüz ölçümü geniş olduğu için aritmetik yoğunluğu azdır.

CEVAP: C

5.

- Tarım arazisi geniş olan yerlerde, tarım işçisi daha az olacağı için tarımsal nüfus yoğunluğu da az olur.
- Bu yüzden IV. merkezde bulunan geniş tarım alanları sayesinde bu alanda tarımsal nüfus yoğunluğu daha azdır.
- Diğer merkezler dağlık ve tarım arazileri azdır.

CEVAP: D

6. • Tarım arazisi az, yani mekân dağlıksa tarım işçileri az olan tarım alanına göre daha kalabalık olacak ve tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olacaktır.
- Bu yüzden diğer kentlere göre dağlık ve tarım alanı az olan Artvin'de tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

CEVAP: C

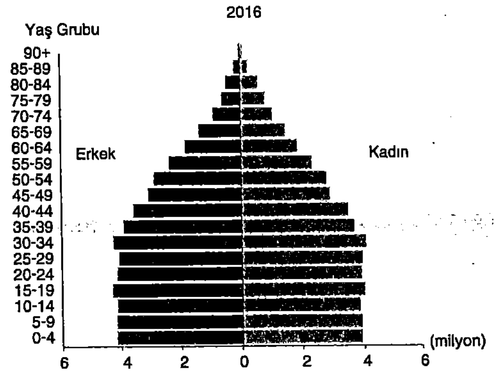
7. 15.029.231 kişilik nüfusa tarım alanları yetmeyeceği için, fizyolojik nüfus yoğunluğu en fazla, İstanbul'da olacaktır.

CEVAP: A

8. • Toplam nüfus içerisinde kadın nüfus, erkek nüfustan fazla değildir; Erkek nüfus, 38.984 302 kişi ile kadın nüfustan, (38.711.602) kişi fazladır.
• Diğer seçeneklerdeki ifadeler ise doğrudur;
  - Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımda, olgun nüfus (15 - 64) en fazladır.
  - Aktif nüfus en fazla hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.
  - Kentlerde yaşayan insan sayısı, kırsal da yaşayan nüfustan fazladır.
  - Yaşlı nüfus içinde kadın nüfus, erkek nüfustan fazladır.

CEVAP: B

10.

• Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak dediği için; Türkiye'nin yüz ölçümünü grafikten göremediğimizden dolayı, aritmetik nüfus yoğunluğuna ulaşamayız.
• Yukarıdaki grafiğe göre ise diğer seçenekteki bilgilere ulaşılır;
  - Erkek ve kadın nüfus miktarına
  - Toplam nüfus miktarına
  - Nüfusu en fazla olan yaş grubuna
  - Yaşlı nüfusun, genç nüfusa göre oranına

CEVAP: D

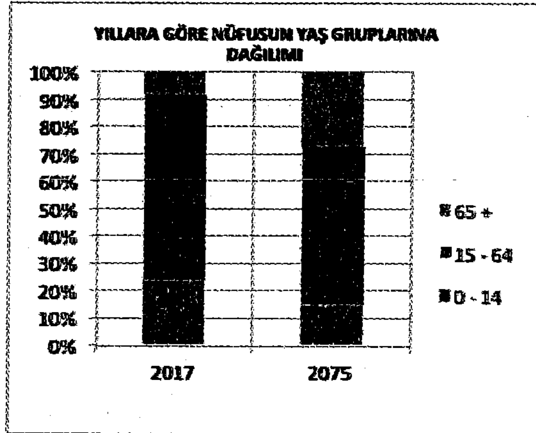
9. • Türkiye'de Marmara, Ege ve Güneydoğu Anadolu'da aritmetik yoğunluk fazla,
• Doğu Anadolu, İç Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz'de ise yoğunluk azdır.
• Bu sebeple; Doğu Anadolu ve İç Anadolu sorunun cevabıdır.

CEVAP: D

11. Baraj göllerinin varlığı ya da elektrik üretim merkezlerine yakınlık gibi unsurlar, Türkiye'de yerleşmeyi doğrudan etkileyen unsurlar değildir. İklim, yer şekilleri, ekonomik faaliyet, iş imkânları yerleşme üzerinde, daha belirleyici unsurlardır.

CEVAP: E

1. Aşağıdaki grafikte 2017 yılı Türkiye nüfusunun yaş gruplarına dağılımı ile Türkiye nüfusunun yapısal özelliklerinden hareket edilerek oluşturulan 2075 yılı nüfusunun yaş gruplarına dağılımı tahmini olarak gösterilmiştir.

Yukarıdaki grafiğe göre aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 2017 yılında çocuk nüfus miktarı daha fazladır.

B) 2075 yılında, 2017 yılına göre yaşlı nüfus oranı daha fazladır.

C) 2017 yılındaki 15 - 64 yaş grubu oranı, 2075 yılına göre daha fazladır.

D) 2075 yılında, nüfusun yarıdan fazlası genç ve yetişkin yaş grubunda yer alır.

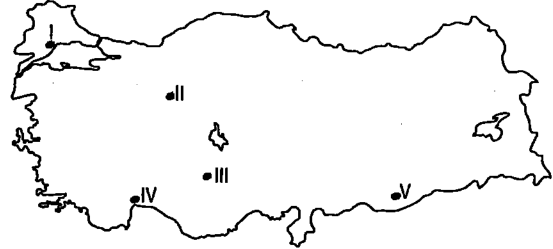
E) 2017 yılındaki yaşlı nüfus oranı, 2075 yılındaki çocuk nüfus oranından azdır.

2. Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına da net göç hızı adı verilir. Bir yerleşim biriminde net göç hızının pozitif değerde olması nüfusun arttığını, negatif değerde olması da nüfusun azaldığını gösterir.

Buna göre 2016 - 2017 yılı nüfus sayımlarına göre ülkemizde net göç hızı en yüksek olan il aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul B) Tekirdağ C) Kocaeli
D) Bayburt E) Yozgat

3. Fizyolojik nüfus yoğunluğu, toplam nüfusun tarıma arazilerine bölünmesi ile tespit edilir.

Buna göre, yukarıda Türkiye haritasında numaralandırılarak gösterilen merkezlerin hangisinde fizyolojik nüfus yoğunluğu en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki herhangi bir merkezde nüfus artış hızının fazla olmasının olumsuz sonuçlarından biri değildir?**

A) Kalkınma hızı azalır.

B) Kamu tasarrufları azalır.

C) İş gücü ucuzlar.

D) Demografik yatırımlar artar.

E) Doğal kaynak tüketimi artar.

5.
- Ülkemizde Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yaygındır.
- Temel ekonomik faaliyet büyükbaş mera hayvancılığıdır.
- Bir veya birkaç evden oluşan yerleşmelerdir.
- Yaz mevsiminde kullanılmaktadır.
- Taş meskenlerdir. Sürü barınağı ve çoban kulübesi bulunur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen köy altı yerleşmesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dam B) Mezra C) Kom
D) Ağıl E) Yayla

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yerleşmeyi etkileyen faktörlerden biri <u>değildir</u>?**

A) İklim özellikleri

B) Enlem

C) Ekonomik faaliyet

D) Yükselti

E) Engebe

7. Ülkelerin, nicelik ve nitelik özellikleri bakımından nüfus değişimlerini etkileyecek bilinçli uygulamaların tamamına **nüfus politikası** adı verilir. Türkiye'de belirli dönemlerde bazı nüfus politikaları uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin 2005 ve sonrası dönemde uyguladığı nüfus politikasının <u>temel özelliklerinden</u> biri <u>değildir</u>?

A) Doğum yapan annelere çocuk sayısına göre maddi destek sağlanması

B) Doğum oranlarının artırılması

C) Doğum yapan ve çalışan annelere bakıcı yardımı yapılması

D) Şehirlerde aritmetik nüfus yoğunluğunun azaltılması

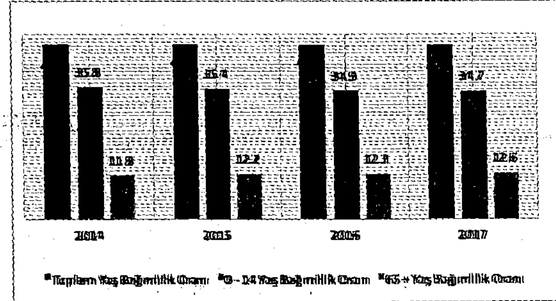
E) Eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi

8. İllerde yaşam endeksi, bireylerin ve hane halklarının yaşamını objektif ve subjektif ölçütler kullanarak yaşam boyutları ayrımında yerel düzeyde ölçmeye, karşılaştırmaya ve zaman içinde izlemeye yönelik bir endeks çalışmasıdır. Bu çalışma, konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik, sivil katılım, altyapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam ve yaşam memnuniyeti olmak üzere yaşamın 11 boyutunu kapsamakta ve 41 gösterge ile temsil edilen bu boyutları tek bir bileşik endeks yapısı içinde sunmaktadır. Endeks 0 ile 1 arasında değer almakta ve 1'e yaklaştıkça daha iyi bir yaşam düzeyini ifade etmektedir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinde yaşam endeksi <u>en yüksek</u> seviyededir?

A) Antalya B) Mardin C) Bursa D) Samsun E) Isparta

9. Aşağıdaki grafikte Türkiye nüfusuna ait toplam yaş bağımlılık, genç bağımlılık ve yaşlı bağımlılık oranları verilmiştir.

Bu grafikteki bilgilere dayanarak aşağıdaki sonuçların hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Verilen yıllarda yaşlı nüfus oranı düzenli bir şekilde artmıştır.

B) 0 - 14 yaş bağımlılık oranında yıllar içinde dalgalanma vardır.

C) 2016 - 2017 Dönemi'nde toplam bağımlılık oranı sabit iken, yaşlı bağımlılık oranı artmıştır.

D) 2015 Dönemi'nde, bir önceki döneme göre toplam bağımlılık oranı içinde 0 - 14 yaş bağımlılık oranı azalmıştır.

E) 2017 Dönemi'nde, bir önceki döneme göre toplam bağımlılık oranı içinde yaşlı bağımlılık oranı artmıştır.

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yapılan nüfus sayımlarından elde edilen bilgilerden biri <u>değildir</u>?**

A) Nüfusun yerleştiği alanlardaki mesken tipleri

B) Cinsiyete göre ortanca yaş

C) Hane halkı büyüklüğü

D) Yasal medeni durum

E) Yaş bağımlılık oranı

11. **Aşağıdaki şehirlerin hangisinde yıl içinde nüfus değişimi <u>en fazladır</u>?**

A) Yozgat B) Giresun C) Mardin D) Batman E) Ankara

12. **Türkiye'de son dönemdeki göç hareketi en çok hangi alanlar arasında gerçekleşir?**

A) Kırdan şehre doğru

B) Şehirden kıra doğru

C) Kırdan kıra doğru

D) Şehirden şehire doğru

E) Ülke içinden ülke dışına doğru

1. • Grafikte 2017 ve 2075 yıllarına ait nüfusun yaş gruplarına dağılım oranları verilmiştir. Bu nedenle toplam nüfus miktarları bilinmediği için 2017 yılında çocuk nüfus miktarının fazla olduğu tespit edilemez. Verilen diğer özellikler dikkate alındığında;

- 2075 yılındaki yaşlı nüfus oranı 2017 yılına göre daha fazladır.
- Grafikte 2017 yılındaki 15 - 64 yaş grubunun 2075 yılına göre daha fazla olduğu görülmektedir.
- 2075 yılında nüfusun yarıdan fazlası 15 - 64 yaş grubundadır.
- 2017 yılındaki yaşlı nüfus oranı %10 dan az iken, 2075 yılındaki çocuk nüfus oranı %10 dan fazladır.

CEVAP: A

2. Ülkemizde 2016 - 2017 yılları arasındaki net göç hızları dikkate alındığında; Tekirdağ (‰20,8), Kocaeli (‰14,7), İstanbul (‰-0,4), Yozgat (‰-10,5), Bayburt (‰-119)

CEVAP: B

3. Haritada verilen merkezler dikkate alındığında IV numara ile gösterilen Antalya'da, tarım arazileri diğer merkezlere göre dar iken nüfus miktarı fazladır. Bu nedenle bu merkezde fizyolojik nüfus yoğunluğu en fazladır.

CEVAP: D

4. Kalkınma hızının azalması, kamu tasarruflarının azalması, demografik yatırımların artması, doğal kaynak tüketiminin artması, kişi başına düşen millî gelirin azalması, çevre kirliliğinin artması, iç ve dış göçlerin artması, eğitim, sağlık ve belediye hizmetlerinin aksaması nüfus artış hızının fazla olmasının olumsuz sonuçlarıdır. İş gücünün ucuzlaması, ihracatta rekabetin artması, vergi verenlerin sayının artması, mal ve hizmete olan talebin artması ise olumlu sonuçları olarak nitelendirilir.

CEVAP: C

5. Soru içinde temel özellikleri verilen köy altı yerleşmesi komdur. Geçici köy altı yerleşmesidir. İlkbahar ve yaz döneminde büyükbaş mera hayvancılığında kullanılan yerleşmelerdir.

CEVAP: C

6. Dünya üzerinde ökümeni yani yerleşmeyi etkileyen en önemli unsurlardan biri enlemdir. Ancak Türkiye'nin orta kuşak ülkesi olması ve kuzey - güney doğrultulu ülkeden geçen enlem değerinin az olması, enlemin yerleşme üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaktadır. Ekonomik faaliyetler, yükselti, engebe ve iklim özellikleri ise ülkemizde yerleşme özelliklerini etkilemektedir.

CEVAP: B

7. Ülkemizde 2005 ve sonrası dönemde uygulanan nüfus politikasının temel özellikleri incelendiğinde;

- Doğum yapan çalışan annelere bakıcı desteğinin verilmesi,
- Doğum oranlarının %2,09'un altına düşmesi ile doğum oranlarının arttırılması,
- Doğum yapan annelere çocuk sayısı kadar maddi destek sağlanması
- Eğitim ve sağlık olanaklarının geliştirilmesi

gibi durumlar ön plandadır. Ülkemizde bu dönemde uygulanan nüfus politikası içinde şehirlerdeki aritmetik nüfus yoğunluğunun azaltılması gibi bir durum söz konusu değildir.

CEVAP: D

8. Ülkemizde 2015 yılında TÜİK tarafından yapılan çalışma ile 0,6745 değerle yaşam endeksi en yüksek çıkan il Isparta'dır. Bu değer; konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik, sivil katılım, altyapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam ve yaşam memnuniyeti olmak üzere yaşamın 11 boyutunu kapsamakta ve 41 gösterge ile temsil edilen bu boyutları tek bir bileşik endeks yapısı içinde incelemektedir.

2016 ve 2017 yıllarında TÜİK tarafından illerde yaşam endeksi ile ilgili istatistiki veri oluşturulmamıştır.

CEVAP: E

9. Verilen grafik incelendiğinde; 0 - 14 yaş bağımlılık oranında yıllar içinde dalgalanma yoktur. Oranlar dikkate alındığında düzenli bir şekilde azalma olduğu görülmektedir. Verilen diğerbilgiler doğrudur.

CEVAP: B

10. Ülkede yıllar içinde yapılan nüfus sayımlarının temel hedefleri içinde, yerleşilen alanlardaki mesken tiplerinin ne olduğu ile ilgili bilgi toplamak yoktur. Bu sayımlardaki temel amaçlar; nüfusun eğitim durumu, cinsiyet yapısı, nüfusun yaş gruplarına dağılımı, yasal medeni durum, göç hareketi, yaş bağımlılık oranı, hane halkı büyüklüğü, cinsiyete göre ortanca yaş, yıllık nüfus artış hızı gibi verilere ulaşmaktır.

CEVAP: A

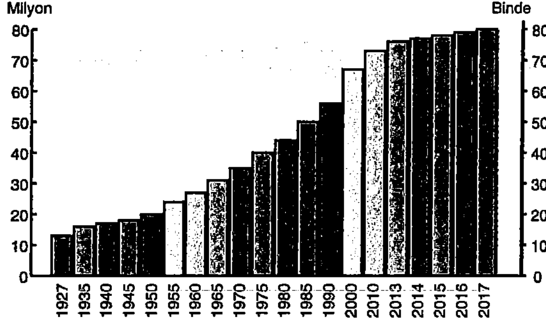
11. Yıl içinde herhangi bir merkezde nüfus değişiminin hızlı olması mevsimlik göçlerle ilişkilidir. Bu nedenle Giresun'da çay ve fındık tarımına bağlı yıl içindeki nüfus değişimi en fazladır.

CEVAP: B

12. Ülkemizde nüfus yapısı dikkate alındığında şehir nüfus oranı %94 oranının üzerine çıkmıştır. Bu nedenle üllkede en çok göç hareketi şehirden şehire doğru gerçekleşir.

CEVAP: D

1. Türkiye'de 1927 - 2010 arası nüfus sayım dönemleri ve sayım sonucunda ortaya çıkan nüfus miktarları verilmiştir.

Tablodaki bilgilerden de yararlanarak Türkiye'nin nüfusu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

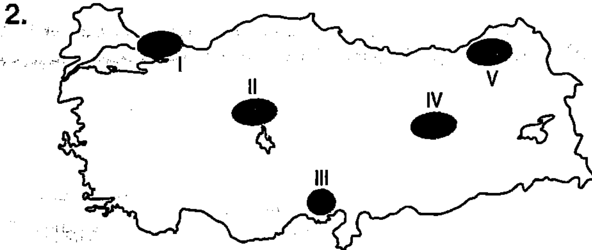
A) 1927'den itibaren her sayım döneminde nüfus miktarı sürekli artmıştır.

B) İlk nüfus sayımı yapıldıktan 8 yıl sonra bir sonraki sayım yapılmıştır.

C) Nüfus yoğunluğu her sayım döneminde artmıştır.

D) Dış göçler nüfus miktarının artmasındaki en önemli etkendir.

E) 1927'de nüfus miktarının en az olmasında savaşların önemli bir etkisi vardır.

2.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerin hangisinde nüfus artış hızı en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aktif nüfus (15 - 64) içerisinde meslekler, ekonomik faaliyet sınıflandırmasına göre; birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül ve beşincil olmak üzere gruplanırlar.

Buna göre, aşağıdaki meslek dallarından hangisi birincil ekonomik faaliyetler içerisindedir?

A) Doktor
B) Öğretmen
C) İnşaat Mühendisi
D) Madenci
E) Bankacı

4. Bilgi işlem, yazılım, reklam, grafik, tasarım işlerini yapan insanların oluşturduğu meslek grubu, günümüz dünyasında meslek dalları içerisinde önemli bir konuma ulaşmıştır.

Türkiye'de son yıllarda gelişim gösteren bu meslek grubu hangi ekonomik faaliyet içerisinde değerlendirilir?

A) Birincil ekonomik faaliyetler
B) İkincil ekonomik faaliyetler
C) Üçüncül ekonomik faaliyetler
D) Dördüncül ekonomik faaliyetler
E) Beşincil ekonomik faaliyetler

5. **Aşağıdaki meslekler ve ekonomik faaliyet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Meslek	Ekonomik Faaliyet
A)	Çiftçi	Birincil
B)	İnşaatçı	İkincil
C)	Doktor	Üçüncül
D)	Üst düzey yönetici	Beşincil
E)	Öğretmen	İkincil

6. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2017 verilerine göre, Türkiye nüfusu için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Nüfus sayısı en fazla olan il İstanbul'dur.

B) Nüfus artış hızı son bir yıl verilerine göre artmıştır.

C) Kilometreye düşen kişi sayısı artmıştır.

D) Çalışma çağındaki nüfus (15 - 64) bir önceki yıla göre artmıştır.

E) Kent yerleşmelerde yaşayanlar, kırsal yerleşmelerde yaşayanlara göre daha fazladır.

7. Türkiye'de 2014 TÜİK verilerine göre; il ve ilçe merkezinde yaşayanlar %91,8'lik oranla, belde ve köylerde yaşayan nüfusa göre fazladır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun sebeplerinden biri değildir?

A) Kentlerin eğitim, sağlık ve sosyokültürel açıdan cazibe merkezleri olması

B) Kırsalda tarımda makineleşme sonucunda işsizlik oranının artması ve kent merkezlerine göçün yaşanması

C) Yasa ile kent merkezlerine bağlı köylerin mahalle statüsü kazanması

D) Avrupa'da yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, gurbetçi vatandaşların kent merkezlerine göç etmesi

E) Kentlerde iş imkânlarının kırsala göre daha fazla olması

8. Türkiye'nin aşağıdaki bölgelerinin hangisinde nüfus yoğunluğu en azdır?

A) Doğu Anadolu

B) Marmara

C) Ege

D) Karadeniz

E) Akdeniz

9. Aşağıdakilerden hangisi, İzmir'deki nüfus yoğunluğunun, Manisa'dan daha fazla olmasının nedenlerinden biri değildir?

A) Türkiye'nin en önemli liman kentlerinden biri olması

B) Dağların doğu batı yönlü uzanması

C) İş olanaklarının daha fazla olması

D) Ticari faaliyetlerin gelişmiş olması

E) Sosyokültürel açıdan gelişmiş olması

10. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'nin bazı bölgelerinin nüfusları ve yüz ölçümleri verilmiştir.

Bölge	Nüfus	Yüz ölçüm(km^2)
I	21.000.000	67,000
II	10.000.000	85,000
III	9.000.000	122.000
IV	7.000.000	146,000
V	6.000.000	171,000

Yukarıdaki bilgilere göre, hangi bölgede nüfus yoğunluğu en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de nüfus artışının doğurduğu sorunlardan bir değildir?

A) Kırsal kesimden kentlere yoğun göç

B) Konut yetersizliği

C) Ülkenin savunma gücünün artması

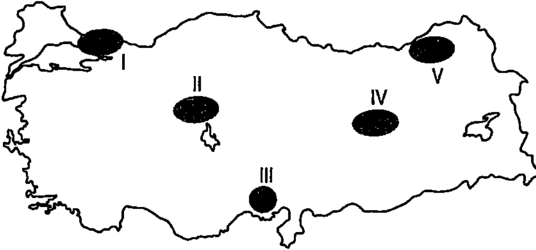
D) Demografik yatırımların artması

E) Eğitim sağlık hizmetlerinin aksaması

1. • Dış göçler nüfus miktarının artmasındaki en önemli etken değildir. Dış göçler için, nüfusun artmasında, 1939'da Hatay'ın Türkiye'ye katılması en önemli etki olmuştur, ama genel olarak nüfusun artması, doğum oranlarına bağlı olmuştur.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
   – 1927'den itibaren her sayım döneminde, nüfus miktarı sürekli artmıştır.
   – İlk nüfus sayımı yapıldıktan 8 yıl sonra bir sonraki sayım yapılmıştır.
   – Nüfus yoğunluğu her sayım döneminde artmıştır. Türkiye'nin yüz ölçümü sabit olduğu için nüfusun artması, yoğunluğu arttırır.
   – 1927 nüfus miktarının en az olmasında savaşların önemli bir etkisi vardır.

CEVAP: D

2.

Göç olayları ve doğum oranlarının etkisiyle de nüfus artış hızı en fazla, Marmara Bölgesi'ndedir.

CEVAP: A

3. • **Birincil (Tarım) Faaliyetler;** madencilik, ormancılık, hayvancılık, avcılık, balıkçılık.
• **İkincil (Sanayi) Faaliyetler;** metal işleme, otomotiv, makine, tekstil, kimya sanayileri ve inşaat
• **Üçüncül (Hizmet) Faaliyetler;** eğitim, sağlık, turizm, bankacılık, pazarlama, ulaşım
• **Dördüncül Faaliyetler;** bilişim, reklam, bilgisayar
• **Beşincil Faaliyetler;** üst düzey yöneticiler

CEVAP: D

4. • **Dördüncül Faaliyetler;** bilişim, reklam, bilgisayar
• **Birincil (Tarım) Faaliyetler;** madencilik, ormancılık, hayvancılık, avcılık, balıkçılık
• **İkincil (Sanayi) Faaliyetler;** metal işleme, otomotiv, makine, tekstil, kimya sanayileri ve inşaat
• **Üçüncül (Hizmet) Faaliyetler;** eğitim, sağlık, turizm, bankacılık, pazarlama, ulaşım
• **Beşincil Faaliyetler;** üst düzey yöneticiler

CEVAP: D

5. • Öğretmen ikincil değil, üçüncül ekonomik faaliyet içerisindedir.
• Diğer eşleştirmeler ise doğrudur.

Meslek	Ekonomik Faaliyet
Çiftçi	Birincil
İnşaatçı	İkincil
Doktor	Üçüncül
Üst düzey yönetici	Beşincil

CEVAP: E

6. • Yıllık nüfus artış hızı 2016 yılında ‰13,5 iken, 2017 yılında ‰12,2'ye gerilemiştir. (TÜİK - 2017)
• Yukarıdaki bilgiye göre nüfus artış hızı artmamış, azalmıştır.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
   – Nüfus sayısı en fazla olan il İstanbul'dur.
   – Kilometreye düşen kişi sayısı artmıştır.
   – Çalışma çağındaki nüfus (15 - 64) bir önceki yıla göre artmıştır.
   – Kent yerleşmelerde yaşayanlar, kırsal yerleşmelerde yaşayanlara göre daha fazladır.

CEVAP: B

7. • Avrupa'da yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, gurbetçi vatandaşların kent merkezlerine göç etmesi, Türkiye'de yaşanan bir durum değildir.
• Diğer veriler ise doğrudur;
   – Kentlerin eğitim, sağlık ve sosyokültürel açıdan cazibe merkezleri olması.
   – Kırsalda tarımda makineleşme sonucunda işsizlik oranının artması ve kent merkezlerine göçün yaşanması.
   – Yasa ile kent merkezlerine bağlı köylerin mahalle statüsü kazanması.
   – Kentlerde iş imkânlarının kırsala göre daha fazla olması.

CEVAP: D

8. Yüz ölçümü en fazla; nüfus miktarı en az olduğu için, aritmetik yoğunluğun en az olduğu bölge, Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: A

9. • İzmir ve Manisa'da dağlar doğu - batı yönlü uzandığı için bu durum iki kent arasında fark değil ortak özelliktir. Bu yüzden sorunun cevabıdır.
• Diğerleri ise insanların İzmir'de yoğunlaşmasının sebepleridir;
   – Türkiye'nin en önemli liman kentlerinden biri olması
   – Dağların doğu batı yönlü uzanması
   – İş olanaklarının daha fazla olması
   – Ticari faaliyetlerin gelişmiş olması
   – Sosyokültürel açıdan gelişmiş olması

CEVAP: B

10.

Bölge	Nüfus	Yüz ölçüm(km^2)
I	21.000.000	67,000
II	10.000.000	85,000
III	9.000.000	122.000
IV	7.000.000	146,000
V	6.000.000	171,000

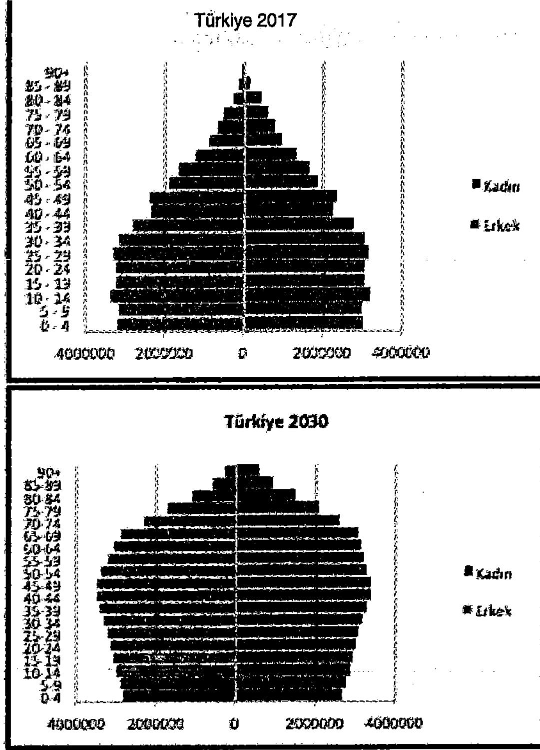
Nüfusu az, arazisi geniş olduğu için V. merkezde, aritmetik nüfus yoğunluğu en azdır.

CEVAP: E

11. • Ülkenin savunma gücünün artması, askerî açıdan olumlu özelliklerden biri olur.
• Diğer ifadeler ise olumsuz özelliklerdir.
   – Kırsal kesimden kentlere yoğun göç
   – Konut yetersizliği.
   – Demografik yatırımların artması; Nüfus için yapılan yatırımlar anlamına gelir. Ülke ekonomisi için gider tablosuna yazılır ve ekonomik olarak bütçeye yük getirir. Bu yüzden olumsuz özelliklerden biridir.
   – Eğitim sağlık hizmetlerinin aksaması.

CEVAP: C

1. Türkiye'nin 2014 yılı nüfus piramidi ve nüfusun projeksiyonlarına göre, 2030 yılındaki tahmini nüfus piramidi, aşağıda verilmiştir.

Türkiye nüfus yapısının bu şekildeki değişimi düşünüldüğünde, 2030 yılı için aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Erkek nüfusun kadın nüfustan fazla olacağına

B) Nüfus miktarının artacağına

C) Genç nüfus oranının azalıp, yaşlı nüfus oranının artacağına

D) Sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişeceğine

E) Aktif nüfus içerisinde, birincil faaliyetlerde çalışanların en fazla olacağına

2. **Aşağıdaki kentlerin hangisinde yıl içerisinde nüfus değişimi en fazladır?**

A) Antalya B) Zonguldak

C) İskenderun D) Adana

E) Kırıkkale

3. Ülke sınırları içerisindeki nüfus hareketleri iç göçleri ortaya çıkarır.

Aşağıdakilerden hangisi iç göç sebeplerinden biri değildir?

A) Erozyon sonucunda toprakların verimsizleşmesi

B) Tarımda makineleşme

C) Hayat standardını yükseltme isteği

D) Eğitim ve sağlık hizmetlerindeki aksamalar

E) Kırsalda besi - ahır hayvancığının yaygınlaşması

4. **Türkiye'de iç göçü önleyebilmek için alınacak tedbirlerden biri aşağıdakilerden hangisi değildir?**

A) Sulanabilir tarım alanlarını genişletmek

B) Modern tarım yöntemlerini yaygınlaştırmak

C) Tarıma dayalı sanayi kollarını, kırsal alanlara kaydırmak

D) Kırsal alanlarda eğitim, sağlık, yol, su ve elektrik gibi hizmetleri yaygınlaştırmak

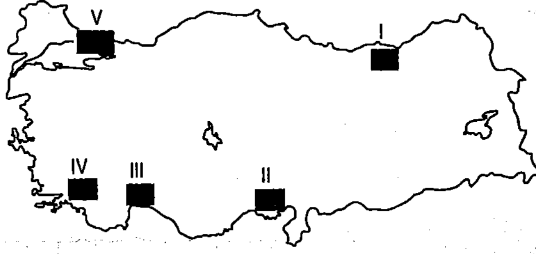
E) Tarım arazilerini kamulaştırmak

5. **Türkiye'den aşağıdaki ülkelerin hangisine yoğun bir işçi göçü yaşanmamıştır?**

A) Suudi Arabistan B) Libya

C) Almanya D) Türkmenistan

E) Yunanistan

6.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangileri turizm amaçlı mevsimlik göçü daha fazla alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve V E) III ve IV

7. • Yıl içerisindeki nüfus değişimi azdır.
• Enerji tüketimi fazladır.
• Erkek nüfus, kadın nüfustan fazladır.

Yukarıda özellikleri verilen kent aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Karabük B) Artvin C) Konya D) Niğde E) Adana

8. **Aşağıdakilerden hangisi, devamlı köy altı yerleşmelerdendir?**

A) Yayla B) Ağıl C) Kom D) Oba E) Mahalle

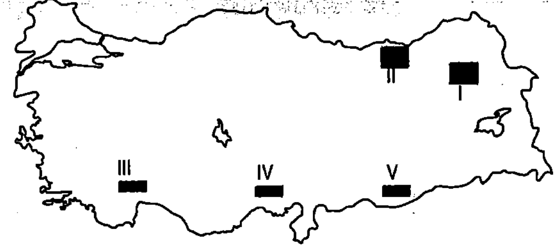
9. Çiftlikler; bir veya birkaç ev, ambar ve tarım arazisinden oluşan, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı alanlardır.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisi çiftliklerin yoğun olduğu alanlardan biridir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde yayla yerleşmeleri görülmez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Oba yerleşmeleri göçebe çobanların çadırlarından oluşan, kıl keçisi yetiştiriciliğinin ön planda olduğu geçici köy altı yerleşmeleridir.

Aşağıdaki kentlerin hangisinin kırsal kesiminde bu yerleşmeler daha yaygındır?

A) Mersin B) Erzurum C) Van D) Bolu E) Edirne

12. I. Sanayi faaliyeti gelişmiştir.
II. Bitki örtüsü ormandır.
III. Yer şekilleri sadedir.
IV. Yağış miktarı azdır.

Kırsal kesimde toplu yerleşmelerin görüldüğü bir yerde yukarıdakilerden hangileri görülür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

13. **Aşağıdaki platoların hangisinde nüfus yoğunluğu arazi şartlarına bağlı olarak daha azdır?**

A) Çatalca B) Yazılıkaya
C) Teke D) Cihanbeyli
E) Haymana

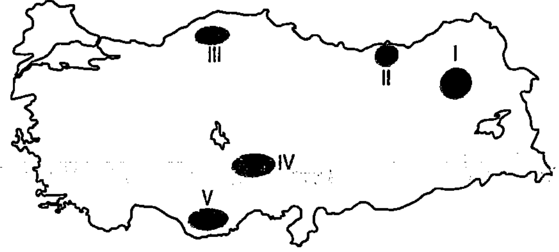
14. **Türkiye'de kırsal yerleşmelerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?**

A) Kırsal yerleşmelerin en fazla görüldüğü bölge Karadeniz'dir.
B) Son yıllarda kırsal yerleşmelerde nüfus miktarı azalmıştır.
C) Yağışın az olduğu alanlarda ahşap evler yaygındır.
D) Tarım ve hayvancılık önemli ekonomik faaliyetlerdir.
E) Kent yerleşmelerine göre nüfus miktarı azdır.

15. **Aşağıdaki bölgelerin hangisinde, endüstride çalışan kişi sayısı daha azdır?**

A) Marmara B) Ege
C) Akdeniz D) İç Anadolu
E) Doğu Anadolu

16. Türkiye'de arazinin yapısına bağlı olarak, kırsal kesimlerde taş evlerin yaygın olduğu alanlar bulunmaktadır.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangilerinde bu malzemelerden yapılan evler daha yaygındır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I, IV ve V E) II, III ve V

17. Tarım, ticaret, turizm ve sanayi kentlerde nüfusun yoğunlaşmasında önemli birer etkendir.

Aşağıdaki kentlerin hangisi bu etkenlere bağlı olarak daha fazla gelişmiştir?

A) İzmir B) Muğla
C) Çanakkale D) Adana
E) Bursa

Türkiye'de Nüfus

1. • Nüfus piramidindeki değişime göre, genç nüfus azalıyor, yaşlı nüfus artıyorsa ülke gelişiyor demektir. Bu sebeple;

• Aktif nüfus içerisinde, birincil faaliyetlerde çalışanların en fazla olamaz, çünkü gelişmiş ülkelerde, üçüncül faaliyetlerde çalışanlar en fazla olur.

• Diğer ifadeler ise ulaşılabilir;
   - Erkek nüfusun kadın nüfustan fazla olacağı, grafikten değerlendirilir.
   - Nüfus miktarının artacağı, grafik üzerindeki sayı değerleri bize yardımcı olur.
   - Genç nüfus oranının azalıp yaşlı nüfus oranının artacağı, yaş grupları bu bilgiye ulaşmamıza yardımcı olur.
   - Sağlık ve eğitim hizmetlerinin gelişeceği, yaşlı nüfusun artığı göz önene alınırsa ülke gelişiyor ve sağlık ve eğitim hizmetleri gelişiyor demektir.

CEVAP: E

2. • Yıl içerisinde nüfus değişimi fazla olan kentler, turizm ve göç alan tarım kentleridir.

• Antalya turizm kenti olduğu için diğerlerine göre daha fazla göç alır.

CEVAP: A

3. • Kırsalda besi - ahır hayvancığının yaygınlaşması, insanların kırsalda daha fazla gelir elde edecekleri anlamına gelir ve bu durum göç sebebi değildir.

• Diğerleri ise göç sebebidir;
   - Erozyon sonucunda toprakların verimsizleşmesi
   - Tarımda makineleşme
   - Hayat standardını yükseltme isteği
   - Eğitim ve sağlık hizmetlerindeki aksamalar

CEVAP: E

4. • Tarım arazilerini kamulaştırma, çiftçinin elinden toprağını almak demektir. Bu yüzden bu durum insanların göç etmesinin sebebidir.

• Diğerleri ise göçü engelleyecek etkinliklerdir;
   - Sulanabilir tarım alanlarını genişletmek
   - Modern tarım yöntemlerini yaygınlaştırmak
   - Tarıma dayalı sanayi kollarını, kırsal alanlara kaydırmak
   - Kırsal alanlarda eğitim, sağlık, yol, su ve elektrik gibi hizmetleri yaygınlaştırmak

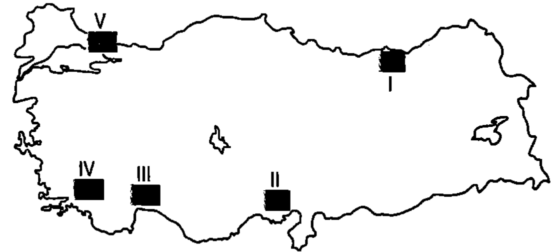
CEVAP: E

5. • Yunanistan ile siyasi gerginliklerimizden dolayı bu ülkeye yoğun bir işçi göçü yaşanmamıştır.

• Diğer ülkelere ise işçi göçü yaşanmıştır.

CEVAP: E

6.

Antalya (III) ve Muğla (IV) kentlerine turizm amaçlı göçler yaşanır.

CEVAP: E

7. • Yıl içerisindeki nüfus değişimi azdır.

• Enerji tüketimi fazladır.

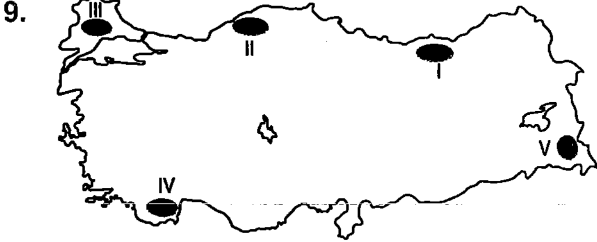
• Erkek nüfus, kadın nüfustan fazladır.

Yukarıda özellikleri verilen kent bir sanayi kentidir. (Karabük)

CEVAP: A

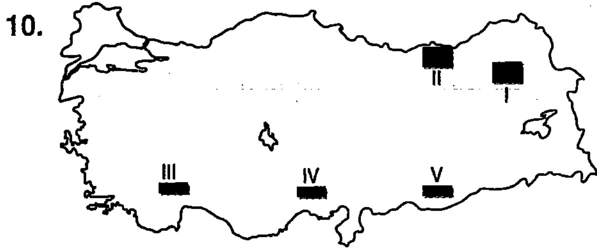
8. • Kırsal yerleşmelerden olan köy altı yerleşmelerinde; mahalle, mezra, divan, çiftlik kalıcı yani devamlı köy altı yerleşmeleridir.
• Geçici yerleşmeler ise, kom, ağıl, yayla, oba, dam ve dalyandır.

CEVAP: E

9.

Çiftlikler yer şekillerinin sade olduğu alanlarda yoğunlaşır, bu yüzden sorunun cevabı, III numaralı merkez olan Ergene'dir.

CEVAP: C

10.

• Doğu Anadolu(I), Karadeniz(II), Akdeniz(III ve IV) bölgelerindeki dağlar, yaylacılık faaliyetlerinin yapıldığı yerlerdir.
• V numaralı merkez, yer şekillerinin sade, plato alanı olduğu için yaylacılık yapılamaz.

CEVAP: E

11. Oba yerleşmeleri, daha fazla, Toros dağları üzerinde görülür. Bu yüzden Mersin sorunun cevabıdır.

CEVAP: A

12. • Kırsalda toplu yerleşmeler, yağışın az, yer şekillerin sade olduğu alanlarda görülür.
• Sanayi faaliyetleri kırsalda görülmez, kırsalda genellikle tarım ve hayvancılık faaliyetleri gelişmiştir.
• Ormanların yerleşme üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: E

13. Karstik arazilerden Teke Platosu'nda, olumsuz arazi şartlarından dolayı nüfus azdır.

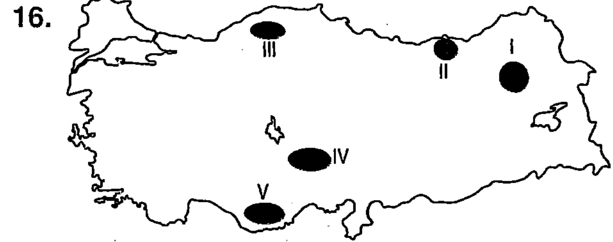
CEVAP: C

14. • Yağışın az olduğu alanlarda ahşap evler değil, kerpiç evler görülür.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
  – Kırsal yerleşmelerin en fazla görüldüğü bölge Karadeniz'dir.
  – Son yıllarda kırsal yerleşmelerde nüfus miktarı azalmıştır.
  – Tarım ve hayvancılık önemli ekonomik faaliyetlerdir.
  – Kent yerleşmelerine göre nüfus miktarı azdır.

CEVAP: C

15. Doğu Anadolu Bölgesi'nde sanayileşme az olduğu için bu alanda çalışan nüfus da en az olur.

CEVAP: E

16.

• I. merkez - Erzurum = Volkanik malzeme ile yapıan taş evler vardır.
• IV. merkez - Nevşehir = Volkanik malzeme ile yapıan taş evler vardır.
• V. merkez - Taşeli = Karstik malzeme ile yapılan taş evler vardır.
• II ve III. merkezde ise ahşap evler vardır.

CEVAP: D

17. İzmir gelişmiş ekonomisi ile Muğla, Çanakkale, Adana ve Bursa kentlerine göre ön plandadır.

CEVAP: A

1. **Türkiye'de aritmetik nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bir merkezde,**

I Yüz ölçümü dardır.
II. Engebe oranı azdır.
III. Nüfus miktarı fazladır.
IV. Bağımlı nüfus oranı fazladır.
V. Göç olayları azdır.

gibi bilgilerden hangileri doğrudur?

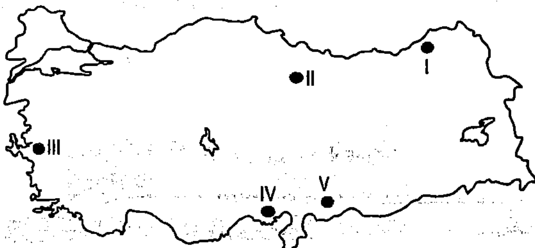
A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV D) I ve IV E) IV ve V

2. • Ülkemizde Ege Bölgesi'nde yaygındır.
• Geçici köy altı yerleşmesidir.
• Büyükbaş hayvancılık faaliyeti yapılır.

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki köy altı yerleşmelerinden hangisine aittir?

A) Bağ evi B) Kom
C) Dam D) Ağıl
E) Dalyan

3. Ülkemizde çizgisel veya doğrusal yerleşme dokusu dağların ve akarsuların uzanışına bağlı ortaya çıkmaktadır.

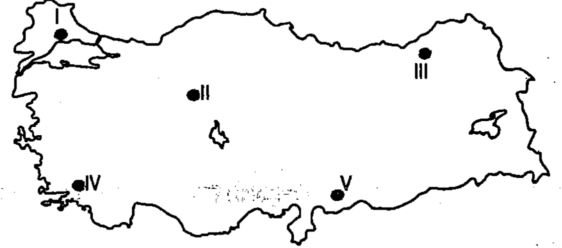

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin hangisi akarsu boyu yerleşmesine örnektir?

A) V B) IV C) III D) II E) I

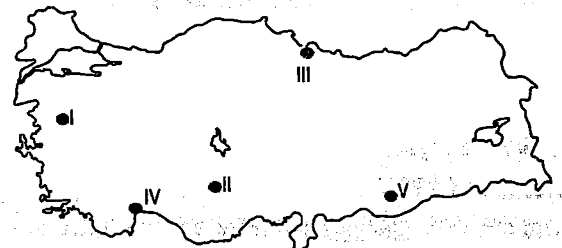
4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hızlı nüfus artışının ortaya çıkardığı sorunlardan biri değildir?**

A) Mal ve hizmete olan talebin artması
B) Doğal kaynak tüketiminin artması
C) Sosyal sorunların artması
D) Sanayi merkezlerinin şehir içinde kalması
E) İç göçlerin artması

5.

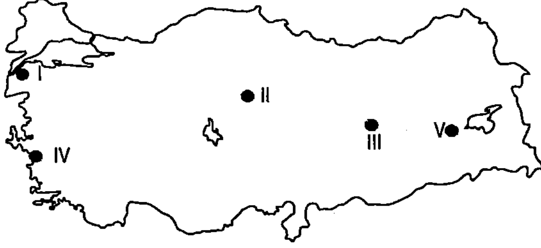

Yukarıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler numaralanmıştır.
Bu merkezlerdeki iç göç özellikleri dikkate alınırsa aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. merkez - sürekli göç
B) II. merkez - sürekli göç
C) III. merkez - mevsimlik göç
D) IV. merkez - mevsimlik göç
E) V. merkez - mevsimlik göç

6.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerden hangisi madencilik faaliyetlerine bağlı olarak sürekli göç almaktadır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

7.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerde yaygın olan köy altı yerleşmeleri dikkate alınırsa aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. merkez - dam yerleşmesi

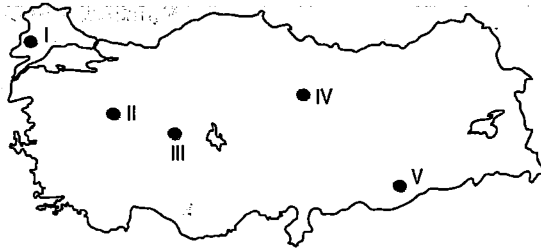
B) II. merkez - bağ yerleşmesi

C) III. merkez - kom yerleşmesi

D) IV. merkez - dalyan yerleşmesi

E) V. merkez - mezra yerleşmesi

8. Türkiye'de tarımda makineleşme oranı arttıkça kırdan kente olan göç artar. Bu durumun temel sebebi makine kullanımına bağlı işgücü ihtiyacının azalmasıdır.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerin hangisinde tarımda makine kullanımına bağlı kırdan şehre olan göç oranı daha azdır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

9. Türkiye'de yer alan A merkezinde yapılan toprak incelemesinde toprağın asitik reaksiyonda olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda verilen bilgiye bağlı olarak oluşan toprakların Türkiye'de bulunduğu yörelerde kırsal bölgede hangi mesken tipi yaygındır?

A) Ahşap meskenler

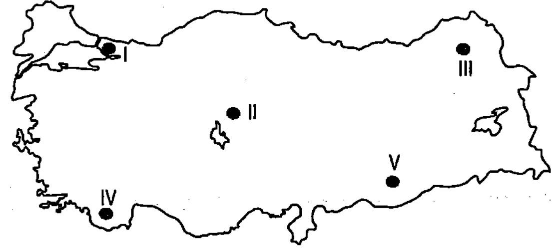
B) Kerpiç meskenler

C) Hımış meskenler

D) Düğmeli evler

E) Taş meskenler

10. Toplam nüfusun tarım arazilerine bölünmesi ile fizyolojik nüfus yoğunluğu tespit edilir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilmiş merkezlerin hangisinde fizyolojik nüfus yoğunluğu en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Fonksiyonlarına göre şehirlerin sınıflandırılmasında tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, turizm, madencilik, kültür, idare ve din gibi temel etkinlikler ön plandadır. Bir şehirde tek fonksiyon gelişebileceği gibi birden fazla fonksiyonda ön planda olabilir.

Buna göre, aşağıda verilen şehirlerin hangisinde tarım, sanayi ve ticaret fonksiyonlarının hepsi birden gelişmiştir?

A) İstanbul B) Antalya

C) Bursa D) Kırşehir

E) Şanlıurfa

12. **Aşağıda verilen şehirlerin hangisinde din fonksiyonu ön plandadır?**

A) Bursa B) Adana

C) Aydın D) Antakya

E) Batman

1. Aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfusun toplam alana bölünmesi ile elde edilir. Bu nedenle aritmetik nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bir merkezin yüz ölçümü dardır ve nüfusu fazladır.

CEVAP: B

2. Dam köy altı yerleşmesi, Ege Bölgesi'nde yaygın olup büyükbaş mera hayvancılığının yaygın yapıldığı yerleşmelerdir. Bu yerleşmeler geçici kurulmuştur.

CEVAP: C

3. Ülkemizde Amasya ve Tokat şehirleri Yeşilırmak Nehri kenarında kurulmuş en önemli akarsu boyu yerleşmeleridir. Verilen diğer merkezler akarsu boyu yerleşmesi özelliğine sahip değildir.

CEVAP: D

4. Hızlı nüfus artış hızına bağlı mal ve hizmete olan talebin artması olumlu sonuçlar içindedir. Bu durum üretim bandının hızlanmasını sağlar. Verilen diğer durumlar incelendiğinde; doğal kaynak tüketiminin artması, iç göçün düzensiz gerçekleşmesi, çarpık kentleşmeye bağlı sanayi alanlarının şehir içinde kalması, sosyal sorunların artması, eğitim, sağlık ve belediye hizmetlerinin yetersiz kalması olumsuz sonuçlar içinde değerlendirilir.

CEVAP: A

5. Ülkemizde Gaziantep (V) sanayi ve hizmet sektörünün gelişmiş olmasına bağlı olarak sürekli göç almaktadır. Verilen diğer merkezler incelendiğinde; Tekirdağ (I) ve Ankara (II) sanayi ve hizmet sektörlerine bağlı sürekli göç alırken, Muğla (IV) turizm faaliyetine bağlı mevsimlik göç, Rize (III) ise çay ve fındık tarımına bağlı mevsimlik göç almaktadır.

CEVAP: E

6. Ülkemizde Manisa'nın Soma ilçesi (I) linyit madeni çıkarımına bağlı sürekli göç almaktadır. Verilen diğer merkezlerde madencilik faaliyeti yoğun değildir.

CEVAP: E

7. Ülkemizde İç Anadolu ve Orta Karadeniz'de yaygın olan köy altı yerleşmesi ağıldır. Bağ yerleşmeleri bütün bölgelerde görülür ancak en yaygın Ege Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: B

8. Verilen merkezler içinde engebe oranı Sivas (IV) çevresinde fazla olduğu için tarımda makine kullanımı en az seviyededir. Bu merkezde makine kullanımı az olduğu için iş gücü ihtiyacının azalması durumu söz konusu değildir. Bundan dolayı kırdan kente olan göç oranı en azdır.

CEVAP: B

9. Toprağın asitik reaksiyonda olması aşırı yıkanmaya bağlıdır. Bu topraklar ülkemizde Doğu Karadeniz bölümünde yaygındır. Buna bağlı yağışın fazla olduğu bu bölümde, kırsal yerleşmelerde ahşap mesken tipi daha yaygındır.

CEVAP: A

10. İstanbul'da (I) nüfus miktarının fazla ve tarım arazilerinin dar olması fizyolojik nüfus yoğunluğunun yüksek çıkmasını sağlamaktadır. Verilen merkezler içinde Şanlıurfa (V) ve Kırşehir'de (II) tarım arazilerinin geniş olması nedeniyle fizyolojik nüfus yoğunluğu en azdır.

CEVAP: A

11. Verilen şehirler içinde tarım, sanayi ve ticaret faaliyetlerinin tamamının aynı anda geliştiği şehir Bursa'dır. İstanbul'da sanayi ve ticaret fonksiyonu gelişmiş iken tarım fonksiyonu gelişmemiştir. Kırşehir ve Şanlıurfa şehirlerinde sanayi ve ticaret fonksiyonu yoğun değildir. Antalya'da ise turizm fonksiyonu ön plandadır.

CEVAP: C

12. Ülkemizde dinî faaliyetlerin merkezi olan şehirler içinde Antakya, İstanbul, Mardin, Trabzon, Konya, İzmir gibi iller yer almaktadır. Verilen diğer illerde dinî fonksiyon gelişmemiştir.

CEVAP: D

1. **Türkiye'de nüfusun bölgelere dağılışında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?**
   A) Doğal göller
   B) Topakların verimliliği
   C) Yer şekilleri
   D) İklim koşulları
   E) Ulaşım kolaylığı

2. **Türkiye'nin coğrafi bölgelerinin nüfus yoğunluklarının birbirinden farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin diğerlerinden daha az etkili olduğu söylenebilir?**
   A) Doğal bitki örtüsünün
   B) Yüzey şekillerinin
   C) İklim koşullarının
   D) Endüstri kuruluşlarının
   E) Ulaşım imkânlarının

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de nüfus dağılışı üzerinde en az etkilidir?**
   A) Ulaşımın gelişmişliği
   B) Endüstri kuruluşlarının dağılışı
   C) Enerji üretim merkezlerine yakınlık
   D) Ticaretin gelişmişliği
   E) Verimli tarım alanlarının genişliği

4. **Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'deki nüfus dağılışı üzerinde etkisi yoktur?**
   A) Ulaşım kolaylığının
   B) Yer şekillerinin
   C) İklimin
   D) Enlemin
   E) Yükseltinin

5. **Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?**
   A) Yer şekilleri
   B) Su kaynakları
   C) İklim
   D) Enlem
   E) Toprak özellikleri

6. Türkiye'de kıyı bölgelerinde nüfus yoğunluğu iç bölgelere göre daha fazladır.

   Bu durumun oluşmasında aşağıdaki özelliklerden hangisinin etkisi en azdır?
   A) Su kaynaklarının bolluğu
   B) İklim şartlarının daha elverişli olması
   C) Tarımsal üretim ve gelirin daha yüksek olması
   D) Ulaşım imkânlarının gelişmiş olması
   E) Turizmin gelişmiş olması

7. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen bölge özellikleri o bölgenin nüfusunu artırıcı rol oynar?**
   A) Doğu Anadolu Bölgesi'nde volkanik dağların geniş alan kaplaması
   B) Karadeniz Bölgesi'nde engebenin fazla olması
   C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaz kuraklığının şiddetli olması
   D) Akdeniz Bölgesi'nde karstik alanların yaygın olması
   E) Ege Bölgesi'nde akarsuların vadi tabanlarının geniş olması

8. **Türkiye'de nüfusun düzensiz dağılışında etkili olan etmelerden ikisi aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?**
   A) Enlem - Yağış biçimi
   B) Toprak türü - Jeolojik yapı
   C) Yükselti - Yer şekilleri
   D) Yağış biçimi - Bitki örtüsü
   E) Yer şekilleri - Enlem

9. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki nüfus dağılışı üzerinde etkili değildir?**

A) Ekonomik etkinliklerin farklı olması

B) Toprak verimliliğinin farklı olması

C) Geniş deltaların bulunması

D) İki kıtada topraklarının bulunması

E) Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi

10. Orta Karadeniz bölümünde nüfus dağılışı Doğu Karadeniz bölümünden farklı olarak iç kısımda da yoğundur.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisinin iki bölüm arasında farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır?

A) Yüzey şekilleri

B) Yıllık yağış tutarı

C) Akarsu ağı

D) Doğal bitki örtüsünün dağılışı

E) Yer altı zenginliği

11. **Türkiye'de, kentsel nüfusun yaklaşık %40'ının İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde toplanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?**

A) Ulaşım olanaklarının fazla olması

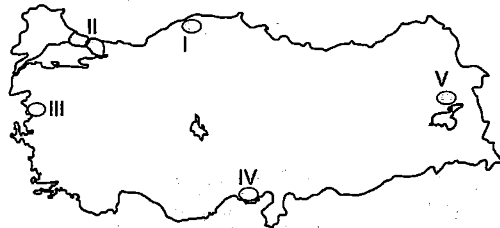
B) Yeni üretimi tanıtıcı fuarların kurulması

C) Ticaret hacminin büyük olması

D) Çeşitli endüstri kuruluşlarının bulunması

E) Sağlık ve eğitim olanaklarının fazla olması

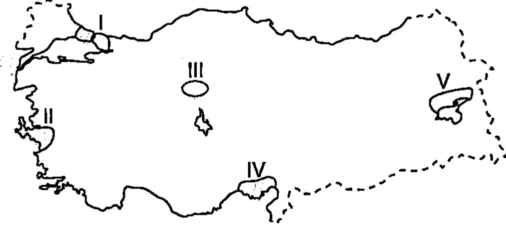
12.

Yukarıdaki numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde doğurganlık oranı diğerlerinden daha yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangisinde, nüfus artışının temel nedeni doğurganlığın yüksek olmasıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Türkiye, 557 sayılı Nüfus Planlaması Kanunu'yla birlikte nüfus politikalarının netleştiği bir döneme girmiştir. Bu dönemin en belirgin özelliği, o döneme kadar benimsenen nüfusun artması yönündeki görüşlerin terk edilerek "bireyin istediği sayıda ve istediği zaman çocuk sahibi olmaları" gerektiğiyle ilgili görüşlerin ağırlık kazanmasıdır.

Nüfus politikalarıyla ilgili önemli bir değişimin yaşandığı bu dönem, aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1923-1965 dönemi

B) 1965-1980 dönemi

C) 1980-2005 dönemi

D) 2005-2014 dönemi

E) 2014 sonrası dönem

15. Türkiye'nin yazları sıcak ve bunaltıcı geçen yörelerinde sayfiye veya dinlenme amaçlı yaylacılık faaliyeti giderek önem kazanmaktadır.

Bu tür yaylalar aşağıdaki yörelerin hangisinde daha fazla bulunur?

A) Aydın Dağları

B) Orta Toroslar

C) Ilgaz Dağları

D) Güneydoğu Toroslar

E) Yıldız Dağları

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	A	C	D	D	A	E	C	D	A	B	E	E	B	B

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye topraklarının en fazla yararlanıldığı alanlardandır?**

A) Ekili dikili alan
B) Meralar
C) Ormanlık arazi
D) Sanayi alanları
E) Turizm merkezleri

2. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarımın önemini anlatan ifadelerden biri değildir?**

A) Halkın temel besin ihtiyacını karşılar.
B) Sanayide ham madde olarak kullanılır.
C) Demografik yatırımların artmasını sağlar.
D) İhracata katkı sağlar.
E) Millî gelire katkı sağlar.

3. **Türkiye'de yüz ölçümüne göre, ekili - dikili arazinin en fazla olduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Güneydoğu Anadolu
C) İç Anadolu
D) Ege
E) Akdeniz

4. İklim tarımsal faaliyetlerin çeşitlenmesi üzerinde en önemli etkiye sahiptir.

Türkiye'de aşağıdaki bölgelerin hangisinde iklim çeşidine bağlı olarak tarım ürünü çeşidi en fazladır?

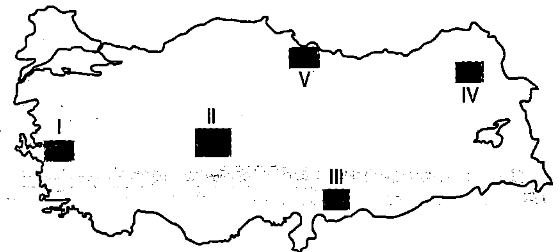
A) Akdeniz
B) Marmara
C) Ege
D) Karadeniz
E) Güneydoğu Anadolu

5. I. Makine kullanımı azdır.
II. İklime bağımlılık fazladır.
III. Seracılık faaliyetleri yaygındır.
IV. Tohum ıslah çalışmaları yapılır.

Türkiye'de ekstansif tarım yöntemlerinin uygulandığı bir alan için yukarıdaki ifadelerden hangileri doğru olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

6.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde nadas uygulaması en fazla olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **İntansif tarım metodunun uygulandığı bir alan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Tarımsal faaliyetlerde iklim koşullarına bağımlılık az olur.

B) Makine kullanımı yaygındır.

C) Sulama faaliyetleri gelişmiştir.

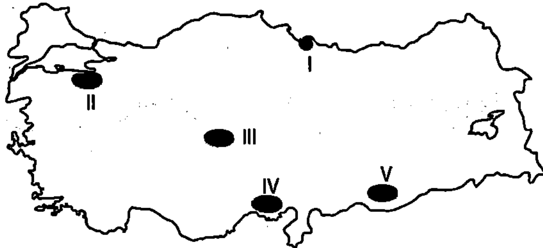
D) Nadas uygulaması yapılmaktadır.

E) Birim alandan elde edilen verim fazladır.

8. I. Sulama
II. Gübre kullanımı
III. Yaz kuraklığı
IV. Tohum ıslahı

Yukarıdakilerden hangileri tarımı etkileyen beşerî faktörlerden biri değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

9.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde tarımda sulama ihtiyacı en az olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdakilerden hangisi tarımda makine kullanımının getirdiği olumlu sonuçlardan biri değildir?**

A) Tarım alanları genişlemiştir.

B) Yapılan iş pratik ve kısa süreli hâle gelmiştir.

C) İnsan iş gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır.

D) Birim alandan alınan verim artmıştır.

E) Makine kullanımına bağlı, sanayi kuruluşlarının sayısı artmıştır.

11. **Türkiye'de tarımda verimin artmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?**

A) Sulama sorununun çözülmesi

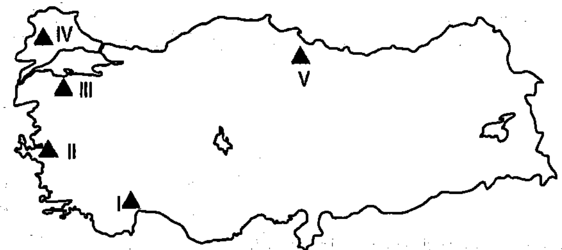
B) Nöbetleşe ekim uygulamasının yapılması

C) Seracılık faaliyetlerinin varlığı

D) Anızın düzenli olarak yakılması

E) Tarımda makine kullanımının artması

12. Seracılık, kış ılıklığı ve güneşli gün sayısının fazla olduğu yerlerde uygulanan tarımsal faaliyetlerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde seracılık daha fazla gelişmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Türkiye'de Tarım

1. • Türkiye topraklarından en fazla, ekili - dikili alan olarak yararlanılır.
   • Mera, ormanlık alan, sanayi merkezi ve turizm alanlarının oranı tarım alanlarına göre daha azdır.

CEVAP: A

2. • Demografik yatırımlar, nüfusun artmasına bağlı olarak nüfusun ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yapılan yatırımlardır. Bu sebeple tarımsal faaliyetlerle bağlantısı yoktur.
   • Diğer ifadeler ise tarımsal faaliyetlerin önemini anlatır.
     – Halkın temel besin ihtiyacını karşılar.
     – Sanayide ham madde olarak kullanılır.
     – İhracata katkı sağlar.
     – Millî gelire katkı sağlar.

CEVAP: C

3. GAP ile birlikte tarım alanları sulanabildiği için Türkiye'de yüz ölçümüne göre ekili - dikili alan oranının en fazla olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: B

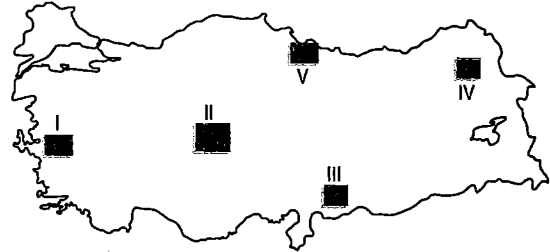
4. Marmara Bölgesi'nin kuzeyinde, Karadeniz iklimi; Ergene bölümünde karasal iklim; güneyinde Akdeniz iklimi etkili olduğu için iklim çeşidine bağlı tarım ürünü çeşidi en fazla Marmara Bölgesi'ndedir.

CEVAP: B

5. • Ekstansif tarım ilkel tarım yöntemidir. Yer şekillerinin problemli ve iklim koşullarının olumsuz alanlarda yapılan tarımsal faaliyetlerdir. Bu sebeple bu alanlarda sulama yapılamadığı ve iklim koşullarının olumsuzluklarına müdahale edilemediği için iklime bağımlılık fazla olur. Yer şekilleri problemi sebebiyle de makine kullanımı zordur. Bu yüzden bu yöntemler ilkel tarım yöntemlerdir.
   • Seracılık, tarım alanların üzerini naylonlarla kapatarak, uygun iklim koşullarının oluşturulması ile yapılan tarımsal faaliyetlerdir. Modern tarım yöntemidir.
   • Tohum ıslahı, tohum ekimi yapılacak alanın iklim koşullarına uygun hâle getirerek, verimi artırma çalışmasıdır. Modern tarım yöntemidir.

CEVAP: D

6.

Nadas, sulama probleminin yaşandığı alanlarda, toprağı bir yıl ekme, diğer yıl dinlendirme yöntemidir. Yağışın en az olduğu İç Anadolu Bölgesi'nde, (II. merkezde) nadas uygulaması en fazla olur.

CEVAP: B

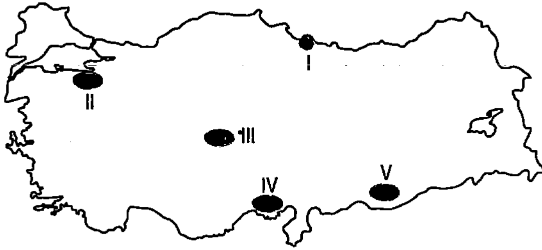
7. • İntansif tarım, modern tarım yöntemidir. Bu alanlarda;
   • Tarımsal faaliyetlerde iklim koşullarına bağımlılık az olur.
   • Makine kullanımı yaygındır.
   • Sulama faaliyetleri gelişmiştir.
   • Birim alandan elde edilen verim fazladır.
     – Nadas uygulaması ekstansif (ilkel tarım) yönetimidir.

CEVAP: D

8. • Sulama, gübreleme ve tohum ıslahı beşerî faktörlerdir.
• Yaz kuraklığı ise iklim özelliklerine bağlıdır.

CEVAP: C

9.

• Karadeniz yaz aylarında yağış aldığı için sulama sorunun yaşandığı yaz mevsiminde yağış rejimi bu problemi çözer. Bu sebeple I. merkezde sulama problemi yaşanmaz.
• Diğer alanlar, yaz kuraklığından dolayı sulama problemi yaşarlar.

CEVAP: A

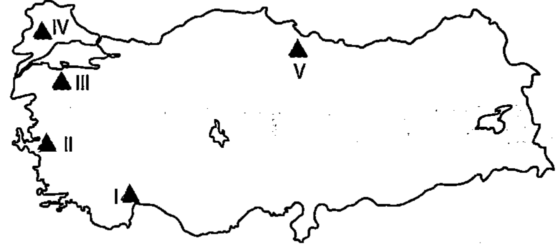
10. • İnsan iş gücüne duyulan ihtiyacın azalması işsizlik problemini ortaya çıkardığı için makine kullanımının oluşturduğu olumsuz bir durumdur.
• Diğer seçenekler ise olumlu özelliklerdir;
  – Tarım alanları genişlemiştir. Makine dağlık taşlık, yerleri tarım alanlarına çevirmiştir.
  – Yapılan iş pratik ve kısa süreli hâle gelmiştir.
  – Birim alandan alınan verim artmıştır. Yapılan iş standart hâle geldiği için bu durum ortaya çıkmıştır.
  – Makine kullanımına bağlı, sanayi kuruluşlarının sayısı artmıştır.

CEVAP: C

11. • Anızın düzenli olarak yakılması; toprağın üst kısmı olan en verimli tabakaya zarar vermektedir. Bu sebeple, tarımda verimi azaltır.
• Diğer seçenekler ise verimi artıran unsurlardır;
  – Sulama sorununun çözülmesi
  – Nöbetleşe ekim uygulamasının yapılması ile her yıl farklı ürünlerle, tarımsal faaliyetlerde çeşitlilik sağlanmış olur.
  – Seracılık faaliyetlerinin varlığı iklim koşullarından daha az etkilenerek yapılan tarımsal faaliyetlerde verimi artıran bir etkendir.
  – Tarımda makine kullanımının artması yapılan işi pratik ve standart hâle getirdiği için verimi artıran bir etkendir.

CEVAP: D

12.

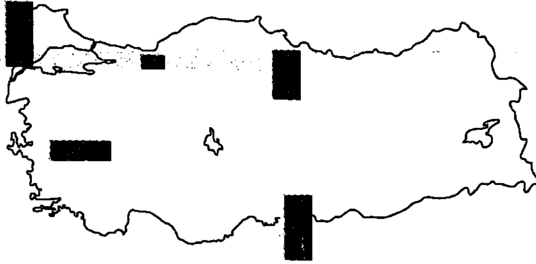

Kış ılıklığı ve güneşli gün sayısına bağlı olarak, seracılık faaliyetlerinin daha fazla olduğu yer, Akdeniz'de yer alan I numaralı merkezdir.

CEVAP: A

1. **Türkiye'de pamuk, incir ve mısırın, en çok yetiştirildiği iller aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

	Pamuk	İncir	Mısır
A)	Adana	Aydın	Samsun
B)	Şanlıurfa	Aydın	Konya
C)	İzmir	Adana	Bursa
D)	Bursa	Samsun	Antalya
E)	Şanlıurfa	İzmir	Samsun

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'de bir tarım ürününün önemli yetişme alanları gösterilmiştir.

Buna göre, işaretli alanlarda yetiştiriciliği yapılan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tütün B) Zeytin C) Pirinç D) Ayçiçeği E) Kenevir

3. I. Karasal iklim bölgelerinde, geniş ekim alanı bulur.
II. Temel tüketim maddesidir.
III. Karadeniz kıyılarında, yüksek gelir getiren ürünler tercih edildiği için yetiştirilmez.
IV. Yetişme döneminde su isteği azdır.

Buğday üretimi ile ilgili yukarıda verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) III ve IV

4. Mısır, Karadeniz kıyılarında doğal yetişme alanı bulmasına rağmen en fazla Akdeniz kıyılarında yetiştirilmektedir.

Buna göre, Türkiye'de mısır yetiştiriciliği için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yetişme ve olgunlaşma döneminde bol su isteği olan bir üründür.
B) Akdeniz'de yetiştirilebilmesi, sulama koşullarına bağlıdır.
C) Karadeniz kıyılarında yetiştiriciliği için sulamaya ihtiyaç duyulmaz.
D) Akdeniz'de yağ sanayiye ham madde sağladığı için geniş alanda tercih edilir.
E) Karadeniz'de yetiştirilen mısırın, iklim koşullarına bağlı olarak yağ oranı daha fazladır.

5. **Türkiye'de üretimi ve tüketimi en fazla yapılan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mısır B) Arpa C) Yulaf D) Buğday E) Çavdar

6. I. Yetişme döneminde su, olgunlaşma döneminde aşırı sıcaklık ister.
II. Şanlıurfa çevresindeki ovalarda, sulama koşullarının gelişmesiyle son yıllarda yoğun bir şekilde yetiştiriciliği yapılmaktadır.
III. Doğu Anadolu'nun her ovasında yetiştirilir.
IV. Volkanik araziler en geniş ekim alanlarıdır.

Pamuk üretimi ile ilgili yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

7. I. Muz
II. Çay
III. Kenevir
IV. Haşhaş

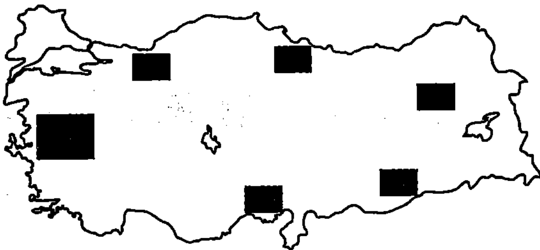
Yukarıdaki ürünlerin hangisinin ekim alanlarının sınırlı olması iklime bağlı değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

8. **Kalitesi korunsun diye devlet kontrolünde yetiştirilen tarım ürünü, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tütün B) Kenevir C) Muz
D) Patates E) Üzüm

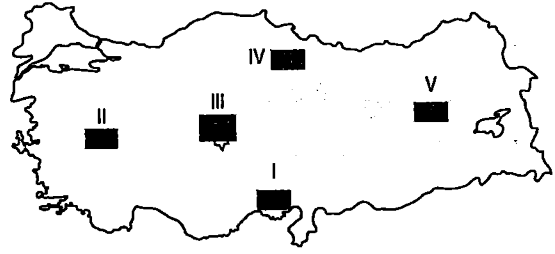
9.

Yukarıdaki haritada önemli yetişme alanları gösterilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üzüm B) Elma C) Tütün
D) Şeker pancarı E) Pamuk

10.

Şeker pancarı, yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde daha fazla gelir getiren ürünler tercih edildiği için yetiştirilmez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Türkiye'de maki bitki örtüsünün yaygın olarak bulunduğu bir alanda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin doğal ortamda tarımı yapılamaz?**

A) Zeytin B) Turunçgil C) İncir
D) Üzüm E) Çay

12.

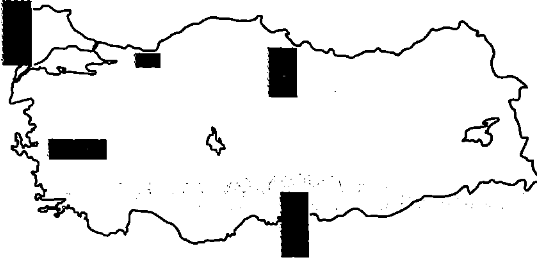
Yukarıdaki haritada işaretli alanda en fazla tarımı yapılan ürün aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üzüm B) Tütün C) Haşhaş
D) Gül E) İncir

1. • Pamuk, en fazla Güneydoğu Anadolu'da, sulama ile birlikte
• İncir, en fazla Ege'de, Aydın kentinde,
• Mısır, en fazla Akdeniz'de sulama ile birlikte yetiştirilir.

CEVAP: B

2.

• Sulak alanlar içerisinde yetişir,
• Meriç, Asi, Kızılırmak, Gediz, Sakarya gibi akarsular üzerinde devlet kontrolünde yetiştirilir.

Özellikleri verilen bu tarım ürünü pirinçtir.

CEVAP: C

3. • "Karadeniz kıyılarında, yüksek gelir getiren ürünler tercih edildiği için yetiştirilmez." cümlesi yanlıştır, Karadeniz kıyılarında yetişmesini engelleyen unsur yaz yağışlarıdır.
• Diğer ifadeler buğday tarımı için doğrudur;
  – Karasal iklim bölgelerinde, geniş ekim alanı bulur.
  – Temel tüketim maddesidir.
  – Yetişme döneminde su isteği azdır.

CEVAP: C

4. • "Karadeniz'de yetiştirilen mısırın, iklim koşullarına bağlı olarak yağ oranı daha fazladır." ifadesi yanlıştır. Çünkü sıcak olan yerde yetişen yağ bitkisinin, yağ oranı daha fazla olur. Akdeniz Bölgesi daha sıcak olduğu için burada yetişen mısırın yağ oranı daha fazla olur.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
  – Yetişme ve olgunlaşma döneminde bol su isteği olan bir üründür.
  – Akdeniz'de yetiştirilebilmesi sulama koşullarına bağlıdır.
  – Karadeniz kıyılarında yetiştiriciliği için sulamaya ihtiyaç duyulmaz.
  – Akdeniz'de yağ sanayiye ham madde sağladığı için geniş alanda tercih edilir.

CEVAP: E

5. Karasal iklim koşullarına uygun olan, temel tüketim maddesi ve en fazla üretilen tarım ürünü buğdaydır.

CEVAP: D

6. • Pamuk için;
  – Yetişme döneminde su, olgunlaşma döneminde aşırı sıcaklık ister.
  – Şanlıurfa çevresindeki ovalarda, sulama koşullarının gelişmesiyle son yıllarda yoğun bir şekilde yetiştiriciliği yapılmaktadır, ifadeleri doğrudur.

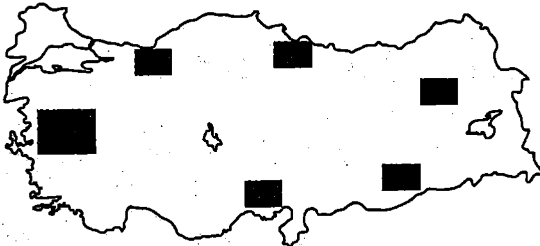
CEVAP: D

7. • Kenevir ve haşhaş uyuşturucu madde içerdiği için devlet kontrolündedir.
• Muz ve çay ise özel konumun etkileri sonucu Türkiye'de yetişme alanı bulur.

CEVAP: E

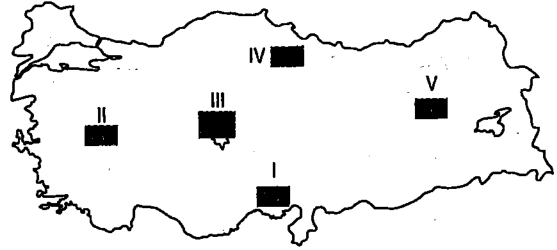
8. • Tütün ihraç edilir ve de kalitesi düşmesin diye devlet kontrolünde yetiştirilir.
• Kenevirin devlet kontrolünde olmasının sebebi uyuşturucu madde içermesidir.

CEVAP: A

9.

• Haritada yetişme alanı gösterilen tarım ürünü, tütündür.
• En fazla Ege Bölgesi'nde yetiştirilir.

CEVAP: C

10.

Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde şeker pancarı daha fazla gelir getiren ürünler yetiştirildiği için (mısır) tercih edilmez.

CEVAP: A

11. • Çayın ana vatanı Güneydoğu Asyadır; bol yağış ve nem isteği ile Doğu Karadeniz'de yetişir. Akdeniz ikliminde yetişmemez.

CEVAP: E

12.

Haşhaş, Afyon'da yetiştirilir ve devlet kontrolündedir.

CEVAP: C

1. **Türkiye'de, şeker pancarı tarımı için aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Yumru kökünden elde edilen sıvıdan şeker üretilir.

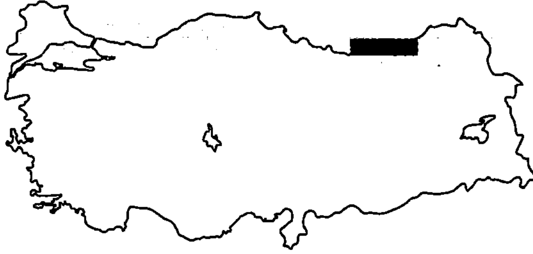
B) Anadolu'da Cumhuriyet ile birlikte tarımı başlamıştır.

C) Çabuk bozulma özelliğine bağlı olarak, tarım alanları çevresinde fabrikaları vardır.

D) İç Anadolu Bölgesi en geniş tarım alanlarının bulunduğu yerdir.

E) Posası ipek böcekçiliğinin gelişmesine katkı sağlamıştır.

2.

Türkiye'de üretiminin %100'ü, haritada işaretli alanda yer alan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fındık B) Mısır C) Elma D) Çay E) Tütün

3. **Bitkinin özelliğine bağlı olarak hasat edildikten sonra çabuk bozulma özelliğine sahip tarım ürünleri aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Elma - Üzüm

B) Arpa - Buğday

C) Pirinç - Mısır

D) Çay - Şeker pancarı

E) Haşhaş - Tütün

4. I. Muz

II. İncir

III. Şeker pancarı

IV. Patates

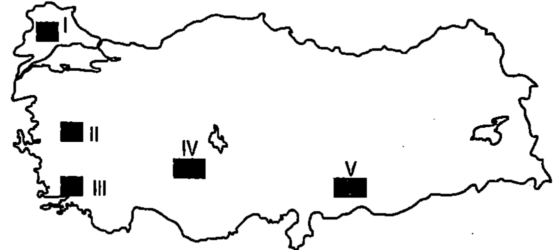
Yukarıda verilen tarım ürünlerinden hangilerinin, ekim alanı dardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

5. **Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi uyuşturucu madde içerdiği için devlet kontrolündedir?**

A) Kenevir B) Pirinç C) Tütün D) Muz E) Soya fasulyesi

6.

Yukarıdaki haritada yetişme alanları en çok gösterilen tarım ürünleri, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV	V
A)	Ayçiçeği	Zeytin	İncir	Pamuk	Mısır
B)	Pirinç	Tütün	Üzüm	Mısır	Pamuk
C)	Ayçiçeği	Zeytin	İncir	Mısır	Pamuk
D)	Buğday	Üzüm	İncir	Limon	Tütün
E)	Tütün	Elma	Nar	Pamuk	Çay

7. **Tohumundan elde edilen yağ ile birlikte Türkiye'de sıvı yağ üretiminde, en fazla kullanılan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mısır
B) Ayçiçeği
C) Soya fasulyesi
D) Pamuk
E) Fındık

8. I. Çay
II. Şeker pancarı
III. Mısır
IV. Buğday

Yukarıdaki ürünlerden tarımı Anadolu'da, Cumhuriyet'ten sonrasına dayanan tarım ürünleri hangileridir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve IV

9. Baklagiller sınıfında yer alan mercimek, karasal iklim bölgelerinde yetişme alanı bulur.

Türkiye'de aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, kırmızı ve yeşil mercimeğin en fazla tarımının yapıldığı bölgeler doğru olarak verilmiştir?

	Kırmızı Mercimek	Yeşil Mercimek
A)	İç Anadolu	Güneydoğu Anadolu
B)	Akdeniz	Ege
C)	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu
D)	Marmara	Karadeniz
E)	Doğu Anadolu	İç Anadolu

10. Sulama faaliyetlerinin yetersiz olduğu, karasal iklim bölgelerinde, nadas yöntemi uygulanmasın diye; tarımsal faaliyetlerin devamı için nöbetleşe ekim metodu uygulanmaktadır.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, nöbetleşe ekim metodunda, art arda ekilen ürünler doğru verilmiştir?

A) Buğday - Mısır
B) Şeker pancarı - Pamuk
C) Buğday - Nohut
D) Mercimek - Mısır
E) Elma - Üzüm

11. **Aşağıdaki yağ bitkilerinden hangisi Akdeniz ikliminin karakteristik bir ürünüdür?**

A) Aspir
B) Zeytin
C) Kolza
D) Soya fasulyesi
E) Ayçiçeği

12. Karadeniz iklim bölgesinde doğal yetişme alanı bulurlar. Ancak yağ sanayinde kullanılması ve ekonomik getirisinin daha fazla olması sebebiyle en fazla Akdeniz Bölgesi'nde yetiştirilir.

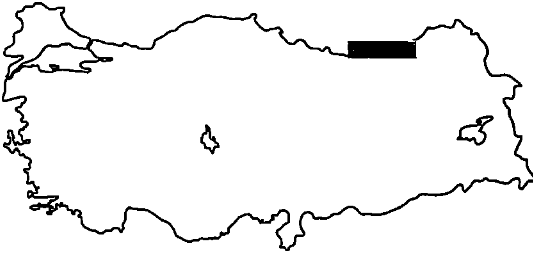
Buna göre, yukarıda özellikleri verilen iki tarım ürünü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Susam - Yer fıstığı
B) Mısır - Soya fasulyesi
C) Pamuk - Çay
D) Turunçgil - Zeytin
E) Anason - Soya fasulyesi

Türkiye'de Tarım

1. • "Posası ipek böcekçiliğinin gelişmesine katkı sağlamıştır." ifadesi yanlıştır. Çünkü posası besi - ahır hayvancılığında hayvan yemi olarak kullanılır.
   • Diğer ifadeler ise doğrudur;
     – Yumru kökünden elde edilen sıvıdan şeker üretilir.
     – Anadolu'da Cumhuriyet ile birlikte tarımı başlamıştır.
     – Çabuk bozulma özelliğine bağlı olarak, tarım alanları çevresinde fabrikaları vardır.
     – İç Anadolu Bölgesi en geniş tarım alanlarının bulunduğu yerdir.

   CEVAP: E

2.

   Üretiminin %100 Doğu Karadeniz'de olan tarım ürünü çaydır.

   CEVAP: D

3. Çay ve şeker pancarı çabuk bozulma özelliğine sahip olduğu için ekim alanlarının hemen yanında işlenir.

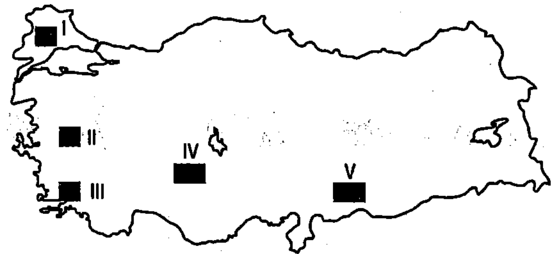
   CEVAP: D

4. • Mikroklima iklim özelliğine bağlı olarak, Alanya - Anamur arasında yetişen muzun ekim alanı dardır.
   • İncir, kıyılarda; şeker pancarı ve patates ise iç kesimlerin genelinde yetişir.

   CEVAP: A

5. Kenevir ve haşhaş uyuşturucu madde içeren, tarım ürünleridir. Bu yüzden üretimleri devlet kontrolündedir.

   CEVAP: A

6.

   I. Ayçiçeği
   II. Zeytin
   III. İncir
   IV. Mısır
   V. Pamuk

   CEVAP: C

7. Türkiye'de en fazla kullanılan yağ bitkisi, ayçiçeğidir.

CEVAP: B

8. Türkiye'de üretimi, Cumhuriyet'ten sonrasına dayanan tarım ürünleri; çay, şeker pancarı, pamuk ve ayçiçeğidir.

CEVAP: D

9.
- Kırmızı mercimek, Güneydoğu Anadolu
- Yeşil mercimek ise en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde yetişme alanı bulur.

CEVAP: C

10. Buğday tarımı yapıldıktan sonra sulama probleminin olduğu karasal iklim bölgelerinde, toprakta mineral dengesi sağlanamadı için ikinci yıl nohut yetişticiliği yapılır. Çünkü nohut, buğdayın topraktan aldığı mineralin dışında farklı bir mineral alarak yetişir ve aynı zamanda, toprağa azot sağlar. Bu durum buğday tarımını kolaylaştırır.

CEVAP: C

11.
- Akdeniz iklimine bağlı olarak yetişen ürünler, zeytin ve turunçgildir.
- Aspir ve kolza yağ bitkisidir, biodizel yapımında kullanılır.
- Soya fasulyesi, Akdeniz'de; ayçiçeği, Ergene'de en fazla yetiştirilen yağ bitkileridir.

CEVAP: B

12. Mısır ve soya fasulyesi, Karadeniz ikliminde doğal olarak yetişebilmelerine rağmen, Akdeniz'de, sulama sayesinde ve de yağ sanayinde kullanıldığı için en fazla yetiştirilir.

CEVAP: B

1. I. Anetol adı verilen yağ içerir.
   II. Alkollü içeceklerin yapımında kullanılır.
   III. Antalya bölümü, tarımının en fazla yapıldığı alandır.

Yukarıda özellikleri verilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anason B) Haşhaş C) Tütün D) Kenevir E) Kolza

2. **Yetiştirildiği alanların iklim özellikleri düşünüldüğünde, aynı iklim bölgesinde doğal olarak tarımı yapılamayacak iki ürün aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

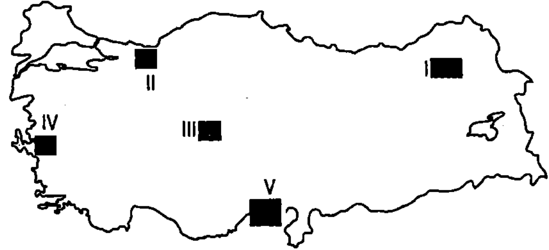
A) Mısır - Pirinç
B) Çay - Pamuk
C) Zeytin - Turunçgil
D) Elma - Üzüm
E) Buğday - Şeker pancarı

3. Sulama faaliyetleri tarımda verimi ve ürün çeşidini artıran önemli bir etkendir.

Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisi sulama koşulları gelişmiş olsa da doğal yetişme alanının dışında yetiştirilemez?

A) Mısır B) Soya fasulyesi C) Pamuk D) Fındık E) Susam

4. Tarım için gerekli olan sıcak dönemin uzun olduğu ve sulama koşullarının geliştiği alanlarda bir tarım alanından aynı yıl içerisinde birden fazla ürün alınabilir.

Buna göre, yukarıdaki haritada işaretli tarım alanlarının hangisi birden fazla ürün almaya daha elverişlidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Türkiye'de tarımı en fazla Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kayısı B) İncir C) Fındık D) Buğday E) Arpa

6. **Türkiye'de en geniş alanda yetiştirilen iki meyve aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Üzüm - İncir
B) Kiraz - Kayısı
C) Üzüm - Elma
D) Muz - İncir
E) Armut - Elma

7. **Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin ihracatında Türkiye birinci sırada yer almaz?**

A) Üzüm B) İncir C) Fındık D) Kayısı E) Çay

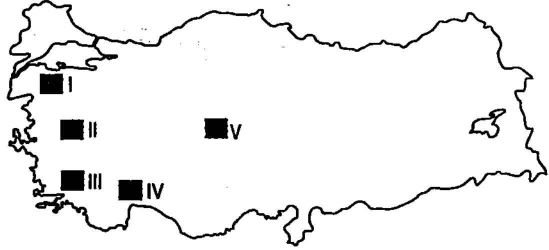
8. **Türkiye'de pirinç tarımı için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Devlet kontrolünde yetiştiriciliği yapılır.
B) Sulak alanlar içerisinde tarımı yapılır.
C) Tarımı sırasında makine kullanımı zor olur.
D) İhraç edilen önemli bir besin maddesidir.
E) Marmara Bölgesi'nde en fazla yetiştirilir.

9. **Türkiye'de pamuk ve kırmızı mercimek üretiminde en önemli paya sahip olan bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Ege
C) Güneydoğu Anadolu
D) Akdeniz
E) İç Anadolu

10.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde üzüm yetiştiriciliği en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. I. Tarımsal faaliyetler, sıcaklık değerlerinin yüksek olduğu yaz aylarında yoğun olarak yapılır.
II. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki ovalarda, sulama problemi tamamen çözülünce yıl içerisinde aynı tarladan beş ürün alınabilecektir.
III. Tarımsal üretim her tarım ürünü için yeteri kadar olduğunda ürün ithalatı yapılmaz.
IV. Tüm tarım alanları makine kullanımına uygundur.

Türkiye'de uygulanan tarımsal faaliyetler için yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12. **İklim özellikleri göz önüne alındığında aşağıdaki illerin hangisinde tarım ürünleri daha geç olgunlaşır?**

A) Mersin B) İzmir
C) Trabzon D) Bursa
E) Erzurum

1. I. Anetol adı verilen yağ içerir.
   II. Alkollü içeceklerin yapımında kullanılır.
   III. Antalya bölümü, tarımının en fazla yapıldığı alandır.

   Yukarıda özellikleri verilen tarım ürünü anasondur.

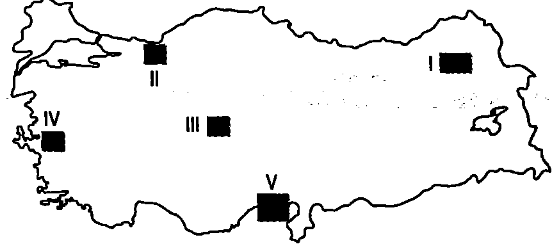
   CEVAP: A

2. Çay nem ve yağış isteği fazla olan bir üründür. Pamuk ise olgunlaşma dönemimde aşırı yaz sıcaklığı ister. Bu sebeple iki ürün aynı iklim bölgesinde doğal olarak yetişemez.

   CEVAP: B

3. Sulama yaz aylarında da su isteği olan ürünlerin farklı bölgelerde yetişebilmesine imkân sağlar. Bitkiler ilkbaharda ekilir, sulanır ve tarım sezonu sonunda topraktan kaldırılır. Ancak ağaç boyutunda olan ürünler, tüm yıl boyunca o iklim bölgesinde olmak zorundadır. Bu sebeple fındığın sulama ile Karadeniz iklimi dışında bir yerde yetişmesi, diğer mevsim özellikleri benzer olmayacağı için zordur. Özellikle kış sıcaklık değerlerinden olumsuz etkilenecektir.

   CEVAP: D

4.

   V numaradaki Çukurova'da sıcaklık ve sulama koşulları sebebiyle aynı yılda bir tarım alanından üç ürün alınabilir.

   CEVAP: E

5. • Kayısı - Malatya
   • İncir - Aydın
   • Fındık - Ordu
   • Buğday, Arpa - Konya

   CEVAP: A

6. Üzüm ve elma soğuğa en dayanıklı iki meyve olduğu için Türkiye'de geniş alanda yetişir.

   CEVAP: C

7. • Fındık, incir, üzüm, kayısı, kiraz ve gül ihracatında Türkiye birinci sıradadır.
   • Çay ise ihraç edilir ancak birinci sırada yer almayız.

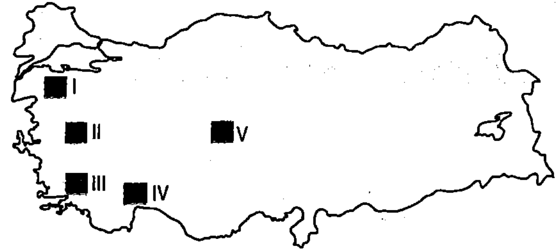
CEVAP: E

8. • "İhraç edilen önemli bir besin maddesidir." ifadesi yanlıştır. Çünkü pirinç, ithal edilir.
   • Diğer ifadeler ise doğrudur;
     – Devlet kontrolünde yetiştiriciliği yapılır.
     – Sulak alanlar içerisinde tarımı yapılır.
     – Tarımı sırasında makine kullanımı zor olur.
     – Marmara Bölgesi'nde en fazla yetiştirilir.

CEVAP: D

9. Aşırı yaz sıcaklığı ve sulamanın etkisiyle, pamuk ve kırmızı mercimek en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilir.

CEVAP: C

10.

Manisa, üzüm yetiştirciliğinin en fazla olduğu yerdir (II).

CEVAP: B

11. • Tarım için soruda verilen şu ifadeler doğrudur;
     – Tarımsal faaliyetler sıcaklık değerlerinin yüksek olduğu yaz aylarında yoğun olarak yapılır.
     – Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki ovalarda sulama problemi tamamen çözülünce yıl içerisinde aynı tarladan beş ürün alınabilecektir.
   • Bu ifadeler ise yanlıştır;
     – "Tarımsal üretim, her tarım ürünü için yeteri kadar olduğundan, ürün ithalatı yapılmaz." Pirinç, Muz gibi ithal edilen ürünler vardır.
     – "Tüm tarım alanları makine kullanımına uygundur." Doğu Karadeniz ve Hakkâri gibi alanlar dağlık ve makine kullanımı zordur.

CEVAP: A

12. Yüksek ve karasal olduğu için Erzurum'da diğer kentlere göre sıcaklık değerleri düşüktür ve bitkiler daha geç olgunlaşır.

CEVAP: E

1. Tarım; ekip - dikme, yetiştirme ve çıkarım faaliyetlerinin tamamını kapsayan, insanların beslenmesi için gerekli gıda maddesi ve sanayi için ham madde üreten önemli bir sektördür. Bu sektör içinde tarımsal üretim, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık ve madencilik faaliyetleri bulunmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarım sektörü için yanlış bir bilgidir?

A) Türkiye'de tarım arazisinden yararlanma şekilleri ve oranları farklılık gösterir.

B) Tarım sektörününde çalışan kişi oranı diğer sektörlere göre daha düşüktür.

C) Doğu Anadolu Bölgesi'nde tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

D) Türkiye'de ekili - dikili arazi oranı en çok İç Anadolu Bölgesi'ndedir.

E) Deniz balıkçılığı en yoğun Karadeniz'de yapılmaktadır.

2. Türkiye'de bazı tarım ürünlerinin üretiminde iklim özelliklerinin, toprak yapısının, sulama olanaklarının iyi olması yeterli olmamaktadır. Bu tarz ürünlerin geniş alanlarda ve yüksek miktarda üretilememesinde devlet denetimi önemli bir etkendir.

Aşağıda verilen ürünlerin hangisinde bu durum geçerlidir?

A) Anason
B) Zeytin
C) Turunçgil
D) Tütün
E) Mısır

3. 2016 yılında Türkiye'deki mısır üretimi, 2006 yılına göre %68'lik bir artışla 6,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Buna göre üretimdeki bu artışın en önemli sebebi;

I. hibrit tohum kullanımının artması,

II. etlik piliç yemi üretimi başta olmak üzere yem sanayi talebindeki artış,

III. ikinci ürün üretiminin artması

durumlarından hangileridir?

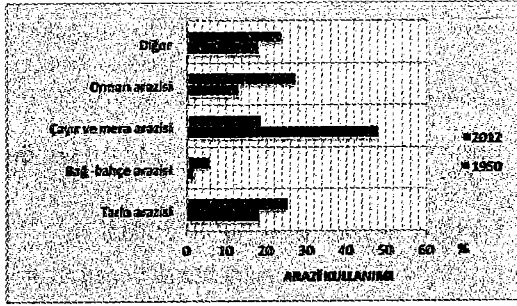
A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Mikroklima, geniş bir alan içerisinde yer alan ve bu alanın iklimsel koşullarından farklı bir iklime sahip küçük bir alanın iklim yapısına denir.

Buna göre, aşağıda yetiştiği merkez ile birlikte verilen ürünlerden hangisinin mikroklima iklim bölgesinde yer aldığı söylenemez?

A) Mersin - Muz
B) Şanlıurfa - Zeytin
C) Rize - Turunçgil
D) Trabzon - Kivi
E) Yusufeli - Zeytin

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye arazisinin 1950 ve 2012 yılları arasındaki araziden yararlanma şekilleri ve oranları verilmiştir.

Yukarıdaki grafiğe göre aşağıda verilen yorumlardan hangisi doğrudur?

A) 1950 - 2012 yılları arasında toplam arazi içinde tarla arazisinin oranı en yüksektir.

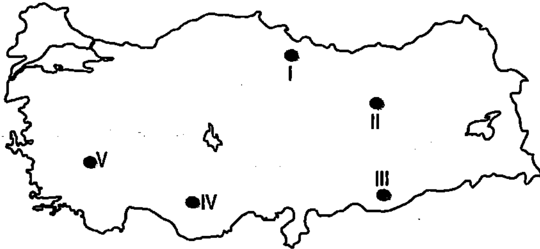
B) 1950 - 2012 yılları arasında çayır ve mera arazisinin tarım arazisine dönüştürülmesi sebebiyle oranı azalmıştır.

C) 1950 - 2012 yılları arasında bağ ve bahçe arazisinden yararlanma oranı iki kattan fazla artmıştır.

D) 2012 yılındaki orman arazisinin alanı 1950 yılındaki tarla arazisi alanından fazladır.

E) Sulama imkânlarının artması ile tarla arazisinin oranı artmıştır.

6. Nadas, yeterince gübrelenemeyen ve sulanamayan tarımsal toprakların ya oldukları gibi ya da sürülerek dinlenmeye bırakılmasıdır.

Buna göre, ülkemizde sulama sorunlarının tamamı çözülür ise yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangisinde nadas alanlarının azalmasına bağlı gerçekleşecek üretim artışı <u>en az</u> olacaktır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.
- Birim alandan elde edilen verim fazladır.
- Makineleşme, toprak bakımı, tohum ıslahı, suni gübre kullanımı fazladır.
- Sulama koşulları iyidir.
- Tarımda çalışan insan sayısı azdır.
- Üretim sürekli ve dalgalanma azdır.

Yukarıda Türkiye tarımında uygulanan yöntemlerden birinin temel özellikleri verilmiştir.

Verilen bu özellikler aşağıdaki tarım yöntemlerinden hangisine aittir?

A) İntansif B) Ekstansif

C) Plantasyon D) Nöbetleşe ekim

E) Seracılık

8. Ülkemizde üretilen en önemli tarım ürünü grubu tahıllardır. Bu ürünler içinde buğday, arpa, çavdar ve yulafın ekim alanı ve üretim miktarı fazladır.

Buna göre, verilen tarım ürünlerinin Türkiye'de üretiminin yaygın olmasının <u>temel sebepleri</u> içinde aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Yaz kuraklığı ve kış soğuğuna dayanıklı olması

B) Bazılarının temel besin maddelerimiz olması

C) Tarımının kolay olması

D) Makineli tarıma elverişli olması

E) İhracattaki paylarının yüksek olması

9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'ın büyük oranda tamamlanması ile sulanan alan maksimum seviyede genişlemiştir.

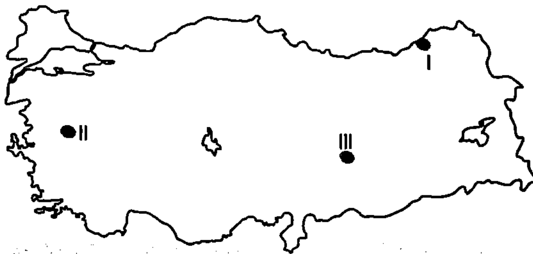
Buna göre, bu bölgede sulanan alanın genişlemesi ile

I. Soya fasulyesi,
II. Turunçgil,
III. Mısır,
IV. Pamuk,
V. Ayçiçeği

gibi ürünlerin hangilerinin üretim alanı bu durumdan en az etkilenmiştir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) III ve V
E) III, IV ve V

10. Monokültür, belirli bir bitki türünün bir bölgede çok yaygın olarak uzun yıllar boyunca yetiştirilmesine dayanan bir tarımsal yöntemdir. Endüstriyel tarımda sıklıkla kullanılan bu yöntem, kısıtlı iş gücü olanaklarına sahip bölgelerde yüksek hasat oranlarına ulaşılmasına yardımcı olmaktadır.

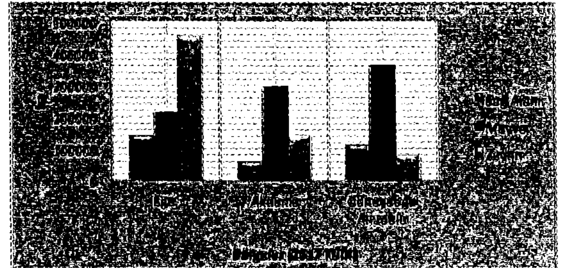

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış merkezlerde yetiştirilen monokültür ürünleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Fındık	Tütün	Pamuk
B)	Tütün	Üzüm	Şeker pancarı
C)	Çay	Üzüm	Kayısı
D)	Fındık	Tütün	Buğday
E)	Çay	Tütün	Arpa

11. Türkiye'yi, tarımdaki rekabetçi gücü, üretim çeşitliliği ve standartlarıyla Avrupa ve Orta Doğu bölgelerinde lider pozisyona getirmek için "Millî Tarım Projesi" başlatıldı. Proje, bitkisel üretimde "Havza Bazlı Destekleme Modeli" ve hayvansal üretimde "Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli" olmak üzere iki ana temelden oluşmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi projede hedeflenen veya gerçekleştirilen çalışmalardan biri değildir?

A) Bitkisel üretimde arz talep dengesi yoluyla piyasada fiyat istikrarını sağlamak
B) Bitkisel üretimde sertifikalı tohum kullanma şartını getirmek
C) Damızlık hayvan alımında çiftçiye hibe desteğinin sağlanması
D) Koruma altına alınan 192 ovanın tarımsal üretim ve buna bağlı endüstri alanı olarak kullanılması
E) Türkiye Ürün İhtisas Borsasının kurulması

12.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de Akdeniz, Ege ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki zeytin, bağ ve meyve üretim alanları hektar bazında verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi grafikten çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

A) Türkiye'de zeytin ekim alanı ve buna bağlı verim en fazla Ege Bölgesi'ndedir.
B) Bazı bölgelerde bağ alanı, zeytin ve meyve ekim alanından azdır.
C) Verilen bölgeler içinde en çok meyve ekim alanı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir.
D) Ege Bölgesi'ndeki meyve ekim alanı Akdeniz Bölgesi'ndeki zeytin ekim alanından fazladır.
E) Bazı bölgelerde meyve ekim alanı diğerlerine göre daha fazladır.

1. Ülkemizde ekili - dikili arazi oranı en fazla Güneydoğu Anadolu ve Marmara bölgelerindedir. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde; Sanayi (%27) ve hizmet (%64) sektöründe çalışan oranı, tarım (%9) sektöründe çalışan oranından daha fazladır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde engebeden ötürü tarım arazilerinin dar ve parçalı olması tarımsal nüfus yoğunluğunu arttırır. Karadeniz, Ege, Marmara ve Akdeniz'de yapılan balıkçılık faaliyetlerinde en çok çıkarım Karadeniz'den sağlanır.

CEVAP: D

2. Ülkemizde tütün, haşhaş, çeltik, keten, kenevir gibi ürünlerin yetiştirilmesinde devlet denetimi uygulanmaktadır. Bu ürünlerin geniş alanlarda veya yüksek miktarlarda üretilmesine devlet kısıtlama getirmektedir. Soru içinde verilen diğer ürünlerde devlet denetimi yoktur.

CEVAP: D

3. Ülkemizde 2006 yılına göre 2016 yılındaki mısır üretiminin maksimum seviyede artış göstermesindeki temel etkenler; hibrit tohum kullanımının artması, Güney Doğu Anadolu, Ege ve Akdeniz bölgelerinde sulanabilir alanların genişlemesi, üretimde kullanılan tekniklerin gelişmesi, yem sanayisindeki talep artışı ve Akdeniz, Ege, Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ikinci ürün (Aynı üretim yılı içerisinde sonbahar ve ilkbahar dönemlerinde kısa dönemler şeklinde aynı arazide iki kez yetiştiricilik yapılması) üretiminin artmasıdır.

CEVAP: E

4. Zeytin, Akdeniz ikliminde yetişebilen en önemli tarım ürünlerinden biridir. Ana yurdu Doğu Akdeniz kıyıları olan bu ürün hem sofralık hem de yağlık olarak üretilmektedir. Ülkemizde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde yer alan Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis gibi illerde Akdeniz ikliminin etkisine bağlı olarak zeytin tarımı yapılmaktadır. Bu alanlardaki zeytin tarımı mikroklima iklim özelliği içinde yer almaz. Verilen diğer merkezlerde yetiştirilen tarım ürünleri mikroklima iklim özelliği ile açıklanır.

CEVAP: B

5. Toprak örtüsü; tarımsal faaliyetlerin yapıldığı en büyük ve en önemli kaynaktır. Toprağın değişik sosyo - ekonomik faaliyetler için değerlendirilmesine topraktan yararlanma denir. Bu değerlendirme şekillerine göre toprak; tarla arazileri, bağ - bahçe arazileri, çayır - mera arazileri, orman arazileri ve ürün getirmeyen araziler olmak üzere beş gruba ayrılabilir. Buna göre soru içinde verilen yorumlar incelendiğinde, 1950 - 2012 yılları arasında bağ ve bahçe arazisinden yararlanma oranı iki kattan fazla artmıştır. Grafik dikkatli incelendiğinde arazi alanları değil arazilerden yararlanma oranları verilmiştir.

CEVAP: C

6. Sulanan alanın artması nadas alanlarının daralmasına ve üretim miktarının artmasına neden olur. Haritada Orta Karadeniz arazisinde (I) iklim özelliği ve büyük akarsuların varlığına bağlı olarak nadasa bırakılan arazi oranı en azdır. Verilen diğer merkezlere göre bu yörede nadas alanlarının daha az olması, sulama sonrasında nadas alanının daralması sonucu üretim artışının en az olacağı alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

CEVAP: A

7. Soru içinde verilen temel özellikler modern tarım yöntemine aittir. (İntansif) Ekstansif tarım geleneksel yöntemdir. Plantasyon tarımı ülkemizde yapılmamaktadır.

CEVAP: A

8. Buğday, arpa, çavdar, yulaf gibi ürünlerin üretim alanlarının ülkemizde yaygın olmasının temel sebepleri, yüksek ve düşük sıcaklıklara dayanıklı olmaları, buğday, çavdar ve yulaf gibi türlerin besin endüstrisinde yaygın kullanılması, tarımsal üretimlerinin kolay yapılabilmesi ve makineli tarıma uygun olmalarıdır. Ülke içinde tüketim oranları fazla olduğu için ihracattaki payları düşüktür. Örneğin buğdayın ülkede yeterlilik oranı %89,2 (2018, TÜİK) dir. Bu nedenle bu ürünler son dönemde daha çok ithal edilmektedir.

CEVAP: E

9. GAP ile birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde endüstriyel tarım ürünleri olan pamuk, mısır, soya fasulyesi ve ayçiçeği ekim alanları genişlemiştir. Turunçgil tarımını iklim özellikleri etkilediği için dikim alanlarında GAP ile birlikte kayda değer bir değişim olmamıştır.

CEVAP: B

10. Manisa'da üzüm (II), Rize'de çay (I), Malatya'da kayısı (III) yörenin monokültür ürünleridir.

CEVAP: C

11. Millî Tarım Projesi'ndeki temel hedefler ve gerçekleştirilen çalışmalar;

- Bitkisel üretimde arz talep dengesi yoluyla piyasada fiyat istikrarını sağlayarak üretici ve tüketici fiyatlarındaki dalgalanmaların en aza indirilmesi de mümkün olacaktır.
- 2018'den itibaren üretimde verimliliği artırmak için sertifikalı tohum kullanma şartının getirilmesi
- Damızlık hayvan alımına hibe verilmesi
- 30 il mera hayvancılığı yetiştirici bölgesi olacak ve üretim desteklenecek
- Koruma altına alınan 192 ovanın sadece tarımsal üretimde kullanılması amacıyla çalışmaların başlatılması
- Türkiye Ürün İhtisas Borsası lisanslı depolarda depolanan tarım ürünlerini temsil edecek elektronik ürün senetlerinin işlem göreceği, uluslararası düzeyde faaliyette bulunacak, Türkiye Ürün İhtisas Borsası 6 Nisan 2017'de Resmî Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla kurulmuştur.

CEVAP: D

12. Tablodaki veriler incelendiğinde sadece ekim alanı verildiği için verim hakkında yorum yapılamaz.

CEVAP: A

1. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de son yıllarda tarım alanında görülen değişikliklerden biri değildir?**

A) Endüstri bitkilerinin ekim alanlarının genişlemesi

B) Birim alandan elde edilen ürün miktarının artması

C) Tarımla uğraşan nüfusun artması

D) İklim koşullarına bağımlılığın azalması

E) Ürün çeşitliliğinin artması

2. **Aşağıdakileren hangisi, Türkiye'de tarımın bir özelliği değildir?**

A) Pek çok ürünün endüstride ham madde olarak kullanılması

B) Tarımsal ürün çeşidinin artması

C) Tarımla uğraşan nüfusun giderek artması

D) Tarımsal üretim miktarlarının giderek artması

E) İç ve dış ticarette tarım ürünlerinin önemli yer tutması

3. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de tarımın gelişmesini sağlayacak yaklaşımlardan biri değildir?**

A) Toprağın nadasa bırakılması

B) Gübreleme ve ilaçlamanın bilinçli yapılması

C) İyi cins tohum kullanımının yaygınlaştırılması

D) Toprağın uygun koşullarda sulanması

E) Dönüşümlü ürün ekimiyle toprak kalitesinin korunması

4. **Türkiye'de verimli tarım alanlarının giderek azalması ve niteliklerinin bozulmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerinden daha azdır?**

A) Plansız kentleşme

B) Çevre kirliliği

C) Yanlış tarım tekniklerinin uygulanması

D) Yer altı kaynakları

E) Erozyon

5. Türkiye'de tarımsal etkinliklerin zorlaşmasında,

I. eğimin fazla olması,

II. ortalama yükseltinin fazla olması

III. şiddetli yaz kuraklığı yaşanması

etkili olmaktadır.

Buna göre, I, II ve III numaralı etmenlerin daha çok etkili olduğu iller aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kars	Konya	Rize
B)	Konya	Rize	Kars
C)	Rize	Kars	Konya
D)	Kars	Rize	Konya
E)	Rize	Konya	Kars

6. **Aşağıdaki coğrafi bölgelerin hangisinde, ekili dikili alanların bölge toprakları içindeki payı en azdır?**

A) Güneydoğu Anadolu B) Marmara

C) Ege D) İç Anadolu

E) Doğu Anadolu

7. **Son yıllarda, Türkiye'de, tarımdaki gelişmelere bağlı olarak aşağıdakilerin hangisinde azalma olduğu söylenebilir?**

A) Tarımsal etkinliklerin iklime bağımlılığında

B) Tarımsal ürünlerin pazarlama olanaklarında

C) Tarımsal ürünlerin tüketiminde

D) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının sayısında

E) Tarımdan elde edilen gelirde

8. **Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, tarım ürünleri çeşitliliğinin fazla olmasının nedenlerinden biridir?**

A) Farklı iklim tiplerinin etkisi altında kalması

B) Asya ve Avrupa kıtaları arasında yer alması

C) Bol su taşıyan akarsulara sahip olması

D) Ortalama yükseltisinin fazla olması

E) Tarımsal nüfus yoğunluğunun yüksek olması

9. **Türkiye'de ekili alanların artmasının aşağıdakilerden hangisine yol açması beklenmez?**

A) Sulama ağının genişlemesi

B) Küçükbaş hayvancılığın yaygınlaşması

C) Makineli tarımın artması

D) Tarımsal gelirin artması

E) Gübre tüketiminin artması

10. Türkiye'de tarım sektörünün en önemli sorunlarından biri işletmelerin parsel büyüklüğünün giderek küçülmesidir. Bu sorunun çözümü için küçük arazilerin toplulaştırma yoluyla birleştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Buna göre, arazi toplulaştırılmasıyla birlikte aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkması beklenmez?

A) Tarımsal üretimde artış sağlanması

B) Tarımsal işlerde zaman kaybının azalması

C) Teknolojiden yararlanmanın artması

D) Mülkiyet yapısının değişmesi

E) İşletme sayısının artması

11. **Antalya Bölümü ile Ege Bölümü'nün kıyı kesimlerinde iklimin benzerlik göstermesine karşın, Ege Bölümü'nde tarımsal etkinliklerin daha yoğun olması, Ege Bölümü'nün aşağıdaki özelliklerinden en çok hangisiyle ilgilidir?**

A) Ovaların geniş yer tutması

B) Yıllık yağış tutarının daha fazla olmasıyla

C) Güneş ışınlarının düşme açısıyla

D) Enlemin farklı olmasıyla

E) Demir yolu taşımacılığının gelişmiş olmasıyla

12. **Turunçgillerin Akdeniz Bölgesi'nde fazla yetişmesinde aşağıdakilerden hangisi etkilidir?**

A) Yüzey şekilleri
B) Akarsu rejimi
C) Akarsu ağı
D) İklim
E) Jeolojik yapı

13. **Türkiye'nin kıyı kesimlerindeki ovalarda tarımsal ürün çeşidinin iç kesimlerdeki ovalara göre daha fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Toprak çeşitliliğinin fazla olması
B) İklim koşullarının elverişli olması
C) Modern tarım yöntemlerinin kullanılması
D) Ulaşım olanaklarının çeşitli olması
E) Pazarlama olanaklarının gelişmiş olması

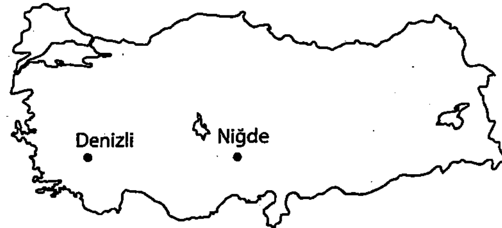
14. **Antalya Bölümü'nün kıyı kesimi ile iç kesiminde yetiştirilen tarım ürünlerinin farklı olmasında, bu iki kesimin,**

I. tarıma ayrılan alanların genişliği,
II. nüfus yoğunluğu,
III. sıcaklık

özelliklerinden hangileri bakımından farklı olması etkilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

15.

Haritada gösterilen iki kentin çevresinde yetiştirilen tarım ürünlerinin farklı olmasında, aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

A) Tarım alanlarının genişliklerinin
B) Dağların kıyı çizgisine göre uzanış yönünün farklı olması
C) Toprak türlerinin farklı olması
D) Yıllık yağış tutarlarının farklı olması
E) Yükseltilerinin farklı olması

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	C	A	D	C	E	A	A	B	E	A	D	B	C	A

1. **Türkiye'de uygulanan hayvancılık faaliyetleri için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Et ve süt sanayi için ham madde sağlar.

B) Kırsal kesimde insanlar için önemli bir geçim kaynağıdır.

C) Hayvansal gübre açısından tarıma katkı sağlar.

D) İklim özelliklerine ve ihtiyaca bağlı olarak en fazla beslenen hayvan türü sığırdır.

E) Kurulu tesisleri ve beslenen hayvan türleri ile birlikte millî gelire katkı sağlar.

2. Türkiye'de hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olmasına rağmen istenilen seviyede değildir.

Aşağıdakilerden hangisi hayvancılığın gelişmesini engelleyen sebeplerden biri değildir?

A) Yetiştiriciliği yapılan hayvan türlerinin yaşlı ve yerli ırklardan oluşması

B) Mera alanlarında erken ve aşırı otlatma yapılması

C) Hayvan hastalıkları ile yeterince mücadele edilememesi

D) Mera hayvancılığı faaliyetlerinin yaygın olması

E) Hayvan soylarının ıslahı konusunda, suni tohumla çalışmasının yapılması

3. **Türkiye'de en çok beslenen hayvan türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kıl keçisi B) Koyun C) Sığır D) Tiftik keçisi E) Manda

4. **Küçükbaş hayvancılığın diğer hayvancılık faaliyetlerine göre daha yaygın olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hayvan başına daha fazla et ve süt verimi sağlaması

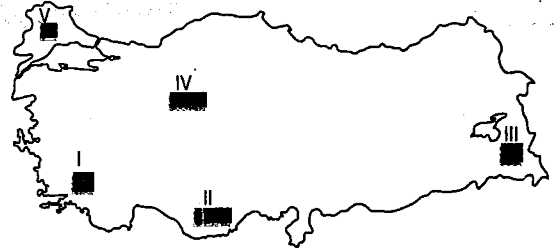
B) Bozkır bitki örtüsünün geniş alan kaplaması

C) Devletin uyguladığı hayvancılık politikaları

D) Otlakların iyileştirilmesi

E) Erken kesimlerin önlenmesi

5. Kıl keçisi, doğal koşullara dayanıklıdır ve dağlık arazilerde kolaylıkla yetiştiriciliği yapılır.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde kıl keçisi yetiştiriciliği en fazla yapılır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. • Dünyada ilk kez Ankara'da kültür altına alınmıştır.
• Tüylerinden kaliteli yün el edilir.
• Ankara ve Van Gölü çevresinde yetiştirilir.

Yukarıda özellikleri verilen hayvan türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tiftik keçisi B) Kıl keçisi C) Sığır D) İpek böceği E) Merinos koyunu

7. Büyükbaş hayvancılık faaliyetleri için aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Arazinin engebeli olduğu yerlerde daha az gelişmiştir.

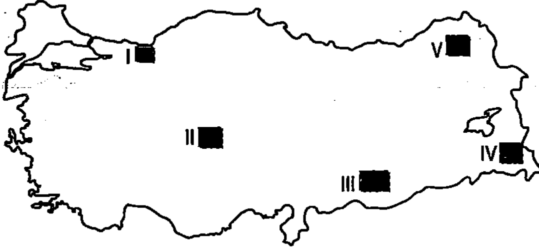
B) Küçükbaş hayvancılığa göre et ve süt verimi yüksektir.

C) Mera hayvancılığı talebi karşılama adına büyük kentler çevresinde yoğunlaşmıştır.

D) Besi - ahır hayvancılığı iklimden, mera hayvancığına oranla daha az etkilenir.

E) Manda yetiştiriciliği sulak alanların yoğun olduğu Karadeniz'de en fazla yapılır.

8. Yaz aylarının kurak geçmediği, çayırların bulunduğu alanlarda, mera hayvancılığı faaliyetleri yoğun olarak yapılır.

Buna göre, haritada işaretli alanların hangisinde mera hayvancılığı en fazla yapılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

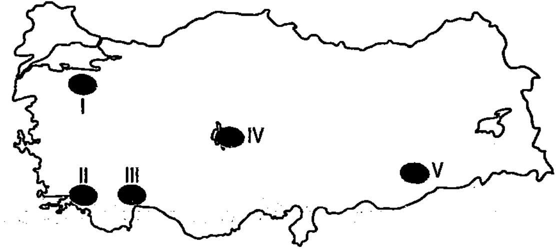
9. Türkiye'de 2019 verilerine göre, koyun ve sığır yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı iller aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Koyun	Sığır
A)	Konya	Van
B)	Karaman	Erzurum
C)	Van	Konya
D)	Ankara	Samsun
E)	Kırşehir	Kars

10. Birim alandan elde edilen et verimi daha fazla olan hayvan türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karaman koyunu
B) Kıl keçisi
C) Sığır
D) Merinos koyunu
E) Tiftik keçisi

11. İpek böceği, dut yaprağı ile beslenir, yeterli olgunluğa erişince koza üretir, koza ipek üretimi için, ham madde oluşturur.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde ipek böcekçiliği yaygın değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Türkiye'nin iklim, bitki örtüsü ve yüzey şekilleri, hayvancılık faaliyetlerini etkileyen önemli unsurlardır.

Aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinin hangisi bu unsurlardan en az etkilenir?

A) İpek böcekçiliği

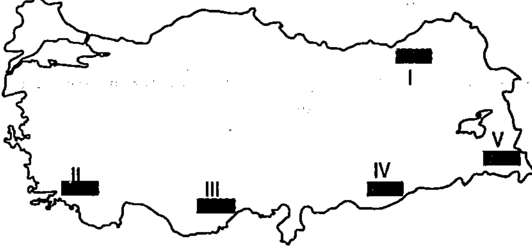
B) Arıcılık

C) Mera hayvancılığı

D) Kümes hayvancılığı

E) Balıkçılık

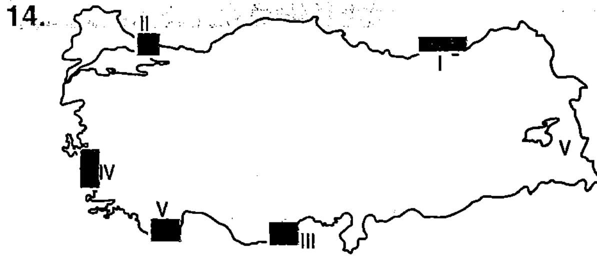
13. Farklı iklim bölgeleri ve zengin bir floraya sahip olan ülkemizin genelinde, arıcılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde arıcılık daha az yapılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Yukarıdaki haritada işaretli kıyıların hangisinde balıkçılık en fazla yapılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de balıkçılığın gelişimine olumsuz etki eden unsurlardan biri değildir?**

A) Açık deniz balıkçılığının gelişmemiş olması
B) Soğuk hava depolarının yetersizliği
C) Halkın beslenme alışkanlıklarına bağlı olarak balık tüketiminin az olması
D) Ege koylarında kültür balıkçılığının gelişmesi
E) Kıyı balıkçılık faaliyetlerinin ön planda olması

16. **Türkiye'de balık çeşidi ve balık miktarının daha fazla olduğu kıyılar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

	Balık Miktarı	Balık Çeşidi
A)	Karadeniz	Akdeniz
B)	Karadeniz	Karadeniz
C)	Marmara	Akdeniz
D)	Ege	Karadeniz
E)	Karadeniz	Marmara

17. **Türkiye'de balıkçılık faaliyetlerini geliştirmek için;**

I. avlanma yasağı uygulanması,
II. zararlı avlanma yöntemlerinin uygulanmaması,
III. depolama ve taşıma sorunlarının giderilmesi,
IV. ithalatının özendirilmesi

koşullarının hangileri yerine getirilmemelidir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
D) II ve III E) I ve IV

18. **Aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisi Türkiye'de iklim koşulları değişikliğinden en fazla etkilenir?**

A) Besi - ahır hayvancılığı
B) Kümes hayvancılığı
C) Balıkçılık
D) İpek böcekçiliği
E) Arıcılık

1. • "İklim özelliklerine ve ihtiyaca bağlı olarak, en fazla beslenen hayvan türü sığırdır" ifadesi yanlıştır. En çok beslenen hayvan türü, koyundur.
   • Diğer ifadeler ise doğrudur;
   - Et ve süt sanayi için ham madde sağlar.
   - Kırsal kesimde insanlar için önemli bir geçim kaynağıdır.
   - Hayvansal gübre açısından tarıma katkı sağlar.
   - Kurulu tesisleri ve beslenen hayvan türleri ile birlikte millî gelire katkı sağlar.

CEVAP: D

2. • "Hayvan soylarının ıslahı konusunda, suni tohumla çalışmasının yapılması" birim alandan elde edilecek verimi artırma adına yapılan çalışmadır. Gelişime katkı sağlar.
   • Diğer ifadeler ise hayvancılığın gelişimi için olumsuz özelliklerdir;
   - Yetiştiriciliği yapılan hayvan türlerinin yaşlı ve yerli ırklardan oluşması
   - Mera alanlarında erken ve aşırı otlatma yapılması
   - Hayvan hastalıkları ile yeterince mücadele edilememesi
   - Mera hayvancılığı faaliyetlerinin yaygın olması

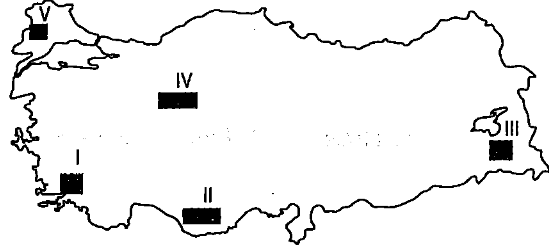
CEVAP: E

3. Karasal iklim özelliği ve bozkırların geniş yer kaplaması özelliğine bağlı olarak en çok beslenen hayvan türü koyundur.

CEVAP: B

4. Karasal iklim özelliklerinin yaygın olması ve bozkırların geniş alanlarda görülmesi özelliğine bağlı olarak "küçük otları küçük hayvanlar yer" mantığından, ülke genelinde küçükbaş hayvancılık faaliyetleri ön plandadır.

CEVAP: B

5.

   • Teke, Taşeli platoları, kıl keçisi yetiştiriciliğinin, en fazla yapıldığı alandır.
   • II. merkez, Taşeli Platosu'dur.

CEVAP: B

6. I. Dünyada ilk kez Ankara'da kültür altına alınmıştır.
   II. Tüylerinden kaliteli yün el edilir.
   III. Ankara ve Van Gölü çevresinde yetiştirilir.

Yukarıda özellikleri verilen hayvan türü tiftik keçisidir.

CEVAP: A

7. • "Mera hayvancılığı talebi karşılama adına büyük kentler çevresinde yoğunlaşmıştır.", ifadesi yanlıştır. Mera ilkel hayvancılıktır ve kırsal kesimde, otlak alanlarda yoğun olarak yapılır. Kentler çevresinde modern olan, besi - ahır hayvancılığı gelişmiştir.
   • Diğer ifadeler ise doğrudur;
   - Arazinin engebeli olduğu yerlerde daha az gelişmiştir.
   - Küçükbaş hayvancılığa göre et ve süt verimi yüksektir.
   - Besi ahır hayvancılığı iklimden, mera hayvancığına oranla daha az etkilenir.
   - Manda yetiştiriciliği sulak alanların yoğun olduğu Karadeniz'de, en fazla yapılır.

CEVAP: C

8.

Erzurum - Kars ve Doğu Karadeniz, bu faaliyetlerin en fazla yapıldığı alanlardır.

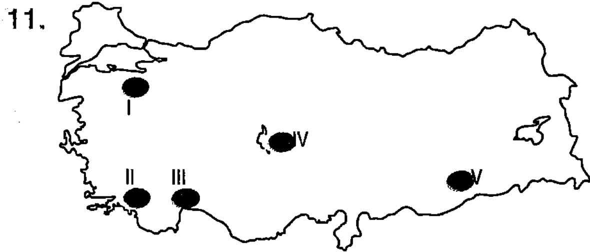
CEVAP: E

9. 2019 TÜİK verilerine göre, koyun en fazla, Van, sığır ise Konya kentinde yetiştirilmiştir.

CEVAP: C

10. Büyükbaş hayvan türlerinden sığır birim alanda daha fazla et verimi sağlayan hayvan türüdür.

CEVAP: C

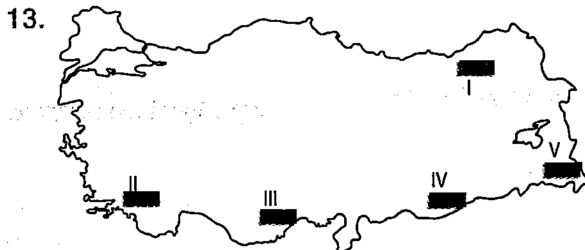
11.

- İpek böcekçiliği en fazla, Diyarbakır, Bursa, Antalya ve Muğla çevresinde yapılır.
- İç Anadolu'da yaygın değildir.

CEVAP: D

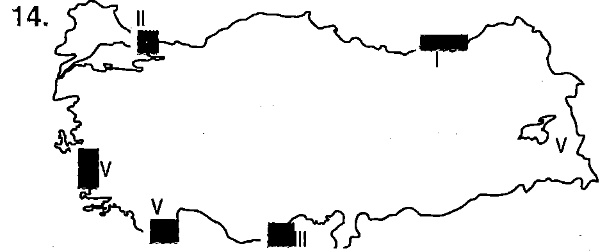
12. • Kümes hayvancılığı kapalı mekânlarda yapıldığı için iklimden en az etkilenir.
- Balıkçılıkta, deniz suyu sıcaklığı ve iklim koşulları balık türlerini ve balıkçılığı etkiler.

CEVAP: D

13.

- Bitki örtüsünün gür, çiçeklerin yoğun olduğu alanlar, arıcılık için önemli merkezlerdir.
- IV numaralı merkez karasal olduğu için diğerlerine göre daha fakir bitki örtüsü ve çiçeğe sahip olur. Bu sebeple arıcılık daha az yapılır.

CEVAP: D

14.

Karadeniz balıkçılık faaliyetlerinin, en fazla yapıldığı alandır.

CEVAP: A

15. • "Ege koylarında kültür balıkçılığının gelişmesi" balıkçılık için olumlu bir özelliktir. Kafeslerde yetiştirilen bu balıklar, ihraç edilir.
- Diğer ifadeler ise olumsuz özellikleridir.
  - Açık deniz balıkçılığın gelişmemiş olması
  - Soğuk hava depolarının yetersizliği
  - Halkın beslenme alışkanlıklarına bağlı olarak balık tüketiminin az olması
  - Kıyı balıkçılık faaliyetlerinin ön planda olması balıkçılığın gelişimini engeller.

CEVAP: D

16. • Sularının soğuk ve akarsuların bol plankton taşıması sebebiyle balık miktarı en fazla Karadeniz'de olur.
- Sıcak suları ve okyanusla bağlantıları sebebiyle balık çeşidinin en fazla olduğu bölge Akdeniz'dir.

CEVAP: A

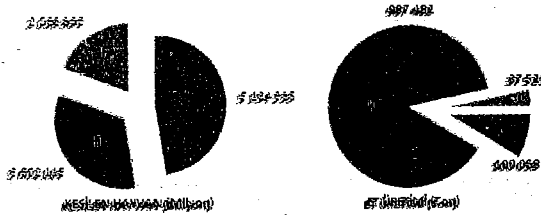
17. İthalat yerine ihraç faaliyetleri geliştirilirse balıkçılık daha fazla gelişir.

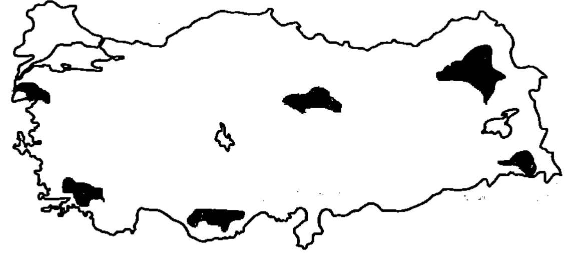
CEVAP: C

18. • Arıcılık çiçeklere bağlı olduğu için iklim değişikliği en fazla bu hayvancılık faaliyetini etkiler.
- Besi ve kümes kapalı mekânda iklimden en az etkilenir.
- İpek böcekçiliğinde dut ağacı, çiçeklere göre daha az etkilenir.
- Balıkçılık iklimden az etkilenir.

CEVAP: E

1.

Yukarıdaki grafikte, 2018 yılı TÜİK verilerine göre kesilen bazı hayvan türlerinin sayısı ve bu hayvanlardan elde edilen et miktarlarına yer verilmiştir.

Buna göre, grafikte II numara ile gösterilen hayvan türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Sığır
B) Koyun
C) Tiftik keçisi
D) Manda
E) Kıl keçisi

2. Ülkemizde hayvancılık potansiyeli yüksek, ancak elde edilen gelir düşüktür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hayvancılığının geliştirilmesi için alınabilecek önlemlerden biri değildir?

A) Yem endüstrisinin geliştirilmesi
B) Süt dana ve süt kuzusu kesiminin önlenmesi
C) Verimi artırmak için hayvan sayılarının artırılması
D) Hayvan hastalıkları ile mücadele
E) Ahır hayvancılığının geliştirilmesi

3. Türkiye'de hayvan sayısının en fazla olduğu tür koyundur.

Ülkemizde koyun yetiştiriciliğinin yaygın olmasındaki temel etkenler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Karasal iklim, bozkır bitki örtüsü, düz arazinin varlığı
B) Kültür özelliği, bitki örtüsü, alçak arazinin varlığı
C) Yetiştirme maliyetinin azlığı, karasal iklim, bozkır bitki örtüsü
D) Et veriminin yüksek olması, düz arazinin varlığı, karasal iklim
E) Ana vatanının Türkiye olması, kültür özelliği, yetiştirme maliyetinin azlığı

4.

Yukarıdaki Türkiye haritasında bazı yöreler taranarak verilmiştir.

Bu alanlarda aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisi yaygındır?

A) Büyükbaş mera hayvancılığı
B) Kıl keçisi yetiştiriciliği
C) İpek böcekciliği
D) Arıcılık
E) Koyun yetiştiriciliği

5. **Türkiye'de balıkçılık faaliyetinin Karadeniz Bölgesi'nde yoğun olması,**

I. engebeye bağlı ulaşım olanaklarının gelişmemesi,
II. sanayi faaliyetinin gelişmemesi,
III. iklimin elverişsiz olması,
IV. enlem etkisi

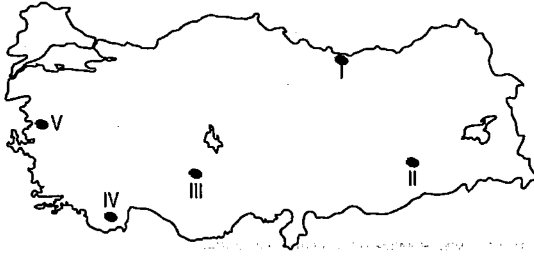
gibi durumlardan hangileri ile açıklanır?

A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II ve IV

6.
- Balıkçılık faaliyetinin gelişememesinde kültürel değerlerin etkisi yoktur.
- Türkiye'de koyun sayısı en fazla Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.
- Ülkemizde Mersin, Antalya, Hakkâri çevresinde kıl keçisi yetiştiriciliği yaygındır.
- Büyükbaş besi hayvancılığı nüfusun yoğun olduğu alanlarda yaygındır.
- Son dönemde ülkemizde yerli sığır sayısı artmaktadır.

Yukarıda Türkiye hayvancılığı ile ilgili verilen bilgilerden kaç tanesi yanlıştır?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

7.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış merkezlerde yoğun yapılan hayvancılık faaliyetleri dikkate alındığında, aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlış olur?

A) I - Arıcılık

B) II - İpek böcekciliği

C) III - Sığır (Besi)

D) IV - Tiftik keçisi

E) V - Kümes hayvancılığı

8. **Türkiye'de aşağıdaki göllerin hangisinde tatlı su balıkçılığı yaygındır?**

A) Ulubat Gölü

B) Burdur Gölü

C) Balık Gölü

D) Akyatan Gölü

E) Acıgöl

9. Türkiye'de bölge ve yörelerde yetiştirilen hayvan türleri genel olarak iklim ve bitki örtüsüne bağlı değişkenlik göstermektedir.

Buna göre, aşağıda verilen hayvan türü - bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Sığır (Mera) - Alpin çayırı

B) Koyun - Bozkır

C) Tiftik keçisi - Maki

D) İpek böcekçiliği - Dut ağacı

E) Arıcılık - Çiçek türleri

10. **Türkiye'de büyükbaş besi hayvancılığının büyükşehir çevresinde toplanmasının <u>temel nedeni</u> aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Büyükşehirlerin genel olarak ova tabanlarında toplanması

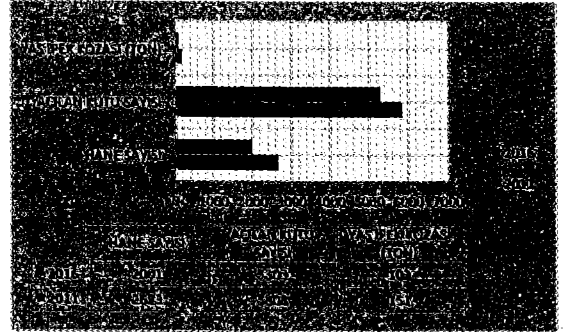
B) Büyükşehir çevresinde üretim maliyetlerinin azalması

C) Büyükşehir çevresinde hayvancılık desteklemelerinin daha çok olması

D) Tüketici nüfus ve pazar fonksiyonu

E) Ürün naklinin kolay olması

11. Aşağıdaki grafikte 2011 ve 2016 yıllarında ipek böcekçiliği yapan hane sayısı, açılan kutu sayısı ve üretim miktarı verilmiştir.

Buna göre, grafik incelendiğinde ipek böcekçiliği yapan hane sayısının açılan kutu sayısının ve üretim miktarının azalmasının <u>temel nedeni</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) İpek böcekçiliği üretiminde kullanılan dut ağaçlarının her yerde yetişememesi

B) Üretiminin çok maliyetli olması

C) Devlet desteklemelerinin yetersiz oluşu

D) İpek böcekçiliğinde kooperatifleşme yapısının gelişememesi

E) Suni ipek üretiminin artması

12. **Türkiye'de aşağıdaki illerden hangisinde arıcılığa bağlı bal üretimini <u>en fazladır</u>?**

A) Konya B) Ağrı C) Ordu D) Kars E) Antalya

1. Ülkemizde 2018 yılında 5,1 milyon adet koyun (II) kesilmiştir. Kesilen bu koyundan elde edilen et miktarı 100.058 tondur. Büyükbaş grubunda yer alan sığırda (III) kesilen hayvan sayısı koyuna göre daha az olmasına rağmen elde edilen et miktarı daha yüksektir.

CEVAP: B

2. Ülkemizde hayvan sayılarının artırılması hayvancılıktan elde edilecek verimi artırmaz. Verimin artması, geleneksel hayvancılık yöntemlerinden modern hayvancılık yöntemlerine geçilmesi ile gerçekleşir. Soru içinde verilen diğer bilgiler Türkiye hayvancılığının pozitif yönde gelişmesine katkı sağlar.

CEVAP: C

3. Ülkemizde koyunun yaygın yetiştirilmesindeki temel etkenler; karasal iklimin geniş alanda görülmesi, düz arazilerin ve bozkır bitki örtüsünün varlığıdır. Ülkemizde bulunan koyun türlerinin tamamının ana vatanı Türkiye değildir. Bu türün et ve süt verimi düşüktür.

CEVAP: A

4. Verilen yörelerin ortak özellikleri yüksek - engebeli araziler olmaları ve nüfus yoğunluğunun azlığıdır. Bu tarz alanlarda ön planda olan hayvancılık faaliyeti arıcılıktır.

CEVAP: D

5.
- Karadeniz'de enlem etkisine bağlı su sıcaklığı düşüktür. Bu durum denizdeki tuzluluk oranını azaltır ve buna bağlı sudaki oksijen oranı artar. Oksijen oranı yüksek olan bu denizde balık popülasyonunun artması, çıkarım faaliyetini pozitif yönde etkilemektedir.
- Karadeniz Bölgesi'nde engebe oranının yüksek olması ulaşım faaliyetlerinin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, sanayi faaliyetlerininde gelişememesi bu bölgede insanların deniz balıkçılığına yönelmesini sağlamaktadır. Soru içinde iklimin elverişsiz olması durumu bu bölgedeki balıkçılık faaliyetleri üzerinde etken değildir.

CEVAP: E

6. Verilen bilgiler incelendiğinde, ülkemizde son dönemde yerli sığır üretimi azalmaktadır. Büyükbaş hayvancılıkta kültür sığır ve kültür melezi sığır üretimi artış gösterir. Balıkçılık faaliyetlerinin gelişememesinde en önemli iki etken ise açık deniz balıkçılığının yapılamaması ve yemek kültüründe tüketilen su ürünleri oranının düşük olmasıdır.

CEVAP: B

7. Teke ve Taşeli platolarında yetiştirilen hayvan türü kıl keçisidir. Tiftik keçisi Ankara, Eskişehir, Siirt çevresinde yaygındır. Verilen diğer yörelerde yaygın yapılan hayvancılık faaliyetleri doğrudur.

CEVAP: D

8. Ülkemizde Ulubat, Eğirdir, Beyşehir, Çıldır, İznik, Sapanca göllerinin sularının tatlı olması balıkçılık faaliyetinin yaygın yapılmasını sağlar. Ulubat Gölü'nde aynalı sazan çıkarımı fazladır.

CEVAP: A

9. Tiftik, keçi türünde olmasına rağmen karasal iklim ve bozkır bitki örtüsüne adapte olmuş bir türdür. Verilen diğer eşleştirmeler doğrudur.

CEVAP: C

10. Besi ve ahır hayvancılığının büyükşehir çevresinde toplanmasındaki ana etken, tüketici nüfusun çok olması ve pazar fonksiyonunun gelişmesidir.

CEVAP: D

11. KOZABİRLİK, ipek böceği tohumunu Türkiye'de üreten tek kuruluş olup ipek böceği beslemek isteyen bütün üreticilere destekleme kapsamında bahsedilen tohumu ücretsiz olarak vermektedir. Diyarbakır, Şanlıurfa, Antalya ve Bursa ipek böcekçiliğinin en fazla yapıldığı yerlerdir. Son yıllarda yapay ipek üretiminin artmasına bağlı olarak Türkiye'de ipek böceği yetiştiriciliği azalmıştır.

CEVAP: E

12. Ülkemizde toplam bal üretimi 105.727 ton (2018, TÜİK) dur. Bu miktarın 16 bin tondan fazlası Ordu ilinde üretilmektedir. Ordu ilini sırasıyla Muğla, Adana, Mersin illeri takip eder.

CEVAP: C

1. **Aşağıdakilerden hangisi, bir madenin işletmeye açılabilmesi için gerekli şartlardan değildir?**
A) Tenör oranın yüksek olması
B) Rezervinin yeterli olması
C) Ulaşım ve pazar koşulları gelişmiş olması
D) Teknolojik araç ve gereçlerin yeterli olması
E) Ülkenin her bölgesinden çıkartılıyor olması

2. **Türkiye'de maden çeşidinin en fazla olduğu il hangisidir?**
A) Malatya B) Niğde C) Elâzığ
D) Erzincan E) Kayseri

3. **Türkiye'de madencilikle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**
A) Jeolojik yapı çeşitli olduğu için, maden çeşidi fazladır.
B) Çıkartılan her madenin rezervi yeterlidir.
C) Doğu Anadolu Bölgesi maden çeşidinin en fazla olduğu yerdir.
D) Dünya için önem arz eden ve de ihraç ettiğimiz madenlerimiz vardır.
E) Maden ihracatı genellikle ham madde düzeyinde yapılır.

4.

Haritada önemli çıkarım alanları gösterilen maden aşağıdakilerden hangisidir?
A) Demir B) Bakır C) Krom
D) Manganez E) Volfram

5. I. Artvin (Murgul)
II. Kastamonu (Küre)
III. Elâzığ (Maden)
IV. Diyarbakır (Ergani)

Yukarıda çıkarım alanları gösterilen maden aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kükürt B) Cıva C) Krom
D) Bakır E) Trona

6. **Krom madeniyle ilgili, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**
A) Dünyada rezervi açısından 4. sıradayız.
B) Çeliğin sertleştirilmesinde ve madenî eşya yapımında kullanılır.
C) Çıkarılan madenin büyük kısmı, ham olarak ihraç edilir.
D) Antalya önemli çıkarım alanlarıdır.
E) Volkanik arazilerde bulunan bir madendir.

7. I. Dünya rezervinin %78'i Türkiye'den sağlanır.
II. Boraks ve kolemanit önemli bileşikleridir.
III. Jet ve roket yakıtı, atom reaktörü yapımı gibi önemli sanayi kollarına ham madde sağlar.

Yukarıda özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oltu taşı B) Trona
C) Bor minerali D) Krom
E) Fosfat

8. **Aşağıda verilen maden ve çıkarım alanı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Maden	Çıkarım Alanı
A)	Alüminyum	Seydişehir
B)	Kükürt	Keçiborlu
C)	Bakır	Murgul
D)	Demir	Divriği
E)	Bor minerali	Guleman

9. I. Gübre yapımında kullanılır.
II. Rezervi yeterli olmadığı için ithal edilir.
III. Mardin - Mazıdağ önemli çıkarım alanıdır.

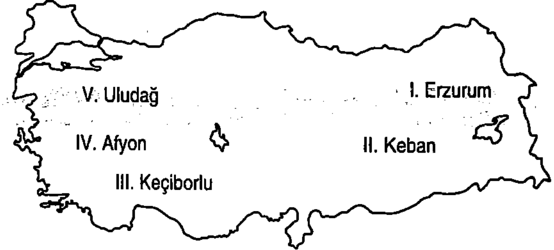
Yukarıda özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fosfat D) Kükürt C) Boksit
D) Demir E) Civa

10.

Haritada çıkarım alanları gösterilen maden, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bor minerali B) Cıva C) Bakır
D) Fosfat E) Manganez

11.

Haritada çıkarım alanları gösterilen madenler, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV	V
A)	Oltu taşı	Kurşun	Kükürt	Mermer	Volfram
B)	Lüle taşı	Bakır	Boksit	Cıva	Bor
C)	Demir	Kurşun	Bakır	Bor	Cıva
D)	Oltu taşı	Kurşun	Boksit	Bor	Volfram
E)	Krom	Bakır	Kükürt	Mermer	Cıva

12. **Süs eşyası yapımında kullanılan ve Eskişehir'de çıkarılan maden aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Oltu taşı B) Lületaşı C) Civa
D) Krom E) Bakır

Türkiye'de Madenler

1. • "Ülkenin her bölgesinden çıkartılıyor olması" madencilik için tesisin kurulmasında, gerekli bir unsur değildir.
   • Diğer ifadeler ise tesisin kurulmasında önem arz eder;
     – Tenör oranın yüksek olması,
     – Rezervinin yeterli olması,
     – Ulaşım ve pazar koşulları gelişmiş olması,
     – Teknolojik araç ve gereçlerin yeterli olması.

CEVAP: E

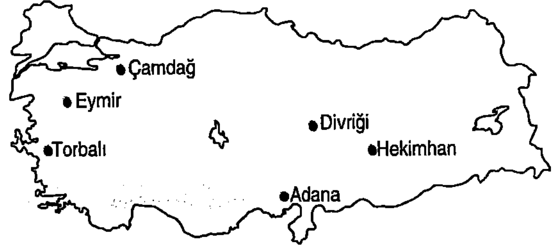
2. Türkiye'de maden çeşidi en fazla, arazinin Jeolojik yapısına bağlı olarak, Elâzığ'dadır.

CEVAP: C

3. Türkiye'de madenler çeşitlidir ancak çıkarılan her madenin rezervi yeterli değildir. Örneğin, taş kömürü, petrol, doğal gaz gibi.

CEVAP: B

4.

Sivas - Divriği en önemli çıkarım alanı anahtarı kelime temel alınarak, bu maden demirdir.

CEVAP: A

5. I. Artvin (Murgul)
   II. Kastamonu (Küre)
   III. Elâzığ (Maden)
   IV. Diyarbakır (Ergani)

Önemli çıkarım alanları verilen bu maden bakırdır.

CEVAP: D

6. • Krom için en öneli çıkarım alanı, Elâzığ Guleman'dır.
   • Antalya'da çıkarım alanı değil işlendiği tesis vardır.

CEVAP: D

7. I. Dünya rezervinin %78'i Türkiye'den sağlanır.
   II. Boraks ve kolemanit önemli bileşikleridir.
   III. Jet ve roket yakıtı, atom reaktörü yapımı gibi önemli sanayi kollarına ham madde sağlar.
   - Önemli özellikleri verilen bu maden, bor mineralidir.
   - Oltu taşı; süs eşyası,
   - Trona, soda külü,
   - Fosfat, suni gübre,
   - Krom, çeliğin sertleştirilmesinde kullanılır.

   CEVAP: C

8. • Bor minerali için en önemli mekân, Balıkesir Susurluk; Kütahya Emet gibi mekânlardır.
   • Elâzığ Guleman, krom için en önemli merkezdir.

   CEVAP: E

9. I. Gübre yapımında kullanılır.
   II. Rezervi yeterli olmadığı için ithal edilir.
   III. Mardin - Mazıdağ önemli çıkarım alanıdır.

   Önemli özellikleri verilen bu maden fosfattır.

   CEVAP: A

10.

Haritada işaretli alanlar, sıvı hâlde bulunan tek maden cıvanın çıkarım alanlarıdır.

CEVAP: B

11.

• I. Oltu taşı - Erzurum
• II. Kurşun Çinko - Elâzığ, Keban
• III. Kükürt - Isparta, Keçiborlu
• IV. Mermer - Afyon
• V. Volfram - Bursa, Uludağ

CEVAP: A

12. Eskişehir'de çıkarılan, lületaşı süs eşyası yapımında kullanılan madendir.

CEVAP: B

1.

Haritada önemli çıkarım alanları gösterilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Volfram
B) Mermer
C) Bor minerali
D) Krom
E) Demir

2. • Petrol sondajlarında, cam ve kimya sanayinde kullanılır.
 • Türkiye rezervi açısından zengin sayılır.
 • Gazipaşa, Alanya ve Beyşehir önemli çıkarım alanlarıdır.

Yukarıda özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Barit
B) Asbest
C) Tuz
D) Kükürt
E) Fosfat

3. I. Keban - Kurşun, Çinko
 II. Mazıdağ - Fosfat
 III. Guleman - Krom
 IV. Seydişehir - Boksit
 V. Murgul - Demir

Türkiye'de çıkarılan maden ve önemli rezerv alanı eşleştirmelerinin hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) Yalnız V
D) II ve III
E) IV ve V

4. • Soda külü olarak ifade edilir.
 • Kimya sanayinde kullanılır.
 • Rezervi açısından dünyada 2. sıradayız.

Gelecekte ihracatı ile birlikte büyük kazançlar elde edileceği düşünülen bu maden, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Trona
B) Feldspat
C) Bor minerali
D) Demir
E) Krom

5.

Cam ve seramik sanayinde kullanılan ve haritada çıkarım alanları gösterilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cıva
B) Volfram
C) Barit
D) Feldispat
E) Kükürt

6. Petrolün tektonik hareketler sonucunda çevredeki çatlak ve yarıklara dolmasıyla oluşan ve fosil yakıtlar içerisinde değerlendirilen maden, asfaltittir.

Aşağıdakilerden hangisi, asfaltit yatakları için en önemli merkezdir?

A) Şırnak
B) Van
C) Mersin
D) Rize
E) Ankara

7. **Aşağıdakilerden hangisi, yenilenebilen enerji kaynaklarından biridir?**

A) Petrol B) Linyit C) Doğal gaz
D) Jeotermal E) Taş kömürü

8. **Türkiye'de, elektrik enerjisi üretiminde aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin üretimini artırsa üretim maliyeti artar?**

A) Su
B) Rüzgâr
C) Buhar gücü
D) Taş kömürü
E) Güneş

9. **Türkiye'de yer alan aşağıdaki termik santrallerinden hangisi diğerlerinden farklı bir enerji kaynağını, elektrik enerjisine çevirmektedir?**

A) Yatağan B) Soma
C) Çayırhan D) Elbistan
E) Çatalağzı

10. **Türkiye'nin linyit madeni ve kullanım alanları için belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Jeolojik yapıya bağlı olarak en geniş alanda bulunan madendir.
B) Afşin - Elbistan ve Karapınar en önemli rezervlerin bulunduğu alanlardır.
C) Termik santraller ile birlikte elektrik enerjisine çevrilir.
D) Birim alandan elde edilen enerji miktarı fazla, çevreyi kirletme oranı azdır.
E) Linyit enerjisini doğal gaza çevirecek tesis ile enerjisinden doğal gaz üretilecektir.

11. **Türkiye petrol aşağıdaki bölgelerin hangisinden çıkarılır?**

A) Akdeniz
B) Güneydoğu Anadolu
C) İç Anadolu
D) Ege
E) Marmara

12. Aşağıda, Türkiye'de doğal gazın çıkarım alanları verilmiştir.

I. Düzce - Akçakoca
II. Tekirdağ - Hayrabolu
III. Kırklareli - Hamitabat

Bu merkezlerin hangilerinde doğal gaz ile çalışan termik santral vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Türkiye'de Madenler

1.

Haritada önemli çıkarım alanları gösterilen bu maden, bor mineralidir.

CEVAP: C

2.
- Petrol sondajlarında, cam ve kimya sanayinde kullanılır.
- Türkiye rezervi açısından zengin sayılır.
- Gazipaşa, Alanya ve Beyşehir önemli çıkarım alanlarıdır.

  – Yukarıda verilen özellikler, barit madenine aittir.

CEVAP: A

3.
- Artvin Murgul'da çıkarılan önemli maden Bakır'dır.
- Demir için en önemli yer; Sivas, Divriği'dir.

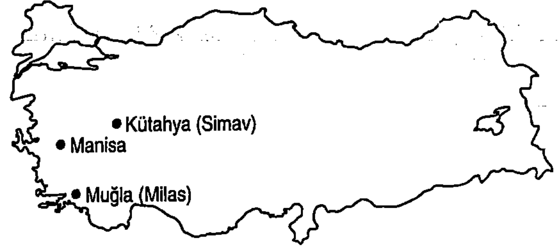
CEVAP: C

4.
- Soda külü olarak ifade edilir.
- Kimya sanayinde kullanılır.
- Rezervi açısından dünyada 2. sıradayız.

  – Türkiye için çok önemli olduğu düşünülen bu maden tronadır.

CEVAP: A

5.

- Özellikleri verilen bu maden feldispattır.
- Volfram, ısıyı dayanıklı araç gereç yapımı,
- Barit, petrol sondajları,
- Cıva, kimya sanayi,
- Kükürt, gübre yapımında kullanılır.

CEVAP: D

6. Türkiye'de asfaltit yatakları için en önemli merkezler, Şırnak ve Mardin çevresidir.

CEVAP: A

7. • Jeotermal enerjinin ham maddesi buhar gücü olduğu için kırık arazinin varlığına bağlı olarak kendini devamlı yeniler.
   • Diğerleri fosil yakıt olduğu için bir gün biteceklerdir.

CEVAP: D

8. • Taş kömürü rezervi Türkiye'de yeteri kadar olmadığı ve ithal edildiği için kullanım alanlarının artması maliyetleri artıracaktır.
   • Diğer kaynaklar ise doğadan elde edildiği için maliyetli değildir.

CEVAP: D

9. • Zonguldak, Çatalağzı; enerji kaynağı taş kömürüdür.
   • Muğla, Yatağan; linyit
   • Manisa, Soma; linyit
   • Ankara, Çayırhan; linyit
   • Kahramanmaraş; Elbistan; linyit madenini enerji kaynağı olarak kullanır.

CEVAP: E

10. • "Birim alandan elde edilen enerji miktarı fazla, çevreyi kirletme oranı azdır" ifadesi yanlıştır, yakın jeolojik zamandan itibaren oluşarak günümüze geldiği için birim alandan elde edilen enerjisi az ve çevreyi kirletme oranı fazladır.
   • Diğer yargılar ise doğrudur.
     – Jeolojik yapıya bağlı olarak en geniş alanda bulunan madendir.
     – Afşin - Elbistan (Kahramanmaraş) ve Karapınar (Konya) en önemli rezervlerin bulunduğu alanlardır.
     – Termik santraller ile birlikte elektrik enerjisine çevrilir.
     – Linyit enerjisini doğal gaza çevirecek tesis ile enerjisinden doğal gaz üretilecektir. Kütahya'da denemeleri yapıldı şuan Manisa'ya tesis kuruluyor.

CEVAP: D

11. Batman, Raman; Adıyaman, Garzan, Siirt, Mardin gibi merkezler başta olmak üzere; petrol için en önemli bölge, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

CEVAP: B

12. Kırklareli Hamitabat; Bursa Ovaakça; İstanbul Ambarlı; doğal gaz ile çalışan önemli santrallerdir.

CEVAP: C

Türkiye'de Madenler

1. **Türkiye'de madenlerin çeşitlilik göstermesinde**

I. dağ oluşum süreçleri,

II. farklı jeolojik zamanlarda oluşan arazinin varlığı,

III. volkanizma etkisi

gibi durumların hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. I. Petrol ve doğal gaz aramalarındaki sondaj kuyularında kullanılır.

II. Otomotiv fren balatalarının yapımında kullanılır. Isınmaya, yanmaya ve aşınmaya dirençlidir.

III. Kıvamlı petrol ya da katı petrol olarak bilinir. Kimya endüstrisinde kullanımı en fazladır.

Yukarıda bazı madenlerin genel özellikleri ve kullanım alanları verilmiştir.

Buna göre, bu madenler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Barit - Asbest - Asfaltit

B) Bor - Trona - Volfram

C) Volfram - Barit - Perlit

D) Pomza - Kurşun - Çinko

E) Amyant - Bor - Fosfat

3.
- Feke / Mansurlu (Adana)
- Avnik (Bingöl)
- Kesikköprü (Kırıkkale)
- Hasançelebi (Malatya)

Yukarıda Türkiye'de çıkarılan bir madenin çıkarım alanları verilmiştir.

Buna göre, bu maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Manganez B) Bakır
C) Demir cevheri D) Trona
E) Ponza taşı

4. Ülkemizde maden çeşitliliği yüksektir. Ancak rezerv alanları dar ve parçalıdır. Bu durum ülkede madenciliğin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de maden rezerv alanlarının dar ve parçalı olmasının temel nedenidir?

A) Arazinin engebeli yapısı

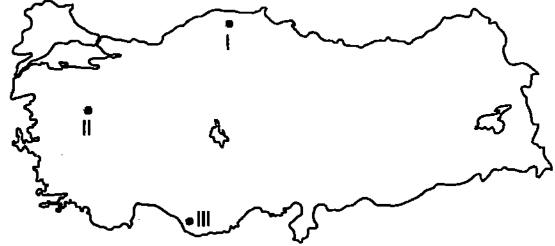
B) Fay sistemlerine bağlı kırılmaların fazla olması

C) Yükselti

D) Ülke alanının dar olması

E) Volkanizmanın her yerde oluşmaması

5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılarak gösterilen alanlarda çıkarılan madenler hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Altın	Bor	Boksit
B)	Bakır	Cıva	Barit
C)	Bakır	Bor	Barit
D)	Demir	Feldspat	Asbest
E)	Boksit	Kurşun	Mermer

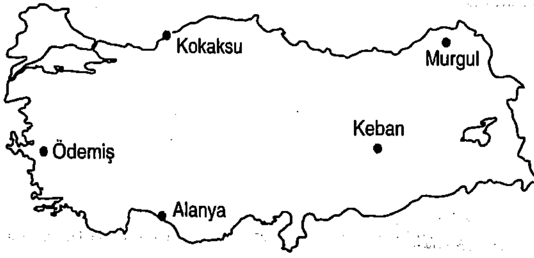
6.
- Çeliğe sertlik, kırılma ve darbeye karşı direnç verir.
- %25 oranla en çok ikinci çıkarım bölgesi Erzincan - Sivas - Kop Dağı'dır.
- Boya endüstrisinde, deri tabaklamada, gemi ve uçak sanayisinde kullanılır.

Yukarıda Türkiye'de çıkarılan bir madenin temel özellikleri ve kullanım alanları verilmiştir.

Buna göre bu maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Asfaltit B) Bakır
C) Manganez D) Krom
E) Çinko

7.

Kurşun, ülkemizde yer altı haberleşme kablolarının izolasyonu, benzin içindeki oktanın ayarlanması, renkli televizyon tüpleri ile mühimmat yapımında kullanılır.

Buna göre kurşun madeni yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilen alanların hangisinden en çok çıkarılmaktadır?

A) Kokaksu
B) Murgul
C) Ödemiş
D) Keban
E) Alanya

8.
- Ülkede Uludağ, tek çıkarım alanıdır.
- Isınmaya ve yanmaya dirençlidir.
- Ampul üretiminde ve roket endüstrisinde kullanılır.

Yukarıda bazı özellikleri ve çıkarım alanı verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Perlit
B) Asfaltit
C) Volfram
D) Amyant
E) Fosfat

9.

Hafif ve dayanıklı bir madendir. Bu nedenle uçak ve otomobil endüstrisinde kullanımı yaygındır. Bununla birlikte elektrik - elektronik endüstrisinde, ambalaj ve konserve sanayisinde de yaygın kullanımı vardır.

Buna göre temel özellikleri verilen bu maden yukarıdaki Türkiye haritasında verilen merkezlerin hangisinden çıkarılmaktadır?

A) Seydişehir
B) Kırka
C) Fethiye
D) Çayeli
E) Mazıdağı

10. I. Diğer adı incitaşıdır. Seracılık, fidecilik ve çiçekçilikte kullanılır. İyi bir yalıtım maddesidir. İzmir, Manisa, Ankara en önemli çıkarım alanlarıdır.

II. Diğer adı soda külüdür. Kimya, kâğıt ve tekstil endüstrisinde kullanılır. Kahramankazan, Beypazarı en önemli çıkarım alanlarıdır.

III. Çeliğe sertlik verir. Denizli (Uluköy), Zonguldak (Ereğli), Artvin (Borçka) en önemli çıkarım alanlarıdır.

Yukarıda bazı madenlerin temel özellikleri ve çıkarım alanları numaralandırılarak verilmiştir.

Bu madenler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğrudur?

	I	II	III
A)	Kükürt	Antimon	Manganez
B)	Perlit	Barit	Çinko
C)	Trona	Kükürt	Tungsten
D)	Trona	Pomza	Cıva
E)	Perlit	Trona	Manganez

11. I. Kanserojen özellikte olduğu için ülkemizde çıkarımı durdurulmuştur. Sarayönü ve Ödemiş en önemli rezervlere sahiptir.

II. Türkiye dünya ihracatında birinci sıradadır. Kaynak elektrodu imalatında, cam ve seramik endüstrisinde kullanımı yaygındır. Ülkedeki en önemli çıkarım alanları Kütahya (Simav), Manisa (Demirci), Aydın (Çine) ve Muğla (Milas) dır.

Yukarıda temel özellikleri ve çıkarım alanları verilen maden çifti, sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Cıva - Bor
B) Cıva - Feldspat
C) Barit - Bor
D) Amyant - Feldspat
E) Barit - Volfram

1. Türkiye, genç oluşumlu yapıya sahip olması, volkanizma etkisi, dağ oluşum süreçleri ve farklı jeolojik zamanlarda oluşmuş araziye sahip olması nedeniyle maden çeşitliliğinin yüksek olduğu bir ülkedir.

CEVAP: E

2. Barit, petrol ve doğal gaz aramalarındaki sondaj kuyularında kullanılır. Asbest, otomotiv fren balatalarının yapımında kullanılır. Isınmaya, yanmaya ve aşınmaya dirençlidir. Asfaltit, kıvamlı petrol ya da katı petrol olarak bilinir. Kimya endüstrisinde kullanımı en fazladır.

CEVAP: A

3. Ülke genelinde işletilen başlıca demir yatakları; Kangal (Sivas), Divriği (Sivas), Hasançelebi - Hekimhan (Malatya), Balıkesir (Eymir), Sakarya (Çamdağı), Avnik (Bingöl), Feke - Mansurlu (Adana) ve Kesikköprü'de (Kırıkkale) bulunmaktadır.

CEVAP: C

4. Türkiye arazisinin yakın jeolojik zamanda oluşması fay sistemlerinin ve buna bağlı kırılmaların yaygın olmasını sağlamıştır. Bu durum ülkede maden rezerv alanlarının dar ve parçalı olmasının temel nedenini oluşturur.

CEVAP: B

5. I. Kastamonu - Küre (Bakır), II. Kütahya - Emet (Bor), III. Antalya - Gazipaşa (Barit).

CEVAP: C

6. Soru içinde verilen temel özellikler ve kullanım alanları krom madenine aittir. Bu madenin %44'le en çok çıkarım alanı Elâzığ Guleman Havzası'dır.

CEVAP: D

7. Ülkemizde kurşun en çok Elâzığ - Keban, Balıkesir - Balya, Çanakkale - Yenice, Kayseri - Zamantı ve Bolkar dağlarından çıkarılmaktadır. Murgul - Bakır, Alanya - Barit, Ödemiş - Cıva (çıkarım durduruldu), Kokaksu - Boksit çıkarım alanlarıdır.

CEVAP: D

8. Volfram diğer ismiyle tungsten ülkede sadece Bursa - Uludağ'dan çıkarılmaktadır. Bu maden ısınmaya ve yanmaya dirençlidir. Bu nedenle ampül imalatı ve roket endüstrisinde kullanılır.

CEVAP: C

9. Boksit madeni, hafif ve dayanıklıdır. Bu nedenle uçak ve otomobil endüstrisinde kullanımı yaygındır. Bununla birlikte elektrik - elektronik endüstrisinde, ambalaj ve konserve sanayisinde de yaygın kullanımı vardır. Boksit ülkemizde en çok, Konya - Seydişehir, Zonguldak - Kokaksu, Hatay - Payas'tan çıkarılmaktadır.

CEVAP: A

10. Perlit, diğer adı incitaşıdır. Seracılık, fidecilik ve çiçekçilikte kullanılır. İyi bir yalıtım maddesidir. İzmir, Manisa, Ankara en önemli çıkarım alanlarıdır. Trona, diğer adı soda külüdür. Kimya, kâğıt ve tekstil endüstrisinde kullanılır. Kahramankazan, Beypazarı en önemli çıkarım alanlarıdır. Manganez, çeliğe sertlik verir. Denizli (Uluköy), Zonguldak (Ereğli), Artvin (Borçka) en önemli çıkarım alanlarıdır.

CEVAP: E

11. Cıva, sıvı olan tek metaldir. Kanserojen özellikte olduğu için ülkemizde çıkarımı durdurulmuştur. Sarayönü ve Ödemiş en önemli rezervlere sahiptir. Türkiye feldspat ihracatında dünyada birinci sıradadır. Kaynak elektrodu imalatında, cam ve seramik endüstrisinde kullanımı yaygındır. Ülkedeki en önemli çıkarım alanları Kütahya (Simav), Manisa (Demirci), Aydın (Çine) ve Muğla (Milas) dır.

CEVAP: B

1. **2014 sonbaharında imzaları atılan, Azerbaycan doğal gazını Anadolu üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan proje aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mavi Akım
B) NABUCCO
C) TANAP
D) Güney Akım
E) Kerkük- Yumurtalık

2. I. TANAP
II. Mavi Akım
III. Bakü - Tiflis - Ceyhan
IV. Kerkük - Yumurtalık

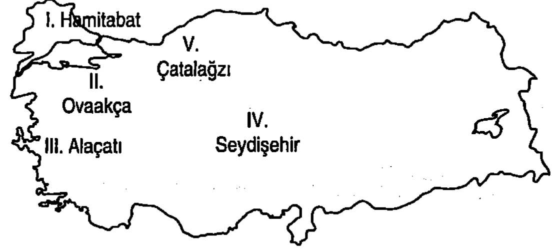
Anadolu'nun enerji koridoru olmasını sağlayan yukarıdaki projelerden hangileri petrol taşımacılığı için kullanılır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) III ve IV

3. **Aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisinde enerji kaynağı olarak buhar gücü kullanılır?**

A) Karakaya
B) Çatalağzı
C) Seyitömer
D) Sarayköy
E) Oymapınar

4.

Haritada numaralanmış merkezlerin hangilerinde rüzgâr santrali vardır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) III ve IV
E) IV ve V

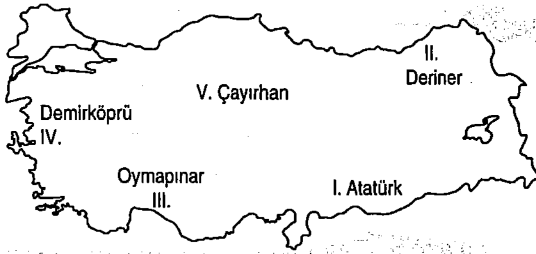
5. **Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde joetormal kaynakların bulunduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Ege
C) Akdeniz
D) İç Anadolu
E) Karadeniz

6. I. Termik santraller
II. Jeotermal santraller
III. Hidroelektrik santraller
IV. Rüzgâr santralleri

Yukarıdaki enerji santrallerinden hangilerinin enerji kaynağının yanına kurulması zorunlu <u>değildir</u>?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) III ve IV

7.

Yukarıdaki enerji santrallerinden hangileri hidroelektrik santral <u>değildir</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız V D) II ve III E) IV ve V

8. **Türkiye <u>en fazla</u> elektrik üretimini hangi enerji kaynağı ile karşılamaktadır?**

A) Su gücü
B) Buhar gücü
C) Kömür
D) Petrol
E) Doğal gaz

9. I. Termik santraller
II. Rüzgâr santralleri
III. Güneş panelleri
IV. Hidroelektrik santraller

Yukarıdaki enerji santrallerinden hangileri, iklimden <u>etkilenmez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) III ve IV

10. **Aşağıdaki hidroelektrik santrallerinden hangisi, diğerlerinden farklı bir akarsu üzerinde yer alır?**

A) Keban B) Birecik C) Karakaya D) Atatürk E) Deriner

11. **Aşağıdaki illerin hangisinin sınırları içerisinde taş kömürü ile çalışan termik santral vardır?**

A) Van B) Bursa C) Trabzon D) Zonguldak E) Ankara

12. **Türkiye'de güneş enerjisini elektrik enerjisine çeviren panelleri kurmak için <u>en uygun</u> bölge, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karadeniz
B) Akdeniz
C) Marmara
D) Güneydoğu Anadolu
E) Ege

Türkiye'de Madenler

1. • TANAP "Trans Anadolu Projesi" ile Azerbaycan doğal gazı Anadolu üzerinden Avrupa'ya ulaşacak.
   • Mavi Akım; Rus doğal gazını Anadolu'dan Avrupa'ya taşır.
   • NABUCCO, Hazar Denizi doğal gazını taşınma projesi idi rafa kalktı.
   • Güney Akım, Rus doğal gazını, Karadeniz üzerinden, Bulgaristan ve oradan Avrupa'ya taşıma projesidir.
   • Kerkük - Yumurtalık, Irak petrolünü Anadolu'dan taşıma projesidir.

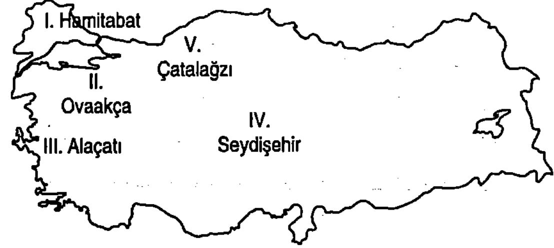
CEVAP: C

2. • I- TANAP - Doğal gaz
   • II- Mavi Akım - Doğal gaz
   • III- Bakü - Tiflis - Ceyhan - Petrol
   • IV- Kerkük - Yumurtalık - Petrol

CEVAP: E

3. • Sarayköy (Denizli) - Buhar gücü
   • Karakaya (Elâzığ) - Su gücü
   • Çatalağzı (Zonguldak) - Taş kömürü
   • Seyitömer (Kütahya) - Linyit
   • Oymapınar (Manavgat) - Su gücü

CEVAP: D

4.

   • III. Alacatı - Rüzgâr
   • I. Hamitabat - Doğal gaz
   • II. Ovaakça - Doğal gaz
   • IV. Afşin - Elbistan - Linyit
   • V. Çatalağzı - Taş kömürü

CEVAP: C

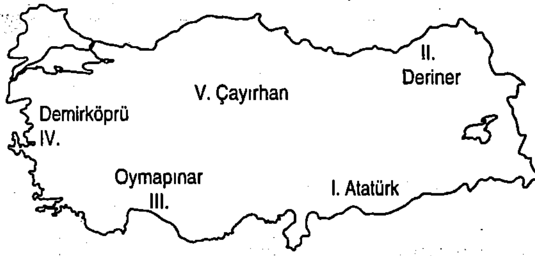
5. Kırık arazinin varlığına bağlı olarak buhur gücünden elde elektrik kurulu Jeotermal santraller, Ege Bölgesi'ndedir.

CEVAP: B

6. • Enerji kaynağı, buhar, su, rüzgâr ise bu kaynaklar taşınamayacağı için, enerji üretim merkezleri enerji kaynağı yanına kurulur.
   • Linyit, doğal gaz, petrol gibi enerji kaynakları taşınır bu yüzden termik santraller için böyle bir durum söz konusu değildir.

CEVAP: A

7.

- Ankara Çayırhan'da bulunan santral linyiti enerji kaynağı olarak kullanır.
- Diğer santrallerde ise su gücü değerlendirilir.

CEVAP: C

8. Elektrik üretiminde en fazla kullanılan enerji kaynağı kömürdür.

CEVAP: E

9. Rüzgâr, güneş ve su ile elektrik üretiminde iklimin %100 etkisi vardır. Ancak termik santrallerin enerji kaynaklarının (linyit, doğal gaz gibi) varlığı arazi şartlarına bağlıdır iklimden etkilenmez.

CEVAP: A

10.
- Deriner - Çoruh
- Keban - Fırat
- Birecik - Fırat
- Karakaya - Fırat
- Atatürk - Fırat

CEVAP: E

11. Zonguldak Çatalağzı, Türkiye'nin taş kömürü ile çalışan tek termik santralidir.

CEVAP: D

12. Güneşlenme süresinin en fazla olduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi bu paneller için en uygun yerdir.

CEVAP: D

Türkiye'de Madenler

1. **Seyitömer, Tunçbilek termik santralleri hangi ilimiz sınırları içerisindedir?**

A) Manisa B) Kütahya C) Muğla
D) İzmir E) Ankara

2. Türkiye'de maden çeşidi fazladır.
Bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

A) İklim koşulları
B) Bitki örtüsü
C) Jeolojik yapı
D) Matematik konum
E) Horst ve graben alanları

3. **Aşağıdaki madenlerin hangisinin çıkarıldığı yöre sayısı daha fazladır?**

A) Taş kömürü
B) Linyit
C) Bor minerali
D) Trona
E) Asfaltit

4. **Aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisi elektrik üretiminde rüzgâr enerjisinden yararlanır?**

A) Ambarlı B) Ovaakça
C) Birecik D) Yatağan
E) Alaçatı

5. **Türkiye'de aşağıdaki yer altı kaynaklarının hangisinin rezervi daha azdır?**

A) Trona
B) Bor minerali
C) Linyit
D) Krom
E) Doğal gaz

6. I. Doğal gaz
II. Taş kömürü
III. Su gücü
IV. Rüzgâr
V. Linyit

Yukarıdaki kaynakların hangilerinden elde edilen enerji miktarı iklimden etkilenir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) IV ve V

7. **Türkiye'de elektrik enerjisi üretimi için belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Marmara Bölgesi elektrik enerjisi üretiminin en fazla olduğu yerdir.

B) Enerji üretimi konusunda dışa bağımlılığımız fazladır.

C) Elektrik üretiminde en fazla kullanılan enerji kaynağı kömürdür.

D) Doğu Anadolu Bölgesi'nde hidroelektrik enerji potansiyeli en fazladır.

E) Termik santraller içerisinde en yaygın olan doğal gaz ile çalışan santrallerdir.

8. **Türkiye'ye kurulacak nükleer santral için belirlenen yer aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yatağan B) Gelibolu C) Akkuyu D) Çatalca E) Bandırma

9. I. Kalkerin yüksek basınç altında kalmasıyla oluşur.

II. İhracatı yapılır.

III. Marmara Adası ve Afyon önemli çıkarım alanlarıdır.

Türkiye'de önemli rezerv alanları ve özellikleri verilen bu maden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mermer B) Cıva C) Krom D) Demir E) Manganez

10. **Aşağıdaki hidroelektrik santrallerinden hangisinin bulunduğu alanın fiziki özelliklerine bağlı olarak enerji potansiyeli diğerlerine göre, daha azdır?**

A) Adıgüzel B) Keban C) Karakaya D) Atatürk E) Deriner

11. **Aşağıdaki illerin hangisinin sınırları içerinde, petrol yatağı bulunmaz?**

A) Batman B) Adıyaman C) Siirt D) Mardin E) Mersin

12. **Aşağıdaki linyit ile çalışan termik santrallerden hangisi diğerlerine göre daha fazla elektrik üretir?**

A) Afşin - Elbistan

B) Soma

C) Yatağan

D) Çayırhan

E) Tunçbilek

1. Kütahya il sınırları içerisinde; Seyitömer, Tunçbilek, Tavşanlı ve Değirmisaz santralleri bulunmaktadır.

CEVAP: B

2. Farklı jeolojik zamanlardan kalma araziler olduğu için Anadolu'da, maden çeşitliliği de fazla olur.

CEVAP: C

3. Anadolu'da III. Jeolojik Zaman'dan kalma araziler geniş yer kapladığı için, bu jeolojik zamanda oluşan linyit yatakları, her bölgede vardır.

CEVAP: B

4.
- Türkiye'de rüzgâr santralleri; İzmir Çeşme Alaçatı, Çanakkale, Bandırma, Samsun ve Hatay gibi mekânlarda bulunmaktadır.
- Ambarlı - Doğal gaz
- Ovaakça - Doğal gaz
- Birecik - Su
- Yatağan - Linyit

CEVAP: E

5.
- Doğal gaz rezervleri yeteri kadar olmadığı için ithal edilir.
- Trona, bor minerali, linyit ve krom yatakları bakımından Anadolu zengin bir araziye sahiptir.

CEVAP: E

6.
- Su ve rüzgâr gücünü kullanan enerji santralleri, iklim değişikliklerinden etkilenir.
- Doğal gaz, taş kömürü ve linyit ise arazi yapısına bağlı olarak oluştukları için iklimden etkilenmez.

CEVAP: C

7. • "Termik santraller içerisinde en yaygın olan doğal gaz ile çalışan santrallerdir." ifadesi yanlıştır, çünkü en fazla kullanılan linyittir.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
  – Marmara Bölgesi elektrik enerjisi üretiminin en fazla olduğu yerdir. Çünkü tüketim fazla.
  – Enerji üretimi konusunda dışa bağımlılığımız fazladır. Doğal gaz ithal edilir.
  – Elektrik üretiminde en fazla kullanılan enerji kaynağı kömürdür.
  – Doğu Anadolu Bölgesi'nde hidroelektrik enerji potansiyeli en fazladır. En yüksek bölge olduğu için.

CEVAP: E

8. • Mersin Akkuyu nükleer santral için belirlenen mekândır.
• Sinop İnceburun da düşünülen diğer yerdir.

CEVAP: C

9. I. Kalkerin yüksek basınç altında kalmasıyla oluşur.
II. İhracatı yapılır.
III. Marmara Adası ve Afyon önemli çıkarım alanlarıdır.

Özellikleri verilen maden mermerdir.

CEVAP: A

10. • Adıgüzel, Büyükmenderes üzerinde, Ege Bölgesi'nde yer aldığı için hidroelektrik enerji potansiyeli azdır.
• Diğerleri ise daha yüksek alanlarda bulundukları için fazladır;
  – Keban - Fırat - Elâzığ
  – Karakaya - Fırat - Elâzığ
  – Atatürk - Fırat - Şanlıurfa
  – Deriner - Çoruh - Artvin

CEVAP: A

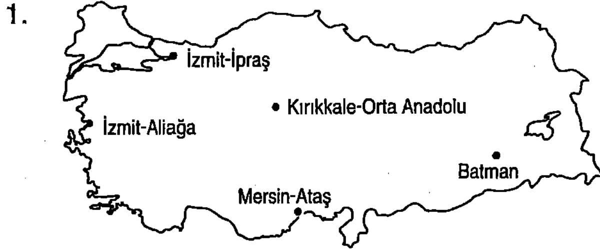
11. Mersin'de petrol ham maddesi bulunmaz, ATAŞ Rafinerisinde depolanır.

CEVAP: E

12. Linyit ile çalışan termik santralleri içerisinde en fazla elektrik üreten, Afşin - Elbistan santralidir.

CEVAP: A

1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında ham petrol işleme tesisleri (Rafineri) gösterilmiştir.

Buna göre, ülkemizde rafinerilerin kurulum yerinin belirlenmesideki temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ham maddeye yakınlık
B) Büyükşehirlere olan mesafe
C) Büyük limanlara yakınlık ve ulaşım
D) Sanayi merkezlerine yakınlık
E) Serbest bölgelere yakınlık

2. **Türkiye'de elektrik aşağıdaki enerji kaynaklarının en çok hangisi ile üretilmektedir?**

A) Maden kömürü
B) Linyit
C) Su gücü
D) Doğal gaz
E) Rüzgâr

3. • Zonguldak - Çatalağzı Termik Santrali
• Sugözü Termik Santrali (Adana)
• Aliağa Termik Santrali (İzmir)
• Zonguldak Eren Termik Santrali (Zonguldak)

Yukarıda Türkiye'de elektrik enerjisi üreten bazı termik santraller verilmiştir.

Verilen bu santraller aşağıdaki enerji kaynaklarının hangisi ile elektrik üretmektedir?

A) Taş kömürü
B) Linyit
C) Doğal gaz
D) Biomas
E) Asfaltit

4. I. Yeniköy
II. Germencik
III. Çayırhan
IV. Silopi
V. Ilısu

Yukarıda Türkiye'de elektrik üretimi yapan bazı santraller verilmiştir.

Bu santrallerin kullandığı enerji kaynakları göz önünde bulundurulduğunda, santrallerin hangilerinde kullanılan enerji kaynağı belirli şartlar doğrultusunda kendini yenileyebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) III ve IV
D) II ve V
E) I ve V

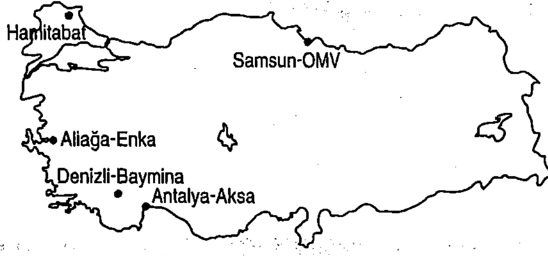
5.

Yukarıda Türkiye haritasında verilen santraller, aşağıdaki enerji kaynaklarının hangisi ile elektrik üretmektedir?

A) Rüzgâr
B) Güneş
C) Linyit
D) Biomas
E) Doğal gaz

6. **Avrupa Birliği INOGATE Programı kapsamında geliştirilen Güney Avrupa Gaz Ringi'nin ilk aşaması olarak 2007'de doğal gaz nakline başlayan, Hazar doğal gazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan boru hattı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bakü - Tiflis - Erzurum Doğal gaz Boru Hattı
B) Batı Hattı
C) Trans - Anadolu Doğal gaz Boru Hattı
D) Türkiye - İran doğal Doğal Boru Hattı
E) Türkiye - Yunanistan Doğal gaz Boru Hattı

7.

Yukarıda Türkiye haritasında verilen santraller, aşağıdaki enerji kaynaklarının hangisi ile elektrik üretmektedir?

A) Linyit
B) Rüzgâr
C) Doğal gaz
D) Jeotermal
E) Petrol

8. Rüzgâr, kendini yenileyebilen ve çevre kirliliğine neden olmayan temiz bir enerji kaynağıdır. Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynakları içindeki payı %10'dan fazladır. Bu kaynağa bağlı en çok elektrik üretimi; İstanbul, Tekirdağ, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Hatay, Osmaniye ve Manisa illerinden sağlanmaktadır.

Buna göre, Ege Bölgesi'nde yatırım ve AR-GE çalışmaları için Türk şirketlerle görüşmelere başlayacak olan Hollanda enerji devi ENECO şirketinin, ülkemizde etkili olan hangi rüzgâra yatırım yapması, yıllık bazda elektrik üretimini maksimum seviyeye çıkarır?

A) Lodos
B) Poyraz
C) Karayel
D) İmbat
E) Batı

9. **Aşağıda verilen santral - enerji kaynağı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Tavşanlı - Linyit
B) Çatalağzı - Taş kömürü
C) Demirköprü - Linyit
D) Ambarlı - Doğal gaz
E) Silopi - Asfaltit

10. Aşağıda Türkiye'de yer alan bazı santraller elektrik üretiminde kullandıkları enerji kaynağı ile birlikte verilmiştir.

Buna göre, hangi santral için verilen enerji kaynağı yanlıştır?

A) Gökçedağ (Osmaniye) - Linyit
B) Çan Santrali (Çanakkale) - Linyit
C) Germencik Santrali (Aydın) - Jeotermal
D) Pamukören Santrali (Aydın) - Jeotermal
E) Seyitömer Santrali (Kütahya) - Linyit

11. **Aşağıdaki termik santrallerden hangisi kullandığı enerji kaynağının çıkarım alanında kurulmuştur?**

A) Ovaakça Termik Santrali
B) Yeniköy Termik Santrali
C) Ambarlı Termik Santrali
D) Sugözü Termik Santrali
E) Adapazarı Termik Santrali

12. Akarsuyun yatak eğimi ile hidroelektrik enerji potansiyeli doğru orantılıdır.

Buna göre, aşağıda verilen akarsu çiftlerinden hangisinin hidroelektrik enerji potansiyeli en fazladır?

A) Gediz - Fırat
B) Dicle - Sakarya
C) Meriç - Yeşilırmak
D) Çoruh - Fırat
E) Kızılırmak - Dicle

1. Ülkemizde rafinerilerin yer seçiminde dikkate alınan temel husus, önemli limanlara ve ulaşım ağlarına yakınlıktır. Bu durum işlenen ham petrolün daha hızlı bir şekilde pazara girişini sağlamaktadır.

CEVAP: C

2. Türkiye'de elektrik enerjisi üretimi sırasıyla, doğal gaz (%36), kömür (%33), su gücü (%20), rüzgâr (%6) ve diğer enerji kaynakları (%4) ile sağlanır.

CEVAP: D

3. Ülkemizde, Cenal Karabiga, Sugözü, Aliağa, Eren, Çolakoğlu (İzmit), Çatalağzı, İskenderun termik santralleri taş kömürünün enerjisi ile elektrik üretmektedir.

CEVAP: A

4. Kendini belirli şartlar doğrultusunda yenileyebilen enerji kaynakları; su gücü, rüzgâr, jeotermal, güneş ve dalga enerjileridir. Soru içinde verilen santrallerden Ilısu, su gücü ile Germencik Santrali ise jeotermal enerji ile çalışmaktadır. Diğer santraller incelendiğinde; Yeniköy (Muğla) ve Çayırhan (Ankara) santralleri linyit ile çalışırken Silopi (Şırnak) Santrali ise asfaltit kullanmaktadır. Bu kaynaklar fosil yakıt olduğu için kendini yenileyebilme özelliği yoktur.

CEVAP: D

5. Konya - Makasçı Santrali, Kayseri - OSB Santrali, Elâzığ - Kovancılar Santrali, Denizli Santrali, Konya - Kızören Santrali, Balıkesir ve Mersin santralleri güneş enerjisi ile elektrik üretmektedir. 2017 yılı Türkiye toplam elektrik enerjisi üretimine katkısı %1'dir.

CEVAP: B

6. Avrupa Birliği INOGATE Programı kapsamında geliştirilen Güney Avrupa Gaz Ringi'nin ilk aşaması olarak 2007'de doğal gaz nakline başlayan, Hazar doğal gazını Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan Türkiye - Yunanistan Doğal gaz Boru Hattı'dır.

CEVAP: E

7. Ülkemizde; Kırklareli (Hamitabat), İstanbul (Ambarlı), Bursa (Ovaakça) termik santralleri ve Bandırma, Sakarya, Tekirdağ, Denizli, Antalya, İzmir, Hakkâri, Van, Hatay, Samsun, Kayseri doğal gaz çevrim santrallerinde doğal gaz ile elektrik üretilmektedir.

CEVAP: C

8. Rüzgâr enerjisi, çevreyi kirletmeyen temiz ve tükenmez bir enerji kaynağıdır. Bu enerjinin en büyük dezavantajı rüzgârın değişken karakterli olmasıdır. Bu nedenle ülkemizde sürekli etkili olan batı rüzgârı, rüzgâr elektrik santralleri için en önemli rüzgârdır. Verilen diğer rüzgârlar dönemlik etkili olduğu için elektrik enerjisi üretiminin maksimum kapasiteye çıkmasını engeller.

CEVAP: E

9. Demirköprü, Gediz Nehri üzerinde yer alan bir hidroelektrik santralidir. Bu nedenle bu santralde kullanılan kaynak, su gücüdür. Verilen diğer santrallerde kullanılan enerji kaynakları doğrudur.

CEVAP: C

10. Osmaniye Gökçedağ, rüzgâr enerjisi ile çalışan bir santraldir. Verilen diğer santral ve enerji kaynağı eşleştirmeleri doğrudur.

CEVAP: A

11. Ovaakça, Ambarlı ve Adapazarı santralleri ithal doğal gazla, Sugözü Termik Santrali de (Adana) ithal taş kömürü ile üretim yaptığı için bu santraller kaynaklarının çıkarım alanlarında kurulmamışlardır. Yeniköy Termik Santrali (Muğla) linyit kömürü ile üretim yapmaktadır. Bu santral kullanmış olduğu enerji kaynağına yakın kurulmuştur.

CEVAP: B

12. Soru içinde verilen akarsu çiftleri karşılaştırıldığında yatak eğimleri ve hidroelektrik enerji potansiyelleri en fazla olan akarsular Çoruh ve Fırat nehirleridir.

CEVAP: D

1. Türkiye, maden çeşitliği yönünden zengin bir ülkedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, bu zenginliğin nedenlerinden biri değildir?

A) Yer hareketlerinden aşırı derecede etkilenmesi

B) Volkanik faaliyetler sonucu başkalaşım olaylarının yaşanması

C) Jeolojik dönemlerde farklı iklim koşullarının yaşanması

D) Tüm jeolojik devirlere ait arazilerin olması

E) Son jeolojik dönemde buzullaşmanın etkisinde kalması

2. **Türkiye'de maden ve madencilikle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

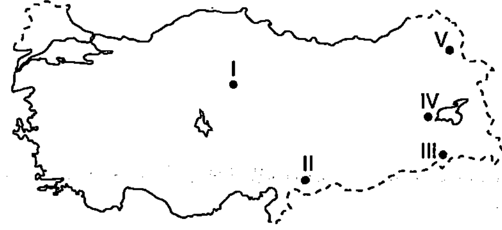
A) Madenlerin, endüstrinin gelişmesine katkısı vardır.

B) Maden yataklarının oluşumu, Türkiye'nin jeolojik yapısıyla ilgilidir.

C) Türkiye maden çeşitliliği bakımından zengin bir ülkedir.

D) Türkiye bazı madenlerin rezervi bakımından dünyada ilk sıradadır.

E) Dış satımda madencilik en büyük paya sahiptir.

3.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi, Türkiye'de asfaltit rezervinin en fazla olduğu ildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdakilerin hangisinde, yer altı kaynağının rezerv bakımından zengin olduğu yer yanlış verilmiştir?**

A) Demir - Sivas (Divriği)

B) Krom - Elâzığ (Guleman)

C) Manganez - Konya (Seydişehir)

D) Bakır - Artvin (Murgul)

E) Barit - Antalya (Alanya)

5. I. Samsun - Bakır
II. İskenderun - Demir
III. Aliağa - Petrol rafinerisi
IV. Seydişehir - Alüminyum tesisleri
V. Murgul - Bakır

Yukarıdakilerden hangilerinde çıkartılan madenler çıkarıldıkları yerlerde işlenmektedir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

6. I. Bakır
II. Taş kömürü
III. Linyit
IV. Demir

Yukarıdaki madenlerden hangilerinin Türkiye'deki üretiminin tümü Karadeniz Bölgesi'nden elde edilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

7. Türkiye'de rezerv bakımından bazı madenler yeterli olup bunların dış satımı yapılırken bazıları yetersiz olduğu için dış alımı yapılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde, Türkiye'de rezervleri yetersiz olanlar bir arada verilmiştir?

	Yeterli	Yetersiz
A)	Bor	Fosfat
B)	Taş kömürü	Perlit
C)	Fosfat	Manyezit
D)	Perlit	Bor
E)	Taş kömürü	Manyezit

8. I. Petrol
II. Jeotermal
III. Taş kömürü
IV. Akarsu
V. Güneş

Türkiye'de yukarıdaki kaynakların hangilerinden sağlanan enerji miktarı iklim koşullarına bağlı olarak değişir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

9. **Aşağıdaki enerji santrallerinden hangilerinin yıllık üretim miktarları üzerinde iklim koşullarının etkili olduğu söylenebilir?**

A) Tunçbilek - Seyitömer
B) Afşin - Elbistan
C) Karakaya - Demirköprü
D) Sarayköy - Alaçatı
E) Çatalağzı - Soma

10. I. Toplam rezervi daha zengindir.
II. Termik santrallerde kullanımı daha yaygındır.
III. Çıkartma maliyeti daha yüksektir.

Taş kömürü ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de linyitle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. I. Jeotermal
II. Petrokimya
III. Termik santral

Yukarıdaki verilen enerji kaynaklarından hangilerinin bulunduğu yere yakın olması gerekir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. **Türkiye'de elektrik enerjisi üretiminde aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin kullanımının artması, üretim maliyetinin artmasına yol açar?**

A) Güneş B) Akarsu C) Rüzgâr
D) Petrol E) Sıcak su

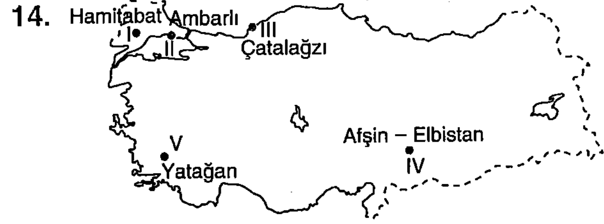
13. Aşağıda, Türkiye'de linyit rezervinin fazla olduğu bazı yerler verilmiştir.

I. Çan (Çanakkale)
II. Suluova (Amasya)
III. Tunçbilek (Kütahya)
IV. Aşkale (Erzurum)

Bu yerlerin hangilerinde linyitle çalışan elektrik santrali vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) III ve IV

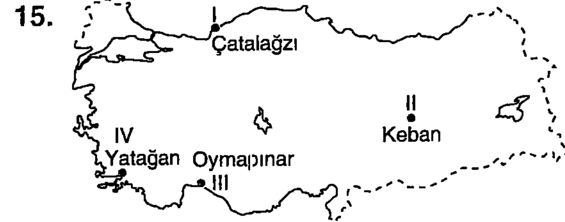
14.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde doğal gazla çalışan termik santral vardır?

A) I ve II B) II ve III C) I ve V
D) III ve IV E) IV ve V

15.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde termik santral vardır?

A) I ve II B) I ve IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
E	E	C	C	E	B	A	E	C	C	A	D	C	A	B

1. **Türkiye'de sanayi tesislerinin kurulabilmesi için hangisinin temini daha zordur?**

A) Sermaye B) Pazar
C) İş gücü D) Ulaşım
E) Ham madde

2. **Türkiye'de endüstri kolları için, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Besin sanayisi genellikle ham maddeye yakın yerlere kurulur.
B) Dokuma - deri giyim sanayi, en fazla işçinin istihdam edildiği sanayi koludur.
C) Orman ürünleri sanayi genelde kıyı bölgelerde kurulmuştur.
D) Petro - kimya sanayinin ham maddesinin tamamı ülke içerisinden karşılanır.
E) Çimento sanayisinin ham madde temini kolaydır.

3. **Aşağıdaki sanayi tesislerinin hangisi ham maddesi çabuk bozulduğu için ham maddeye yakın yerde kurulması zorunludur?**

A) Pamuklu dokuma
B) Şeker fabrikaları
C) Seramik sanayi
D) Çimento sanayi
E) İpekli dokuma

4. I. Pamuklu dokuma
II. Çay fabrikaları
III. Şeker fabrikası
IV. Otomotiv sanayi
V. Demir-çelik sanayi

Belirtilen sanayi tesislerinin hangilerinin ham maddesi iklimden etkilenmez?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve V

5. **Türkiye'de sanayi tesisleri kurulurken;**

I. elektrik üretim merkezine,
II. ham maddeye,
III. tüketim alanlarına,
IV. ticaret yollarına

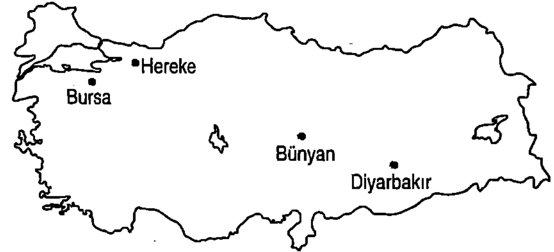
faktörlerinden hangilerine yakın olması temel alınmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) III ve IV

6. **Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin ham maddesi tarıma dayalı değildir?**

A) Sigara B) Bitkisel yağ
C) Cam sanayi D) Alkollü içki
E) Pamuklu dokuma

7.

Osmanlı Dönemi'nden günümüze kadar gelen, yukarıdaki haritada önemli kurulu merkezleri gösterilen endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çinicilik B) Seramik
C) Uçak Fabrikaları D) Yünlü dokumacılık
E) Şeker fabrikaları

8. I. İstanbul
II. Konya
III. İzmir
IV. Antalya
V. Adana

Pamuklu dokuma endüstrisinin geliştiği önemli merkezlerin hangilerinde ham maddeye yakınlık ön planda değildir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) III ve V

9. **Türkiye'de aşağıdaki sanayi kuruluşlarının hangisi diğerlerine göre <u>daha az</u> yaygındır?**

A) Şeker
B) Çimento
C) Et ürünleri
D) Unlu mamuller
E) Çay

10. **Antalya ve Adana'da konserve işleme tesisleri kurulurken, aşağıdakilerden hangisini ön planda tutulmuştur?**

A) Pazarlama koşullarının varlığı
B) Ulaşım olanaklarının gelişmişliği
C) Ham maddeye yakınlık
D) İş gücü temini kolaylığı
E) Limanlara yakınlık

11. **Aşağıdaki bitkisel yağ endüstrisinin kurulu olduğu kent ve bu sanayi tesisine ham madde sağlayan tarım ürünü eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

	Kent	Tarım Ürünü
A)	Edirne	Ayçiçeği
B)	İzmir	Zeytin
C)	Isparta	Zeytin
D)	Ordu	Fındık
E)	Adana	Mısır

12. **Antalya ve Elâzığ'da bulunan maden endüstrisinin kolu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Demir - çelik fabrikaları
B) Bakır işleme
C) Ferrokrom sanayi
D) Kurşun çinko işleme
E) Alüminyum sanayi

13.

Haritada belirtilen merkezlerde bulunan endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Otomotiv
B) Demir çelik
C) Petrokimya
D) Kâğıt
E) Seramik

14. **Türkiye'de aşağıdaki endüstri kuruluşlarının hangisi kurulu olan tesis bakımından diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?**

A) Çimento
B) Uçak
C) Demir yolu taşıtları
D) Otomotiv
E) Cam

15. **Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisi ham madde olarak orman ürünlerinden yararlanır?**

A) Kozmetik
B) Cam
C) Seramik
D) Bitkisel yağ
E) Süni gübre

BENİM HOCAM

1. Türkiye'de sanayinin kurulması ve gelişmesi açısından en önemli problem, sermaye problemidir.

CEVAP: A

2. • "Petro - kimya sanayinin ham maddesinin tamamı ülke içerisinden karşılanır." cümlesi yanlıştır. Çünkü petrolün büyük bir kısmı ithal edilir.
• Diğer ifadeler ise doğrudur;
  – Besin sanayisi genellikle ham maddeye yakın yerlere kurulur. Çabuk bozulması ve maliyet için.
  – Dokuma - deri giyim sanayi, en fazla işçinin istihdam edildiği sanayi koludur.
  – Orman ürünleri sanayi genelde kıyı bölgelerde kurulmuştur. Ham madde yakın yerde.
  – Çimento sanayisinin ham madde temini kolaydır. Ham madde taş ve toprak olduğu için.

CEVAP: D

3. Şeker pancarı çabuk bozulma özelliğine sahiptir, bu yüzden şeker fabrikaları, tarım alanları etrafında, İç Anadolu Bölgesi'nde yoğunlaşır.

CEVAP: B

4. • Otomotiv ve demir çelik sanayisinde ham madde metal ve madenlere dayandığı için iklimden etkilenmez.
• Diğerleri ise iklimden etkilenir;
  – Pamuklu dokuma
  – Çay fabrikaları
  – Şeker fabrikası

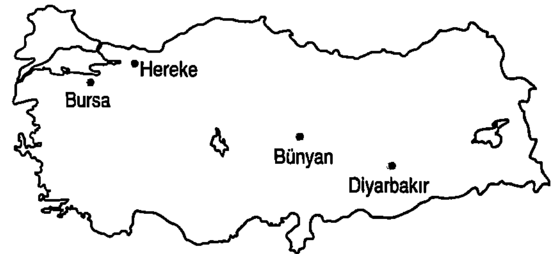
CEVAP: D

5. • Sanayi tesisleri kurulurken elektrik üretim merkezlerine yakınlık baz alınmaz, çünkü elektrik üretim merkezlerine yakın olduğu için enerjiyi ucuza alma gibi bir durum söz konusu değildir.
• Diğerlerine yakınlık ise gerekmektedir:
  – Ham maddeye
  – Tüketim alanlarına
  – Ticaret yollarına

CEVAP: A

6. • Cam sanayi ham maddesi deniz kumudur.
• Sigara, tütün
• Bitkisel yağ, zeytin, ayçiçeği vb.
• Alkollü içki, üzüm, anason
• Pamuklu dokuma, pamuk

CEVAP: C

7.

İzmit Hereke başta olmak üzere, önemli üretim alanları gösterilen bu sanayi kolu, yünlü dokumacılıktır.

CEVAP: D

8. • İstanbul ve Konya'da pamuk yetiştirilmez, dolasıyla bu alanlarda ham madde olmadığı için tesislerin varlığı pazarla ilgili olur.
• Diğer kentler ise ham madde ile ilgilidir.

CEVAP: A

9. • Çayın yetişme alanı dar ve ham maddesi çabuk bozulduğu için fabrikaları Doğu Karadeniz dışında yoktur.
   • Diğer tesisler ise ham maddeye bağlı olarak daha yaygındır.

CEVAP: E

10. Akdeniz Bölgesi kış ılıklığına bağlı olarak, sebze yetiştiriciliğinin en yoğun olduğu yerdir. Bu yüzden konserve sanayinin bu alanlardaki varlığı, ham madde ile ilgili olur.

CEVAP: C

11. • Isparta'da yağ sanayi için ham madde güldür. Zeytin karasal iklim özelliklerinden dolayı bu alanda yetişmez.
   • Diğer eşleştirmeler ise doğrudur.

Kent	Tarım Ürünü
Edirne	Ayçiçeği
İzmir	Zeytin
Ordu	Fındık
Adana	Mısır

CEVAP: C

12. Elâzığ ve Antalya'da bulunan tesis kromu işleyen ferrokrom fabrikalarıdır.

CEVAP: C

13.

Sivas Divriği, Malatya Hekimhan, Hasançelebi, Balıkesir Eymir, İzmir gibi alanlardan çıkarılan demir; yukarıda gösterilen demir çelik fabrikalarında işlenir.

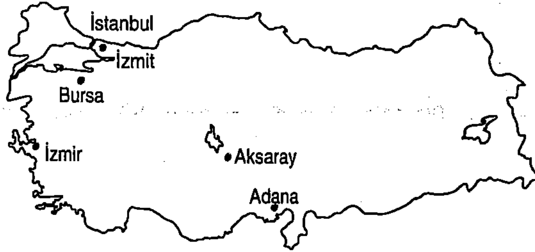
CEVAP: B

14. Ham maddeleri düşünüldüğü zaman çimento taş ve toprak ham maddesine bağlı olarak diğerlerine göre daha yaygındır.

CEVAP: A

15. • Kozmetikte sığla ağacından elde edilen sığla yağı ham madde olur.
   • Cam, deniz kumu.
   • Seramik, toprak.
   • Bitkisel yağ, tarım ürünleri.
   • Süni gübre, fosfat ham madde olarak kullanılır.

CEVAP: A

1.

Haritadaki merkezlerde bulunan sanayi kolu, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Otomotiv
B) Uçak
C) Demir - çelik
D) Dokuma
E) Kâğıt

2. **Aşağıdaki kentlerin hangisinde demir yolu taşıtı fabrikası bulunmaz?**

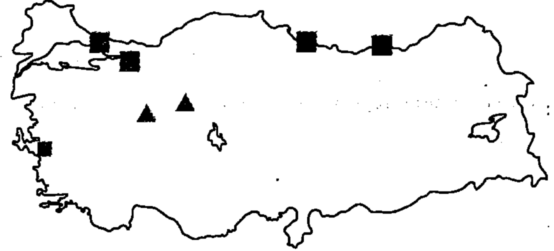
A) Sivas
B) Adapazarı
C) Eskişehir
D) Ankara
E) Antalya

3. Bir yerde sanayi tesisinin kurulabilmesi için gerekli olan koşullardan biri de enerji kaynağına yakınlıktır.

Aşağıdaki sanayi kuruluşlardan hangisi bu genellemeye uyar?

A) Karabük - Demir - çelik sanayi
B) Afyon - Kâğıt fabrikası
C) Aksaray - Otomotiv sanayi
D) Rize - Çay fabrikası
E) Bursa - İpekli dokuma

4.

Haritada ve simgeleri ile gösterilen merkezlerde bulunan endüstri kolları hangileridir?

	▲	■
A)	Seramik	Kâğıt
B)	Uçak	Tersane
C)	Otomotiv	Mobilya
D)	Şeker	Bitkisel yağ
E)	Porselen	Rafineri

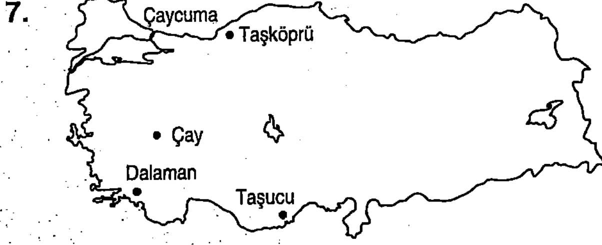
5. I. Aliağa
II. ATAŞ
III. TÜPRAŞ
IV. Orta Anadolu
V. Batman

Türkiye'de yer alan rafinelerden hangisi ülke sınırları içerisinden çıkartılan ham petrolü işler?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) Yalnız V
D) II ve IV
E) I ve V

6. **Aşağıdaki endüstri kollarının hangisi iç bölgelerde yer almaz?**

A) Demir - çelik
B) Mobilya
C) Otomotiv
D) Tersane
E) Suni Gübre

7.

Haritadaki merkezlerde bulunan sanayi kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Suni gübre
B) Cam
C) Kâğıt
D) Mobilya
E) Petrokimya

8. **Aşağıdaki bölgelerin hangisinde bakır işleme tesisi vardır?**

A) Akdeniz
B) Marmara
C) Ege
D) İç Anadolu
E) Karadeniz

9. **Aşağıdaki endüstri kollarından hangisi tüm kıyı bölgelerde bulunmaz?**

A) Kâğıt
B) Bitkisel yağ
C) Demir - çelik
D) Gıda
E) Çimento

10. **Türkiye'de endüstri kuruluşlarının dağılışıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Marmara Bölgesi'nde, tüketim koşullarına bağlı olarak sanayi daha fazla gelişmiştir.
B) Doğu Anadolu Bölgesi'nde olumsuz ulaşım koşulları sanayi faaliyetlerinin varlığını etkilemiştir.
C) Hinterlandı geniş limanlar çevresi sanayi kolların çeşitli olduğu alanlardır.
D) Ülke genelinde sanayi dağılışını etkileyen en önemli faktör sermayedir.
E) Tüm sanayi kolları için iç bölgeler ham maddenin daha kolay temin edildiği mekânlardır.

11. - Bozüyük
- Kütahya
- İzmir
- İzmit
- İstanbul
- Çan

Yukarıda merkezlerde yer alan endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakır İşleme
B) Dokuma
C) Cam
D) Seramik ve porselen
E) Kâğıt

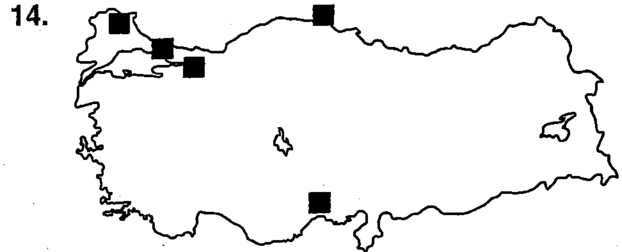
12. **Aşağıdaki illerin hangisinde petro - kimya sanayi bulunmaktadır?**

A) İzmir
B) Trabzon
C) Antalya
D) Sivas
E) Bolu

13. I. İpekli dokuma - Bursa
II. Petrol rafinerisi - Batman
III. Demir - çelik - Ereğli
IV. Mobilya - Ankara

Yukarıdaki sanayi tesislerinin hangilerinin ham maddeleri bulundukları kentten karşılanır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

14.

Haritada kurulu alanları gösterilen endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Süni gübre
B) Cam
C) Kâğıt
D) Unlu mamuller
E) Otomotiv

Türkiye'de Sanayi

1.

Merkezlerde gösterilen tesisleri, otomotiv sanayinin kurulu alanlarıdır.

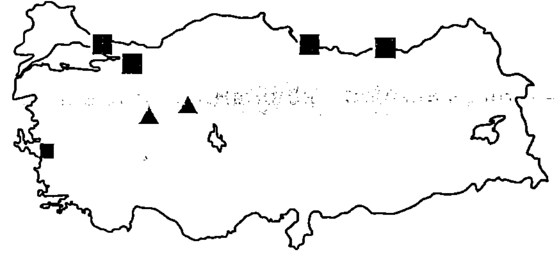
CEVAP: A

2. • Antalya'ya demir yolu ulaşmaz ve demir yolu taşıtı fabrikaları burada bulunmaz.
   • Sivas'ta yük vagonu,
   • Adapazarı, yolcu vagonu,
   • Ankara ve Eskişehir'de lokomotif sanayi bulunmaktadır.

CEVAP: E

3. Sivas Divriği'den çıkartılan demir, Karabük çevresine, taş kömürü, yani enerji kaynağı olduğu için taşınır ve burada demir çelik fabrikaları kurulur. Bu yüzden Zonguldak Ereğli ve Karabük'te demir çelik fabrikalarının varlığı enerji kaynağı taş kömürü ile ilgilidir.

CEVAP: A

4.

• İşaretinin bulunduğu alanda, Ankara ve Eskişehir'de, uçak fabrikaları;
• İşaretinin bulunduğu alanda, İstanbul, İzmit, İzmir, Trabzon gibi alanlarda ise tersaneler bulunmaktadır.

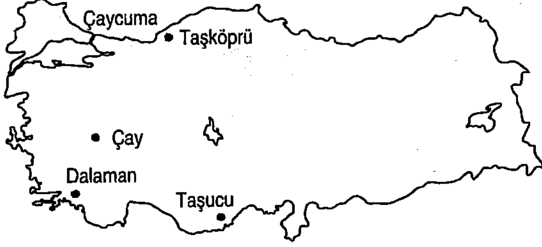
CEVAP: B

5. Türkiye'den çıkarılan petrolü işleyen, tek rafineri, Batman Rafinerisidir. Diğerleri ithal edilen petrolü işler.

CEVAP: C

6. Tersaneler yani gemi yapım ve onarım alanları, İstanbul, İzmir, İzmit gibi önemli liman kentlerinde bulunur.

CEVAP: D

7.

Haritada gösterilen önemli sanayi kolu kâğıt fabrikalarıdır.

CEVAP: C

8. Samsun ve Artvin olmak üzere Karadeniz'de bakır işleme tesisleri bulunmaktadır.

CEVAP: E

9. • Demir - çelik fabrikaları Marmara Bölgesi hariç tüm kıyı bölgelerde bulunmaktadır.
- Diğer tesisler tüm kıyılarda vardır.

CEVAP: C

10. • "Tüm sanayi kolları için iç bölgeler ham maddenin daha kolay temin edildiği mekânlardır" ifadesi doğru genelleme olmaz. Örneğin, cam sanayinin ham maddesi deniz kumu iç kesinlerde bulunmaz.
- Diğer ifadeler ise doğrudur;
  - Marmara Bölgesi'nde, tüketim koşullarına bağlı olarak, sanayi daha fazla gelişmiştir.
  - Doğu Anadolu Bölgesi'nde olumsuz ulaşım koşulları sanayi faaliyetlerinin varlığını etkilememiştir.
  - Hinterlandı geniş limanlar çevresi, sanayi kolların çeşitli olduğu alanlardır.
  - Ülke genelinde sanayi dağılışını etkileyen en önemli faktör sermayedir.

CEVAP: E

11. - Bozüyük - İzmit
- Kütahya - İstanbul
- İzmir - Çan
- Belirtilen merkezlerde bulunan sanayi kolu, Seramik porselen sanayidir.
- En önemli merkez, Bilecik Bozüyük ve Kütahya'dır.

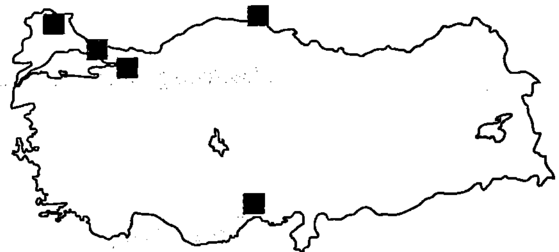
CEVAP: D

12. • İzmir, Aliağa
- Mersin, ATAŞ
- İzmit, TÜPRAŞ
- Kırıkkale, Orta Anadolu
- Batman rafinerileri önemli merkezlerdir.

CEVAP: A

13. • İpekli dokuma - Bursa; ham madde ipek böceği yetiştiriciliği bu alanda yapılır.
- Petrol Rafinerisi - Batman; Petrol Raman dağından çıkarılır.
- III- Demir - çelik - Ereğli; Demir, Sivas - Divriği'den gelir.
- Mobilya - Ankara; ağaç Karadeniz'den gelir.

CEVAP: C

14.

Mersin, Sinop, İstanbul, İzmit, Kırklareli; cam sanayi için önemli merkezlerdir.

CEVAP: B

1. Ülkemizde sanayi faaliyetleri yoğun olarak İstanbul, Adapazarı, Çorlu, Adana, Mersin, Eskişehir, Ankara, İskenderun ve Gaziantep şehirlerinde toplanmıştır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Denize yakınlık
B) Enerji
C) Ulaşım
D) Ham madde
E) İklim özellikleri

2. **Aşağıdaki şehirlerde verilen sanayi faaliyetlerinin hangisinin gelişmesinde ulaşım faaliyeti ön plandadır?**

A) Elâzığ - Ferrokrom
B) Batman - Petrokimya
C) Tokat - Salça fabrikası
D) İzmir - Sigara sanayisi
E) Bandırma - Asitborik endüstrisi

3. Ülkemizdeki sanayi faaliyetlerinin gelişmesinde birçok durum etkili olmaktadır. Özellikle ham maddenin bozulabilirliği ya da ham maddenin taşıma maliyetinin yüksek olması, sanayi faaliyetlerinin yaygınlaşması ve gelişmesinde en önemli etkendir.

Buna göre, yukarıda Türkiye haritasında numaralandırılarak gösterilen merkezlerde üretilen ham maddenin bozulabilir olması çevresine sanayinin toplanmasını sağlamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Petrokimya
II. Çimento
III. Un ve unlu mamul
IV. Pamuklu dokuma
V. Cam

Yukarıda verilen endüstri kuruluşlarından hangisinin Türkiye'de daha yaygın olduğu söylenebilir?

A) Yalnız III B) II ve III C) III ve V D) II ve IV E) IV ve V

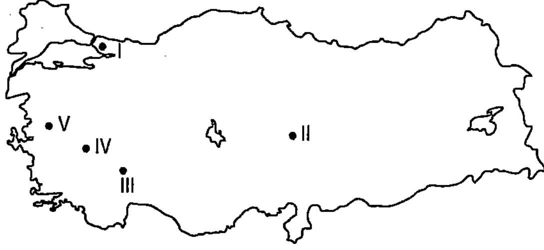
5. Ülkemizde Organize Sanayi Bölgesi (OSB), sanayi faaliyetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla uygun alanların gerekli altyapı hizmetleriyle donatılması sonucu oluşur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "Organize Sanayi Bölgeleri"**nin oluşturulmasında hedeflenen amaçlardan biri değildir?**

A) Kentleşmeyi yönlendirmek
B) Sanayi faaliyetine bağlı çevre kirliliğini azaltmak
C) İmalat sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmelerini sağlamak
D) Sanayi kuruluşlarının şehir merkezi içinde kalmasını önlemek
E) Tüm üretimi ihracat endeksli gerçekleştirmek

6. **Ülkemizde İç Anadolu Bölgesi'nde sigara fabrikalarının olmamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tüketici nüfusun azlığı
B) Ulaşım ve pazarlamanın gelişmemesi
C) Bu bölgede tütün ürününün yetiştirilmemesi
D) Devletin bu fabrikalarda denetleme uygulaması
E) Sanayi teşvik bölgesi olmaması

7.

Yukarıda Türkiye haritasında numaralandırılarak verilen merkezlerin tamamında aşağıdaki sanayi kollarından hangisi vardır?

A) Boya endüstrisi
B) Mobilya endüstrisi
C) Gübre endüstrisi
D) Dokuma endüstrisi
E) İçki endüstrisi

8. Makine sanayisi; ulaşım araçları yapımı, elektrikli makinelerin imalatı, tarım aletleri yapımı, savunmasanayisine ait araçların imalatı gibi kollardan oluşmaktadır. Makine endüstrisi içinde kara taşıtları üretimi ihracatta en çok gelir sağlamaktadır. Özellikle binek araç üretim tesisleri İstanbul, İzmit, Bursa, İzmir ve Sakarya gibi şehirlerde yoğunlaşmaktadır.

Buna göre, Türkiye otomobil üretiminin İstanbul, İzmit, Bursa, İzmir ve Sakarya gibi şehirler de toplanmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

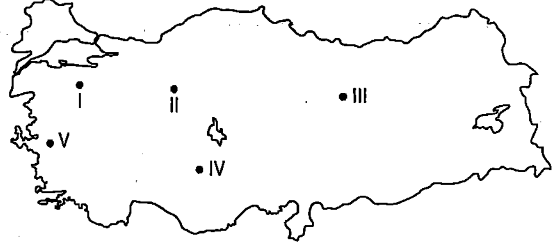
A) Ham maddeye yakınlık
B) İş gücünün ucuz olması
C) İklim koşullarının elverişli olması
D) Ulaşım ve pazar koşullarının gelişmişliği
E) Yeryüzü şekillerinin sade olması

9. Sanayi tesislerinin kuruluşunda ham madde, enerji kaynakları, sermaye, iş gücü, ulaşım ve pazar etkili olmaktadır.

Buna bağlı olarak aşağıda verilen sanayi kolu, kurulduğu merkez ve kuruluş nedeni eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Sanayi	Merkez	Kuruluş nedeni
A)	Çimento	Isparta	Ham maddeye yakınlık
B)	Yağ	Adana	Ham maddeye yakınlık
C)	Traktör	Ankara	Ulaşım ve pazar
D)	Silah	Kırıkkale	Pazar
E)	Kimya	Balıkesir	Ulaşım

10. Türkiye'de sanayi kolları ve üretimi bölgelere düzenli dağılmamaktadır. Ülkemizde sanayinin ve buna bağlı ekonomik gelişmişliğin her bölgede aynı oranda gelişmesi için devlet tarafından teşvik bölgeleri oluşturulmaktadır. Özellikle devletin bu bölgelerde yerli üretimi desteklemesi ve üretimin sürekli hale gelmesi için yatırımcılara teşvikler sunması önemli bir durumdur.

Buna göre devletin, et kombinalarını ve buna bağlı dondurulmuş et paketleme tesislerini haritada numaralandırılarak verilen merkezlerin hangisinde teşvik kapsamına alması önceliklidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

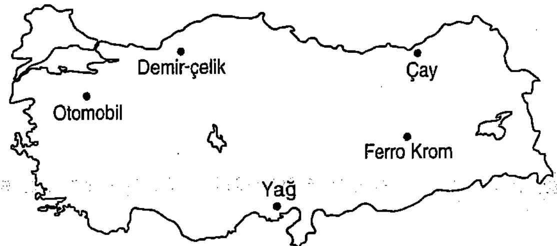
11. Ülkemizde sanayi faaliyetleri maksimum düzeyde gelişememektedir.

Sanayinin beklenen seviyede olmamasında,

I. sermaye,
II. ham madde,
III. ulaşım,
IV. pazarlama,
V. enerji

gibi durumlardan hangisi temel etkendir?

A) Yalnız I B) I ve II C) III ve V D) IV ve V E) I ve III

12.

Yukarıda Türkiye haritasında bazı sanayi kolları gösterilmiştir.

Buna göre, hangi sanayi kolundaki ham madde temininde mevsimlik işçiye duyulan ihtiyaç maksimum seviyededir?

A) Çay B) Yağ C) Otomobil D) Demir - çelik E) Ferrokrom

1. Verilen öncüller herhangi bir bölgede sanayinin ve ticaretin gelişmesindeki temel etkenlerdir. Ancak verilen şehirlerde sanayi faaliyetlerin gelişimindeki temel faktör ulaşım faaliyetidir. Diğer durumlar mevcut olsada, ulaşım faaliyetinin gelişmediği ortamlarda sanayi ve ticaretin gelişmesi zordur.

CEVAP: C

2. Verilen şehir ve sanayi faaliyeti eşleştirmeleri incelendiğinde, Bandırma Asitborik endüstrisinin bu merkezde kurulmasındaki ana etken limana yakınlıktır. Verilen diğer sanayi türlerinin kuruluş yeri seçiminde ham maddeye yakınlık dikkate alınmıştır.

CEVAP: E

3. Soru içinde verilen merkezlerin iklim özellikleri dikkate alındığında Orta Karadeniz bölümünde yer alan I numaralı merkezde sebze, meyve tarımı daha yoğun yapılmaktadır. Bu ürünlerin çabuk bozulabilir olması çevresine konserve ve meyve suyu endüstrisinin toplanmasını sağlar.

CEVAP: A

4. Ülkemizde çimento endüstrisinin ham maddesi kolay bulunur. Ancak bu ham maddenin taşıma maliyeti yüksek olduğu için endüstri, ham maddesine yakın kurulmuştur. Bu durum çimento endüstrisinin bütün bölgelerde yaygın olmasını sağlar. Un ve unlu mamul endüstrisinin yaygın olmasındaki temel etken ise tahıl üretiminin bütün bölgelerde yapılıyor olmasıdır. Verilen diğer endüstri kolları her bölgede yoktur.

CEVAP: B

5. Organize sanayi bölgelerinde gerçekleştirilen seri üretim tamamen ihracat odaklı değildir. Bu bölgelerde üretilen ürünler iç piyasayada çıkmaktadır. Özellikle bu alanlar serbest bölgelerle karıştırılmamalıdır. Serbest bölgede üretim tamamen dış ticaret odaklıdır.

CEVAP: E

6. Tütün çabuk bozulan bir ürün olduğu için sigara endüstrisi, tütün üretim alanlarının çevresinde toplanır. Bu bölgede tütün üretiminde devlet denetimi olduğu için ham madde üretimi yoktur. Bu nedenle bu bölgede sigara endüstrisi gelişmemiştir.

CEVAP: C

7. Haritada numaralandırılarak verilen merkezler sırasıyla, İzmit (I), Kayseri (II), Isparta (III), Uşak (IV) ve Manisa'dır. (V) Bu merkezlerin tamamında dokuma endüstrisine bağlı halı - kilim üretimi mevcuttur. Verilen diğer endüstri kolları tüm merkezlerde ortak değildir.

CEVAP: D

8. Türkiye'nin dışsatımında en çok gelir sağlayan otomobil endüstrisinin verilen şehirlerde yoğunlaşmasının temel sebebi bu merkezlerde ulaşım ve pazar koşullarınını gelişmiş olmasıdır. Ülkemizde otomobil üretimi montaj endüstrisine dayanır.

CEVAP: D

9. Ülkemizde silah endüstrisinin Ankara, Kırıkkale ve Çankırı'da toplanmasının temel nedeni güvenliktir. Pazar fonksiyonu dikkate alınmaz. Verilen diğer merkezlerde sanayi kolu ve kuruluş nedeni doğrudur.

CEVAP: D

10. Haritada verilen merkezlerin tamamında hayvancılık faaliyeti yapılmaktadır. Ancak teşvik az gelişmiş bölgelerde önceliklidir. Bu nedenle Sivas çevresinde et kombinalarının ve buna bağlı dondurulmuş et paketleme tesislerinin teşvik kapsamında öncelikli olması, yörenin hayvancılık faaliyetlerine bağlı gelişimini ve üretim bandının genişlemesini hızlandırır.

CEVAP: C

11. Ülkemizde sanayi faaliyetlerinin maksimum seviyede gelişememesinin temel nedeni sermaye azlığıdır. Bununla birlikte ulaşım maliyetlerininde fazla olması endüstriyel gelişimi maksimum seviyede yavaşlatmaktadır.

CEVAP: E

12. Çay, ham maddesi sadece Doğu Karadeniz'de olan önemli bir üründür. Doğu Karadeniz Dağlarının kuzey yamaçlarındaki eğimli arazilerde tarımının yapılıyor olması makine kullanımını azaltmaktadır. Bu nedenle endüstri için ham madde temininde mevsimlik işçiye duyulan ihtiyaç maksimum seviyededir.

CEVAP: A

1. I. Endüstride kullanılan ham madde türü
II. Yer altı kaynaklarının çeşitliliği
III. Kişi başına düşen millî gelir
IV. Nüfusun bölgelere dağılışı
V. Yerleşim yeri sayısı

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi verir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de aynı bölgede bulunan iki kentten birinin endüstri bakımından diğerinden daha fazla gelişmiş olduğunu gösteren en güçlü kanıttır?**

A) Eğitim seviyesinin yüksek olması
B) Ulaşım olanaklarının çeşitli olması
C) Enerji tüketiminin fazla olması
D) Yer altı ve yer üstü kaynaklarının çeşitli olması
E) Nüfus yoğunluğunun fazla olması

3. **Aşağıdakilerden hangisi, endüstrinin Türkiye ekonomisine katkısını artırmak için alınması gereken önlemlerden biri değildir?**

A) İç ve dış pazarların gereksinimlerine göre üretim yapmak
B) Ham maddesi yeterli olan endüstri kuruluşlarına öncelik vermek
C) Endüstri kuruluşlarında modern teknolojiden yararlanmak
D) Endüstri kuruluşlarının elektrik enerjisi üretim merkezlerine yakın olmasını sağlamak
E) Belli standartlara uygun, kaliteli endüstri ürünleri üretmek

4. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de endüstrinin hızla gelişmesinin ülke ekonomisine sağladığı katkılardan biri değildir?**

A) Çalışma çağındaki nüfusa yeni iş olanakları yaratılması
B) Ham maddenin ülke içinde işlenerek daha fazla değer kazanması
C) İç ve dış ticaretin gelişmesi
D) Göçler sonucu büyük kentlerin çevresindeki tarım arazisinde yerleşim alanları oluşması
E) Dış satımda endüstri ürünlerinin payı arttıkça dış satım gelirlerinin de yükselmesi

5. **Türkiye'nin ekonomik kalkınmasında aşağıdakilerden hangisinin katkısı en azdır?**

A) Eğitim düzeyinin yükselmesi
B) Yüz ölçümünün büyüklüğü
C) Yer altı zenginliğinin çeşitliliği
D) Ulaşım olanaklarının gelişmesi
E) Coğrafi konumunun elverişliliği

6. **Türkiye'nin, ekonomisi gelişen bir ülke olmasında aşağıdakilerden hangisinin en az etkili olduğu söylenebilir?**

A) Nüfusun genç ve dinamik olması
B) Fiziki ve beşerî özellikleri farklı coğrafi bölgelerin olması
C) Yer altı ve yer üstü kaynaklarının çeşitli olması
D) Avrupa'yla Asya, özellikle Orta Doğu ülkeleri arasında köprü görevi görmesi
E) Topraklarının büyük bir bölümünün Anadolu Yarımadası'nda olması

7. Türkiye'de 1990 yılında tarımsal ürünlerin dış satımından yaklaşık 2,4 milyar Amerikan doları gelir elde edilmiş ve bu değer toplam dış satımın %18,1'ini oluşturmuştur. 2007 yılında ise yaklaşık 11,4 milyar Amerikan dolarlık tarımsal ürün dış satımının, toplam dış satımdaki payı %10,7 olmuştur.

Buna göre, 1990 - 2007 yılları arasında Türkiye ekonomisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dış satımda madenlerin ve endüstri ürünlerinin payı artmıştır.
B) Türkiye'nin tarımsal ürünlerine olan talep azalmıştır.
C) Dış ticaret açığı azalmıştır.
D) Tarımda modern tekniklerin uygulanması yaygınlaşmıştır.
E) Ulusal gelir yükselmiştir.

8. **Türkiye'nin sanayileşme süreciyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Cumhuriyetin ilk yıllarında tarıma dayalı sanayi kolları gelişmiştir.
B) Bütün illerin kalkınmada öncelikli yöreler içinde yer alması sanayiyi geliştirmiştir.
C) 1950'li yıllarla birlikte sanayi ürünleri dış alımına hız verilmiştir.
D) Planlı kalkınma döneminde sanayileşmeye, kalkınma planlarında özel önem verilmiştir.
E) 1930'lu yıllarda devletçilik ilkesine bağlı olarak kimya ve demir-çelik sanayisinin temelleri atılmıştır.

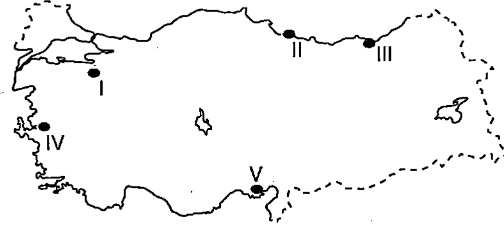
9. **Türkiye'nin ekonomik etkinliklerine ait aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

A) Elekrik enerjisinin büyük bir kısmı yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilir.
B) Kırsal kesimde en yaygın hayvancılık etkinliği arıcılık ve balıkçılıktır.
C) Tarım sektörünün millî gelirdeki payı diğer sektörlerden fazladır.
D) Dış ticarette ilk sırada yer alan ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir.
E) Gıda endüstrisinde ham maddenin büyük bir kısmı ülke içinden karşılanır.

10. **Aşağıdakilerden hangisi, endüstriden elde edilen geliri artırmak için alınması gereken temel önlemlerden biri olamaz?**

A) Ürünlere yeni pazarlar bulunması
B) Yüksek kalitede ve belli standartlarda üretim yapılması
C) Teknolojik gelişmelere ayak uydurulması
D) Endüstride, niteliksiz işçi payının azaltılması
E) Dış alımı yapılan ham madde çeşidinin sınırlandırılması

11.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde sanayi faaliyetleri daha az gelişmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Adana, Ege ve Çatalca - Kocaeli bölümleri, aşağıdakilerin hangisi bakımından benzerlik gösterir?**

A) Yüz ölçümlerinin büyüklüğü
B) Seracılığın gelişmişliği
C) Tarım yapılan alanların genişliği
D) Endüstri gelirlerinin yüksekliği
E) Yer altı kaynaklarının zenginliği

13. **Türkiye'de çay işleme kuruluşlarının yeri belirlenirken, aşağıdaki özelliklerden hangisine öncelik verildiği söylenebilir?**

A) Ham maddeye yakınlık
B) Enerji üretim merkezlerine yakınlık
C) İş gücü sağlamada kolaylık
D) Pazarlama olanaklarının varlığı
E) Ulaşım olanaklarının gelişmişliği

14. **Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisi, işlediği ham maddenin üretildiği çevrede kurulmuştur?**

A) Mersin'deki petrol rafinerisi
B) Ereğli'deki demir - çelik fabrikası
C) İstanbul'daki sigara fabrikası
D) Erzincan'daki pamuk ipliği fabrikası
E) Murgul'daki bakır işletmesi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
B	C	D	D	B	E	A	B	E	E	C	D	A	E

1. I. Deniz yolu
II. Demir yolu
III. Kara yolu
IV. Hava yolu

Yukarıda verilen ulaşım türlerinin en ucuz olanından en pahalı olanına doğru sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I - II - III- IV
B) IV - III - II - I
C) II - III - IV - I
D) I - III - I - IV
E) II - I - III - IV

2. **Aşağıdaki limanların hangisi ithalat ve ihracat faaliyetlerinde daha fazla gelişmiştir?**

A) Mersin
B) Antalya
C) İstanbul
D) Samsun
E) İzmit

3. **Türkiye'nin** "yük doldurma ve boşaltma kapasitesi" **en büyük limanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstanbul
B) Mersin
C) İzmir
D) İzmit
E) Samsun

4. **Aşağıdaki limanların hangisinin hinterlandı daha geniştir?**

A) Samsun
B) Antalya
C) Trabzon
D) İzmir
E) Mersin

5. **Turizm faaliyetleri ve sebze ihracatı ile ön planda olma özelliğine sahip liman kenti aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Antalya
B) Mersin
C) İstanbul
D) Samsun
E) Zonguldak

6. **İran ile yapılan transit ticarette en fazla kullanılan liman aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mersin
B) Samsun
C) Trabzon
D) İstanbul
E) İzmir

7. **Bor mineralinin ihraç edildiği liman, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstanbul B) İzmir C) Bandırma D) Mersin E) Zonguldak

8. **Aşağıdaki limanların hangisinin demir yolu bağlantısı yoktur?**

A) Bandırma B) Zonguldak C) Mersin D) Samsun E) Çanakkale

9. **Aşağıdaki limanların hangisinin gelişiminde sanayi faaliyetleri en fazla etkilidir?**

A) Mersin B) İskenderun C) İzmir D) Trabzon E) Antalya

10. Türkiye'de dağların kıyıya göre uzanışı, limanların ulaşım durumu yani hinterlantlarının geniş veya dar olması üzerinde net bir etkiye sahiptir.

Bu durum göz önüne alındığında aşağıdaki limanların hangisinin hinterlandı daha dar olur?

A) İzmir B) İstanbul C) İzmit D) Çanakkale E) Sinop

11. Türkiye jeopolitik konumu gereği enerji koridoru pozisyonunda bulunur ve bu enerji koridorundan önemli enerji kaynakları taşınmaktadır.

Buna göre, Anadolu üzerinden sevkiyatı yapılan enerji kaynakları, en fazla hangi ulaşım yoluyla taşınmaktadır?

A) Deniz yolu B) Boru hattı C) Kara yolu D) Demir yolu E) Hava yolu

12. **Türkiye dış ticarette en fazla hangi ulaşım türünü kullanmaktadır?**

A) Deniz yolu B) Demir yolu C) Hava yolu D) Kara yolu E) Boru hattı

Türkiye'de Ulaşım

1. En ucuz taşımacılık aynı anda çok fazla yük taşındığı için deniz yoludur. Sonra sırayla, demir yolu, Kara yolu ve Hava yolu taşımacılığı gelir.

CEVAP: A

2. Türkiye'nin en önemli ithalat ve ihracat limanı İstanbul Limanı'dır. Bunda en önemli etken hinterlandının geniş olmasıdır.

CEVAP: C

3. Kurulu alan bakımından, yük doldurma ve boşaltma kapasitesi en büyük liman, Mersin Limanı'dır.

CEVAP: B

4. Dağların kıyıda uzanışı Ege Bölgesi'nde kıyıya dik olduğu için İzmir Limanının hinterlandı daha geniştir.

CEVAP: D

5. "Turizm faaliyetleri ve sebze ihracatı" ile ön planda olma özelliğine sahip liman kentimiz Antalya'dır.

CEVAP: A

6. İran ile yapılan transit ticarette en fazla kullanılan liman, Trabzon Limanı'dır.

CEVAP: C

7. Bor mineralinin ihraç edildiği liman, Bandırma Limanı'dır. Susurluk'tan çıkarılan bor minerali, Bandırma'ya taşınır ve buradan ihraç edilir.

CEVAP: C

8. Çanakkale'nin demir yolu bağlantısı yoktur. Diğer limanlara ise demir yolu ulaşımı vardır.

CEVAP: E

9. İskenderun'da bulunan demir - çelik fabrikası nedeniyle, İskenderun Limanı sanayi faaliyetlerine bağlı olarak aktif olarak kullanılır.

CEVAP: B

10. Sinop Limanı, arkasındaki dağlar nedeniyle hinterlandı dar olan bir limandır.

CEVAP: E

11. TANAP, Mavi Akım, Bakü Ceyhan, Kerkük - Yumurtalık gibi boru hatlarıyla petrol ve doğal gaz sevkiyatı yapılır.

CEVAP: B

12. Dünyanın geneli sularla kaplı olduğu için ve aynı anda çok fazla yük taşınması mantığı ile en ucuz taşımacılık olan deniz yolu taşımacılığı dış ticarette en çok kullandığımız taşımacılık türüdür.

CEVAP: A

1. **Türkiye'de demir yolu taşımacıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Dağlar arasındaki vadi alanlarında doğu - batı yönlü gelişen bir ulaşım ağına sahiptir.

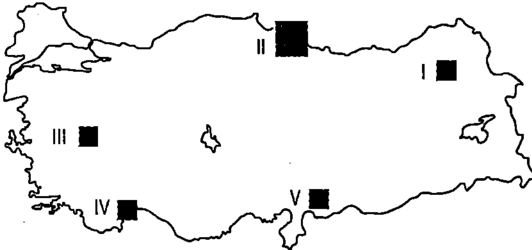
B) İlk demir yolu İzmir - Aydın kentleri arasında sebze taşımak için kurulmuştur.

C) Cumhuriyet Dönemi'nde demir yoluna verilen önem artmıştır.

D) İlk yüksek hızlı tren hattı Ankara - Eskişehir arasında açılmıştır.

E) Tüm kentlere demir yolu hattı ulaşmaktadır.

2.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerin hangisinde demir yolu hattı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Asrın projesi olarak kabul edilen "Marmaray" hangi il sınırları içerisindedir?**

A) Bursa B) İstanbul C) İzmir D) Adana E) Ankara

4. **Türkiye'nin aşağıdaki komşularının hangisiyle demir yolu bağlantısı yoktur?**

A) Yunanistan B) Bulgaristan C) Suriye D) İran E) Irak

5. **Aşağıdaki kentlerin hangisine yüksek hızlı tren hattı ulaşmamaktadır?**

A) Ankara B) İstanbul C) Konya D) Eskişehir E) Niğde

6. I. Kara içlerindeki en ucuz taşımacılıktır.

II. Genellikle maden ve askerî araç - gereç taşınır.

III. Yer şekillerinin olumsuz etkisinden dolayı yaygın değildir.

Yukarıda özellikleri verilen ulaşım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demir yolu B) Boru hattı C) Kara yolu D) Deniz yolu E) Hava yolu

7. **Türkiye'de yük ve yolcu taşımacılığında en fazla kullanılan ulaşım türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Deniz yolu B) Demir yolu
C) Kara yolu D) Hava yolu
E) Boru hattı

8. **Gürcistan üzerinden İpek Demir Yolu bağlantısını sağlayan sınır istasyonumuz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Canbaz B) Habur C) Aktaş
D) Dilucu E) Sarp

9. **Karadeniz Sahil Yolu Projesi kapsamında yapılan ve şu an,** "Türkiye'nin en uzun motorlu taşıt tüneli" **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ovit Tüneli
B) Nefise Akçelik Tüneli
C) Zigana Geçidi
D) Belen Geçidi
E) Gülek Geçidi

10. **Türkiye'nin sınır kapıları içerisinde, en işlek sınır kapısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Habur B) Kapıkule
C) Gürbulak D) Cilvegözü
E) İpsala

11. **Türkiye'nin ilk kez denize dolgu yapılarak inşa edilen havalimanı olma özelliğine sahip 2015 Şubat ayında ilk uçuşun gerçekleştiği havalimanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Şakirpaşa
B) Dalaman
C) Esenboğa
D) Adnan Menderes
E) Ordu - Giresun

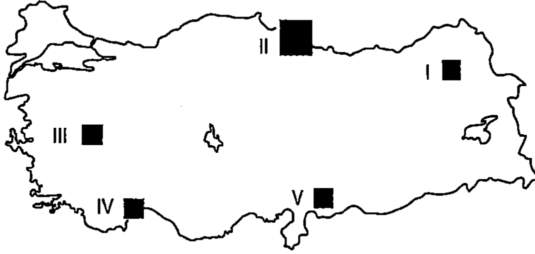
12. **Türkiye - İran arasında demir yolu bağlantısının sağlandığı sınır kapısı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kapıköy B) Gürbulak C) Esendere
D) Üzümlü E) Habur

1. • "Tüm kentlere demir yolu hattı ulaşmaktadır" ifadesi yanlıştır. Demir yolu hattı tüm kentlerde bulunmamaktadır.
   • Diğer ifadeler ise doğrudur;
     – Dağlar arasındaki vadi alanlarında doğu - batı yönlü gelişen bir ulaşım ağına sahiptir.
     – İlk demir yolu İzmir - Aydın kentleri arasında sebze taşımak için kurulmuştur.
     – Cumhuriyet Dönemi'nde demir yoluna verilen önem artmıştır.
     – İlk yüksek hızlı tren hattı Ankara - Eskişehir arasında açılmıştır.

CEVAP: E

2.

Antalya kentine demir yolu hattı ulaşamamaktadır. (IV numaralı merkez)

CEVAP: D

3. "Marmaray" İstanbul Boğazı'nın her iki yakasını denizin altından birbirine bağlayan projedir.

CEVAP: B

4. • Irak ile demir yolu bağlantımız yoktur.
   • Yunanistan - Uzunköprü
   • Bulgaristan - Kapıkule
   • Suriye - Nusaybin
   • İran - Kapıköy sınır kapıları üzerinden demir yolu ile bağlantı sağlanır.

CEVAP: E

5. • Niğde kentine YHT hattı ulaşmamaktadır.
   • Diğer kentlerin ise YHT bağlantısı vardır.

CEVAP: E

6. I. Kara içlerindeki en ucuz taşımacılıktır.
   II. Genellikle maden ve askerî araç - gereç taşınır.
   III. Yer şekillerinin olumsuz etkisinden dolayı yaygın değildir.

Yukarıda özellikleri verilen ulaşım türü demir yolu taşımacılığıdır.

CEVAP: A

7. Yük ve yolcu taşımacılığında en fazla kullanılan ulaşım türü kara yolu taşımacılığıdır.

CEVAP: C

8. Canbaz İstasyonu Gürcistan üzerinden İpek demiryolu bağlantısını sağlamaktadır.

CEVAP: A

9. Ovit Rize - Erzurum arasında yapımı tamamlanmış olan şuan en uzun tünelimizdir.

CEVAP: A

10. Türkiye'nin sınır kapıları içerisinde en işlek sınır kapısı Bulgaristan ile olan Kapıkule Sınır Kapısı'dır.

CEVAP: B

11. Türkiye'nin ilk kez denize dolgu yapılarak inşa edilen havalimanı olma özelliğine sahip, 2015 Şubat ayında ilk uçuşun gerçekleştiği havalimanı Ordu - Giresun Havalimanı'dır.

CEVAP: E

12. Türkiye - İran arasında demir yolu bağlantısının sağlandığı sınır kapısı Kapıköy Sınır Kapısı'dır.

CEVAP: A

1. Türkiye, yer şekilleri bakımından engebeli bir ülke olmasına karşın son yıllarda ulaşım alanında büyük gelişmeler göstermektedir.

Türkiye'nin ulaşım alanında gösterdiği bu gelişmelerin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımda çalışan nüfus oranının azalması
B) Yüz ölçümünün büyüklüğü
C) Kentleşme oranının artması
D) Coğrafi konumu
E) Teknolojik gelişmeler ve ekonomik kalkınma

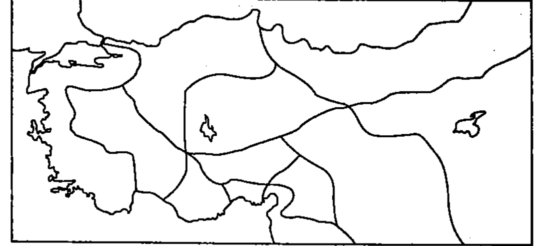
2. **Türkiye'nin doğal koşulları düşünüldüğünde, ulaşım sektörüyle ilgili aşağıda verilen karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?**

A) Doğu Anadolu Bölgesi'nde kış aylarında kar yüzünden kapanan kara yolu sayısı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden fazladır.
B) Karadeniz Bölgesi'nde havalananı yapımı için uygun alanlar, Ege Bölgesi'nden fazladır.
C) Akdeniz Bölgesi'nde kara yollarında tünel ve köprü yapma zorunluluğu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden fazladır.
D) Marmara Bölgesi'ndeki doğal limanların sayısı, Karadeniz Bölgesi'nden fazladır.
E) Akdeniz Bölgesi'nde demir yollarının kilometre başına yapım maliyeti, İç Anadolu Bölgesi'nden fazladır.

3. **Türkiye'de transit taşımacılığın gelişmesinde aşağıdakilerden hangisini etkili olduğu söylenemez?**

A) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının bulunması
C) Kara yoluyla demir yolu taşımacılığının birbirini tamamlaması
D) Ulaşım sektörüne önemli yatırımların yapılması
E) Ülke yüz ölçümünün geniş olması

4. Aşağıdaki haritada, Selçuklu Dönemi'nde Anadolu'daki kervan ticaretinin yapıldığı yollar gösterilmiştir.

Bu haritadaki yollar dikkate alındığında, Anadolu'daki ulaşımla ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Akdeniz kıyılarına ulaşmada Toroslar üzerindeki doğal geçitlerin kullanıldığı
B) Kıtalar arasında ulaşımın gelişmiş olduğu
C) Deniz taşımacılığında Ege limanlarının kullanıldığı
D) Kıyı boyunca ulaşımın gelişmiş olduğu
E) Tüm yolların akarsu vadilerini izlediği

5. **Türkiye'de, aşağıdakilerden hangisinin kara ulaşımını zorlaştırıcı etkisi en azdır?**

A) Yer şekilleri
B) Heyelanlar
C) Kar yağışları
D) Sel olayları
E) Rüzgârlar

6. **Yer şekilleri göz önüne alındığında,**

I. Marmara,
II. Karadeniz,
III. Akdeniz,
IV. Güneydoğu Anadolu,
V. Doğu Anadolu

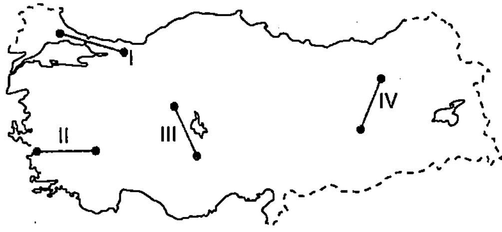
bölgelerinin hangi ikisinde, demir yolu yapımında kilometre maliyetinin diğerlerine göre daha az olması beklenir?

A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve IV
D) II ve V
E) III ve V

7. **Karadeniz ve Akdeniz bölgelerini iç kesimlere bağlayan kara yollarının yapım maliyetinin yüksek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?**

A) Yerleşim merkezlerinin çokluğu
B) Bitki örtüsünün çeşitliliği
C) Kar yağışlarının çokluğu
D) Tarım etkinliklerin fazlalığı
E) Engebenin fazlalığı

8.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen ve kuş uçumu uzaklıkları aynı olan yerlerin doğal koşulları göz önüne alındığında hangilerinde demir yolu yapım maliyetinin daha yüksek olması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar denize paralel uzanmaktadır. Bu yüzden ulaşım zordur, geçitlerle sağlanır.

Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nde bulunan geçitlerden biridir?

A) Kalkanlı B) Sertavul C) Belen
D) Uğurlu E) Çubuk

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki demir yolu ağının özelliklerinden biri değildir?**

A) Önemli kent merkezlerini birbirine bağlama
B) Kıyılarla iç bölgeler arasında bağlantı sağlama
C) Yolcu taşıma açısından, ulaşımda en büyük paya sahip olma
D) Komşu ilkelerden birçoğuyla bağlantı sağlama
E) Engebeli alanlarda, daha çok akarsu vadileri izleme

11. **Aşağıdaki limanlarda hangisinin gelişmesinde,**

I. hem kara yolu hem de demir yoluyla ulaşımın mümkün olması,
II. çevresinde önemli endüstri kuruluşlarının bulunması,
III. serbest ticaret bölgesinin bulunması

özelliklerinin üçü de etkili olmuştur?

A) Mersin B) Tekirdağ C) Trabzon
D) Antalya E) Çanakkale

12. **İzmir ve İstanbul limanlarının diğer limanlara oranla daha fazla gelişmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dağların kıyıya paralel olması
B) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
C) Hinterlandının geniş olması
D) Ulaşıma önem verilmesi
E) Sanayinin gelişmiş olması

13. I. Endüstrinin gelişmiş olması
II. Ulaşım olanaklarının çeşitli olması
III. İklim koşullarının elverişli olması

İstanbu ve İzmir limanlarının Türkiye'nin diğer limanlarından daha fazla gelişmesinde yukarıdakilerden hangileri doğrudan etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

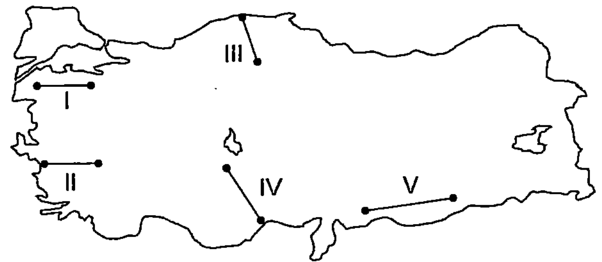
14. **Karadeniz'in kıyı kesiminde yer alan Trabzon ve Samsun'un etki alanlarının geniş olmasında;**

I. iklim özellikleri,
II. nüfus özellikleri,
III. fonksiyon özellikleri,
IV. yüz ölçümü

gibi etmenlerden hangileri daha fazla etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

15.

Türkiye'nin yeryüzü şekilleri ve yükselti özellikleri dikkate alındığında yukarıdaki haritada numaralandırılarak verilen doğrultuların hangisinde kara yolu ve demir yolu ulaşım maliyetlerinin daha fazla olması beklenir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
E	B	E	A	E	B	E	B	A	C	A	C	D	C	D

1. **Türkiye'de iç ticaret hacminin büyümesi, aşağıdakilerin hangisiyle paralellik göstermez?**

A) Nüfus tüketim alışkanlıklarının artmasıyla
B) Tarımsal faaliyetlerin çeşitlenmesiyle
C) Kırsal kesimde et ve süt ürünlerini işleyecek küçük sanayi işletmelerin kurulmasıyla
D) Petrol varil fiyatının artmasıyla
E) Piyasada sermaye akışının hızlanmasıyla

2. I. Kaliteli ve rekabet gücü yüksek ürünlerin dış pazara sunulması
II. Yeni pazarlar oluşturulması
III. İşlenmiş ürün ithalatının artırılması

Türkiye'nin dış ticaret açığının kapanmasına yukarıdakilerden hangilerinin olumlu etkisi olmaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. **Türkiye dış ticareti en fazla aşağıdaki ülkelerin hangisiyle yapmaktadır?**

A) Almanya B) Rusya C) Çin
D) Arabistan E) İran

4. **Türkiye'nin en fazla ihraç ettiği ürün aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tarım ürünleri
B) Maden
C) Motorlu kara taşıtları ve yedek parçaları
D) Tıbbı cihazlar
E) Değerli taşlar

5. **Türkiye'nin en fazla ithal ettiği ürün aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Askerî araç ve gereçler
B) Kâğıt
C) İlaç
D) Mineral yakıt ve madenî yağlar
E) Elektronik eşya

6. **Türkiye'de ihracatın, ithalatı karşılama oranını artırmaya katkıda bulanabilecek gelişmelerden biri, aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Elektrik üretiminde doğal gazla çalışan termik santrallerin sayısını artırmak
B) İthal ürünlerden alınan vergileri düşürmek
C) Madenlerin işlenmeden ihraç edilmesini teşvik etmek
D) Serbest bölgelerin dış ticaretini engellemek
E) İmalat sanayinin dış piyasada rekabet gücü yüksek ürünler üretmesini sağlamak

7. **Aşağıdaki kentlerin hangisinde iç ticaret daha az gelişmiştir?**

A) İstanbul B) İzmir C) Bursa D) Gaziantep E) Bayburt

8. Nüfus miktarı arttıkça mal ve hizmetlere talep arttığından iç ticaret gelişir.

Buna göre, aşağıdaki kentlerin hangisinde iç ticaret daha fazla gelişmiştir?

A) Ankara B) İzmir C) Adana D) Bursa E) İstanbul

9. **Türkiye en fazla** "mineral yakıt ve madenî yağ" **ithalatını hangi ülke ile yapmaktadır?**

A) Rusya
B) İran
C) Irak
D) Arabistan
E) Azerbaycan

10. **Türkiye'nin en fazla ticaret yaptığı ülkeler topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Orta Doğu
B) Avrupa Birliği
C) Baltık ülkeleri
D) Kuzey Afrika
E) Uzak Doğu

11. **Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerin hangisiyle ticari faaliyetleri gelişmemiştir?**

A) Kırgızistan
B) Ermenistan
C) Nahçıvan
D) Gürcistan
E) Irak

12. **Türkiye'nin Orta Doğu ile olan kara yolu ticareti aşağıdaki komşularının hangisi üzerinden en fazla gerçekleşir?**

A) İran
B) Ermenistan
C) Bulgaristan
D) Suriye
E) Irak

1. • Petrol varil fiyatının artması (çoğunluğunu ithal ettiğimiz için) ithalat giderinin artmasını ve de iç piyasadaki hareketliliğin azalmasını sağlayacaktır. Bu yüzden iç ticareti olumsuz etkileyecektir.
   • Diğerleri ise belirtilen durumla paralellik gösterir.
     – Nüfusun tüketim alışkanlıklarının artmasıyla
     – Tarımsal faaliyetlerin çeşitlenmesiyle
     – Kırsal kesimde et ve süt ürünlerini işleyecek küçük sanayi işletmelerin kurulmasıyla
     – Piyasada sermaye akışının hızlanmasıyla

CEVAP: D

2. İşlemmiş ürün almak ithalat giderlerini artırmak demektir ve bu durum dış ticaret açığını artırır.

CEVAP: C

3. 2018 TÜİK verilerine göre en fazla dış ticaret yaptığımız ülke Almanya'dır.

CEVAP: A

4. 2019 TÜİK verilerine göre "Motorlu kara taşıtları ve yedek parçaları" en fazla ihracat yaptığımız kalemdir.

CEVAP: C

5. 2019 TÜİK verilerine göre, mineral yakıt ve madenî yağlar en fazla ithalat yaptığımız kalemdir.

CEVAP: D

6. • "İmalat sanayinin dış piyasada rekabet gücü yüksek ürünler üretmesini sağlamak" dış ticaret açığını kapatmak için yapılması gerekenlerden biridir.
   • Diğerleri ise açığın kapanmasına katkı sağlamaz;
     – Elektrik üretiminde doğal gazla çalışan termik santrallerin sayısını artırmak
     – İthal ürünlerden alınan vergileri düşürmek
     – Madenlerin işlenmeden ihraç edilmesini teşvik etmek
     – Serbest bölgelerin dış ticaretini engellemek

CEVAP: E

7. Nüfus miktarı en az olan Bayburt'ta arz ve talep dengesi göz önünü alındığında iç ticaret en az gelişir.

CEVAP: E

8. Nüfus miktarı en fazla olan İstanbul'da iç ticaret daha fazladır.

CEVAP: E

9. Türkiye en fazla "mineral yakıt ve madenî yağ" ithalatını doğal gazın katkılarıyla Rusya ile yapmaktadır.

CEVAP: A

10. 2019 TÜİK verilerine göre, Avrupa Birliği ülkeleri en fazla ticaret yaptığımız ülke topluluğudur.

CEVAP: B

11. Siyasi geçmiş göz önünde bulundurulduğunda, Ermenistan sorunun cevabıdır.

CEVAP: B

12. Türkiye'nin Orta Doğu ile olan kara yolu ticareti Irak ilen bağlantıyı sağlayan, Habur Sınır Kapısı üzerinden en fazla olur.

CEVAP: E

1. **Türkiye'de iç ticaret hacminin büyümesinde aşağıdakilerden hangisinin diğerlerinden daha az etkili olduğu söylenebilir?**
   A) Pazarlama koşullarının iyileşmesi
   B) Endüstri ürünlerinin çeşitlenmesi
   C) İl sayısının artması
   D) Ulaşımın gelişmesi
   E) Tarım ürünlerinin çeşitlenmesi

2. Ülke sınırları içerisinde bölge, bölüm ve yöreler arasında yapılan ticarete 'iç ticaret' denir.

   Buna göre, Türkiye'de hareketli bir iç ticaretin olması aşağıdakilerden hangisiyle ilgili değildir?
   A) Endüstri kuruluşlarının belirli bölgelerde toplanmasıyla
   B) Bölgeler arasında yetişen tarım ürünlerinin farklı olmasıyla
   C) Nüfus artış hızının yüksek olmasıyla
   D) İnsanların satın alma gücünün artmasıyla
   E) Bölgelerin yüz ölçümlerinin farklı olmasıyla

3. Türkiye'de iç ticaret etkinlikleri her geçen gün artmaktadır.

   Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden biri değildir?
   A) Kentleşme oranının artması
   B) Tarım ürünlerindeki çeşitliliğin artması
   C) Nüfus artışının devam etmesi
   D) Kırsal nüfus dağılışının farklılık göstermesi
   E) Ulaşım ağlarının gelişmekte olması

4. **Türkiye'nin dış ticaretiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
   A) Avrupa birliği ülkeleri hem dış alımda hem de dış satımda önemli bir paya sahiptir.
   B) Toplam dış satım gelirlerinin yarıdan fazlasını endüstri ürünleri oluşturur.
   C) Dış satımda tarım ürünleri, payı giderek azalsa da önemli bir yere sahiptir.
   D) Türkiye'nin coğrafi konumu transit ticaretin gelişmesine elverişlidir.
   E) Turizm gelirleri dış ticaret açığını kapatabilecek düzeye gelmiştir.

5. **Türkiye'nin dış ticaretiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**
   A) Dış satımdan en büyük payı motorlu taşıtlar aksam ve parçaları oluşturur.
   B) Endüstri ürünleri, dış alımda önemli bir paya sahiptir.
   C) Bazı ürünlerin dış pazarlarda rekabet gücü giderek artmaktadır.
   D) Dış satımda tarım ürünleri arasında ön sıraları pamuk, tütün, üzüm, fındık ve incir alır.
   E) Dış satım gelirleri dış alım giderlerini karşılamaktadır.

6. Bir ülkenin dış alımı (ithalat) dış satımında (ihracat) fazla olursa dış ticaret açığı vardır.
   I. Dış pazarlara rekabet gücü yüksek ürünleri sunmak
   II. Tarımsal ürünlerin dış satımını artırmak
   III. Sanayi ürünlerinin dış satımını artırmak

   Buna göre, yukarıdakilerden hangileri, Türkiye'nin dış ticaret açığının kapanmasına katkıda bulunabilecek gelişmelerdendir?
   A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
   D) I ve II   E) I ve III

7. Türkiye'nin ticaret hacminin giderek büyümesine karşın, dış satımın dış alımı karşılama oranı istenilen düzeye ulaşamamıştır.

   Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?
   A) Üretilen ürünlerin çoğunun iç pazarlarda tüketilmesinin
   B) İmalat sanayisinde dışa bağımlılığın yüksek olmasının
   C) Enerji kaynakları bakımından dışa bağımlılığın fazla olmasının
   D) Dış pazarlarla rekabet güçlüğü yaşanmasının
   E) Dış satımdaki turizm gelirleri payının artmasının

8. Türkiye'de endüstri ürünleri dış satımı yıldan yıla artmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yurtiçi tüketimin azalması

B) Taşımacılığın hızlı ve gelişmiş olması

C) Kalifiye işçi sayısının artması

D) Ham madde üretiminde artış olması

E) Ürünlerin uluslararası standartlara ulaşması

9. **Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisiyle ticari ilişkileri diğerlerinden daha sonra başlamıştır?**

A) İngiltere B) Almanya
C) Türkmenistan D) Fransa
E) İran

10. **Türkiye'nin aşağıdaki Avrupa ülkelerinden hangisiyle olan dış ticareti diğerlerinden daha fazladır?**

A) İtalya B) Portekiz C) Almanya
D) Belçika E) Hollanda

11. **Türkiye'nin dış satımında, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin payı en azdır?**

A) Fındık B) Tütün C) Mısır
D) Pamuk E) Zeytin

12. **Aşağıdakilerin hangisinde bir tarım ürününün üretim miktarının ve dış satımdaki payının en fazla olduğu iller birlikte verilmiştir?**

A) İncir - Aydın

B) Elma - Kastamonu

C) Zeytin - Hatay

D) Mandalina - Rize

E) Üzüm - Adana

13. **Aşağıdaki ürünlerin hangisi Türkiye için hem dış alım hem de dış satımda diğerlerinde daha önemli bir yer tutar?**

A) Petrol B) Doğal gaz C) Kahve
D) Üzüm E) Beyaz eşya

14. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de bazı yıllardaki dış satımın dış alımı karşılama oranları verilmiştir.

Yıl	Dış satımın dış alımı karşılama oranı (%)
1930	102,6
1950	92,2
1970	62,1
1990	58,1
2007	63,0

Yalnızca bu bilgilerden yararlanarak aşağıdaki sonuclardan hangisine ulaşılabilir?

A) 1950'deki dış satım miktarı, 1970'tekinden fazladır.

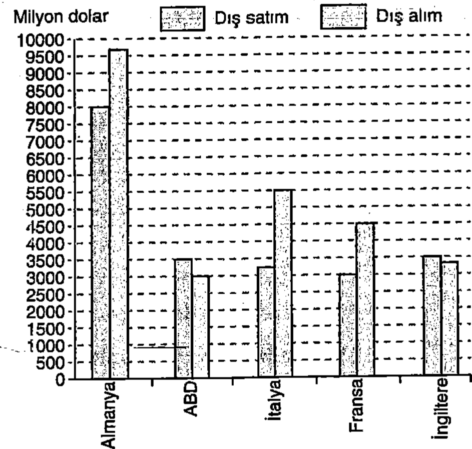
B) 1970 ve 2007'deki dış alım giderleri ve dış satım gelirleri birbirine yakındır.

C) Dış ticaret hacminin en düşük olduğu yıl 1990'dır.

D) 1990'daki dış satım geliri, 1930'dakinden azdır.

E) 1930'da dış satım geliri, dış alım giderinden fazladır.

15. Aşağıdaki grafik 2003 yılında Türkiye'nin beş ülkeyle yaptığı ticaretle ilgili dış satım gelirleri ve dış alım giderlerini göstermektedir.

Grafikteki bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) ABD ve İngiltere'ye yapılan dış satım bu ülkelerde yapılan dış alımdan fazladır.

B) Beş ülke içinde en fazla dış ticaret Almanya'ya yapılmaktadır.

C) İngiltere ve İtalya'ya yapılan dış satım toplamı Almanya'ya yapılan dış satımdan azdır.

D) En az dış satım yapılan ülke Fransa'dır.

E) Almanya'ya yapılan dış satım ile bu ülkeden yapılan dış alım arasındaki fark diğer ülkelerinkinden fazladır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	E	D	E	E	E	E	E	C	C	C	A	E	E	E

BENİM HOCAM

1. Türkiye' de 2010 verilerine göre turizm faaliyetleri içerisinde, yerli ve yabancı turistler, ortalama kişi başına 500 $ harcama gerçekleştirirken; bu rakam 2014 yılında 924 $ seviyesine ulaşmıştır.

Buna göre, son yıllarda turist başına yapılan harcamanın artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

A) Modern konaklama tesislerinin kurulması
B) Otellerin turistlere havaalanı - otel arası transfer hizmetleri dâhil birçok hizmeti sunması
C) Turizm personelinin eğitilmesi
D) Ülke tanıtımının yurt dışı organizasyonlarda iyi bir şekilde yapılması
E) Tarımda çalışan işçilerin, turizm sektöründe istihdam edilmeye başlanması

2. **Aşağıdaki kış turizm merkezlerinin hangisine, gelen ziyaretçi sayısı daha fazladır?**

A) Palandöken
B) Sarıkamış
C) Saklıkent
D) Uludağ
E) Erciyes

3. **Aşağıdaki turizm merkezlerinin hangisi Marmara Bölgesi'nde yer almaz?**

A) Truva Antik Kenti
B) Selimiye Camii
C) Manyas Kuş Cenneti
D) Cumalıkızık Köyü
E) Çatalhöyük

4. I. Xanthos - Letoon
II. Hierapolis
III. Afrodisyas
IV. Bergama

Yukarıda verilen antik kentler aşağıdaki bölgelerin hangisinde yer alır?

A) Akdeniz
B) İç Anadolu
C) Ege
D) Karadeniz
E) Doğu Anadolu

5. **Aşağıdaki tarihi mekânların hangisi, diğerlerinden farklı bir bölgede yer alır?**

A) Aspendos
B) Patara
C) St. Pier Kilisesi
D) St. Poul Kilisesi
E) Göbeklitepe

6. **Aşağıdaki turizm merkezlerinin hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaz?**

A) Zeugma
B) Göbeklitepe
C) Nemrut Millî Parkı
D) Hasankeyf
E) Akdamar Kilisesi

7. "Dünyanın en büyük mozaik eser müzesi" **olan mekân aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çatalhöyük
B) Alacahöyük
C) Zeugma
D) Bergama
E) Cumalıkızık

8. "Doğal güzellik alanı ve tarihi mekân" **olma özelliğine sahip turizm merkezimiz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Peribacaları
B) Divriği Ulu Camii
C) İshak Paşa Sarayı
D) Ani Harabeleri
E) Bergama

9. "Dünyanın nazar boncuğu" **olma özelliğine sahip turizm merkezimiz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Nemrut Krateri
B) Gordion
C) Meke Tuzlası
D) Hattuşaş
E) Kültepe

10. **Aşağıdaki turizm merkezlerinin hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır?**

A) Kültepe
B) Gordion
C) Çatalhöyük
D) Ani Harabeleri
E) Peribacaları

11. **Turizm faaliyetlerini geliştirmek adına yılda bir kez olmak üzere dinî törenlere izin verilen turizm merkezlerimiz aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Zeugma - Patara
B) Sümela Manastırı - Akdamar Kilisesi
C) Meryem Ana Kilisesi - Bergama
D) St. Poul Kilisesi - St. Pier Kilisesi
E) Truva - Göbeklitepe

12. **Arkeolojik kazılar sonucunda elde edilen bulgulardan** "dünyanın ilk tapınağı" **olduğu varsayılan tarihi mekân aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Patara
B) Zeugma
C) Göbeklitepe
D) Hasankeyf
E) Cumalıkızık

13. **Türkiye'nin ilk millî parkı ilan edilen mekân aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yozgat Çamlığı Millî Parkı
B) Nemrut Millî Parkı
C) Nene Hatun Millî Parkı
D) Altındere Vadisi Millî Parkı
E) Spil Dağı Millî Parkı

14. **Türkiye'nin ilk tabiat koruma alanı ilan edilen mekân aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Çamburnu
B) Hacıosman Ormanı
C) Dandindere
D) Kasatura Körfezi
E) Seyfe Gölü

15. **Aşağıdaki turizm merkezlerinin hangileri Dünya Miras Listesi'ne en son eklenen mekânlardır?**

A) Divriği Ulu Camii - Truva
B) Göbeklitepe - Afrodisias
C) Selimiye Camii - Çatalhöyük
D) Zeugma - Hattuşaş
E) Peribacaları - Pamukkale

16. **Aşağıdaki turizm merkezlerinin hangisi Dünya Miras Listesi'nde değildir?**

A) Xanthos - Letoon Antik Kenti
B) Hattuşaş
C) Safranbolu Evleri
D) Truva Antik Kenti
E) Sümela Manastırı

17. **Karadeniz'de deniz turizm sezonunun Akdeniz'e kıyasla daha kısa olmasını aşağıdaki durumlardan hangisi açıklar?**

A) Konaklama tesislerinin yetersizliği
B) Ulaşım problemi
C) Dağların uzanışı
D) Yağış rejimi
E) Bitki örtüsü çeşidi

18. **Türkiye'de aşağıdaki turizm etkinliklerinin hangisi için gelen turist sayısı yıl içinde daha fazla olur?**

A) Yaz turizmi
B) Konferans turizmi
C) Kış turizmi
D) Sağlık turizmi
E) İnanç turizmi

Türkiye'de Turizm

1. • Turistlerden elde edilen gelirin artması, turizm faaliyetlerinin geliştiğinin göstergesidir.
   • "Tarımda çalışan işçilerin, turizm sektöründe istihdam edilmeye başlanması" turizm için artı bir durum olmakla birlikte diğerlerine göre turizmin gelişmesine katkısı daha azdır.
   • Diğer ifadeler ise gelişime daha fazla katkı sağlamıştır.
     – Modern konaklama tesislerinin kurulması
     – Otellerin turistlere havaalanı - otel arası transfer hizmetleri dâhil birçok hizmeti sunması
     – Turizm personelinin eğitilmesi
     – Ülke tanıtımının yurt dışı, organizasyonlarda iyi bir şekilde yapılması

CEVAP: E

2. Marmara Bölgesi'nde yer alması, ulaşımın daha rahat sağlanması sebebiyle Uludağ daha fazla gelişen bir merkezdir.

CEVAP: D

3. • Çatalhöyük - Konya
   • Truva Antik Kenti - Çanakkale
   • Selimiye Camii - Edirne
   • Manyas Kuş Cenneti- Balıkesir
   • Cumalıkızık Köyü - Bursa

CEVAP: E

4. • Xanthos - Letoon - Muğla
   • Hierapolis - Denizli
   • Afrodisyas - Aydın
   • Bergama - İzmir

CEVAP: C

5. • Aspendos - Antalya
   • Patara - Antalya
   • St. Pier Klisesi - Hatay
   • St. Poul Klisesi - Mersin
   • Göbeklitepe - Şanlıurfa

CEVAP: E

6. Zeugma - Gaziantep
   Göbeklitepe - Şanlıurfa
   Nemrut Millî Parkı - Adıyaman
   Hasankeyf - Batman
   Akdamar Kilisesi - Van

CEVAP: E

7. Belkıs Antik Kenti'nde yer alan mozaik eserlerin bu alana taşınmasıyla, oluşan Zeugma, "Dünya'nın en büyük mozaik eser müzesi" unvanına sahiptir.

CEVAP: C

8. Volkanik arazi üzerinde, akarsu ve rüzgârların aşındırması ile oluşan peribacaları, doğal güzellik alanıdır. Aynı zamanda Anadolu'nun ilk yaşam alanlarından birisi olduğu için tarihi mekândır.

CEVAP: A

9. Volkanik arazinin ortaya çıkardığı Meke Tuzlası "Dünya'nın Nazar Boncuğu" olarak ifade edilir.

CEVAP: C

10. • Ani Harabeleri - Kars
- Kültepe - Kayseri
- Gordion - Ankara
- Çatalhöyük - Konya
- Peribacaları - Nevşehir

CEVAP: D

11. Sümela Manastırı (Trabzon) ve Akdamar Kilisesi (Van), yılda bir kez olmak üzere dinî törenlere açılan mekânlardır.

CEVAP: B

12. Arkeolojik kazılar sonucunda elde edilen bulgulardan "dünya'nın ilk tapınağı" olduğu varsayılan tarihi mekân, Şanlıurfa Göbeklitepe'dir.

CEVAP: C

13. • Türkiye'nin ilk millî parkı ilan edilen mekân Yozgat Çamlığı Millî Parkı'dır.
- Son millî park ise Botan Vadisi - Siirt'tir.

CEVAP: A

14. • Türkiye'nin ilk tabiat koruma alanı ilan edilen mekân, Hacıosman Ormanı'dır. (Samsun)
- Çamburnu - Artvin
- Dandindere - Afyon
- Kasatura Körfezi - Kırklareli
- Seyfe Gölü- Kırşehir

CEVAP: B

15. 2017 yılında Afrodisias, 2018 yılında Göbeklitepe listeye eklenmiştir.

CEVAP: B

16. • Sümela Manastırı, Dünya Miras Listesi'nde yer almamaktadır.
- Xanthos - Letoon Antik Kenti - Muğla
- Hattuşaş - Çorum
- Safranbolu Evleri -Karabük
- Truva Antik Kenti - Çanakkale

CEVAP: E

17. • Karadeniz yağış rejimine bağlı olarak, dört mevsim yağışlı olduğu için yaz aylarında güneşlenme süresi az olur bu da deniz turizm sezonun daha kısa olmasını sağlar.
- Enleme göre sıcaklık değerlerinin düşük olması da diğer bir etkendir.

CEVAP: D

18. 2019 TÜİK verilerine göre, turizm faaliyetleri için Türkiye'ye gelen turistler en fazla, yaz turizmi için ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

CEVAP: A

Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm

1. Türkiye'de demir yolları ağı dikkate alındığında çok fazla gelişmediği ancak Afyon, Eskişehir, Sivas, Bilecik gibi şehirlerimizde demir yolu ağının daha sık olduğu görülür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

A) Yükselti ve engebe değerlerinin az olması
B) Demir yolu yatırımlarının bu şehirlerde fazla olması
C) Kış şartlarının daha ılıman geçmesi
D) Büyük limanların hinterlandında olması
E) Farklı bölgelere sınır olmaları

2. Türkiye'de 2023 Turizm Stratejisi Eylem Planının öngördüğü turizm hedeflerine paralel olarak, 9 kültür ve turizm bölgesi, 7 turizm gelişim koridoru, 10 turizm kenti, 11 kruvaziyer liman, 9 yat limanı, 27 balıkçı barınağı ve yat limanı, 1 yeni havaalanı, yeni demir yolu ve kara yolu hatları ile eko turizm aktiviteleri yer almaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen merkezlerin hangisi 2023 Turizm Stratejisi Eylem Planı'nda, turizm gelişim koridorlarından biri olan inanç koridoru içinde yer almaktadır?

A) Konya
B) Mersin
C) İzmir
D) Trabzon
E) Van

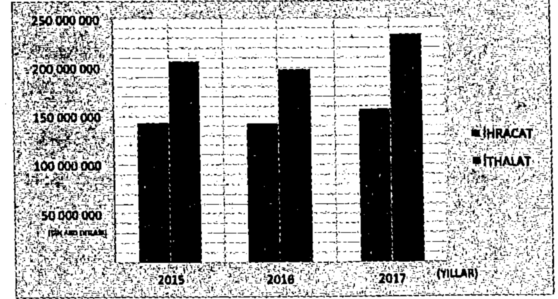
3. Serbest bölge, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınaî ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde serbest bölgelerin kuruluş amaçlarından biri değildir?

A) İhracat odaklı üretim ve yatırımları desteklemek
B) Ülkeye yapılacak yabancı yatırımları ve teknolojik girişleri teşvik etmek
C) İşletmelerin iç ticaretteki etkisini artırmak
D) Uluslararası ticaretin gelişimini desteklemek
E) Sağlanan teşvik ve avantajlarla düşük maliyetli mal üretimi ve ihracatını sağlamak

4.

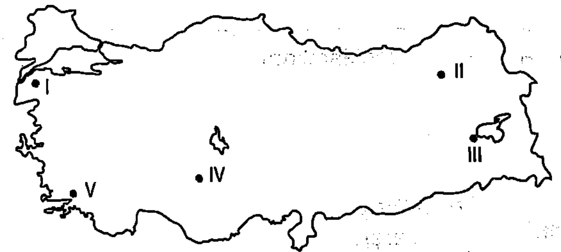

Yukarıdaki grafikte 2015 - 2017 yılları arasında Türkiye'nin ithalat ve ihracat değerleri gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Verilen yılların tamamında ülkede dış ticaret açığı oluşmuştur.
B) 2017 yılında ülkenin dış ticaret hacmi en fazladır.
C) 2016 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı daha azdır.
D) 2016 yılında bir önceki döneme göre ithalat azalmıştır.
E) Dış ticaret açığı en fazla 2017 yılında olmuştur.

5. Türkiye'de yüzey şekli engebesi ve yükselti nedeniyle demir yolu ulaşım maliyetleri yüksektir. Ülkemizde bütün bölgelerde demir yolu vardır, ancak her yere ulaşılamaz.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış alanların hangilerine demir yolu ile ulaşılamaz?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve V
D) IV ve III
E) I ve V

6. UNESCO'nun temel amaçları arasında dünyada tüm insanlara ait kabul edilen, evrensel nitelikteki doğal ve kültürel varlıkları belirleyip dünyaya tanıtmak, eski özelliklerini yitirmiş veya yok olmuş doğal ve kültürel değerlerin tüm insanlar tarafından korunması ve yaşatılması için bir bilinç oluşturmak yer alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin UNESCO kültür mirasları içinde yer alan hem doğal hem de kültürel koruma alanıdır?

A) Diyarbakır - Hevsel Bahçeleri ve Sur
B) Kars - Ani Harabeleri
C) Adıyaman - Nemrut Dağı
D) Denizli - Pamukkale / Hierapolis
E) Muğla - Letoon

7. Bir devletin dış alım ve dış satım faaliyetinin tamamı dış ticaret olarak adlandırılır.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde Türkiye'nin <u>en çok</u> ihracat ve ithalat yaptığı ülkeler sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	İhracat	İthalat
A)	Almanya	Çin
B)	Rusya	Almanya
C)	Çin	ABD
D)	Almanya	Rusya
E)	Rusya	ABD

8. Ro - ro taşımacılığı, tekerlekli vasıtaların gemilerle bir yerden bir yere nakledilebilmesini ifade etmektedir. Bu amaçla kullanılan gemilere ro - ro gemisi adı verilir. Ulaşım maliyetlerinin düşük olması uluslararası düzeyde bu taşımacılığı cazip hâle getirmektedir.

Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki limanlardan hangisi <u>en önemli</u> ro - ro limanıdır?

A) Trabzon Limanı
B) Haydarpaşa Limanı
C) Antalya Limanı
D) Çeşme Limanı
E) Kuşadası Limanı

9. I. Alevi - Bektaşi Semah Ritüeli
II. Evliya Çelebi Seyahatnamesi
III. Pergamon
IV. Köroğlu Destanı
V. Kültepe tabletleri

Türkiye'de yer alan yukarıdaki kültürel değerlerden hangileri UNESCO Somut Olmayan Miras Listesi'nde yer almaktadır?

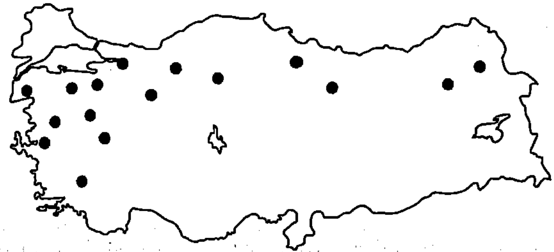
A) Yalnız I B) II ve IV C) III ve V D) I ve IV E) II ve V

10. **Aşağıdaki ithal ürünlerden hangisi dış alımda <u>en çok</u> döviz çıktısı sağlamaktadır?**

A) Mineral yakıt ve mineral yağlar
B) Makina, makine ekipmanları ve kazanlar
C) Motorlu kara taşıtları
D) Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar
E) Hava taşıtları

11. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ulaşımı olumsuz etkileyen faktörlerden biri <u>değildir</u>?**

A) Yükselti ortalamasının fazla olması
B) Ülkenin yarımada özelliğinde olması
C) Kısa mesafelerde engebe oranının fazla olması
D) İç bölgelerde karasallık şiddetinin fazla olması
E) Dağların uzanış doğrultuları

12.

Yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli alanlarda gelişen turizm faaliyeti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültür turizmi
B) Sulak alan turizmi
C) Termal turizm
D) Din turizmi
E) Yayla turizmi

Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm

1. Verilen illerde demir yolu ağının daha sık olmasındaki temel etken farklı bölgelere ulaşımda kavşak noktası özelliğinde olmalarıdır.

CEVAP: E

2. 2023 Turizm Stratejisi Eylem Planı içinde yer alan inanç koridorunda Mersin, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illeri bulunmaktadır. Bu bölgede kültür ve inanç turizmin gelişimi projedeki ana hedeftir.

CEVAP: B

3. Serbest bölgelerin temel işlevleri;

- Ülkeye yabancı sermaye ve teknolojilerin getirilmesine imkân sağlayacak uygun zemin yaratılması
- Sanayicinin ihtiyaç duyduğu bazı ham madde ve ara malların kolaylıkla, istenilen miktarda ve zaman kaybı olmadan temin edilebilmesi
- Sağlanan teşvik ve avantajlarla düşük maliyetli mal üretimi ve ihracatını sağlamak
- Türkiye dışından gelen malların transit olarak diğer ülkelere satımı
- Yeni istihdam olanaklarının yaratılması
- Türk ihraç ürünlerinin ihracatını kolaylaştırmak ve hızlandırmak bakımından bir basamak olması işlevlerini görmektedir

Buna göre bu alanlardaki temel hedef dış ticareti geliştirmektir. Bu nedenle işletmelerin iç piyasaya mal üretmesi ve satışı serbest bölgelerde birinci öncelik değildir.

CEVAP: C

4. 2016 yılında ihracat ve ithalat arasındaki fark en azdır. Dış ticaret açığının azalması, ihracatın ithalatı karşılama oranını arttır. Verilen diğer bilgiler incelendiğinde;

- Verilen tüm yıllarda ithalat değeri daha fazla olduğu için ülkede dış ticaret açığı ortaya çıkmıştır.
- 2017 yılı ithalat ve ihracat değerleri diğer yıllara göre daha fazla olduğu için dış ticaret hacmi en fazladır.
- 2017 yılında dış ticaret açığı daha fazladır. (−76 milyar dolar)
- 2016 yılında bir önceki döneme göre ithalat değeri azalmıştır.

CEVAP: C

5. Ülkemizde, Menteşe yöresi, Biga yöresi, Yıldız Dağları kıyısı, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz kıyısı, Hakkâri, Taşeli ve Teke platolarına demir yolu ile ulaşılamaz.

CEVAP: E

6. Ülkemizde, UNESCO kültür mirasları içinde yer alan hem doğal hem de kültürel koruma alanları Nevşehir - Kapadokya yöresi ve Denizli - Pamukkale/Hierapolis Antik Kenti'dir.

CEVAP: D

7. 2017 yılın tamamında en fazla ithalat yapılan ilk üç ülke Çin Halk Cumhuriyeti (23 milyar 380 milyon dolar), Almanya (21 milyar 344 milyon dolar) ve Rusya (20 milyar 104 milyon dolar) iken ihracatta ise ilk 3 ülke sırasıyla Almanya (15 milyar 220 milyon dolar), İngiltere (9 milyar 641 milyon dolar) ve BAE'dir (9 milyar 194 milyon dolar).

CEVAP: A

8. Haydarpaşa Limanı, 149. 100 (tır adet/yıl) ro - ro rıhtım kapasitesi ile ülkenin en önemli limanlarından biridir. Kuşadası ve Antalya limanlarında ro - ro taşımacılığı yapılmamaktadır. Trabzon ve Çeşme limanları ro - ro limanı olmalarına rağmen kapasiteleri Haydarpaşa Limanı'ndan düşüktür.

CEVAP: B

9. Türkiye UNESCO somut olmayan miras değerleri içinde;

- MEDDAHLIK
- KARAGÖZ
- MEVLEVİ TÖRENLERİ
- ÂŞIKLIK GELENEĞİ
- NEVRUZ
- SOHBET TOPLANTILARI
- KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİ
- ALEVİ - BEKTAŞİ SEMAH RİTÜELİ
- GELENEKSEL TÖREN KEŞKEĞİ
- MESİR MACUNU FESTİVALİ
- TÜRK KAHVESİ
- EBRU SANATI
- KÖROĞLU DESTANI

gibi kültürel unsurlar yer almaktadır.

CEVAP: D

10. Mineral yakıtlar, mineral yağlar 37,2 milyar dolar, makine, makine ekipmanları ve kazanlar 27,1 milyar dolar, motorlu kara taşıtları 17,4 milyar dolar, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar 17,4 milyar dolar, hava taşıtları 2,6 milyar dolardır.

Verilen 2017 TÜİK verilerine göre ithalata bağlı en çok döviz çıktısı mineral yakıt ve mineral yağlar ile gerçekleşmektedir.

CEVAP: A

11. Türkiye'nin yarımada özelliğinde olması ulaşım aktivitelerinin gelişmesi anlamında olumsuz bir etken değildir. Aksine bu özellik deniz yolu ulaşımının gelişmesindeki temel faktördür. Verilen diğer durumlar ülkemizde yol yapım, bakım ve onarım maliyetini artırmaktadır.

CEVAP: B

12. Verilen Türkiye haritasında fay sistemlerine paralel uzanan merkezlerde termal turizm özelliği gelişme göstermektedir.

CEVAP: C

BENİM HOCAM

Türkiye'de Turizm

1. **Türkiye'de turizmin gelişmesi, aşağıdaki sorunlardan hangisinin ortaya çıkmasında en çok etkili olmuştur?**
A) Denizlerin atıklarla kirlenmesi
B) Büyük kentlere göçlerin artması
C) Kıyıların doğal dokusunun bozulması
D) Tarımsal ilaç kullanımının yaygınlaşması
E) Tarihi eserlerin yurtdışına kaçırılması

2. **Türkiye'de iç ve dış turizmin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin katkısı en azdır?**
A) Turizm eğitimine önem verilmesi
B) Ulaşım olanaklarının geliştirilmesi
C) Tarihî eserlerin korunması
D) Yöresel özelliklerin tanıtılması
E) Bankacılık hizmetlerin hızlandırılması

3. **Türkiye'de aşağıdakilerden hangisinin gelişmesinde turizm en az etkilidir?**
A) Hava ulaşımı
B) Hediyelik eşya üretimi
C) Haberleşme araçlarının üretimi
D) Konaklama tesislerinin niteliği
E) Belediye hizmetleri

4. **Aşağıdakilerden hangisi, son yıllarda Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısının artmasında etkili olmamıştır?**
A) Birinci sınıf turistik tesislerin yaygınlaşması
B) Metropol kentlerde uluslararası kongre ve fuarların düzenlenmesi
C) Turistik bölgelerdeki nüfusun iç göçlerle artması
D) Formula 1 gibi tekrarlanan büyük spor organizasyonlarının yapılması
E) Yamaç paraşütü, rafting, kano gibi etkinliklerin yaygınlaşması

5. Türkiye'de iç turizme katılan kişi sayısı 1950 yılından günümüze yaklaşık 30 kat artmıştır.
Aşağıdakilerden hangisinin bu artış üzerindeki etkisi en azdır?
A) Ulaşım olanaklarının artması
B) Turistik değerlerin tanıtımının artması
C) Eğitim düzeyinin yükselmesi
D) Kişi başına düşen ulusal gelirin yükselmesi
E) Sağlık hizmetlerinin gelişmesi

6. **Türkiye'de dış turizmin gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?**
A) Bazı turistik yörelere havaalanı yapılması
B) Kıyı yerleşmelerinde modern yat limanlarının yapılması
C) Konaklama hizmeti veren yerlerin sayı ve niteliklerinin artması
D) Tarihi ve doğal güzelliklere sahip alanlarının tanıtımlarının yapılması
E) Turizm merkezleri çevresinde turfanda sebze ve meyvecilik yapılması

7. I. Çevresinde önemli yerleşim merkezlerinin bulunması
II. Karstik oluşumların yer alması
III. Tarihi değerlerin bulunması
Yukarıdaki özelliklerden hangileri, Selçuk, Efes, Milet ve Perge gibi merkezlerin Türkiye turizmi için önemli olmasında etkilidir?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

8. **Aşağıdakilerden hangisinin Ege Bölgesi'nde turizmin gelişmesinde rolü yoktur?**
A) Yat turizmi için doğal limanların olması
B) Deniz turizmi için uygun iklim koşullarına sahip olması
C) Sağlık turizmi için kaplıcaların bulunması
D) Kültür turizmi için tarihi eserlerin olması
E) Kış turizmi için kayak tesislerinin bulunması

9. Türkiye'de turizm etkinlikleri çeşitlenmekte, bu da turizm gelirlerinin ekonomideki payını giderek artırmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki turizm etkinliklerinde hangisinin ülke ekonomisine yıl boyunca katkı sağlaması beklenir?

A) Kış turizmi
B) Deniz turizmi
C) Yayla turizmi
D) Akarsu turizmi
E) Kaplıca turizmi

10. I. Yer şekilleri
II. Hava ve atmosfer olayları
III. Sıcak su kaynakları
IV. Modern mimari

Türkiye turizmindeki çekicilikler göz önüne alındığında yukarıdakilerden hangilerinin daha fazla öneme sahip olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

11. **Akdeniz Bölgesi'ndeki,**
I. enerji üretimi,
II. endüstri,
III. ulaşım,
IV. ticaret

sektörlerinden hangileri turizmin gelişmesine bağlı olarak daha çok canlılık kazanmıştır?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

12. **Menteşe Yöresinin turizm merkezlerinde, aşağıdakilerden hangisinde yıl içerisinde diğerlerinden daha büyük oranda değişiklik görülür?**

A) Yaz aylarının sıcaklık değerlerinde
B) Deniz suyu sıcaklığında
C) Aritmetik nüfus yoğunluğunda
D) Tarımsal etkinliklerde
E) Kültür balıkçılığında

13. **Aşağıdakilerden hangisi Ürgüp - Göreme Yöresi'nin turizm açısından önemli olmasını sağlayan etkenlerden biri değildir?**

A) Peribacaların bulunması
B) Hristiyanlığın ilk dönemlerine ait kiliselerin bulunması
C) Yer altı şehirlerin bulunması
D) El sanatların çeşitli olması
E) Çok sayıda termal tesis bulunması

14. **Aşağıdaki ören yerlerinden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yer almaz?**

A) Çatalhöyük
B) Gordion
C) Göreme
D) Perge
E) Kültepe

15. Türkiye'de Ege ve Akdeniz kıyılarında yer alan ve 40 - 50 yıl öncesinde birer sahil köyü ya da kasabası niteliğinde olan yerleşmelerin bazıları turizmin etkisiyle günümüzde birer kent niteliği kazanmıştır.

Aşağıdaki kentlerin hangisi bu duruma örnek gösterilemez?

A) Bodrum
B) Marmaris
C) İskenderun
D) Kemer
E) Çeşme

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	E	C	C	E	E	C	E	E	B	E	C	E	D	C

Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Projeleri

1. Türkiye'de uygulanan ve fizibilite çalışması tamamlanan kalkınma projelerinde, bölgesel anlamda ekonomik dengesizlikleri ortadan kaldırmak amaçlanmaktadır. Özellikle bu projelerde ekonomi ve sosyal kalkınma için gerekli her türlü kaynağın, nüfus ve ekonomik faaliyetlerin ülkenin her yerinde dengeli dağılması hedeflemektedir.

Buna göre, Doğu Anadolu Bölgesi'nde uygulanmak üzere fizibilite çalışması tamamlanan Doğu Anadolu Projesi kapsamında aşağıdakilerden hangisi hedeflenmemektedir?

A) Meraların ıslah edilerek hayvancılıkta verimin artırılması
B) Kış turizmi faaliyetlerinin geliştirilmesi
C) Ağır sanayinin geliştirilmesi anlamında yatırımların teşvik edilmesi
D) Altyapı, kentleşme ve çevre koruma sorunlarını gidermek
E) Gıda, tarım ve hayvancılılk sektöründe verimlilik ve katma değeri artırmak

2. GAP kapsamında Fırat - Dicle Havzası'nda 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve 1.8 milyon hektarlık sulama sistemlerinin yapımı öngörülmüştür. Projenin, yılda 27 milyar kilovat saat enerji üreteceği tahmin edilmektedir.

Buna göre, aşağıdaki hidroelektrik santrallerinden hangisi GAP kapsamında inşa edilmemiştir?

A) Keban B) Atatürk C) Kralkızı
D) Batman E) Devegeçidi

3. **Aşağıdaki illerden hangisi Türkiye'de fizibilite çalışması tamamlanan iki büyük kalkınma projesinde yer almaktadır?**

A) Ordu B) Kilis C) Sivas
D) Samsun E) Karabük

4.
- Akarsuda var olan kirlilik alanlarını tespit edip önlem almak
- Proje kapsamında erozyonla mücadele
- Akış rejimini düzelenleyici çalışmak yapmak ve akarsuyun taşkın genliğini kontrol altına almak

Yukarıda Türkiye'de fizibilite çalışması tamamlanan projelerden birinin bazı amaçları verilmiştir.

Buna göre, proje aşağıdakilerden hangisidir?

A) YHGP B) KOP C) DOKAP
D) ZBK E) GAP

5. KOP bölgesi, Aksaray, Karaman, Konya, Niğde, Nevşehir, Kırıkkale, Kırşehir ve Yozgat illerinden oluşmaktadır. 1985 yılında başlayan bölgedeki çalışmalarla DSİ yatırımlarını da içine alarak gerçekleştirilen sulama projesine KOP adı verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi KOP ile hedeflenen temel amaçlardan biri değildir?

A) Bölge halkının refah düzeyini yükseltmek
B) Sulama ile birlikte nadas alanlarını daraltmak
C) Tarımsal yapıda gelişmeyi ve sürdürülebilirliği artırmak
D) Sanayi, ticaret ve ulaşım faaliyetlerinin geliştirilmesi
E) Sulama ile birlikte pamuk gibi endüstriyel tarım ürünlerinin üretimini yapmak

6. Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi; kömüre ve çeliğe dayalı sanayiye olan bağımlılığı azaltarak yeni iş sahaları oluşturmak için hazırlanan bir projedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu projede hedeflenen temel amaçlardan biri değildir?

A) Yeni iş imkânları oluşturularak bölge dışına olan göçün önüne geçmek
B) Özel sektörün yeni faaliyetlerinin geliştirilmesini sağlamak ve yatırım alternatiflerini belirlemek
C) Sulama yatırımlarına bağlı bölgede tarım ürünü çeşitliliğini artırmak
D) Bölgenin ağırlıklı ekonomik yapısını teşkil eden tarım ve ormancılık faaliyetlerinde verimliliği artırmak
E) Yıllık bazda çıkarılan toplam taş kömürü miktarını koruyarak mevcut ocak ve tesisleri küçültmek

7. **GAP Master Planı'nın ilk uygulamaya geçtiği dönemde ortaya çıkan en önemli sorun aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yöre halkının projeye katılımının düşük olması

B) Topraktaki kapilarite olayı

C) Yatırımların her sektöre aynı oranda yapılamaması

D) Göç hareketliliğinin kontrol edilememesi

E) Yabancı şirket yatırımlarının istenilen düzeyde gerçekleşmemesi

8. Coğrafya Öğretmeni Savaş Bey öğrencilerine, "Konya Ovası Sulama Projesi'nin hayata geçirilmesi ile bölgede tarım arazilerinde oluşacak obruklar azalacaktır." yorumunda bulunmuş ve öğrencilerinden bu konuyla ilgili yorum yapmalarını istemiştir.

Buna göre, aşağıda verilen öğrencilerin hangisinin yorumu doğrudur?

A) Müge: Verilen yorum doğru değildir. Çünkü bu bölgede gerçekleşecek sulama faaliyeti ile obruk oluşumu arasında bağlantı yoktur.

B) İbrahim: Yorum doğrudur. Çünkü bölgede sulamanın gelişmesi sanayi faaliyetlerinin gelişimini hızlandıracak, yörede tarımsal üretim yapan nüfusun azalması ile tarım arazi üzerindeki yoğun kullanım ortadan kalkacaktır.

C) Kıvanç: Yorum doğru değildir. Çünkü bölgede sulamanın gelişmesi aşırı yer altı suyu kullanımını beraberinde getirecektir. Bu durum obruk oluşumunu hızlandırır.

D) Seyit: Yorum doğru değildir. Çünkü yörede sulamanın geliştirilmesi ekonomik gelişmeyi artıracaktır. Bu durum bölgenin aşırı nüfuslanmasını sağlayacak, aşırı ve plansız yapılaşmaya bağlı yer altında bulunan mağaralar üzerinde baskı oluşacaktır.

E) Harun: Yorum doğrudur. Çünkü proje kapsamında arazide sulama faaliyeti, Göksu Nehri'nden getirilecek suyun bölge ovalarına kanallar ile dağıtılması ile gerçekleşecektir. Bu durum bölgede aşırı yer altı suyu tüketimini azaltarak obruk oluşumlarının büyük oranda önüne geçilmesini sağlayacaktır.

9. **Aşağıdaki illerden hangisi YHGP içinde yer almamaktadır?**

A) Çorum B) Tokat C) Giresun D) Samsun E) Amasya

10. Bölge; yeryüzünün, doğal unsurlara ya da insanın sosyal, kültürel ve ekonomik etkinliklerine göre türdeş özellikli mekânlara ayrılmasıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de beşerî formal bölgeler kapsamındadır?

A) Dağınık yerleşme bölgeleri

B) Karadeniz iklim bölgesi

C) GAP bölgesi

D) İç Anadolu ovalık bölgesi

E) İstanbul ticaret bölgesi

11. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de işlevsel hizmet bölgesi kapsamında yer alır?**

A) DOKAP Bölgesi

B) TR Akdeniz Bölgesi

C) Meteoroloji 4. Bölge Müdürlüğü

D) Seyrek Nüfuslu Bölge

E) İstanbul Bölgesi

12. **Aşağıda verilen illerden hangisi farklı bir işlevsel proje bölgesinde yer almaktadır?**

A) Sivas B) Kırşehir C) Nevşehir D) Yozgat E) Konya

1. Bu projenin dinamikleri, bölgenin coğrafi yapısına bağlı olarak yer şekillerinin engebeli olması ve zorlu iklim koşulları nedeniyle daha çok tarım ve hayvancılık üzerinde kurulmuştur. Bölgede bu nedenle ağır sanayi yatırımları proje kapsamında değildir. Üretim daha çok küçük işletmeler üzerinden gerçekleştirilecektir. Verilen diğer özellikler proje kapsamındadır.

CEVAP: C

2. Keban Barajı, Elâzığ'ın Keban ilçesinde, Fırat Nehri üzerinde, 1965 - 1974 yılları arasında inşa edilmiş olan hidroelektrik santralidir. GAP MASTER Planı ise 1989 yılında tamamlanmıştır. Bu nedenle Keban Baraji GAP kapsamında değildir.

CEVAP: A

3. Ülkemizde Samsun ve Tokat illeri hem YHGP hem de DOKAP içinde yer almaktadır. Ordu DOKAP, Kilis GAP, Sivas DAP, Karabük ise ZBK kapsamındadır.

CEVAP: D

4. Türkiye'de çıkış noktası taşkını önlemek olan en büyük proje Yeşilırmak Havzası Gelişim Projesi'dir. Bu proje kapsamında Çorum, Samsun, Tokat ve Amasya illeri yer almaktadır.

CEVAP: A

5. Proje Konya, Aksaray, Karaman, Niğde, Nevşehir, Kırşehir, Yozgat illerini kapsamaktadır. Nevşehir ve Yozgat, Kırşehir illeri projeye daha sonra dâhil edilmiştir. Temel amaç bölge içinde sulama koşullarını geliştirerek tarımsal üretimi ve çeşitliliği artırarak bölge içinde sosyal ve ekonomik düzeyi artırmaktır. Özellikle bu proje kapsamında Mavi Tünel Projesi'nin temelleri atılarak Konya, Ereğli ve Aksaray ovalarına Göksu Nehri'nden su aktarımı planlanmaktadır. Proje kapsamında endüstriyel tarım ürünleri ve meyve - sebze üretimine bağlı olarak tarıma dayalı sanayiyi geliştirmek temel hedefler içindedir. Ancak projeye bağlı bölgede pamuk yetiştirilmesi hedeflenmemektedir. Bu durumun temel nedeni sulama olanakları geliştirilse dahi bölge pamuğun yetişmesi için gerekli iklim koşullarına sahip olmamasıdır.

CEVAP: E

6. Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi'nin temel hedefleri içinde sulamanın geliştirilmesi yoktur. Bu durumun temel nedeni, bölgenin akarsu direnaj ağlarının geniş olması ve iklim özelliğidir.

CEVAP: C

7. GAP Master Planı'nın ilk uygulamaya geçtiği dönemde sulama faaliyetinin çok yoğun yapılması toprakta tuzlaşma olayını ortaya çıkarmıştır. Bu durum topraktaki kapilarite ile açıklanır. Çoraklaşma veya tuzlaşma, kurak ve yarı kurak bölgelerde bilhassa taban suyu seviyesinin yüksek olduğu kapalı havzalarda meydana gelmektedir. Bu sahalarda ana materyali oluşturan depolarda tuz varsa bu tuzlar kapilarite ile yüzeye kadar yükselirler, suyun buharlaşması sonucunda toprak yüzeyinde ya da muhtelif derinliklerde birikirler. Toprağın alt horizonunda veya ana materyalde bulunan tuzların toprak yüzeyine çıkması olayına tuzlaşma denir. Bu durum şiddetli yaz kuraklığının yaşandığı alanlarda aşırı sulama ile gerçekleşir.

CEVAP: B

8. KOP kapsamında, Mavi Tünel Boru Hattı ile Göksu Nehri'nden taşınacak yüzey suyu bu bölgedeki ovalarda sulama faaliyetinde kullanılacaktır. Bu durum aşırı yer altı suyu kullanımını azaltarak tarım arazilerinde meydana gelecek obruk oluşumlarının büyük oranda önüne geçecektir.

CEVAP: E

9. Yeşilırmak Havzası Gelişim Projesi içinde Amasya, Tokat, Samsun ve Çorum illeri yer almaktadır. Giresun, DOKAP içinde yer alır.

CEVAP: C

10. Nüfus, tarım ve yerleşme gibi beşerî konulara göre belirlenen bölgelere beşerî şekilsel (formal) bölgeler denir. GAP ve İstanbul ticaret bölgesi, işlevsel bölge kapsamında yer alırken, Karadeniz iklim bölgesi ve İç Anadolu ovalık bölgesi ise doğal şekilsel bölge kapsamındadır.

CEVAP: A

11. Kara Yolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altında olan bölge müdürlükleri ve çalışma alanları işlevsel hizmet bölgeleri olarak ayrılmaktadır. Diğer bölgeler sınıflandırıldığında; DOKAP İşlevsel Proje Bölgesi, TR İstanbul ve TR Akdeniz bölgeleri işlevsel istatistik bölgesi, seyrek nüfuslu bölge beşerî şekilsel bölge kapsamında yer almaktadır.

CEVAP: C

12. Kırşehir, Yozgat, Konya, Nevşehir illeri KOP İşlevsel Proje Bölgesi'nde yer alırken, Sivas ise DAP kapsamında bulunmaktadır.

CEVAP: A

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye platolarının genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Nüfusun yoğunluğunun az olduğu yerlerdir.

B) En fazla İç Anadolu Bölgesi'nde bulunur.

C) Genelde tahıl tarımının yapıldığı alanlardır.

D) Akarsular tarafından derince parçalanmışlardır.

E) Jeolojik zamanda oluşmuşlardır.

2. Volkanlardan çıkan lavların bir vadinin önüne kapamasıyla volkanik set göller oluşur.

Bu tip göllerin Türkiye'de en fazla görüldüğü bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğu Anadolu Bölgesi

B) Karadeniz Bölgesi

C) Akdeniz Bölgesi

D) İç Anadolu Bölgesi

E) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ovalarının genel özelliklerinden değildir?**

A) Tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu yerlerdir.

B) Ege Bölgesi'nde ki kıyı ovalar çökme sonucunda oluşmuşlardır.

C) İç bölgelerde genel olarak tektonik ovalara rastlanır.

D) Delta ovaların en çok görüldü bölge Karadeniz'dir.

E) Kıyı bölgelerdeki ovalarda tarımsal ürün çeşidi daha fazladır.

4. **Aşağıdaki akarsularımızın hangisi üzerinde hidroelektrik santral bulunmamaktadır?**

A) Bakırçay B) Kızılırmak

C) Seyhan D) Ceyhan

E) Fırat

5. **Aşağıda verilen bölgelerimizden hangisi, akarsulardan enerji elde etmeye en az elverişlidir?**

A) Karadeniz

B) Akdeniz

C) Marmara

D) Doğu Anadolu

E) İç Anadolu

6. Farklı iklim bölgelerinden geçen akarsular, karma rejimli olma özelliğine sahip olur.

Aşağıda verilen akarsularımızdan hangisi karma rejimlidir?

A) Susurluk B) Gediz C) Aksu

D) Filyos E) Fırat

7. **Aşağıda verilen ovalarımızdan hangisi fiziki haritalarda, diğerlerine göre farklı bir renkle gösterilir?**

A) Bafra B) Gediz

C) Malatya D) Antalya

E) Çukurova

8. Kırık arazilerin yaygın olduğu alanlardan, buhar gücünü elektrik enerjisine çeviren santraller, jeotermal santrallerdir.

Türkiye'de jeotermal enerji üretimi aşağıdaki illerimizden hangisinden hangisinde yapılmaktadır?

A) Aydın
B) Bursa
C) Burdur
D) Erzurum
E) İzmir

9. Platolar akarsular tarafından derince yarılmış yüksek düzlüklerdir.

Gaziantep ve Şanlıurfa platolarının keserek birbirinden ayıran akarsuyumuz aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dicle
B) Fırat
C) Asi
D) Meriç
E) Aras

10. **Aşağıdaki akarsularımızdan hangisi yurt dışından doğup, ülkemiz sınırları içerisinde denize dökülür?**

A) Fırat - Dicle
B) Aras - Kura
C) Yeşilırmak - Kızılırmak
D) Asi - Meriç
E) Seyhan - Ceyhan

11. **Aşağıdaki ovalarımızdan hangi ikisi, akarsuların taşıdığı malzemeyi denize döküldüğü ağız kısmında biriktirmesiyle oluşmuştur?**

A) Varto Ovası - Çukurova
B) Konya Ovası - Erzincan Ovası
C) Bafra Ovası - Ergene Ovası
D) Çukurova - Çarşamba Ovası
E) Bursa Ovası - Gediz Ovası

12. **Aşağıda verilen akarsularımızdan hangisi hidroelektrik enerji üretimine en az elverişlidir?**

A) Kızılırmak
B) Yeşilırmak
C) Seyhan
D) Fırat
E) Ergene

13. **Aşağıdaki platolardan hangisi, Marmara Bölgesi'nde yer alır?**

A) Teke Platosu
B) Çatalca - Kocaeli Platosu
C) Obruk Platosu
D) Cihanbeyli Platosu
E) Haymana Platosu

14. **Ülkemizde kar ve buz sularıyla beslenen akarsulara en fazla hangi bölgemizde rastlanır?**

A) Ege Bölgesi
B) Akdeniz Bölgesi
C) Doğu Anadolu Bölgesi
D) Marmara Bölgesi
E) İç Anadolu Bölgesi

15. I. Meriç Nehri - Marmara Denizi
II. Dicle Nehri - Hazar Gölü
III. Kızılırmak - Karadeniz
IV. Manavgat - Akdeniz
V. Susurluk - Marmara

Yukarıdaki akarsular ve döküldüğü deniz eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) IV ve V
E) I ve V

16. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin akarsularının özelliklerinden biri değildir?**

A) Denge profiline ulaşmamışlardır.
B) Ulaşıma elverişsizdirler.
C) Enerji potansiyeli yüksektir.
D) Rejimleri düzenlidir.
E) Aşındırma güçleri fazladır.

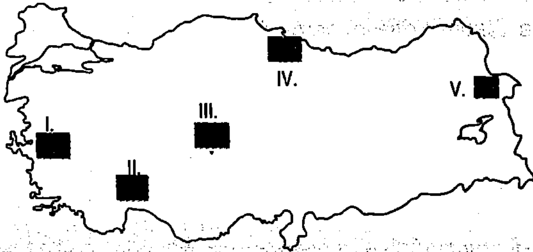
17. **Aşağıdaki akarsulardan hangisi açık havza özelliği göstermez?**

A) Gediz B) Manavgat C) Dicle D) Kura E) Meriç

18. **Aşağıda verilen tarım ürünü ve en fazla yetiştirildiği bölge eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Zeytin - Ege
B) Ayçiçeği - Marmara
C) Elma - Karadeniz
D) Turunçgil - Akdeniz
E) Arpa - İç Anadolu

19. Nadas, yağışların yetersiz olduğu ve sulama koşulları gelişmeyen alanlarda uygulanır.

Türkiye'nin iklim koşulları göz önüne alındığında haritadaki taralı alanların hangisinde nadas uygulaması daha fazla yapılır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. **Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetişme alanlarının kısıtlı olması diğerlerinden farklı bir nedene bağlıdır?**

A) Muz B) Kenevir
C) Fındık D) İncir
E) Çay

21. **Şeker pancarı tarımı aşağıdaki bölgelerin hangisinde daha fazla yapılmaktadır?**

A) İç Anadolu
B) Güneydoğu Anadolu
C) Akdeniz
D) Ege
E) Karadeniz

22. **Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yaz kuraklığının yaşanmasına bağlı olarak aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin doğal koşullarda yetişmesi daha zordur?**

A) Buğday
B) Arpa
C) Mısır
D) Kırmızı mercimek
E) Nohut

23. **Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin ekimi daha geniş alanda yapılır?**

A) Antep fıstığı B) İncir
C) Turunçgil D) Üzüm
E) Tütün

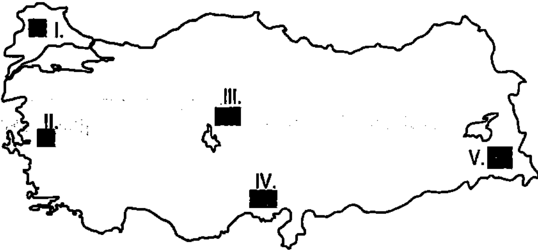
24. **Ege Bölgesi aşağıdaki tarım ürünlerinin hangisinin üretiminde ilk sırada yer almaz?**

A) Üzüm
B) İncir
C) Haşhaş
D) Zeytin
E) Anason

25. **Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi ithal edilir?**

A) Mercimek
B) Nohut
C) Elma
D) Pirinç
E) Turunçgil

26.

Türkiye'nin yer şekilleri göz önüne alındığında haritadaki numaralı alanların hangisinde tarımda makine kullanımı daha az olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

27. Ülkemizde göç alan illerde erkek nüfus fazla iken, göç veren illerde kadın nüfus daha fazladır.

Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde erkek nüfus daha fazladır?

A) Trabzon
B) Rize
C) Erzurum
D) İzmit
E) Konya

28. **Aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Marmara
B) Doğu Anadolu
C) Ege Bölgesi
D) Karadeniz
E) Akdeniz

29. Tarım işçisinin tarım alanlarına bölünmesiyle tarımsal nüfus yoğunluğu elde edilir.

Aşağıdaki bölümlerin hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğu azdır?

A) Doğu Karadeniz
B) Batı Karadeniz
C) Konya bölümü
D) Yıldız Dağları bölümü
E) Hakkâri bölümü

30. **Aşağıdaki kentlerin hangisinde nüfus yoğunluğu mevsimden mevsime daha fazla değişir?**

A) Adana B) Artvin C) Malatya D) Kayseri E) Ankara

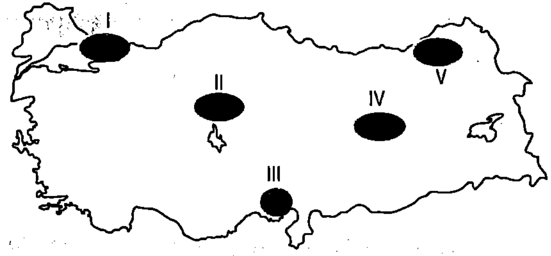
31. **Aşağıdaki merkezlerin hangisinde nüfusun artması, diğerlerinden farklı bir sebebe bağlıdır?**

A) Kırıkkale B) İskenderun C) İzmit D) Karabük E) Aydın

32. **Aşağıdakilerden hangisi kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin sebeplerinden biridir?**

A) Besi ve ahır hayvancılığının gelişmesi
B) Tarımda verimin artması
C) Tarımda makineleşme
D) Seracılığın yaygınlaşması
E) Sulanabilen tarım alanlarının artması

33.

Haritada numaralarla gösterilen alanların hangilerinde, nüfusun fazla olmasının nedeni sanayinin gelişmesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) IV ve V

34. Toplam nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle fizyolojik nüfus yoğunluğu elde edilir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde fizyolojik nüfus yoğunluğunun fazla olmasının sebebi nüfusun fazla olmasıdır?

A) Yıldız Dağları
B) Teke Platosu
C) Çatalca - Kocaeli
D) Hakkâri bölümü
E) Menteşe yöresi

35. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kırsaldan kentlere yapılan göçlerin sebeplerinden biri değildir?**

A) Yaz aylarının sıcak olması
B) Tarım alanlarının dar olması
C) Sulama probleminin yaşanması
D) Ulaşımın kısıtlı olması
E) Eğitim ve sağlık sektörlerinin gelişmemiş olması

Genel Tekrar Testi

1. Oluşumları III. ve IV. Jeolojik Zaman'da netleşmiştir.

CEVAP: E

2. Doğu Anadolu volkanik arazinin varlığına bağlı olarak, volkanik set göllerin en fazla görüldüğü yerdir.

CEVAP: A

3. Delta ovalar daha fazla Ege Bölgesi'nde görülür.

CEVAP: D

4. Bakırçay üzerinde enerji üreten tesisi bulunmaz.

CEVAP: A

5. Marmara Bölgesi'nde yükselti az olduğu için, hidroelektrik enerji potansiyeli azdır.

CEVAP: C

6. Fırat farklı iklim bölgelerinden geçtiği için karma rejimlidir.

CEVAP: E

7. Malatya içeride olduğu için sarı, diğerleri yeşil tonla gösterilir.

CEVAP: C

8. Aydın Germencik'te jeotermal santral vardır.

CEVAP: A

9. Şanlıurfa ve Gaziantep arasında akan akarsu Fırat Nehri'dir.

CEVAP: B

10. Asi ve Meriç yurt dışında doğup ülkemizde denize dökülür.

CEVAP: D

11. Çukurova ve Çarşamba delta ovalardır.

CEVAP: D

12. Yükseltinin az olduğu Marmara'da olan akarsu, Ergene'nin, enerji potansiyeli az olur.

CEVAP: E

13. Çatalca - Kocaeli platoları Marmara Bölgesi'ndedir.

CEVAP: B

14. Doğu Anadolu'da bulunan akarsular kar ve buz suları ile beslenir.

CEVAP: C

15. Meriç, Ege Denizi'ne; Dicle, Basra Körfezi'ne dökülür.

CEVAP: A

16. Türkiye'nin akarsuları iklime bağlı olarak rejimleri düzensizdir.

CEVAP: D

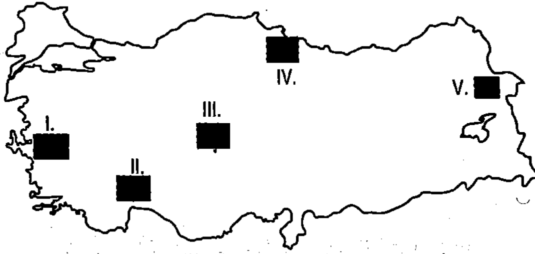
17. Kura, Hazar Denizi'ne döküldüğü için kapalı havzadır.

CEVAP: D

18. Elma en fazla, İç Anadolu Bölgesi'nde yetişir.

CEVAP: C

19. Sorunun cevabı "C" seçeneğidir.

Nadas en fazla İç Anadolu Bölgesi'ndedir.

CEVAP: C

20. Kenevir uyuşturucu madde içerdiği için devlet kontrolünde ve sınırlı alanda yetiştirilir.

CEVAP: B

21. Şeker pancarı en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilir.

CEVAP: A

22. Mısırın varlığı sulama koşullarına bağlıdır.

CEVAP: C

23. Soğuğa daha dayanıklı olduğu için, üzüm geniş alanda yetişir.

CEVAP: D

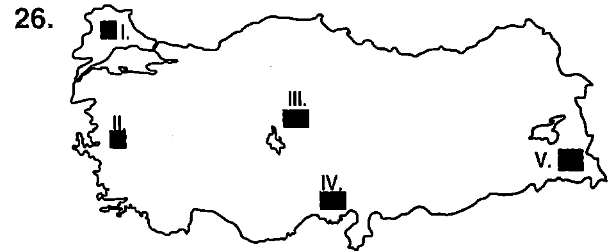
24. Anason en fazla Akdeniz Bölgesi'nde yetişir.

CEVAP: E

25. Pirinç ithal edilir.

CEVAP: D

26.

Dağlık olduğu için Hakkâri'de makine kullanımı azdır.

CEVAP: E

27. Sanayileşmeye bağlı olarak göç alır ve İzmit'te erkek nüfus daha fazla olur.

CEVAP: D

28. Nüfusu çok fazla alanı küçük olduğu için aritmetik yoğunluk en fazla Marmara Bölgesi'ndedir.

CEVAP: A

29. Konya bölümünde tarım alanları geniş olduğu için, tarımsal yoğunlukları azdır.

CEVAP: C

30. Adana tarımsal faaliyetlere bağlı olarak göç alır ve nüfus değişimi fazla olur.

CEVAP: A

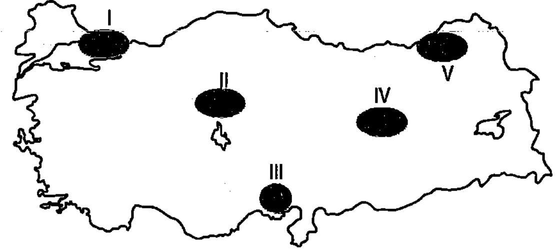
31. Aydın tarım ve turizm; diğerleri ise sanayi kentleridir.

CEVAP: E

32. Tarımda makine kullanımı kırsalda işsizliği artırmış ve göçlere neden olmuştur.

CEVAP: C

33.

Çatalca - Kocaeli sanayi etkisine bağlı olarak, nüfusun yoğunlaştığı yerdir.

CEVAP: A

34. Çatalca - Kocaeli'nde nüfus fazla olduğu için fizyolojik yoğunluk en fazla olur.

CEVAP: C

35. Yaz sıcaklığı yayla göçlerinin sebebidir.

CEVAP: A

NOTLARIM

NOTLARIM